

Zrodzony z Lotosu

**Historia życia Padmasambhawy ułożona przez Jeszie
Tsogjal odnaleziona przez Niang Ral Nimę Ozera**

**Wprowadzenie autorstwa
J. Św. Dilgo Khientse Rinpoche**

**Objaśnienia dotyczące życia Padmasambhawy
napisane przez Tsele Nantsok Rangdrola
Z tybetańskiego tłumaczył
Erik Pema Kunsang**

„Osiem lat po odejściu w nirwanę pojawię się ponownie w kraju Uddijany i będę nosił imię Padmasambhawa. Stanę się mistrzem nauk tajemnej mantry”.

Budda Siakjamuni

Tantra Doskonałego Uosobienia Niezrównanej Natury

Wprowadzenie

Jego Świątobliwość Dilgo Khientse Rinpocze

Guru Padmasambhawa, prześwietny mistrz z Uddijany i król Dharmy, uosabia działanie Buddów trzech czasów.

Istnieje bardzo wiele historii, które głoszą tajemnice jego ciała, mowy i umysłu, a dostęp do nich jest uwarunkowany poziomem, na jakim czujące istoty odbierają rzeczywistość. Pośród tych opowieści poczesne miejsce zajmuje *Sanglingma*, historia życia Guru, zatytułowana *Klejnotowy Różaniec Historii Dharmy oraz Biografia*, odkryta jako najgłębsza terma Ngadag Njanga.

Sanglingma opowiada o tym, jak Padmasambhawa nawracał mieszkańców zacofanej tybetańskiej krainy. Gromadzi wszystkie biografie i historie dotyczące Guru Rinpocze, zawiera także kluczowe zagadnienia dziewięciu pojazdów Sutr i Mantr. Jest najbardziej wiarygodnym źródłem wiedzy o rozprzestrzenianiu się nauk Sutr i Mantr w Tybecie, Krainie Śniegu.

Ponadto, *Sanglingma* jest pełna głębokich pouczeń oraz rad, napisanych w formie szczegółowego testamentu, pozostawionego przez Wielkiego Mistrza Uddijany z myślą o Buddadharmie i przyszłych pokoleniach.

Tę biografię – kwintesencję nauk Sutr i Mantr, wraz z końcowym, dotyczącym praktyki, pouczeniem Padmasambhawy, na język angielski starannie przetłumaczył Erik Pema Kunsang z Danii; jego jedyną i szczerą intencją była chęć przyczynienia się do propagowania nauk Buddy.

Tak oto pożyteczna i sławiąca dobre właściwości historia życia Guru Rinpocze została udostępniona po wszystkie czasy ludziom wszelkich ras. Niechaj każdy, kto widzi [jego wizerunek], słyszy lub myśli o nim, otrzyma wgląd w teksty i urzeczywistnienie świętej Dharmy, i niechaj nie wątpi, że jest dzieckiem zwycięskiego Widjadhary z prześwietniej Miedzianej Góry, leżącej na kontynencie Kamary.

Zostało to napisane przez Dilgo Khientse we wspaniałej świątyni Ngagjur Seczen Tennji Dardze Ling, piętnastego dnia pierwszego miesiąca roku żelaznego konia. Niech stanie się to źródłem zasługi.

Przedmowa Tłumacza

Zrodzony z lotosu, historia życia Padmasambhawy, powszechnie znana jako *Sanglingma*, jest tłumaczeniem biografii wielkiego mistrza, zapisanej przez jego najśłynniejszą tybetańską uczennicę, dakinię Jeszie Tsogjal. Słowo *Sanglingma* oznacza miedzianą świątynię (świątynię koloru miedzi) i odnosi się do świątyni *Samje*, zbudowanej przez jedną z żon władcy Trisonga Deutsena. Biografia [Padmasambhawy] została ukryta przez Jeszie Tsogjal w dziewiątym wieku, pod znajdującym się w świątyni posągiem tantrycznego bóstwa, Hajagriwy. Skarb ów, czyli termę, odnalazł Njang Ral Nima Ozer (1124-1192). W późniejszych wiekach nadano jej nazwę miejsca, w którym została odkryta.

Pierwszy Działgon Kongtrul (1813-1899) uznał tę historię za tak ważną, że umieścił ją jako pierwszy tekst, w pierwszym tomie swej słynnej kolekcji term, znanej jako *Rinczen Terdzo*. Sama *Sanglingma* należy do kategorii zwanej *Kathang*; buddyjskie teksty tego rodzaju przedstawiają biografię Padmasambhawy zapisaną przez jego bliskich tybetańskich uczniów. Znaczną ilość owych tekstów ukryto najpierw jako termy, aby zabezpieczyć je przed zmianami, jakie mogłyby pojawić się wraz z upływem czasu. Setki lat później odnajdywali je tertoni — inkarnacje urzeczywistnionych uczniów Padmasambhawy, których życzeniem było przynoszenie pożytku mającym nadejść pokoleniom.

Sanglingma to dzieło o charakterze religijnym; ci, którzy mają oddanie dla Padmasambhawy, czytają je, aby zachować w pamięci cuda, jakich dokonał oraz jego niezmiernie współczucie.

Dlaczego Padmasambhawa jest tak ważną postacią? Jego głębokie urzeczywistnienie w połączeniu z duchową mocą stworzyło podwaliny dla propagowania nauk Wadźrajany na całym świecie. Jego pobyt w Tybecie zaowocował poskromieniem wrogich Buddadharmie istot oraz uspokojeniem negatywnych sił, dzięki czemu ukończono budowę wspaniałej świątyni Samje i dokonano jej konsekracji. Oprócz tego, kierowany swym niezachwianym współczuciem, używając zręcznych metod, mistrz Padma ukrył z myślą o przyszłych pokoleniach wiele nauk. Termy owe były odnajdywane, gdy nadchodził stosowny czas i pojawiały się pomyślnie okoliczności, w najkorzystniejszym dla ludzi momencie. Również ostatnio ukryte skarby nauk Padmasambhawy są wciąż odnajdywane, a zatem jego wpływ na przeszłe i obecne czasy jest niewyobrażalny.

Aby rozwiązać wątpliwości dotyczące osoby mistrza, radziłbym czytelnikowi przestudiować zwięzłą wersję życia Padmasambhawy, która zawarta jest w *Naukach Dakini*¹ autorstwa pierwszego Działgona Kongtrula. Dostępny jest także cały szereg anglojęzycznych prac; ich tytuły zamieszczam w bibliografii. Na końcu niniejszej publikacji prezentuję również zbiór dzieł Tsele Natsok Rangdrola dotyczących Zrodzonego z Lotosu.

Pod koniec swego życia Tsele Natsok Rangdrol, (który uważany jest również za jedną z głównych inkarnacji Działgona Kongtrula), odpowiedział na osiemnaście pytań dotyczących historii życia Padmasambhawy w literaturze *Kathangu*. Niektóre z jego odpowiedzi odnoszą się bezpośrednio do przedstawionego tu tekstu *Sanglingmy*. Pozwoliłem sobie zatem na zamieszczenie wybranych i streszczonych fragmentów najistotniejszych części jego wypowiedzi na temat historycznego i nie historycznego tła

wydarzeń z życia Zrodzonego z Lotosu Mistrza. Przedstawiam je w poniższym eseju, zatytułowanym *Wyjaśnienie prawdziwego znaczenia*.

Na końcu książki załączam wykaz tybetańskojęzycznych prac; są to źródła historyczne, które zajmują się postaciami Padmasambhawy, Wimalamitry i Wairoczany. Obok ustnych wyjaśnień, jakie miałem szczęście otrzymać, te bezcenne teksty stały się podstawą do stworzenia przypisów oraz glosariusza. Mam szczerą nadzieję, że zamieszczenie tytułów owych prac zainspiruje przyszłych tłumaczy i pomoże w odtworzeniu historii wspaniałych nauk Wadźrajany.

Pragnąłbym podziękować Jego Świątobliwości Dilgo Khientse Rinpocze, który zachęcał mnie do podjęcia tego tłumaczenia, oraz Czcigodnemu Tulku Urgienowi Rinpocze, który wyjaśnił mi wiele zawiłych kwestii; podziękowania należą się także żyjącym dzierżawcom nauk Padmasambhawy, zwłaszcza Tulku Pema Łangjalowi i Urgjenowi Tobgjalowi Rinpocze: są oni dla mnie nieocenioną inspiracją. Nie znajdując słów wdzięczności, chcę podzielić się z nimi tą cudowną historią życia szlachetnego mistrza Padmasambhawy. Z głębi serca dziękuję również wszystkim tym, którzy przyczynili się do przetłumaczenia *Sanglingmy*, szczególnie mojej żonie Marcii, czuwającej nad procesem wydawniczym; także Phinjo Szerpie — za wielokrotne przepisywanie i „szlifowanie” tekstu; Franzowi Karlowi Erhardowi — za pomoc w wyszukiwaniu istniejących manuskryptów oraz Carol Faust — za cenne sugestie.

Cieszy mnie pewien pomyślny zbieg okoliczności: praca nad tłumaczeniem została ukończona w tym samym dniu, w którym J. Św. Dilgo Khientse Rinpocze poświęcił klasztor Samje w Tybecie — 29 września 1990 roku.

Erik Pema Kunsang
klasztor Ka-Nying Szedrup Ling
Boudhanath, Nepal.

Wyjaśnienie prawdziwego znaczenia

Tsele Natsok Rangdrol

*Buddowie i bodhisattwowie wszystkich czasów i kierunków,
Oraz Ty — Pema Thy Threng Tsalu, wcielenie wszystkich obiektów schronienia,
Ochroniajcie istoty, także i mnie, swą miłującą dobrocią.
Niech każde życzenie spontanicznie się spełnia.
Rozwijajcie Dharma i sprowadzajcie pomyślne okoliczności,
Tak, aby prawdziwe przebudzenie nastąpiło z łatwością i bez przeszkód.*

Narodziny Padmasambhawy

Słowo *padma* pochodzi z sanskrytu. Zachowało się w języku tybetańskim i oznacza kwiat lotosu; *sambhawa* znaczy: *zrodzony z*. W Tybecie Padmasambhawa jest ogólnie znany jako *Pema Dziungne*, a przełożone z sanskrytu imię *Padmakara* znaczy: *wywodzący się z lotosu*.

Gdy Padmakara narodził się w lotosowym kwiecie, a także wtedy, gdy znalazł się pod opieką króla *Indrabhuti* — w miejscu gdzie przebywał, natychmiast pojawiały się i zakwitały lotosy. „To dziecko jest naprawdę zrodzone z lotosu!” wykrzyknął król i tak imię Padmakara² stało się ogólnie znane.

Otrzymał mnisie święcenia jako Siakja Senge, zaś później, gdy jego wiedza ugruntowała się i przewodził pięciuset panditom, znano go jako Padmasambhawę, Zrodzonego z Lotosu. Istotnie, sposób narodzin zadecydował o imieniu.

Powszechnie wiadomo, że ten drogocenny mistrz narodził się we wnętrzu lotosowego kwiatu w sposób zwany natychmiastowym. Nie jest to nic, czemu należałoby się dziwić, gdyż wszystkie istoty rodzą się na cztery sposoby: wychodzą z łona, wykluwają się z jaja, biorą się z wilgoci lub pojawiają w jednej chwili [natychmiast]. Jednak narodziny naszego mistrza nie były zwykłym „pojawieniem się w jednej chwili”. W omawianym przypadku lotos rosnący pośrodku jeziora Danakosia został wypełniony światłem, zesłanym przez Buddę Amitabhę, oraz wszystkich Buddów dziesięciu kierunków.

Nie są to żadne wymyślone opowieści starych ignorantów ze szkoły Ningmapy; sam Siakjamuni przepowiedział Padmakarę w wielu sutrach i tantrach. Przepowiednie takie znajdują się nie tylko w tantrach Ningmapy, w przeciwnym razie ludziom trudno byłoby w nie uwierzyć; dobrze będzie jednak, na wszelki wypadek, zacytować *Sutrę Najczystszej Bogini*:

*Działania wszystkich Zwycięzców dziesięciu kierunków skupią się w jednym ciele,
W synu Buddy, który osiągnie cudowne urzeczywistnienie.
Ten mistrz, uosobienie aktywności Buddy,
Pojawi się na północny zachód od Uddijany.*

Przepowiedziano to także w *Sutrze Niezrównanych Tajemnic*:

*Manifestacja Buddów trzech czasów,
Czyniący w tym pomyślnym eonie wielkie cuda,
Przybędzie jako Widjadhara
Ze środka lotosowego kwiatu.*

Tantra Oceanu Gniewnych Działań mówi:

*Dzierżawca tajemnic wszystkich Buddów,
Król czynów wszechpotężnego gniewu,
Cudowne przejawienie, bez ojca, ni matki
— pojawi się jako Widjadhara, na jeziorze Kosia, w kraju Uddijana.*

Można by mnożyć cytaty, powyższe starczą jednak do zrozumienia sprawy, powstrzymam się więc od dalszego gadulstwa. Najistotniejsze jest to, że te cytaty potwierdzają fakt cudownych narodzin z lotosu.

Nie wszyscy jednak są w stanie w to uwierzyć i dla nich właśnie Padmasambhawa zmanifestował narodziny z łona kobiety. W tej drugiej wersji przyszedł na świat w Uddijanie, jako Danarakszita — syn króla Mahusity. Po osiągnięciu dojrzałości pragnął opuścić dom i praktykować Dharmę, jednak jego rodzice nie wyrazili na to zgody. Nie znajdując innego sposobu zrozumiał, że uratować go może jedynie popełnienie jakiegoś niecnego uczynku. Dopuszczył się zabójstwa jednego z królewskich potomków i został skazany na banicję³. Pandita Siakjabodhi wyświęcił go na mnicha i nadał mu imię Siakja Senge.

W obydwu wypadkach Padmasambhawa ukazuje się jako osoba niezwykła. Należy zrozumieć, że całe jego życie i działanie to magiczne przejawienie, zesłane dla nawrócenia ludzi — stosownie do różnych skłonności, jakie posiadają. Jeśli zaczniemy go postrzegać jako zwyczajną osobę, poddamy w końcu w wątpliwość nawet jego oświecenie.

Pobył w Tybecie

Liczne sprawozdania różnią się, jeśli chodzi o ilość lat spędzonych w Tybecie. W jednej z opowieści czytamy, że mistrz Padma przebywał tam przez sto dwadzieścia lat. Inne źródła podają, że na skutek knowań złych ministrów, po upływie sześciu lub trzech lat, osiemnastu, lub sześciu miesięcy, musiał opuścić [Tybet]. Jak już wspomniałem, zwykli śmiertelnicy nie mogą mierzyć działań Zwycięskiego [Buddy] swoją miarą; o tym także warto pamiętać.

Siakjamuni nauczał kiedyś sutry *Saddharma Pundarika*. Sutra owa opisuje, jak to Budda w cudowny sposób przedłużył czas trwania nauk, które ciągnęły się przez jeden ranek, lecz wydawały się pięćdziesięcioma eonami. Budda potrafi przekształcić jedną chwilę w eon i eon w jedną chwilę. Na nic się tu zda intelektualne podejście!

Według ogólnych wiadomości oraz relacji zawartych w *Kronikach Baszeja*, mistrz Padma przybył do Tybetu, wykonał rytuał podporządkowujący [Dharmie] tereny wokół Samje i dwukrotny rytuał ofiarowania ognia w celu poskromienia bóstw i demonów. Gdy chciał wykonać rytuał po raz trzeci, napotkał na sprzeciw ze strony kilku nieuczciwych ministrów. Udzielił rad królowi, oraz niektórym wartościowym ludziom. Miał zamiar przekształcić wydmy w łąki, pustynie w żyzne pola, zasadzić drzewa i temu podobne, lecz ministrowie

źle zrozumieli jego intencje i zabronili mu wykonania tego planu. Tak więc nie zrealizował swych zamierzeń; dwaj religijni ministrowie odprowadzili go do Podniebnej Przełęczy. Po drodze mistrz Padma musiał sparaliżować wzrokiem morderców nasłanych przez wrogich ministrów. Z Podniebnej Przełęczy uniósł się w powietrze i odleciał na południowy zachód.

Te opowieści pochodzą z krótszych i dłuższych wersji kronik. *Kroniki Baszeja* zawierają nieobiektywne relacje ministrów tamtego okresu i nie uważam ich za całkowicie prawdziwe. Spróbujcie to zrozumieć na takim przykładzie: teksty Hinajany różnią się od tekstów Mahajany w opisie dwunastu czynów Buddy i innych [wydarzeń]. Najdokładniejsze i najpełniejsze są wersje Mahajany. Wersje Hinajany przedstawiają wydarzenia postrzegane przez ograniczoną percepcję hinajanistycznych uczniów. Chory na żółtaczkę zobaczy białą konchę jako żółtą; zdrowy — ujrzy ją taką, jaka naprawdę jest. Także i w omawianym przeze mnie wypadku nie warto zdawać się na kogoś o nieczystym postrzeganiu; należy zawierzyć słowom samego nieomylnego mistrza.

Można jeszcze dodać, że nie ma sprzeczności w tym, co mówią prawdziwe nauki term o stu jedenastu latach, które mistrz Padma spędził w Tybecie. W owych czasach Hindusi za rok uważali sześć miesięcy, tak, że w istocie każde z tych „lat” mogło oznaczać połowę roku, co znaczyłoby, że pobyt Guru Rinpocze trwał pięćdziesiąt sześć lat.

Zdarzali się ministrowie, oraz ludzie pozbawieni wiary, którzy zobaczyli tylko kilka miesięcy z życia Guru Rinpocze w Tybecie, a mianowicie: opanowanie terenów wokół Samje, konsekrację i nauki udzielone królowi, oraz grupie szczęśliwych uczniów. Jednak zasadnicza działalność Wielkiego Mistrza w Tybecie, której poświęcił zresztą najwięcej czasu, polegała na odwiedzaniu i błogosławieniu świętych miejsc oraz na ukrywaniu term.

Być może dlatego większość przeciętnych Tybetańczyków nie mogła go spotkać. Nasza tradycja mówi nam, że Padmasambhawa przed swym odejściem do leżącego na południowym zachodzie kraju rakszasów poświęcił wszystkie tybetańskie świątynie. Książę Lasej, oraz liczni uczniowie odprowadzili go do Podniebnej Przełęczy w Mangjulu; tam też udzielił im pouczeń i przepowiedni. Dziesiątego dnia miesiąca mały dakowie i dakinie przynieśli mu ofiary i podniebną drogą poprowadzili na kontynent Kamary.

Padmasambhawa jako oświecony Budda

Zwykli śmiertelnicy ćwiczą się w widzeniu Buddów trzech czasów jako rodzących się pomiędzy najróżniejszymi istotami, w różnych światach. Ponadto, przez niezliczone eony Buddowie pracują nad nagromadzeniem zasług i oczyszczeniem przeszkód. Dowody na to możemy znaleźć w historiach poprzednich żywotów Siakjamuniego. Jeżeli zaś uznajemy słowa Buddy za prawdziwe, zaufajmy także jego zaczerpniętym z licznych sutr i tantr wypowiedziom na temat Wielkiego Mistrza Padmakary jako wcielonego współczucia wszystkich Buddów. Nie ma potrzeby trwać w zaciepłym uporze niedowiarstwa.

Padmasambhawa pojawia się w tym świecie

Według wymienionych wyżej źródeł, oraz innych tekstów, łącznie z *Tantrą Doskonałego Uosobienia Niezrównanej Natury*⁴, zdania, co do tego, kiedy mistrz miał się pojawić są

podzielone. Jednak większość tekstów zgodnie podaje termin dwunastu lat po odejściu [historycznego] Buddy.

Nirwana Sutra mówi:

*Dwanaście lat po tym jak odejdę w nirwanę,
Ktoś niezrównany i niezwykły
Pojawi się wewnątrz lotosowego kwiatu,
Na czystych wodach jeziora Danakosia,
Na południowo zachodniej granicy królestwa Uddijany.*

Budda oświadczył także w *Sutrze Przepowiedni z Magady*:

*Odchodzę, żeby wykorzenić pogląd o niezmienności,
Lecz po upływie dwunastu lat — aby usunąć pogląd nihilizmu
Pojawię się z lotosu, na nieskalanych wodach Kosi,
Jako szlachetny syn, królewska pociecha,
I obrócę kołem Dharmy niezrównanej kwintesencji znaczenia.*

Tej wersji trzymają się wszystkie opowieści znalezione w prawdziwych naukach term.

Mnie osobiście trudno jest ustalić rok narodzin i śmierci Buddy. Jest to jeszcze jedna kość niezgody dla [autorów] rozpraw naukowych. Przekaz szkoły Ningmy mówi, że Siakjamuni zmarł w roku żelaznego ptaka a Padmasambhawa urodził się w roku ziemnej małpy. Te dwa wydarzenia dzieli okres dwunastu lat, myślę więc, że ta wersja jest prawdziwa.

W literaturze *Kathangu* jest pewna opowieść o tym, jak Padmasambhawa przyjął święcenia od Anandy, w obecności Arhata Nima Gjungpy, oraz Kaśjapy Starszego. Inne wiarygodne źródła, jak również prawdziwe nauki term, nie podają tej historii. Mnie samemu, a jestem przecież stary i niezbyt wykształcony, udało się przeczytać kilka krótszych i dłuższych wersji biografii Guru Rinpocze. Przystudiowałem na przykład manuskrypt termy Ngadag Njanga, znany jako *Sanglingma, Historia Życia*. Wiem, że Padmakara przebywał pięć lat w królewskim pałacu Uddijany i pięć lat w Cienistym Gaju, po czym udał się do wielu cmentarzy, takich jak Radosny Gaj czy Sosaling, gdzie otrzymał przekazy mocy i błogosławieństwa dakiń mądrości: Wadzra Warahi, Podtrzymującej Pokój i Poskromicielki Mary. Tam właśnie związał przysięgą i zatrudnił do swych usług światowe dakinie i karma dakinie.

Posiadając spontaniczne zrozumienie wszystkich dziedzin wiedzy, Padmasambhawa studiował jednak języki, lecnictwo, logikę, rzemiosło i inne; robił to, aby umocnić wiarę zwykłych ludzi. Następnie udał się do sahorskiej jaskini i tam otrzymał imię Siakja Senge, i przyjął święcenia; udzielił mu ich nauczyciel Siakjabodhi, bardziej znany jako mistrz Prabahasti.

Guru Rinpocze postanowił zostać mnichem, aby ochronić zwykłych śmiertelników przed błędnymi poglądami. Tak więc Padmakara otrzymał przekazy mocy, tantryczne wyjaśnienia i ustne pouczenia dotyczące Joga Tantry od mistrza Prabahastiego, co nie powinno więcej podlegać dyskusji.

Krytyczne spojrzenie na niektórych Ningmapów

Nauki tajemnej mantry pochodzące z wczesnego okresu tłumaczeń są niezwykle głębokie i rozległe, oraz pełne cudów. Niestety, zdarzają się głupi adepci, którzy zamiast skupić się na osiągnięciu urzeczywistnienia, wykorzystują je dla poprawienia swojej sytuacji materialnej i innych tymczasowych celów. Żyjąc w wygodnej posiadłości, nie należą ani do grupy tantryków, ani do studiujących sutry. Przynoszą naukom wczesnego okresu tylko hańbę i wstyd. Oto, dlaczego niektórzy przedstawiciele szkoły Sarma, zarówno uczeni jak i ignoranci, wykluczyli z dziedzictwa buddyizmu nauki oraz adeptów Ningmapy, znajdując ich ohydny niczym kałuża wymiocin⁵. Te okoliczności spowodowały, że nieomyślnie słowa Padmakary, drugiego Buddy, zostały splamione przez ludzkie błędy, domysły i uprzedzenia, oraz chęć wprowadzenia poprawek, lub dodania czegoś od siebie. Tajemna mantra została potraktowana jak cenne drzewo sandałowe, które zamienia się na węgiel, aby je lepiej sprzedać.

Wygląda na to, że w tej niegodziwej epoce nikt nie naucza, nie studiuje i nie praktykuje najczystszych nauk starych term. Sterty książek służą molom za mieszkanie. Nauczyciele tracą życie uganiając się za nowinkami w rodzaju tak zwanych nowych term, albo za czymś, co termę przypomina i w ostatnich czasach takie wypadki mnożą się niczym grzyby po deszczu. Widząc ten stan rzeczy taki stary, prosty mnich jak ja może tylko gorzko zapłakać.

Wiarygodność literatury *Kathangu*

Obecnie mamy dostęp do dwóch znanych wersji *Padma Kathangu*. Jedna, w formie wiersza, jest autorstwa Urgjen Lingpy, zaś druga napisana została prozą przez Sangje Lingpę. Wywarły one na Tybetańczyków ogromny wpływ. Główna część obu tekstów zawiera z pewnością słowa mistrza, jednak cała reszta pełna jest zdań wtrąconych przez rozmaitych głupców i nieuków. Podobnie jest z *Pięcioma Kronikami*, prawdziwą termą Urgjen Lingpy. Kiedy zbada się jej treść merytoryczną, wychodzi na jaw, że nie przypomina ona prawdziwych nauk term. Na przykład wzmianka o synu Guru Rinpocze, czy przepowiednie ludzi, którzy się później zjawili nie wytrzymują krytyki. Najróżniejsze wersje *Padma Kathangu* ułożone są w większej części z nauk Padmasambhawy. Dlatego też zawierają ogromne błogosławieństwo, jednak nie mogą być traktowane jako wiarygodne historyczne źródło.

Zwykli śmiertelnicy nie mogą mierzyć ludzką miarą przekształcających czas, wysyłających liczne manifestacje i czyniących cuda Buddów, oraz wielkich siddhów. W zależności od swoich zdolności, czy poziomu ludzie będą postrzegać uczynki Buddy, albo jego nauki w różny sposób. Na przykład wtedy, gdy Budda ukazywał liczne cuda, dla uczniów Hinajany trwały one jeden dzień, zaś uczniowie Mahajany oglądali je przez pół miesiąca.

Ludzie uznają relacje o trzech obrotach kołem Dharmy, są jednak tacy, którzy widzieli, jak Budda udzielał niezliczonej ilości innych nauk, takich jak Awatamsaka, Kalaczakra i inne. Dopóki twoje oko nie stanie się okiem Dharmy, nie próbuj osądzać ani Buddadharmy, ani swoich bliźnich.

Poniższa historia ilustruje różnice pomiędzy percepcjami — hinajanistyczną i mahajanistyczną.

Zdarzyło się, że szlachetny Mandziuśri spędził odosobnienie w porze sezonu deszczowego z żonami króla Salgjala. Mahakaśjapa krytykował go później, bijąc w gong:

„Ty plugawy bodhisattwo, nie masz prawa zasiadać w mnisiej sandze!” Wtedy sam Budda zezwolił Mandziusremu na ukazanie potężnych właściwości. Okazało się, że Mandziusri był obecny w królestwach Buddów, w każdej ze sfer dziesięciu kierunków. Gong Mahakaśjapy brzmiał w każdej z nich. Błogosławiony rzekł: „Mahakaśjapo, czy zamierzasz pozbyć się z sangi wszystkich form Mandziusrego, czy tylko tej jednej?” Mahakaśjapa pożałował swoich słów. Chciał wyrzucić gong, ale nie mógł tego zrobić: gong brzmiał dalej, sam z siebie. Mahakaśjapa prosił Buddę o wybaczenie, a ten kazał mu prosić o to Mandziusrego.

Ten przykład mówi nam, jak zawodne mogą być sądy nawet tak wielkiego Arhata jakim był Mahakaśjapa, a co dopiero, gdy czyjś charakter osądzają zwykli śmiertelnicy. Unikajmy tworzenia nowych splamień!

Urzeczywistnienie Padmasambhawy

Wielki Mistrz z Uddijany mówił o sobie, że nie jest zwykłym Buddą, lecz Buddą, który uzyskał cztery rezultaty duchowej praktyki. Niektórym nie podoba się to zdanie i zgłaszają sprzeciw. Nie potrafię przedstawić danych na temat tego, czy Padmasambhawa urzeczywistnił dokładnie to, co nazywamy stanem Arhata. W szkole Ningmy uważa się jednak, że jest on wcielonym współczuciem Buddów dziesięciu kierunków.

Padmasambhawa zjawił się jako nirmanakaja, aby poskromić istoty tej mrocznej epoki i nie jest to bynajmniej żadna obsesyjna myśl pomieszanych uparciuchów. Wielkiego Mistrza przepowiedział sam Budda. Nie jest więc na miejscu opisywanie go jako zwykłej osoby, która musiała mozolnie się przedzierać przez wszystkie poziomy praktyki, aby urzeczywistnić stan Arhata, czy Pratyekabuddy⁶.

Pięć wspaniałych właściwości Padmasambhawy

Te dobre właściwości mającej nadejść inkarnacji wymienił Budda Siakjamuni. Opisał je jako pięć cech, które postawią Padmasambhawę ponad innymi emanacjami, czy Buddami. Poniższy cytat pochodzi z *Nirwana Sutry*:

*Kje ho! Wszyscy z mego otoczenia,
Słuchajcie tego i tylko na tym
Skupcie wasze umysły.
Moja emanacja będzie górować nad innymi emanacjami trzech czasów.
Nie ima się jej czas, ani starość.
Ta wspaniała forma przewyższy wszystkie inne.*

*Od pierwszego uczynku rozgromienia czterech mar,
Jego gniewna siła przewyższy wszystkie inne.
Będzie przekazywać nauki większego pojazdu oświecenia
Osiągniętego w jednym życiu.
[Moc i głębia] jego urzeczywistnienia przewyższy wszystkie inne.*

*Nawróci centralne i sąsiednie krainy kontynentu Dzambu.
Przyniesie istotom niewyobrażalny pożytek.
[Zjawi się] w tym eonie pomyślności; wolny od śmierci.*

*Jego życie będzie dłuższe niż życie jakiegokolwiek innej emanacji.
Jest on bowiem emanacją Amitabhy.*

Słowa o nauczaniu „większego pojazdu oświecenia osiągniętego w jednym życiu” nie nawiązują do samego Padmasambhawy i nie znaczą, że to on osiągnął oświecenie w jednym życiu. Mowa tu o tym, że Padmasambhawa jest niezrównanym nauczycielem, gdyż przekazuje nauki tajemnej mantry, dzięki którym możliwe jest uzyskanie urzeczywistnienia: w tym ciele i w tym życiu.

Pierwotne oświecenie według Wadžrajany

Zgodnie z tym, czego naucza się w szkole Ningmy, ostatecznym i najwyższym źródłem, z którego czerpią wszyscy Buddowie jest Budda Niezmiennego Światła. Ten Budda, to obejmująca wszystko przytomność; jest to [skupione w jednym] urzeczywistnienie wszystkich bez wyjątku Zwycięzców trzech czasów. Ta pierwotna, wolna od iluzji, obecność jest podstawowym i niezmiennym stanem wielkiej błogości, która przekracza mentalną aktywność umysłu. Występuje ona czasem pod nazwą dharmakai Samantabhadry, wielkiego praojca wszystkich Buddów.

Ta obecność wyraża się w naturalny sposób nieskończoną manifestacją wolnych od zaciemnień form mądrości.

.The wisdom forms are Buddha Vajradhara, the victorious ones of the five families of sambhogakaya, and so forth who are endowed with the seven aspects of union.

Tymi formami mądrości są Budda Wadžradhara, zwycięzcy pięciu rodzin sambhogakai, oraz inni, obdarzeni siedmioma aspektami jedności.

Może je zobaczyć jedynie wielki bodhisattwa dziesiątego poziomu.

Współczująca energia Buddów sambhogakai pojawia się jako magiczne przejawienie. Nie ma ono końca i nie wyczerpuje się, stąd biorą się inkarnacje, emanacje i nirmanakaje najwyższego oświecenia, takie jak Budda Siakjamuni. Te emanacje będą się pojawiać dopóty, dopóki istnieją czujące istoty, którym trzeba pomóc.

W ciągu eonu pomyślności pojawiała się kolejno tysiąc Buddów i należy zrozumieć, że wszystkie manifestacje mandal Zwycięzców dziesięciu kierunków, a zwłaszcza te należące do układu światów zwanego Saha, są w swej istocie tym samym, co rozległe dharmadhatu zawsze obecnej przytomności. Magiczne przejawienie dostępne jest tym szczęśliwym istotom, które zasługują na to, aby go doświadczyć. Przybywający tą drogą Buddowie nie podlegają prawom zwykłych ludzi i aby osiągnąć oświecenie, nie muszą koniecznie pokonywać wszystkich stopni, poziomów czy ścieżek.

Ktoś mógłby podważyć takie rozumowanie, sięgając do sutr Mahajany, które opowiadają o tym, jak to Budda najpierw wyraził chęć osiągnięcia najwyższego oświecenia, potem przez trzy niewyobrażalnie długie eony gromadził mądrość i zasługę, a następnie wykonał dwanaście uczynków i osiągnął oświecenie. Odpowiedź na to leży w specyfice wyżej wymienionych sutr Mahajany, które opisując podobne wypadki kładą nacisk na to, że każdy uczynek owocuje w przyszłości jakimś rezultatem.

Podobnie jak Siakjamuni, Padmasambhawa był emanacją wszystkich Buddów.

Padmasambhawa pojawił się, aby nawrócić istoty mrocznej epoki; mówi się o nim jak o księżycu współczucia, który oświeca jezioro ludzkiej wiary⁷. Ci, którzy tego nie rozumieją i

zastanawiają się, czy Padmasambhawa urodził się w normalny, czy też w cudowny sposób, czy osiągnął poziom Arhata, czy uzyskał oświecenie w ciągu jednego życia, oraz snują temu podobne rozważania, są jak dziecko, które chce znać długość i szerokość nieba:

Największe znaczenie mają tu słowa Buddy:

*„Polegaj nie na tym, co praktyczne, ale na tym, co ma ostateczne znaczenie.
Nie zdawaj się na to, co uwarunkowane, lecz na to, co niewarunkowane.
Nie słuchaj słów — słuchaj znaczenia”.*

Jak Padmasambhawa otrzymał przekazy mocy

Mówiliśmy o tym, że Guru Rinpocze był kimś niezwykłym. Widać to już od pierwszej chwili, gdy zjawia się w lotosie, pośród wód Danakosi, a osiem klas bóstw i demonów pochodzących z naszego systemu światów składa mu ofiary, i bije przed nim pokłony. Wtedy też zjawili się Zwycięzcy dziesięciu kierunków: pobłogosławili go i udzielili mu przekazów mocy.

Ponadto, otrzymał przekazy *Joga Tantry* od *Prabahastiego*, później zaś, gdy przebywał na ośmiu wielkich cmentarzyskach, otrzymał kompletne nauki *Trzech Wewnętrznych Tantr Tajemnej Mantry* wraz z objaśnieniami *Garaba Dordże*, *Mandziusrimity*, *Sziri Singa*, dakini *Lekji Langmy*, oraz innych wielkich mistrzów. Udał się także do sfery dharmadhatu — do pałacu *Akaniszta*, gdzie w obecności reprezentujących *Trzy Kaje*: *Samantabhadry*, *Wadźradhary* i *Wadźrasattwy*, otrzymał nauki *Trzech Wewnętrznych Tantr*.

Kiedy praktykował w Jaskini Maratika sadhanę długowieczności, nie chodziło mu o to, żeby samemu uwolnić się od grozy narodzin i śmierci; chciał jedynie działać dla dobra przyszłych pokoleń. Pozornie oddawał się więc praktyce sadhany długowieczności, co zaowocowało otrzymaniem od *Buddy Amitajusa* tantr, sadhan, oraz ustnych pouczeń, jak również uzyskaniem nieśmiertelnego ciała. Oprócz niego nieśmiertelność uzyskała także księżniczka *Mandarawa*. Poznano ją jako matkę i królową siddhów, i miała licznych uczniów. Praktyki, których nauczała są nadal stosowane w nowych szkołach.

Był to przykład tego, jak Padmasambhawa zmanifestował moc *Widjadhary Długowieczności*. Według nauk *Ningmy* pozostałe trzy poziomy widjadhary to: *dojrzewanie*, *Mahamudra* i *Spontaniczna Doskonałość*.

Szczegóły historyczne

Można by pokusić się o ustalenie dokładnej daty zaproszenia Wielkiego Mistrza do Tybetu, oraz budowy Samje. Inne ważne zagadnienia, które wymagałyby analizy to pytanie, czy możliwe jest, aby Padmasambhawa po śmierci pięćdziesięciosześcioletniego króla rządził potajemnie krajem przez kilka następnych lat, jak długo przebywał w Tybecie pod rządami księcia *Laseja*, czy dokonał konsekracji wybudowanej w *Karczungu* świątyni *Wadźradhatu* i czym się zajmował, gdy doszło do wymiany poglądów pomiędzy hinduskimi i chińskimi buddystami?

Cały problem polega na tym, że liczne źródła historyczne różnią się w swych relacjach i niełatwo ustalić, które z nich jest najbardziej wiarygodne. Trudno też orzec, które ze zdań zamieszczonych w piśmiennictwie *Kathangu* jest prawdziwe, a co zostało dodane, wymyślone czy przekrecone; wciąż czekamy na jakieś teksty, których wiarygodność byłaby niepodważalna⁸.

Prawdziwe nauki term, w posiadaniu których znajduje się szkoła Ningmy podają, że Trisong Deutsen urodził się w roku konia. Gdy miał siedemnaście lat, zapragnął praktykować Dharwę i zaprosił panditę Szantarakszitę, aby ten położył kamień węgielny pod świątynią. Wrogie bóstwa i demony wstrzymały budowę i wtedy Szantarakszita doradził zaproszenie Guru Rinpocze.

Padmasambhawa zjawił się pod koniec roku tygrysa i opanował teren budowy. Fundamenty ukończono w roku królika, po czym budowa ciągnęła się przez następne pięć lat. Konsekracja świątyni obejmowała dwunastoletni cykl [budowy].

Gdy tłumaczono *Dharwę Buddy*, Wielki Mistrz spędził około dziesięciu lat w *Samje* i *Czimpu*. Prowadził wybitnych uczniów do stanu dojrzałości i wyzwolenia. Mamy także przekonujące relacje świadczące o tym, że odwiedził wszystkie miejsca sadhan w Tybecie.

Padmasambhawa nie był obecny w czasie dyskusji pomiędzy chińskimi i hinduskimi buddystami. Osobą, którą należało zaprosić w celu rozwiązania konfliktu był pewien mistrz o imieniu *Kamalaszila*, przepowiedziany przez Szantarakszitę. Kamalaszila pokonał chińskiego mistrza *Haszanga* i odnowił wcześniejszy system *Buddadharmy*.

Padmakara przygotował dla Trisong Deutsena eliksir długowieczności: król miał żyć dopóty, dopóki księżyc i słońce oświetlają niebo. Nie zdążył jednak otrzymać eliksiru; pomyslnie okoliczności zostały zaprzepaszczone przez złych ministrów. Król pożałował tego i prosił Padmasambhawę o pomoc. Otrzymał wówczas przekazy mocy, które przedłużyły jego życie o trzynaście lat. Nie było mu przeznaczone przekroczenie pięćdziesiątego szóstego roku życia, a mimo to dożył sześćdziesięciu dziewięciu lat.

Po śmierci króla rządy objął jego najstarszy syn, książę *Munej Tsenpo*. Ustanowił on cztery główne miejsca poświęcone *Tripitace* i *abhisambodhi*. Podejmował śmiałe próby zniesienia podziału między bogaczami, a biedotą. Zginął otruty przez swą własną matkę.

Średniego syna znano pod imionami *Mutig Tsejpo*, *Muri Tsenpo*, *Hutseg Tsenpo*, lub *Lekpej Lodro*; to ostatnie imię nadał mu Padmasambhawa. Mimo młodego wieku był znaczącą postacią. Wyniesiono go na tron, gdy miał trzynaście lat. Wsławił się pod imieniem: *Seina-lek Dzing-jon* i wybudował w *Karczungu* dziewięciopiętrową świątynię *Wadžradhatu*. Z polecenia jego żony *Ngangczungmy* wzniesiono w *Jarlungu* świątynię *Tsenthang*. Padmasambhawa dokonał konsekracji obydwu obiektów⁹.

Najmłodszy syn nazywał się *Murub Tsejpo*, lub *Książę Cnotliwy Opiekun*. Padmasambhawa dał mu imię *Damdzin*. Miał silny charakter i był groźny. Został generałem i wyznaczono mu zadanie pilnowania granic ze wszystkich czterech stron. Wracając ze zwycięskiej wyprawy, w której pokonał wszystkich wrogów, wdał się w utarczkę z synem ministra. Syn ministra zmarł, zaś księcia Damdzina skazano na dziewięcioletnie wygnanie do regionu *Kongrong*.

Młodzieniec *Mutig Tsejpo* miał wielką wiarę w Padmasambhawę. We wszystkim się go radził i dlatego właśnie mówiło się, że królestwem rządzi mistrz Padma. Padmasambhawa przebywał w Tybecie za rządów *Mutig Tsejpo* przez trzy lata.

Książę *Lasej* był najstarszy spośród pięciu synów *Mutig Tsejpo*; otrzymał od Padmakary wiele ustnych pouczeń i przepowiedni. Zarówno on jak i jego brat *Lhundrub* zmarli w

młodym wieku. Trzeci z braci — *Tsangma* przyjął mnisie święcenia. *Langdarma* nie nadawał się do sprawowania rządów, wobec czego kolejnym królem został *Tri Ralpaczen*. Większość historycznych źródeł potwierdza ten fakt. Jeśli zaś chodzi o *Padmasambhawę*, to opuścił on Tybet, gdy książę *Mutig* był wciąż jeszcze młody.

Padmasambhawa — jak widzą go ludzie?

Człowiek o nieoczyszczonej percepcji i zwykłych myślach nie jest oczywiście w stanie dojrzeć pełni wspaniałych właściwości, jakimi dysponuje każdy skrawek ciała *Buddy*. Wszelkie niekonsekwencje i błędy, jakich są pełne biografie oświeconych, biorą się właśnie stąd: ludzie, którzy mają do czynienia z takimi istotami postrzegają je w różny sposób, w zależności od poziomu, jaki sami reprezentują. Dlatego też zawodzą tu wszelkie uogólnienia.

W przeszłości pojawił się *Budda Niepokromiony*, wysoki na osiemdziesiąt kubitów [około dwudziestu metrów], podczas gdy *Tathagata Król Gwiazd* mierzył jeden cal. *Sugata Nieograniczone Życie* żył przez sto bilionów lat, zaś *Sugata Pan Zgromadzeń* zjawił się na jeden dzień. Były to z pewnością istoty różne od ludzi, których długość życia waha się [w określonych granicach] i którzy posiadają różną zasługę. To, że Buddowie pojawili się w taki, a nie inny sposób, świadczy tylko o karmicznym zróżnicowaniu percepcji ich uczniów.

Niebywałe właściwości naszego nauczyciela *Siakjamuniego* widziane były rozmaicie, w zależności od tego, czy patrzącymi byli zwykli ludzie, śrawakowie ścieżki *Hinajany*, czy bodhisattwowie ścieżki *Mahajany*. *Dewadatta*, oraz heretycy widzieli Buddę przez pryzmat swych nieczystych myśli. Nie znaczy to, że *Budda* ukazywał jakieś poziomy swych właściwości, jest tylko dowodem różnych indywidualnych możliwości każdego z ludzi.

Mistrz *Padma* był najwyższą *nirmanakają*. Pojawił się wolny od błędów i obdarzony wszystkimi wspaniałymi właściwościami. Zjawiwszy się dla poskromienia niektórych ludzi, nie pozostaje na stałe w zasięgu ich umysłów. Co za tym idzie, nadmierne igranie do zagadnień takich jak: narodziny z łona, czy też cudowne narodziny, zgodność imion i uczynków, jakie mistrz zmanifestował w hinduskich królestwach, czy wreszcie niekonsekwencje dotyczące okresu, przez jaki gościł w *Tybecie* i temu podobne, wyczerpują nas tylko; próby wpasowania niewyobrażalnego w ramy logicznego myślenia dowodzą ignorancji.

Esencję problemu odsłonił sam mistrz, gdy udzielił tej rady, zwanej *Cenną Złotą Girlandą*:

Ja, Padmakara, przybyłem, aby wspomóc Tybet.

Użyłem cudów, by poskromić występne duchy

I wprowadziłem wielu, zgodnie z ich przeznaczeniem,

Na ścieżkę dojrzewania i wyzwolenia.

Dzięki najgłębszym naukom term Tybet i Kham wypełnią się siddhami.

Przełęcz i doliny, góry i jaskinie, każdy skrawek ziemi, nawet tak mały jaki zajmuje racica zwierzęcia, czy ludzka noga — poświęciłem wszystko, jako miejsce sadhany.

Stworzywszy pomyslnie okoliczności dla podtrzymania pokoju

W Tybecie i w Khamie,

Będę zsyłał ludziom do pomocy nieskończony strumień emanacji.

Okażę Tybetowi wiele łaski, lecz nie zostanie to docenione.

Padmakara powiedział także:

*W przyszłości znajdą się niepoprawni ludzie o błędnych poglądach,
Zepsuci głupcy, udający uczonych,
Będą bredzić o swej świetności i małości bliźnich,
I stwierdzą, że ja, Padma, nie przebywałem długo w Tybecie.
Niektórzy powiedzą, że ja byłem tam miesiąc,
Inni będą obstawać przy dwóch tygodniach,
A inni znów oznajmią, że Mistrz z Uddijany powrócił
Po dziesięciu dniach — obładowany złotem.
To nieprawda; Byłem tam sto jedenaście lat.
W całym Tybecie: w centrum i na obrzeżach, w trzech dolinach,
Na każdym odcinku, nawet na tym nie dłuższym od ludzkiego ramienia,
Nawiedziłem każdy skrawek tybetańskiej ziemi.
Uwierzcie w to, mądrzy ludzie, którzy troszczycie się o to,
Bym osłaniał Tybet moim miłosierdziem!*

Rzekł również:

*Kiedys dojdzie do tego, że hardzi ignoranci
Będą przysięgać, że Padmakara Młodszy odwiedził Tybet,
Zaś Padmakara Starszy nigdy tam nie dotarł.
Nie ma Młodszego i Starszego; w swej istocie są oni tym samym.
Niech ci o błędnych poglądach mówią sobie, co chcą.
Jeśli macie wiarę i oddanie, wzywajcie mnie nieustannie,
A będzie wam dane moje błogostawieństwo, ludzie przyszłości.*

Tak powiedział Padmasambhawa i temu wierzę.

„Zrodzony z Lotosu”

Prolog

Składam pokłon Bóstwom Trzech Kai

Dharmakai Amitabhie

Sambhogakai wielkiego współczucia, szlachetnemu Awalokiteśwarze

Nirmanakai Padmasambhawie

Dla dobra czujących istot Budda Amitabha zesał z najwyższej, doskonałej sfery, z królestwa nad królestwami, które znajdowało się na zachód od Sukhawati emanację — nirmanakaję Padmasambhawę.

[Padmasambhawa] został zesłany na południowy kontynent Dzambu systemu światów zwanego Saha, do królestwa nirmanakai Siakjamuniego, do krajów Uddijany i Indii, a zwłaszcza do Tybetu — żeby szlachetny Awalokiteśwara mógł opanować ten Kraj Śniegu.

Jeśli chcecie wiedzieć, jakimi nadzwyczajnymi właściwościami była obdarzona ta *Zrodzona z Lotosu* nirmanakaja i jak przebiegało jej życie, opiszę wam to wszystko po kolei ...

1

Na zachód od Indii, we wspaniałym królestwie Uddijany, w mieście, co zwało się *Migoczące Klejnoty*, znajdował się pałac z lapis lazuli, ozdobiony różnymi kosztownymi materiałami. W pałacu tym żył król Dharmy — *Indrabodhi*, który sprawował rządy nad krajem zasiadając na tronie z drogich kamieni, otoczony stu ósmioma królowymi, ministrami spraw wewnętrznych, zewnętrznych i różnych, oraz wielką liczbą sług.

Król nie miał syna, zwołał więc żyjących na dworze duchownych, aby piętnastego dnia pierwszego letniego miesiąca odprawili wspólnie wielkie ofiarne rytuały na cześć *Trzech Klejnotów*. Wyrecytowawszy raz *Obłok Sutr Dharmy*, król złożył obietnicę, że okaże wszystkim niezmierną hojność.

Minęło wiele lat, w czasie których król rozdawał bogactwo ze swego skarbcza na jałmużnę, aż w końcu skarbiec opustoszał. Zatrzymało to strumień datków, lecz żebrzący wciąż napływali.

Ministrowie oznajmili:

— Skarbiec jest pusty, nic w nim nie zostało.

Ale żebracy nie ustępowali:

— Jeśli tak, jeśli nic nam już nie dacie, to cała jałmużna udzielona nam w przeszłości nie zda się na nic.

Król zastanowił się: „*Na wyspie pośród wielkiego oceanu żyje córka króla nagów, znana jako Śliczne Dziewczę. Ma ona w swym posiadaniu bezcenny klejnot, który zaspokaja bez ograniczeń wszystkie potrzeby i pragnienia. Odda go, jeśli poprosi o to bodhisattwa, praktykujący dla pożytku Dharmy cnotę szczodrości. Powinienem o niego poprosić, aby dalej rozdawać ludziom jałmużnę*”. Myśląc tak, kazał przygotować statek pod dowództwem pewnego kapitana, który w przeszłości często wyruszał na ocean po cenne kamienie. Kiedy zamierzali już odpłynąć, ministrowie i poddani zaczęli odradzać wyprawę, lecz król nie słuchał. Wszedł na pokład i na cztery strony świata wywieszono cztery żagle.

Gdy wiał sprzyjający wiatr, okręt płynął. Gdy nadchodził wiatr z przeciwnego kierunku, statek nieruchomiał i na sznurach uplecionych z wielbłądziej sierści, w cztery strony świata spuszczano cztery wielkie, ołowiane kotwice. Kierując okrętem w ten sposób, król wraz z załogą odnaleźli szlak wiodący do wspaniałego oceanu. Podniesiono wówczas największy żagiel i przyjazny wiatr poprowadził ich do celu. Przez resztę drogi okręt mknął niczym sprawnie wypuszczona strzała.

Gdy dobijali do wyspy drogocennych klejnotów, załoga pozostała na pokładzie, a król wraz z kapitanem przesiedli się do małej łódki i popłynęli naprzód. Zobaczyli przed sobą białą górę i król zapytał:

— Z czego jest ta góra?

— To góra ze srebra, padła odpowiedź.

Płynęli dalej, aż pojawiła się niebieska góra, więc zapytał:

— A z czego jest ta ?

— Ta góra jest z lapis lazuli, odpowiedziano mu.

Potem zobaczyli jeszcze żółtą górę, i gdy król o nią zapytał, kapitan odrzekł:

— To jest góra ze złota i tam się udajemy.

Gdy się na niej znaleźli stwierdzili, że nie ma tam ziemi, lecz złoty piasek, przed górą zaś wznosił się pałac uczyniony z najróżniejszych drogocennych kruszców i kamieni.

Wtedy kapitan zwrócił się do króla:

— Ty idź dalej a ja tu zostanę. Wokół zamku jest siedem jezior. Przeprowadzając się przez nie spotkasz wiele dzikich zwierząt, w tym także jadowite węże, musisz więc medytować na bodhiczittę. Pośrodku wody stoi mur o czterech bramach, zrobiony z żelaza i innych szlachetnych kruszców. Dziewczyna z rodu nagów jest tam strażniczką. Błagaj ją, aż ci otworzy. Wewnątrz, na pałacowych drzwiach znajdziesz wadźra kołatkę, użyj jej do pukania. Pojawi się wtedy sto boskich dziewcząt, aby obdarować cię klejnotami. Nie rozmawiaj z nimi, tylko ciągle stukaj do drzwi. Wreszcie przyjdzie dziewczyna o niebieskawym ciele, pokryta drogocennymi ozdobami piękność z rodu nagów, zwana Ślicznym Dziewczęciem. Proś ją o wysłuchanie twej historii i niech da ci klejnot. Wręczy ci cenny niebieski kamień promieniujący blaskiem pięciu kolorów. Przyjmij go natychmiast, nie pozwól, aby upadł i owinąwszy go starannie w połę rękawa, wracaj tu czym prędzej. Jest to bowiem ten cenny kamień, który spełni wszystkie twoje życzenia!

Udzieliwszy tych instrukcji, kapitan wysłał króla w dalszą drogę.

Król powędrował tam, gdzie mu kazano, i po przebyciu pierścienia siedmiu jezior dotarł do miejsca jadowitych węży. Tu medytował na bodhiczittę, dzięki czemu trujący jad gadów nie wyrządził mu krzywdy. Znalazłszy się pod murem, prosił strażniczkę z rodu nagów i ta otworzyła bramę. Wadźra kołatką zastukał do pałacowych drzwi. Po chwili pojawiła się nagini Śliczne Dziewczę.

— Jak dotąd dotarło tu niewielu ludzi. Musisz być człowiekiem o wielkiej zasłudze. Czego chcesz?, rzekła.

Król opowiedział jej ze szczegółami swą historię, kończąc:

— Przybyłem tu, aby otrzymać klejnot.

Uradowało to dziewczynę, która wyciągnęła klejnot z czubka swej głowy, wręczyła go królowi a ten wziął go i oddalił się. Moc klejnotu była tak wielka, że nie potrzebował iść z powrotem. W jednej chwili znalazł się w miejscu gdzie stał kapitan. Rzekł :

— Kapitanie, okazałeś mi wielką dobroć.

Poczym król i kapitan udali się w mgnieniu oka tam, gdzie czekała na nich załoga.

Następnie kapitan, znawca klejnotów, przebrał to, co mieli, i oddzieliwszy kamienie szlachetne od tych półszlachetnych, rozdzielił je między załogę.

— Jeśli weźmiemy za dużo, statek zatonie i stracimy życie. To musi wam wystarczyć, stwierdził. Stał za sterem i — mając na pokładzie króla i załogę — ruszył w kierunku lądu.

Na wyspie, pośród oceanu, wyrósł wielokolorowy kwiat lotosu, na którym siedziało dziecko: ośmioletni, przepiękny chłopiec, posiadający główne i pomniejsze oznaki, i trzymający w dłoniach wadźrę, oraz lotos. Zdumieli się wielce na jego widok, a król zwrócił się do dziecka z takim zapytaniem:

Mały chłopcze, kto jest twoim ojcem? Kto jest twoją matką?

Do jakiej należysz kasty? Z jakiego kraju pochodzisz?

Czym się żywisz i po co tu przybył?

W odpowiedzi na to chłopiec rzekł mu:

Mój ojciec to mądrość spontanicznej świadomości.

Moja matka to Niezrównana Pani, przestrzeń wszelkich rzeczy.

Należę do kasty nierozdzielnej przestrzeni i świadomości

A za kraj rodzinny obrałem sobie niezrodzone dharmadatu.

*Pożywiam się, pochłaniając dualistyczne myśli.
Moim celem jest zniszczenie przeszkadzających emocji.*

Tak przemówił, a król, nie mogąc wyjść ze zdumienia, pomyślał: „To musi być jakaś cudowna emanacja!”

Powiedział:

— Zrobię cię swoim synem. Będą cię czcić i szanować.

Posadził dziecko na jedwabiach, ściał lotosowy kwiat i powrócił z nim do kraju.

Uradowani służący i poddani urządzili mu wspaniałe powitalne przyjęcie. Król wziął w dłonie bezcenny klejnot i wypowiedział takie życzenie:

— Jeśli kamień, który zdobyłem jest prawdziwym, spełniającym pragnienia klejnotem, mój mały chłopiec ma zasiąść na ogromnym tronie uczynionym z siedmiu rodzajów kosztowności, i niech nad nim rozpościera się parasol ze szlachetnych kamieni.

Zaledwie powiedział te słowa, a natychmiast pojawiły się tron, oraz baldachim. Chłopiec zasiadł na nim i otrzymał książęcy tytuł, oraz imię: *Król Pema Wadzra*.

Król odezwał się znowu:

— Jeśli ten kamień jest prawdziwym, spełniającym pragnienia klejnotem, puste skarbcce, z których czerpałem jałmużnę mają się napełnić — niech będą takie jak niegdyś!

W jednej chwili skarbcce były znowu tak pełne, jak dawniej. Wówczas król zezwolił na bicie w wielki bęben i dobra nowina popłynęła we wszystkie strony:

— Ja, król Indrabodhi ogłaszam, że dzięki łasce mego cennego, spełniającego życzenia kamienia wszystkie potrzeby i pragnienia będą obficie zaspakajane. Chodźcie i bierzcie, co wam potrzeba!

Król obmył klejnot w oczyszczającej wodzie, przywiązał na szczycie chorągwi zwycięstwa, okadził pachnącym dymem sandałowych i kamforowych kadzideł, i złożył przed nim nieprzebrane mnóstwo ofiar. Potem wziął kąpiel, wdział czyste szaty i złożywszy pokłony bóstwom czterech kierunków, modlił się:

— Jeśli ten kamień jest prawdziwym, spełniającym życzenia klejnotem, niechaj na ludzkie i nie ludzkie istoty spadnie deszcz tego, czego pragną!

Na te słowa, z czterech stron świata, natychmiast zerwał się wiatr i zdmuchnął wszystek brud. Łagodny deszcz nie pozostawił po sobie najmniejszej drobiny kurzu, i w ten sposób wszystko zostało doskonale oczyszczone.

Z klejnotu spłynęło pożywienie o stu smakach, i wszyscy głodujący byli nakarmieni. Spłynął też strumień odzieży dla tych, co cierpieli zimno, a potem spadł deszcz drogich kamieni, zaspokajając wszystkie pragnienia.

Wówczas król zwrócił się do tych, którzy byli pod jego rządami z takim poleceniem:

— Każdy musi teraz przyjąć nauki Mahajany.

Tak więc wszyscy rozwijali bodhicittę i osiągnęli owoc: [stan] nie-powracającego.

Był to pierwszy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak został on synem króla Indrabodhiego i objął królewski tron.

2

Książę nirmanakaja doszedł do wniosku, że jako władca nie przyniesie królestwu i jego mieszkańcom żadnego pożytku. Dlatego, chcąc zniweczyć przywiązanie króla, oraz ministrów dokonał kilku czynów jogina. Nagi, przystrojony ozdobami z kości, tańczył na pałacowym dachu, uderzając w bęben — *damaru* zjednoczenia błogości i pustki, i wymachując trzypunktową *kattangą* — oznaką usunięcia trzech trucizn.

Gromadziło się wielu gapiów. Któregoś dnia pozwolił, aby *kattanga* wyślizgnęła mu się z dłoni, uderzyła w głowę i pozbawiła życia syna *Kamalateja*, najbardziej wpływowego z ministrów¹⁰.

Każdy, kto złamał królewskie prawo musiał być ukarany. Ministrowie urządzili zebranie i oznajmili królowi:

— Ten chłopak został mianowany władcą, jednak nie zachował się właściwie. Zabił syna ministra. Książę musi zostać ukarany: będzie wbity na pal.

Król odparł:

— Nie wiem, czy to dziecko jest człowieczym synem czy też jakąś cudowną emanacją. Zabicie go, to rzecz niewłaściwa. Skażemy go na banicję.

Ministrowie wydali wyrok skazujący księcia na wygnanie. Król posmutniał przez to i gnębiła go troska. Skoro jednak w królestwie ściśle przestrzegano prawa, nie było w jego mocy cofnięcie wyroku banicji. Wezwał księcia i urządził dlań wystawną ucztę. Potem przemówił w ten poetycki sposób:

*Z lotosowego kwiecia pośród cennych wód
Zjawileś się: dziecko bez ojca, ni matki.
Los nie dał mi syna, przeto koronowałem cię w królewskim pałacu,
Lecz twój postępek, książę, sprawił, że syn ministra zszedł z tego świata.
Ministrowie skazali cię na mocy królewskiego prawa.
Masz być wydalony, idź zatem, gdzie ci się podoba.*

Gdy to mówił, łzy trysnęły mu z oczu. Książę częstował ojca najlepszymi kąskami i rzekł:

*Cenna to rzecz w tym świecie: ojciec i matka.
Byłeś mi rodzicami, obdarzyłeś tronem.
Karmiczny dług sprawił, że syn ministra nie żyje
I dobrze, że ściśle prawo mego ojca skazuje mnie na wygnanie.
Nie czuję jednak strachu, bo umysł nie zna narodzin, czy śmierci.
Nie jestem przywiązany do ojczyzny, więc wygnanie mnie nie przeraża.
Pozostań w szczęściu, mój ojczy-matko.
Dzięki karmicznym związkom spotkamy się znowu w przyszłości.*

Książę pokłonił się swemu ojcu-matce i także zapłakał. Ten, który był mu rodzicami pomyślał: „*Naprawdę jest nirmanakaja!*” Obaj byli bardzo smutni, przykryli głowy i ułożyli się do snu.

Ministrowie odprowadzili księcia; eskortowali go aż do wielkiego cmentarzyska, zwanego *Cienistym Gajem* i leżącego na wschód od Uddijany. Było to najbardziej

przerazające i odstrasające miejsce, pełne duchów, trupów, padlinożerczych ptaków i groźnych drapieżników.

Zgodnie z miejscowym obyczajem, zwłoki przynoszono do tego miejsca i pozostawiano, a każde ciało owinięte było w bawełniane prześcieradło i zaopatrzone w pożywienie: miarkę (buszel) ryżowego kleiku. Teraz książe zachowywał się jak jogin tajemnej mantry. Nosił ubrania należące do trupów i jadł jedzenie ofiarowane zmarłym. Przebywał w niezachwianym stanie samadhi: w stanie wielkiej szczęśliwości.

Po jakimś czasie region ten nawiedził straszliwy głód. Większość ludzi zmarła. Przynoszono wiele zwłok bez ich zwykłego przyodziewku i nie zaopatrywano ich w pożywienie. Książe zaczął się więc ubierać w skórę zdartą z trupów i żywił się ich mięsem. Dzięki temu podporządkował sobie wszystkie *mamo* i *dakinie*, które zamieszkiwały owe cmentarzysko, i praktykował dalej, kierując się jogiczną dyscypliną.

Żył wtedy w jednym z regionów Uddijany zły król o imieniu Szakraradza. Rządził swoim ludem w zły sposób, spychając go na ścieżkę prowadzącą do niższych światów. Książe zobaczył, że można nawrócić [ludność owego regionu] jedynie przy pomocy gniewnych, poskramiających uczynków. Związał wężem swe włosy, przywdział ludzką skórę i spódnicę z tygryskiej skóry. Dzierżąc w dłoniach łuk, oraz pięć żelaznych strzał, powędrował do tego kraju niegodziwości. Zabił wszystkich mężczyzn, jakich napotkał, zjadł ich mięso, wypił krew i posiadał wszystkie kobiety. Dzięki temu podporządkował sobie wszystkich. Odprawił rytuał *tanagany* zjednoczenia i wyzwolenia, i otrzymał przydomek *Demona Rakszasa*¹¹.

Zły król zwołał miejscowych i uknuł spisek: zamierzał iść na cmentarz i polować na *Demona Rakszasa*. Sam król wziął swój miecz *Taramaszi*. Na dole cmentarzyska postawiono na straży zręcznego łuczника, podczas gdy cała reszta, ubrana w zbroje i niosąca ze sobą broń udała się na jego górny kraniec, aby tam polować. *Demon Rakszas* zabił strażnika i uciekł. Dano mu wówczas imię: *Młodzieńczy Uciekinier*.

Następnie Padmasambhawa powędrował do królestwa *Sahoru*, gdzie — za pożywienie mając trupy — na wielkim cmentarnym polu *Radosnego Gaju* oddawał się praktyce. Tutaj właśnie *dakini*, *Poskromicielka Mary* udzieliła mu błogosławieństwa oraz przekazu mocy.

Postępując dalej w ten sposób, udał się na cmentarz *Sosaling*, na południe od Uddijany. Tam, wciąż przestrzegając jogicznej dyscypliny, otrzymał przekaz mocy, oraz błogosławieństwo od *Podtrzymującej Pokój Dakini*. Potem powrócił na wyspę pośród oceanu, gdzie narodził się kiedyś w lotosowym kwiecie. Używając języka znaków tajemnej mantry, którym posługują się *dakinie*, wziął we władanie cztery klasy *dakiń* zamieszkujących ową wyspę. Wszyscy nagowie z oceanu i duchy planet na nieboskłonie obiecali mu służyć i zostali związani przysięgą.

Potem praktykował jeszcze na leżącym w Uddijanie cmentarzu *Gaju Łachmanów* i miał tam wizję *Wadźrawarahi*, od której otrzymał przekaz mocy. Otrzymał też przekazy i moce od *dakiń* i *daków* czterech klas, oraz *dakiń* trzech poziomów. Wszystkie *dakinie* błogosławiły go i nauczały Dharmy. Tak właśnie został potężnym joginem. *Dakinie* dały mu tajemne imię: *Dordże Dragpo Tsal, Wadźra Wszechpotężnego Gniewu*.

Był to drugi rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak praktykował on na cmentarzach i jak otrzymał błogosławieństwo *dakiń*.

3

Następnie Padmasambhawa udał się do *Wadźra Siedziby* w Indiach. Czasem przybierał formy setek mnichów składających ofiary w świątyniach, innym znów razem stawał się setkami odprawiających różne praktyki joginów. Z tego powodu ludzie wypytywali go, kim jest jego nauczyciel, on zaś odpowiedział:

*Nie mam ojca, ni matki.
Nauczyciela, czy mistrza.
Bez kasty, bez imienia,
Jestem Buddą, który pojawił się sam z siebie.*

Zaczęto w niego wątpić.

— Ktoś kto czyni cuda i nie ma nauczyciela musi być jakimś demonem. — mówiono.

Zastanowiło to Padmasambhawę: „*Jestem nirmanakają, która przejawiała się sama z siebie. Jednak aby pokazać przyszłym pokoleniom, że posiadanie duchowego mistrza jest koniecznością, powinienem zachowywać się tak, jakbym zdobywał wszystkie zewnętrzne i wewnętrzne nauki tajemnej mantry od uczonych i urzeczywistnionych mistrzów Indii*”.

Ta myśl powiodła go do domostwa Mistrza Prabahastiego. Po drodze spotkał dwóch mnichów: Siakja Maitriego i Siakja Mitrę, którzy szli do Prabahastiego po nauki. Pozdrowił ich i prosił o pouczenia.

Mnisi pomyśleli: „Demoniczny rakszas powrócił!” i bardzo się zlekli.

Padmasambhawa powiedział: — Proszę, przyjmijcie mnie, nie zamierzam już więcej robić złych rzeczy.

— Jeśli tak, to oddaj broń. — odparli, więc wręczył im łuk wraz z żelaznymi strzałami.

— Jeszcze nie pora abyśmy cię uczyli — stwierdzili mnisi. — Idź lepiej do Czerwonej Skały Garudy, tam żyje nasz mistrz Prabahasti.

Stanął zatem przed Prabahastim i otrzymał od niego święcenia oraz imię: Siakja Senge. Mistrz przekazał mu trzy niezrównane części *Joga Tantry: Sunda Dźnianę, Jogaczarjawę i Tatwasamgrahę*¹². [Siakja Senge] pojął znaczenie tekstów od pierwszej chwili, jednak z uwagi na usunięcie przeszkód studiował je osiemnaście razy i — choć ich nie praktykował, miał wówczas wizje trzydziestu siedmiu bóstw *Joga Tantry*.

Siakja Senge pomyślał: „Będę praktykował nauki Mahajogi i osiągnę poziom długowiecznego widjadhary oraz najwyższy poziom Mahamudry”.

Gdy tak postanowił, udał się do wielkiego mistrza Mandziuśrimity, który żył na Górze Malaja.

Prosił o nauki, lecz mistrz mu odmówił. — Nie pora na to abym cię uczył. Musisz iść na cmentarz zwany *Sandałowym Gajem*, gdzie przebywa mniszka *Kungamo*. To dakini mądrości, obdarzona wielkim błogosławieństwem i biegła w udzielaniu zewnętrznych, wewnętrznych i tajemnych przekazów mocy! — brzmiało jego polecenie.

Siakja Senge udał się na cmentarz, do Sandałowego Gaju i spotkał tam niosącą wodę służącą, Młode Dziewczę. Dał jej list, w którym była prośba o udzielenie zewnętrznych, wewnętrznych i tajemnych przekazów mocy. Nie otrzymawszy odpowiedzi zainteresował się: — Czyżbyś o tym zapomniała? — a gdy w dalszym ciągu nie mówiła ani słowa, użył siły koncentracji i unieruchomił jej wiadra oraz koromysło [na którym wisały].

Nie mogąc ich dźwignąć, wyciągnęła zza pazuchy biały, kryształowy nóż i rzekła:

— Masz nieco mocy, lecz ja potrafię robić rzeczy bardziej niezwykle! — Krzyknęła te słowa i jednym cięciem otworzyła swą klatkę piersiową, odsłaniając u góry czterdzieści dwa łagodne bóstwa a w dolnej części pięćdziesięciu ośmiu groźnych heruków. W ten spektakularny sposób ukazała setkę łagodnych i gniewnych bóstw.

„To na pewno ona”, pomyślał i zaczął składać przed nią pokłony i okrążyć ją na znak szacunku.

Nie zwracając na to uwagi, rzekła:

— Jestem tylko zwykłą posługaczką. Wejdz do środka.

Wewnątrz ujrzał mniszkę Kungamę siedzącą na tronie. Przystrojona była kościanymi ozdobami. Towarzyszyli jej dakowie, w dłoniach trzymała naczynie z czaszki oraz drewniany bębenek. Otoczona trzydziestoma trzema służącymi odprawiała ceremonię ofiarną. Ofiarowawszy mandalę, pokłoniwszy się i okrążywszy Kungamę, [Siakja Senge] poprosił o zewnętrzne, wewnętrzne i tajemne przekazy mocy. Zamieniła go wówczas w sylabę *Hung* i pochłonawszy go, udzieliła mu przekazów wewnątrz mandali swego ciała. Wyprowadziwszy *Hung* przez tajemny lotos, oczyściła splamienia jego ciała, mowy i umysłu.

Zewnętrznie, jako *Budda Amitabha*, Kungamo dała mu błogosławieństwo osiągnięcia poziomu *długowiecznego widjadhary*. Wewnętrznie, jako szlachetny *Awalokiteśwara*, dała mu błogosławieństwo osiągnięcia poziomu *widjadhary Mahamudry*. Tajemnie, jako wspaniała *Hajagriwa*, pobłogosławiła go, aby brał we władanie wszystkie mamó, dakinie, światowe bóstwa i harde, demoniczne duchy. Na końcu dała mu także tajemne imię: *Loden Czogse*.

Loden Czogse zjawił się ponownie przed Mandziuśrimitrą aby zgłębiać pod jego kierunkiem wszystkie zewnętrzne i wewnętrzne nauki *Mandziuśrego*. Miał wówczas wizję Mandziuśrego. Potem udał się do mistrza *Humkary* i studiował wszystkie nauki *Wiszuddy*. Od wielkiego mistrza Prabahastiego otrzymał wszystkie nauki *Wadźra Kilai* i doświadczył wizji bóstw Kilai. Następnie udał się do wielkiego mistrza Nagardżuny gdzie zgłębiał wszystkie filozoficzne nauki o przyczynach (zjawisk) oraz nauki *Lotosowej Mowy*. Stanąwszy przed wielkim mistrzem *Buddhaguhją* studiował u niego wszystkie nauki o magicznych przejawieniach: łagodnych i gniewnych. Potem odbył podróż do wielkiego mistrza *Mahawadźry* aby otrzymać nauki *Nektaru Właściwości*. U wspaniałego mistrza *Dhany Sanskryty* uczył się wszystkiego o powszechnych *Bóstwach Matczynych*. Z prześwietnym mistrzem *Rombuguhją Dewaczandrą* poznawał wszystkie nauki *Światowego Kultu*. Przybywszy do wielkiego mistrza *Szantigarbhy* otrzymał wszystkie nauki dotyczące *Gniewnej Mantry Złorzeczenia* oraz groźnych, *Poskramiających Mantr Strażników Dharmy*. W końcu stanął przed wspaniałym mistrzem *Sziri Singhiem*, który uczył go wszystkiego o Wielkiej Doskonałości¹³. Pojawiało się u niego natychmiastowe zrozumienie tych nauk i — nie praktykując ich, doświadczył wizji wszystkich bóstw. Teraz imię Loden Czogse stało się sławne.

Był to trzeci rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak podążał on za swymi guru, otrzymywał od nich nauki i pokazywał jak należy ćwiczyć umysł.

Loden Czogse postanowił: „Dzięki tajemnej mantrze osiągnę teraz poziom długowiecznego widjadhary, poza śmiercią i narodzinami. Muszę sprawić, żeby mieszkańcy Uddijany i Indii wkroczyli na ścieżkę Buddadharmy”.

Do praktyki tajemnej mantry potrzebny jest prawdziwy duchowy partner, udał się zatem do Sahoru. Był tam król Sahoru, *Arshadhara*, który miał córkę o imieniu *Kwiat Mandarawy*, szesnastoletnią dziewczynę obdarzoną stosownymi przymiotami. *Mistrz Padma* zabrał ją ze sobą, aby była jego mudrą, duchową towarzyszką i wsparciem.

Na południe od *Góry Potala*, pałacu szlachetnego *Awalokiteśwary*, leży jaskinia znana jako *Maratika*. Wejście do niej wychodzi na południe i obsypuje ją deszcz kwiatów. Otacza ją obłok tęczy a w powietrzu unosi się zapach kadzidła. Jest tam gaj sandałowych drzew. Miejsce zostało pobłogosławione przez panów trzech rodzin. Tam właśnie udali się mistrz i jego partnerka. Wszedłszy w mandalę *Buddy Amitajusa*, odprawiali praktykę długowiecznego widjadhary.

Po upływie trzech miesięcy doświadczyli wizji *Amitajusa*. Umieścił on na ich głowach wazę z nektarem nieśmiertelności i, wlewając nektar do ich ust, uczynił ich ciałami ciałami wadźry, poza narodzinami i śmiercią. Błogosławił *Mistrza Padmę* i ten stał się *dałą Hajagriwą*; błogosławił jego partnerkę i stała się ona *Wadźrawarahi*. Tak właśnie zyskali moc życia widjadhary.

Aby wprowadzić mieszkańców Sahoru na ścieżkę Buddadharmy, *Mistrz Padma* i jego towarzyszka udali się do miasta, aby żebrac. Widząc ich ludzie robili się zazdrośni i mówili:

– To jest ten zwodniczy medyk z obcego kraju, który zabił kiedyś tylu mężczyzn i spółkował z tyloma kobietami. Uwiódł królewską córkę, splugawił królewską kastę, i znowu sieje spustoszenie. Trzeba go nauczyć rozumu!

Mówiąc to, naznosili sandałowego drzewa a do każdej wiązki dodali miarkę oleju. Następnie podpalili *Mistrza Padmę* i jego partnerkę w samym środku wsi¹⁴.

Zwykle, gdy pali się ciało ogień gaśnie po trzech dniach, lecz w tym wypadku płonął przez dziewięć dni i wciąż nie wygasiał. Gdy gapie podeszli bliżej żeby się przypatrzeć, ogień rozprzestrzenił się, trawiąc królewski pałac. Olej zamienił się w jezioro na którym kwitły lotosowe kwiaty. Wewnątrz jednego z nich, na środku jeziora, cali i zdrowi siedzieli *Mistrz Padma* i jego towarzyszka. Wtedy król i ministrowie, porażeni takim cudem, zaczęli sławić [mistrza]:

Hung

Twoje ciało to niezmienne ciało wadźry.

Twój głos to niezmienna mowa Brahmy.

Twój umysł podobny jest bezmiernemu niebu.

Twoje ciało, mowa i umysł są nieśmiertelną wadźrakają.

Wychwalamy cię i składamy ci pokłony, Pema Wadźro.

Z głupoty źle cię oceniliśmy; prosimy, wybacz.

Bądź łaskaw zaprowadzić pokój w tym królestwie.

Kiedy się tak modlili, płomienie zgasły, ukazując miasto w stanie jeszcze lepszym niż było do tej pory. Mistrza zaczęto nazywać *Padmakarą*, oraz *Padmasambhawą*, *Zrodzonym z Lotosu*. Ustanowił Buddadharmę w całym Sahorze i doprowadził wszystkich do stanu niepowracającego.

Następnie mistrz Padma postanowił: „*Teraz powinienem wprowadzić wszystkich mieszkańców Uddijany na ścieżkę Buddadharmy*”. Mistrz i jego towarzyszka udali się zatem aby zebrać do królestwa Uddijany.

Miejscowa ludność rozpoznała go. — Ten człowiek złamał kiedyś królewskie prawo i zabił syna ministra. Musi być ukarany! — mówiono.

Minister, którego syn został niegdyś zabity oraz wielu innych mieszkańców miasta związali Mistrza Padmę i jego towarzyszkę. Naznosili sandałowego drzewa i do każdej wiązki dodali miarkę oleju, poczym podpalili mistrza i jego partnerkę. Ogień dogasał tam niegdyś po siedmiu dniach, lecz w tym wypadku nie przestawał płonąć nawet po dwudziestu jeden dniach. Król polecił ministrom, aby zbadali sprawę. Żaden nie odważył się podejść bliżej. Króla, który w przeszłości był Mistrzowi Padmie ojcem, ogarnęły wątpliwości. „*Jeśli ten mistrz jest istotnie cudowną emanacją, to nie spłonie*” pomyślał.

Otoczony dworzanami, poszedł, aby zobaczyć wszystko na własne oczy. A tam, pośrodku stworzonego z oleju jeziora, wśród żarzących się węgli, na lotosie siedzieli Mistrz Padma i jego partnerka: cali i zdrowi, połyskujący od kropel rosy. Aby wyzwolić swym współczuciem wszystkie istoty, przywdziali girlandy z czaszek. Król oraz poddani, porażeni takim cudem, pokłonili się i okrążyli mistrza na znak szacunku, a potem wygłosili tę pochwałę:

*Osiągnąłeś najwyższe moce: twoje ciało to niezwykły cud.
Ponad narodzinami i śmiercią, przyszedłeś na świat z lotosu.
Chcąc wyzwolić swym współczuciem całą samsarę, przywdziałeś girlandę z czaszek.
Pema Wadžro, sławimy twoją cielesną formę.*

Król położył stopy Mistrza Padmy na swej głowie i prosił go, aby zezwolił czcić się na dworze, lecz mistrz odparł:

*Nieszczęsna to rzecz: narodzić się w któryms z tych trzech samsarycznych światów.
Narodzić się jako król Dharmy: nawet to jest jedynie ciężarem i rozproszeniem.
Jeśli nie rozpoznasz swego umysłu jako niezrodzonej dharmakai,
Wciąż będziesz się odradzać i krążyć nieustannie w samsarze.
Wielki królu, wejrzyj w pustą naturę swojej świadomości!
Przyniesie ci to wkrótce oświecenie.*

Gdy to mówił, król rozpoznał błyskawicznie swój umysł jako *dharmakaję*. Urzeczywistnienie i wyzwolenie pojawiły się jednocześnie, i król wraz z dworzanami osiągnęli pogodzenie z naturą *nie-powstawania*. Wtedy król rzekł:

*Hung
Wielki cudotwórco, który osiągnąłeś najwyższe urzeczywistnienie,
Dzięki swemu niezrównanemu, wspaniałemu oświeceniu
Zgłębiłeś tajemnicę pouczeń wszystkich tathagatów.
Składam ci pokłony i wychwalam cię!*

Wówczas zaczęto słać odzianego w girlandę z czaszek mistrza jako *Pema Thy Threng Tsala, Wszechpotężny Lotos Przystrojony Girlandą z Czaszek*. Ponieważ był dawniej królewskim synem, nazwano go też *Lotosowym Królem*. Spędził tam trzynaście lat, będąc obiektem czci dla dworu swego królewskiego ojca. Ustanowił Buddadharmę w całym królestwie Udijany. Król Indrabodhi, jego żony i ministrowie oraz pięciuset kupców osiągnęli najwyższy poziom widjadhary Mahamudry.

Potem Mistrz Padma udał się na cmentarz Dżalandhary aby tam praktykować. W tamtej okolicy żyło wówczas kilku heretyckich nauczycieli zwanych czterema wielkimi czarownikami, a każdy z nich miał pięciuset uczniów. Otoczyli oni Siedzibę Wadźry z czterech stron i pragnęli odbyć debatę.

Rzekli:

— Jeśli wygramy my, nie-buddyści, wówczas nawróćcie się na naszą naukę. Jeśli wygracie wy, buddyści, wówczas i my zostaniemy buddystami.

Czterej panditowie — strażnicy bram w Siedzibie Wadźry, pomyśleli: „*Możemy wygrać w debacie, ale nie zwyciężymy w popisach magicznych sztuk*”. Nie ośmielili się przemówić.

Gdy panditowie Siedziby Wadźry naradzali się w królewskim pałacu, zjawiła się przed nimi kobieta o palcach zabarwionych na niebiesko, trzymająca w dłoni złamany patyk.

— Wygracie z heretykami tylko wtedy, gdy będziecie mieć u siebie mego brata. — rzekła.

— Kimże on jest i gdzie przebywa? — zapytali ją.

— Mój brat to Pema Wadźra. Obecnie praktykuje na cmentarzu Dżalandhary.

— Jakże go mamy zaprosić? — zainteresowali się.

— Posłaniec nie zda się na nic. Zamiast tego idźcie do świątyni Mahabodhi, urządźcie tam wystawną ceremonię ofiarną i módlcie się. Ja sama pójdę z zaproszeniem¹⁵. — odparła.

Powiedziała to i zniknęła, zaś wszyscy panditowie zgromadzili się w świątyni i, tak jak im kazała, urządzili ofiarną ceremonię, modląc się przy tym w ten sposób:

*Przed Siedzibą Wadźry, miejscem gdzie objawili się Buddowie trzech czasów,
Legiony demonicznych heretyków zaczęły dysputę.
Brakuje nam wybawiciela, który rozgromiłby wroga.
Prosimy, ochraniaj nas, święta istoto, ludzki lwie!*

Tak się modlili, a Mistrz Padma przybył już o świcie, lądując w pałacu Siedziby Wadźry niczym ptak na gałęzi. Mistrz znajdował się w samadhi całkowitego zwycięstwa nad demonicznymi siłami. Uderzał w drewniany bęben.

Zajmujący cztery strony świata czterej znani ze swej wiedzy heretycy stwierdzili:

— Od rana słyhać tu jakiś nieprzyjemny dźwięk. Niczego takiego nigdy nie słyszeliśmy.

Znawca dźwięków, co zasiadał na wschodzie, zastanowił się nad znaczeniem tych odgłosów i rzekł:

— To wielki bęben bodhiczitty miłości, który zwala z nóg przebiegłych jak lisy heretyków.

Znawca, który zasiadał na południu powiedział:

— To wielki bęben bodhiczitty współczucia, biorący we władanie demoniczne legiony fałszywych przywódców.

Znawca siedzący na zachodzie oznajmił:

— To wielki bęben bodhiczitty szczęśliwości, który unieszkodliwia gadające tłumy barbarzyńców.

Znawca dźwięków z kierunku północnego rzekł:

– To głos wielkiego bębna bodhiczitty nierozdzielności, który obraca w popiół wszelkie złe siły.

O wschodzie słońca nie-buddyści i buddyści rozpoczęli debatę. Mistrz Padma pozostał w pałacu Siedziby Wadźry, utrzymując medytacyjne wchłonięcie absolutnego zwycięzcy demonicznych sił i wysyłając w czterech kierunkach rozmaite manifestacje. Obecny w ten sposób, otworzył dyskusję; towarzyszyło mu pięciuset panditów. Gdy buddyści wygrali dysputę, czterej heretycy nauczyciele wraz z kilkoma biegłymi w czarach pomocnikami ulecieli w powietrze. Mistrz Padma skierował w ich stronę dłoń w geście groźnego skorpiona i zakreślił na niebie ogniste koło; heretycy uciekli i schronili się w swoich zamkach, zaś ich uczniowie przyjęli nauki Buddy.

Czterej heretycy przywódcy powiedzieli:

– Możesz sobie być lepszy w logice i magii, ale my uśmiercimy cię w przeciągu siedmiu dni.

Powziąwszy taką decyzję, rozpoczęli recytację mantr zła.

Tymczasem Mistrz Padma złożył ofiary i modlił się do dakiń. O świcie dakini *Poskromicielka Mary* włożyła mu do ręki nabijany żelazem pojemnik ze skóry nosorożca. Pouczyła go, jak ma opanować wszystkie demony i heretyków. W pojemniku ze skóry nosorożca mistrz znalazł poskramiające mantry dakiń, w tym także instrukcje dotyczące magicznych kół, burzy i błyskawic. Mistrz Padma sprowadził na domostwa heretyków grad meteorów i spalił ich na popiół. W ten sposób przyniósł naukom Buddy ogromny pożytek, toteż wszyscy panditowie z Siedziby Wadźry uznali go za swój najdroższy klejnot i nazwali Ryczącym Lwem.

Był to czwarty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak nawracał ludzi przy pomocy cudów i jak poskramiał heretyków, przynosząc w ten sposób naukom Buddy wielki pożytek.

Mistrz Padma pomyślał: „*Osiągnąłem poziom jogi długowiecznego widjadhary; teraz muszę osiągnąć najwyższy poziom Mahamudry*”.

Udał się zatem do jaskini *Jangleszio*, leżącej między Indiami i Nepalem. To szczególnie pomyślne miejsce, obdarzone wielkim błogosławieństwem. Kwiaty nigdy tam nie więdną, nawet zimą. Zabrał ze sobą *Siakjadewi*, córkę nepalskiego *Króla o Wielkiej Zastudze*, aby służyła mu jako mudra i wspierała duchowo w czasie praktyki.

Najpierw wkroczył w mandalę dziewięciogłowego heruki Wiszuddhy, pojawiły się jednak przeszkody. Ich sprawcami były trzy istoty: *naga Gjongpo*, *jakszas Gomakha* oraz *Logmadrin*, istota z eterycznych sfer. Przez trzy lata nie spadła ani kropla deszczu, tak, że ziemia przestała rodzić warzywa i zboże. Czarne chmury głodu i chorób zawisły nad Indiami, Nepalem i Tybetem, zabijając ludzi i bydło. Mistrz Padma zastanowił się: „*To wszystko nie pochodzi od natury. To lokalne bóstwa próbują mi przeszkodzić w osiągnięciu Mahamudry*”.

Padmasambhawa dał swym nepalskim uczniom: *Dżiladżisie* i *Kunlakunsie* miarkę złota i wysłał ich z tym prezentem do swych hinduskich nauczycieli. Mieli przekazać następującą wiadomość: „*Trzy duchy zmówiły się, żeby przeszkodzić mi w osiągnięciu poziomu Mahamudry. Proszę o nauki, które usuną te przeszkody*”.

Hinduscy panditowie odpowiedzieli: „*Mistrz Prabahasti posiada nauki Wadźra Kilai, które usuwają takie przeszkody. Idźcie i proście go*”.

Udali się do mistrza Prabahastiego i prosili go o nauki. Spośród stu tysięcy nauk Kilai mistrz Prabahasti wybrał dwie części sadhan poskramiających wroga i przeszkadzające siły. Uczniowie powrócili z tymi tekstami do jaskini *Jangleszio*.

W chwili, gdy tam przybyli trzy kłopotliwe istoty uspokoiły się. Z oceanu uniosły się mgły, ziemia stała się ciepła, na niebie spiętrzyły się chmury i spadł deszcz. W tym samym czasie zazieleniła się trawa i drzewa, dojrzały zboża i owoce; samo zjedzenie owoców wystarczyło, aby choroby dręczące ludzi i zwierzęta zostały uleczone. Zniknął głód i wszyscy mieszkańcy kraju poczuli się szczęśliwi.

W jakiś czas po tym wydarzeniu mistrz Padma doświadczył wizji chwalebnej Wiszuddhy, oraz bóstw Kilai. Wiszuddha przypomina kupca i jego interesy: zysk może być duży, ale są też i kłopoty. Kilaja działa jak zbrojny oddział potrzebny do usuwania kłopotliwych istot. Mistrz Padma wiedział o tym, toteż opierając się na *Tantrze Heruki Galpo* i stu tysiącach nauk Kilai, znanych jako „*Nieźrównana Wiedza*”, ułożył kompilację sadhan Kilai i Wiszuddhy. Praktykował tę sadhanę i osiągnął poziom Mahamudry.

O zmierzchu zjawily się cztery siostry *szwana* i oddały swe serca mistrzowi Padmie, on zaś związał je przysięgą. O północy przybyły cztery siostry *remati*, oddały mu swe życie i także zostały związane przysięgą. O świcie cztery siostry *semo* przybyły, aby oddać mu swe życie, i te także zostały związane przysięgą. To samo uczyniły potężne męskie i żeńskie duchy *sej*, *czak* i *dung*; zostały związane przysięgą jako strażnicy nauk *Wadźra Kilai*.

Mistrz Padma użył swego ciała jako *mandali bóstw* w celu poskromienia hardych duchów. Jego mowa, *mandala mantr*, zafascynowała te wyniosłe istoty. Swym umysłem, *mandalą dharmaty*, w naturalny sposób uspokoił je i usunął wszelkie dyskursywne myśli biorące się z pięciu trucizn. Osiągnąwszy poziom Mahamudry pozostawał w nim niewzruszenie.

Był to piąty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak przy pomocy praktyk Wiszuddhy i Kilai osiągnął on poziom widjadhary Mahamudry.

W tym miejscu zaczyna się opowieść o tym, jak mistrz Padma został zaproszony do Tybetu.

Władca Tybetu, emanacja szlachetnego Mandziusrego — król Trisong Deutsen zaprosił mistrza Padmę do Tybetu, aby przygotować kraj do budowy wspaniałej świątyni Samje.

Stało się, że zamieszkujący chińską Górę Pięciu Wierzchołków Pan Wiedzy, szlachetny Mandziusri zwrócił swe oblicze w stronę Tybetu i postanowił: „Muszę nawrócić lud tego tybetańskiego kraju śniegów. W przeszłości ustanowił tam tradycję świętej Dharmy Wielki Współczujący, który inkarnował się jako król Songtsen Gampo i wybudował sto osiem świątyń, takich jak Lhasa Trulnang i Ramocze, i wiele innych mniejszych i większych. Teraz ja muszę sprawić, aby inkarnacja szlachetnego Mandziusrego rozwijała i doprowadziła Dharmę w tybetańskiej krainie śniegów do rozkwitu. Ta inkarnacja będzie potężnym królem, który zapanuje nad wszystkimi”.

Pogrążywszy się w kontemplacji, skierował swe oczy mądrości z chińskiej Góry Pięciu Wierzchołków na tybetańską ziemię, którą rządził wówczas król Tridej Tsugten. Gdy władca i jego małżonka, pani Angczung z Maszang, leżeli uśpieni na tronie z rozmaitych kosztowności, szlachetny Mandziusri wysłał ze swego serca do pałacu na Czerwonej Skale promień pięciokolorowego światła, na końcu którego znajdował się złoty chłopczyk wielkości kciuka. Dziecko weszło do łona pani Angczung z Maszang i doszło do poczęcia. W tym samym czasie przyśniły się jej promienie światła, podobne promieniom wschodzącego słońca: na ich końcach znajdował się mały chłopczyk, który dostał się do jej brzucha. Opowiedziała ten sen mężowi a on rzekł:

— Została nam zesłana z nieba cudowna istota; to będzie nasz syn. To naprawdę bardzo dobry sen.

Król nie posiadał się z radości.

Pani Angczung poczuła ruchy i pulsowanie, lecz nie było to dla niej wcale nieprzyjemne. Jej ciało wypełniło się błogością i światłem, a umysł stał się przejrzysty, wolny od przeszkadzających emocji. A gdy minęło dziewięć miesięcy, w pałacu na Czerwonej Skale przyszła na świat inkarnacja, nie sprawiając swej matce żadnego bólu.

Niemowlę miało wiele zębów, włosy czarne i lśniące, a na czubku głowy widniał zakręcony w prawą stronę lok. Mały książę był tak piękny jak dzieci bogów. Urodził się o wschodzie słońca, pod zwycięskim układem gwiazd, pierwszego miesiąca wiosny, w roku konia. Nadano mu imię Trisong Deutsen.

Odziedziczył tron w wieku trzynastu lat; wtedy to zmarł jego ojciec, król Tridej Tsugten. Wybrano mu trzy żony: panią Margjen z Tsepang, panią Dziangdziub Men z Tro oraz panią Gjalmo Tsun z Pho-gjong. Upłynęło siedem lat, w czasie których rządził krajem pilnie strzegąc granic i ustanawiając prawo wewnątrz królestwa.

Był to szósty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak król Tybetu objął rządy nad królestwem.

Był to rok wołu, król Trisong Deutsen doszedł lat dwudziestu i rozbudziły się w nim myśli o praktykowaniu świętej Dharmy. Zakiełkowało w nim szlachetne pragnienie: „Poprzedni król, Songtsen Gampo wybudował w tym zacofanym kraju wiele świątyń. Z jego inspiracji przetłumaczono liczne teksty świętej Dharmy. Przyniósł Tybetowi wielki pożytek. Teraz ja powinienem rozwijać święte nauki i doprowadzić do ich rozkwitu! Zbuduję świątynię — pałac Trzech Klejnotów, obiekt czci wszystkich ludzi. Wybuduję tę świątynię, aby wypełnić moje szlachetne aspiracje. Jaka powinna być?” zastanowił się i zdecydował: „Powinna przypominać cztery kontynenty i Górę Sumeru, otoczoną pierścieniem żelaznych gór!”

Król Trisong Deutsen położył kamień węgielny pod świątynię w roku tygrysa; miał wtedy dwadzieścia jeden lat.

Doszły go słuchy, że w Indiach żyje słynny bodhisattwa obdarzony niezwykłą mądrością, zwany *Mistrzem Bodhisattwą*. Król dał biegłemu w tybetańskim i sanskrycie tłumaczowi, *Dźniana Kumarze* miarkę złota i wysłał go z tym podarunkiem, aby przekazał mistrzowi zaproszenie.

Dźniana Kumara spotkał Mistrza Bodhisattwę w świątyni we wspaniałej Nalandzie, ofiarował mu miarkę złotego pyłu i przedstawił prośbę:

— Tybetański król pragnie wybudować świątynię i prosi cię żebyś przybył na miejsce budowy, i opanował je. Mistrzu, prosimy cię, udaj się [z nami do Tybetu]!

Mistrz Bodhisattwa odparł:

— Muszę tam iść; mam powiązania karmiczne z tybetańskim królem sięgające przeszłych żywotów.

Powiedział to i wyruszył do Tybetu.

Został doprowadzony do pałacu na Czerwonej Skale, gdzie czekał na niego król Trisong Deutsen.

— Wielki mistrzu, pragnę wybudować zamek-świątynię dla trzech klejnotów. Będzie ona spełnieniem mych ślubowań i obiektem kultu dla ludu. Proszę, pobłogosław miejsce budowy. — rzekł król.

Mistrz Bodhisattwa odparł:

— Tybetańscy bogowie, duchy i lokalne bóstwa są bardzo podstępne. Spróbuję je nawrócić mocą bodhiczitty, ale nie wiem, czy mi się powiedzie. Wasza Wysokość, możesz kłaść kamień węgielny.

Następnie Mistrz Bodhisattwa zamanifestował mandalę łagodnych bóstw wadźradatu i poświęcił miejsce. Król Trisong Deutsen założył biały, jedwabny płaszcz, wziął złotą motykę i zaczął kopać. Około metr pod ziemią znajdował się buszel białego ryżu i nieco podobnej do nektaru substancji o kilku rodzajach słodkich smaków. Król zjadł trochę i posmarował nimi głowę.

— Moje życzenia na pewno się spełnią. Nauki Dharmy rozkwitną w Tybecie. — powiedział.

Położono fundamenty i rozpoczęto budowę, lecz napotkano na opór ze strony potężnych jakszasów: żeńskich i męskich duchów Tybetu, takich jak dwadzieścia jeden genjen i innych. Każde piętro, które królewscy budowniczości wzniesli w ciągu dnia, duchy niszczyły w ciągu nocy. Budowa się nie posuwała.

Mistrz Bodhisattwa powiedział:

- Wydaje mi się, że nie uda się skończyć tej budowy.
- Czy nie ma żadnej rady? – zapytał król Trisong Deutsen.

Mistrz Bodhisattwa odparł:

– Wielki królu, znam wszystkie bez wyjątku nauki zajmujące się przyczynami zjawisk, posiadam także bodhicittę, lecz nie opanowałem tych złośliwych i podstępnych bóstw i duchów. Można by jednak na to coś poradzić...

Był to siódmy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak wierny Dharmie król pragnąc wypełnić swe aspiracje i rozpocząć budowę świątyni, zaprosił do Tybetu Mistrza Bodhisattwę.

Mistrz Bodhisattwa rzekł:

— Aby poskromić te złośliwe tybetańskie duchy i demony, potrzeba czegoś, co je przerazi i przejmie grozą. W Nepalu, w Jaskini Jangleszo przebywa pewien siddha, usynowiony przez króla Uddijany. To Padmasambhawa, inkarnacja o wielkiej duchowej sile i mocy poskramiania. Oddaje się praktykom tajemnej mantry. Jeśli uda ci się go zaprosić, to spełni on twe aspiracje i weźmie we władanie lokalne duchy. Wasza Wysokość, udawaj, że te wskazówki zostały ci udzielone we śnie.

Tak więc król Trisong Deutsen ogłosił swym poddanym oraz bliższym i dalszym współpracownikom:

— Tej nocy śniłem o mistrzu z Uddijany, który zwie się Padmasambhawa i mieszka w Jaskini Jangleszo, na granicy Nepalu i Indii. Jeśli zaproszę go do Tybetu, ziszczą się moje pragnienia. Wyślijcie kogoś z zaproszeniem. Zwołajcie radę starszych i zastanówcie się nad wysłaniem trzech posłańców.

Poddani dyskutowali i zastanawiali się nad tą kwestią. Nie osiągnęli jednak żadnego porozumienia, toteż król Trisong Detsen sam podjął decyzję i wydał rozporządzenia Mangje Selnang z Bej i Lalungowi z Sengej Go. Przydzielił im trzech służących, dał miarękę złotego pyłu i wysłał tych pięciu mężczyzn w drogę.

W tym samym czasie strażnicy Buddadharmy zwrócili się do Mistrza Padmy z osobistą prośbą: — Tybetański król zamierza cię prosić abys wybudował tam świątynię w miejscu zwanym *Góra Hepori*. Wysłał do ciebie pięciu emisariuszy, lecz są już bardzo wyczerpani i zmęczeni. Mistrzu, prosimy, ruszaj w drogę i spotkaj się z nimi na granicy, tam gdzie leży Podniebna Równina.

Mistrz Padma użył swych cudownych mocy i drogą powietrzną dotarł do Podniebnej Równiny w Mang-jul; spędził tam trzy miesiące. Kiedy doszło do spotkania z emisariuszami mistrz wiedział już z kim ma do czynienia a mimo to zadawał im pytania.

Mangje Selnang z Bej odpowiedział:

— Przybywamy z zaproszeniem od tybetańskiego króla. Czy ty jesteś Padmasambhawa?

Mistrz Padma rzekł:

— No, no! To zaproszenie przekazali mi strażnicy Dharmy trzy miesiące temu! Bali się, że droga wyczerpie was do cna, więc wyszedłem po was. Długoście tu szli! Dajcie teraz ofiary, jeśli je macie!

Wszyscy się pokłonili. Następnie dali mu jedną miarękę złota. Mistrz Padma zażądał:

— Dajcie więcej! — Posłańcy zdarli z siebie szaty i złożyli mu w ofierze, ale mistrz nie ustępował: — Więcej! Dajcie, co tam jeszcze macie! -

Posłańcy odparli: — Król nic więcej nam nie dał a sami niewiele mamy. Oddajemy na twe usługi ciało, mowę i umysł. — Pokłonili się i okrążyli go na znak szacunku, a następnie dotykali głowami jego stóp.

Zadowolono to mistrza. Powiedział:

— Sprawdzalem jak silna jest wasza wiara, Tybetańczycy. Dla mnie wszystko jest złotem.

Mówiąc to, wskazał prawą ręką na płaskowyż, w stronę Mang-jul, i stojąca tam góra przesunęła się z lewej strony na prawą. Gdy wskazał lewą ręką na zachód — wszystkie skały i cała ziemia zamieniły się w kamienie zi, agaty, korale, złoto i turkusy; mistrz wręczył

niektóre z nich królewskim posłańcom. Jednym spojrzeniem sprawił, że słońce i księżyc zeszyły na ziemię. Wykonał dłonią groźny gest i rzeka zmieniła swój bieg.

— Mam takie i temu podobne cudowne umiejętności! Powinniście w to wierzyć. Nie potrzeba mi waszego złota, ale chcąc wypełnić królewskie życzenie i pomóc mu w zgromadzeniu zasługi, zatrzymam trochę. — powiedział Mistrz Padma, wyrzucając garść złota w stronę Mang-jul i Nepalu. — W przyszłości, regiony Mang-jul i Nepalu będą pełne tybetańskiego złota.

Na początku emisariusze nie wierzyli w prawdziwość złota i turkusów, które otrzymali od Mistrza Padmy. Nieco później, kiedy skończyli swą misję, zasięgnęli opinii znawców i gdy okazało się, że dary nie są fałszywe, nabrali wielkiej wiary w Padmasambhawę.

Był to ósmy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Padmasambhawa spotkał się z królewskimi wysłannikami i — kierowany współczuciem — ruszył do Tybetu.

Mistrz Padma i posłańcy wyruszyli w drogę, i dotarli do przełęczy w górnej części Mang-jul. Tutaj próbowała im przeszkodzić *Mutsame*, bogini wojny z *Szangszung*. Przybrała postać dwóch gór i starała się zmiażdżyć Mistrza Padmę i jego towarzyszy. Mistrz utorował sobie drogę uderzając kijem o górę. Ukazała się najpierw jej głowa, a potem cała bogini: przestraszona i zmieszana. Ofiarowała się Padmakarze i prosiła, aby zrobił z niej strażniczkę. Dał jej tajemne imię: *Wielka Pani Lodowca Niezwyciężonej, Turkusowej Mgły*.

Gdy zmierzali na północ, do Niebiańskiej Równiny, *Nammen Karmo* cisnęła w Mistrza Padmę błyskawicą. Mistrz umieścił w zagłębieniu swej dłoni zwierciadełko. Podniósł je do góry i osłabił uderzenie, a błyskawica była teraz wielkości siedmiu ziaren grochu. Ogłuszona i poddana władzy [mistrza] *Nammen Karmo* schroniła się we *Wspaniałym Jeziorze*. Mistrz Padma skierował w stronę jeziora dłoń w geście skorpiona i wizualizował je jako płomień. Dzięki temu woda zaczęła bulgotać i wrzeć, a ciało [*Nammen Karmo*] oddzieliło się od kości. Znow próbowała uciec, lecz Mistrz Padma wyrzucił w powietrze wadźrę, która ugodziła ją w prawe oko. Wykrzyknęła:

— Synu Buddy, *Wadźra Thy Threng Tsalu*, nie sprawię już więcej kłopotów, przyjmij mnie proszę!

Oddała mu swe życie i złożyła przysięgę; otrzymała imię *Odarta z Ciała Jednooka Wadźra Pani z Białego Lodowca*.

Boginie zwane *tenmami* próbowały zgnieść *Padmasambhawę* i jego towarzyszy pomiędzy górami, gdy schodzili z *O-juk*. Mistrz Padma uczynił wówczas przerażający gest, który umożliwił im przejście. *Tenmy* nie dały rady poruszyć gór i musiały uciekać. Spuściły za to na dolną część *O-juk* grad oderwanych ze szczytu skał, lecz mistrz jednym groźnym gestem powstrzymał lawinę toczących się kamieni i maszerował dalej. Kamienie i odłamki skał potoczyły się z powrotem, niszcząc siedziby *tenma*: góry łupkowe i skały, oraz ośnieżone wzgórza. Pełne szacunku boginie — dwanaście *tenma*, dwanaście *kjongma* i dwanaście *jam* — oddały mistrzowi swe życie i złożyły przysięgę. *Padmasambhawa* dał każdej z nich tajemne imię i uczynił je strażniczkami *Buddadharmy*.

Następnie, gdy zbliżyli się do Doliny *Czephu Szampo*, ukazał im się *Jarlha Szampo* pod postacią wielkiego jak góra, białego jaka. Wypuszczał z nosa obłoki pary, jego ryk przypominał grzmot, a oddech wstrząsał okolicą niczym burza. Zesłał grad i błyskawice, i przybrał przerażającą postawę. Mistrz Padma złapał jaka za nos gestem *haka*, związał jego ciało gestem *lassa*, unieruchomił nogi i kopyta gestem łańcucha, i zbił go i wychłostał gestem dzwonka. Po tym zabiegu *Jarlha Szampo* przemienił się w młodego chłopca o białych, jedwabistych warkoczach. Ofiarował swe serce i złożył przysięgę.

Potem Mistrz Padma wyruszył do Podniebnej Równiny w *Lhaitsa*, gdzie zjawił się przed nim *Tanglha*. Ukazał się jako olbrzymi jakszas; podchodził bliżej i bliżej, próbując pożreć mistrza. Mistrz Padma uczynił groźny gest i wówczas *Tanglha* zamienił się w dziecko o turkusowych lokach, i został związany przysięgą. Mistrz Padma rzekł:

— Słuchajcie! Oto jest tu ktoś, kogo zwą *Naga* — *Praojciec o Białej Czaszce*, albo *Król Gandharwa o Pięciu Warkoczach*. Mówią też o nim: *Njenczen Tanglha*. Muszę mu przynieść posiłek.

Po tych słowach zniknął. Powrócił w porze wieczornego posiłku, niosąc w rękawie cienkie, bezsmakowe ciasteczka i inne pożywienie — w ten sposób wziął Tanglha we władanie.

Szli dalej na północ, do doliny *Phen*. Wszystkie męskie i żeńskie jakszasy pod dowództwem *Tingting Tinglomena*, *Takmen Sordongmy* i *Czangphukmy* zgromadziły siłę zimnych wiatrów północnej równiny w jeden lodowaty podmuch i skierowały na Mistrza Padmę i jego towarzyszy. Ludzie nieomal zamarzli i nawet mistrz poczuł nieco chłodu. Zakręcił więc na czubku palca ogniste koło i wykonał przerażający gest. Śniegi pokrywające górzyste siedziby jakszasów zaczęły topnieć niczym masło dotknięte rozpalonym żelazem. Widząc to, wszystkie męskie i żeńskie jakszasy Tybetu *oddały mistrzowi swe życie* i zostały związane przysięgą.

Nieco później, gdy doszli do *Lasu Trambu* w *Dolinie Tolung*, przywitała mistrza procesja złożona z dwudziestu jeden poddanych. Schodząc w dół Tolungu mistrz i jego towarzysze zamierzali zjeść obiad, jednak nie znaleźli wody. Mistrz Padma zagłębił kij w skale. Trysnęła stamtąd woda i tak powstała nazwa: *Dolina Boskiej Wody*.

Pewnej nocy na *Wzgórzu Khala Padmasambhawa* związał przysięgą wszystkie duchy *tseu*, zaś następnego dnia, w *Sulphuk*, zrobił to samo z wszystkimi demonami. Na *Grzbiecie Łupkowej Góry* spędzili jeden dzień i związał przysięgą wszystkie duchy *gjalpo* i *gongpo*.

Był to dziewiąty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Mistrz Padma związał przysięgą wszystkie bóstwa i demony Tybetu.

W Hepori przywitali Mistrza Padmę król oraz poddani. Król Trisong Deutsen rozważał w myślach: „Jestem władcą tych czarnogłowych Tybetańczyków, panem grzywiastych zwierząt; jestem też królem: dzierżawcą Dharmy, a więc mistrz powinien pokłonić się mnie!”

Mistrz Padma zastanowił się: „Jestem joginem, który osiągnął urzeczywistnienie i skoro zaproszono mnie tu w charakterze królewskiego nauczyciela, to mnie należy się pokłon!” Powitanie przebiegło w nieprzychylniej atmosferze, więc Mistrz Padma zaśpiewał pieśń „Jestem Wielką Potęgą”:

*Namo Ratna Guru
Postuchaj, tybetański królu!
Mam wgląd w umieranie sześciu rodzajów istot.
Osiągnąłem wielką jogę, poziom długowiecznego widjadhary.
Jestem nieśmiertelnym Padmakarą,
Dzierżawcą nauk długowieczności.*

*W mandali umysłu, gdzie przejawiają się zjawiska,
Wziąłem na swe usługi osiem klas bóstw i demonów.
Jestem królem Padmakarą,
Który wie jak władać trzema światami.*

*Ze zjawisk: księgi samsary i nirwany,
Odczytuję wykłady bezpośredniego i ostatecznego znaczenia.
Jestem uczonym Padmakarą,
Który zna instrukcje dotyczące oddzielania samsary i nirwany.*

*Na naturalnym pergaminie umysłu,
Zapisuję litery; ponad słowami —
Jestem pisarzem Padmakarą,
Który naucza bez słów.*

*Na powierzchni powstających zjawisk
Tworzę niedualne obrazy.
Jestem artystą Padmakarą,
Biegłym w pouczeniach dotyczących nierozdzielności zjawisk i pustki.*

*Ludzi dręczonych chorobą pięciu trucizn
Uzdrowia moje nieuwarunkowane lekarstwo.
Jestem lekarzem Padmakarą,
Który zna tajniki wskrzeszającego zmarłych eliksiru.*

*Uosabiam pragnienia wiernych
I przynoszę im pożytek zarówno w tym jak i w przyszłych żywotach.
Jestem dowódcą Padmakarą,*

Który wie jak odciąć korzeń samsary.

*Niosę broń: istotę mądrości
I poskrwiam wrogie, wypaczone myśli.
Jestem dzielnym wojownikiem Padmakarą,
Który wie jak zwyciężać w bitwie z samsarą.*

*Pięć nieprzyjaznych trucizn, które przybierają postać przeciwników
Uwięziłem w magicznym dole pięciu mądrości.
Jestem czarnoksiężnikiem Padmakarą,
Który wie jak usunąć działanie pięciu trucizn.*

*Tybetański królu, ty czerwoniczy dzikusie!
Twój umysł nadyma się, pełen światowej ułudy.
Duma jest przyczyną odradzania się w samsarze.
Oto ty, władca Tybetu,
Obwieszony naszymi pięciu trujących klesia!*

*Pysznisz się swoim wielkim królestwem.
Nie kłaniam się tybetańskiemu królowi.
Skladam pokłon jedynie szatom, które nosi.*

Mówiąc to, podniósł dłoń w geście pozdrowienia i światło bijące z jego ręki osmalilo królewskie szaty. Królewscy ministrowie bardzo się przelękli, a król Trisong Deutsen pokłonił się nisko.

Mistrza Padmę odprowadzono do pałacu i posadzono na złotym tronie. Podano mu różne napoje, potrawy i ciasto; otrzymał do przykrycia czerwonobrazową, brokatową kape. Król Trisong Deutsen ofiarował mu mandalę ze złota i turkusów, po czym rzekł:

*E ma ho! Namo guru.
Jestem królem czerwoniczych rakszasów.
Trudno jest okiełzać tybetański lud,
Postanowiłem więc zbudować świątynię na chwałę świętej Dharmy.
Niech się to stanie pod twoim przewodnictwem, nirmanakajo;
proszę, bądź nam mistrzem wadzry
I poświęć miejsce pod budowę.*

Mistrz Padma odpowiedział na tę prośbę:

— Wielki władco Tybetu, ten kraj jest siedzibą demonów: męskich i żeńskich jakszasów. Po drodze związałem przysięgą męskie i żeńskie bóstwa, oraz demony. Jednak tamtą górę zamieszkuje król nagów, który ma w swej mocy cały Tybet i Kham. Muszę tam ustanowić miejsce skarbu nagów.

Powiedziawszy to, zszedł w dół *Doliny Maldro* i odprawił rytuał *Wstrząsania Samsarą u jej Podstaw*. Zamanifestował wspaniałą mandalę *Oczyszczania Niższych Sfer*, a potem wykonał rytuał usuwania przeszkód dla króla i poddanych. Następnie powędrował w górny kraniec

doliny, aby odprawić rytuał *Skarbu dla Dostojnego Nagi z Maldro*. Udał się do Hepori i użył siły swej koncentracji, aby powiększyć wodną tormę w onyksowej misce. Wziąwszy we władanie wszystkie bóstwa i demony Tybetu, zaśpiewał pieśń o poskramianiu hardych duchów:

Hung!
Śłuchajcie, Jestem Zrodzonym z Lotosu,
Niesplamionym przez kobiece łono Pema Wadźrą.
Mojego ciała nie mają się choroby czterech elementów.
Osiągnąłem poziom nieśmiertelnego widjadhary.

Manifestując ciało, mowę i umysł jako bóstwo,
Mam moc poskramiania hardych duchów.
Rozpoznałem wszelkie dyskursywne myśli jako umysł,
Toteż przerażające bóstwa i demony nie robią na mnie wrażenia.

W rozległej mandali przestrzeni
Przebywają cztery elementy.
Umieszczone tam, wciąż pozostają rozległością.
W pustej mandali esencji umysłu
Przebywają zjawiska i istnienie, bóstwa i demony.
Umieszczone tam, wciąż pozostają rozległością.

W pustej esencji umysłu, poza teoriami,
Nie istnieją ani bóstwa, ani demony.
Ukazujecie mi moc magicznych sztuczek,
A ja pozostaję niewzruszony.
Nie macie sposobu, aby zniszczyć naturę umysłu.

Chcąc was powstrzymać od wyłamywania się spod moich rozkazów,
Daję każdemu z was mantrę; w ten sposób otrzymujecie
Tę wielką, ofiarną tormę,
Która została pomnożona mocą mego samadhi.
Mój gest wyniesie was poza stratę i zysk, walkę i kłótnię¹⁶.
Prawda moich słów da wam to wszystko.
Przyjmijcie tormę i dajcie pozwolenie na użycie tego miejsca.

Bóstwa i demony, pomóżcie zbudować świątynię!
Spełnijcie życzenie Trisong Deutsena.
Nie łamcie nakazów tego mantradhary.
Przystąpcie wszyscy do pracy, pokorni i pełni szacunku!

Mówiąc to, wziął we władanie wszystkie bóstwa i demony. *Maczen Pomra* wyłamał się spod jego rozkazów i zlekceważył przysięgę, toteż *Mistrz Padma* musiał go poskromić chwytając za serce gestem haka. Gdy się to stało, *Maczen Pomra* — znany też jako *Wódz*

Małpia Twarz z Szangu — pojawił się nagle przed mistrzem, odziany w płaszcz z wilczej skóry. Jedną stopę wsparł na Równinie Jarmo w Kham, drugą na Górze Hepori i odezwał się w te słowa:

— Młody mnichu, mnie też obowiązuje przysięga; skoro wprowadzasz tu tak surowe porządki, nie mogę się wyłamywać. Oto jestem. Mów mi teraz, co powinienem uczynić.

Mistrz Padma odparł:

— Przyjmij tę ofiarę i wypełnij życzenie króla.

Maczen Pomra rzekł:

— Zrobię jak każesz, jestem jednak chciwy i rozpiera mnie żądza kosztowności. Ta torma zrobiona z wody i podana na nieświeżym ciastku wcale mnie nie zadowala. Daj mi trochę błyskotek!

Mistrz Padma złożył na srebrnym talerzu pięć cennych kruszców, pobłogosławił je i w ten sposób związał go przysięgą.

Był to dziesiąty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Mistrz Padma został zaproszony do pałacu na Czerwonej Skale i jak opanował miejsce budowy.

Ponadto Mistrz Padma związał przysięgą wszystkie inne potężne duchy, takie jak dwudziestu jeden tybetańskich *genjen*, dwadzieścia jeden bogiń matek, zamieszkujących płaskowyż, śnieżne góry i skaliste góry, oraz dwadzieścia jeden męskich i żeńskich rakszasów. Wziął we władanie wszystkie bóstwa planet i gwiazd. Duchy te przyniosły z gór i dolin ziemię oraz kamienie¹⁷.

Kładąc fundamenty świątyni król Trisong Deutsen zaplanował, że trzypiętrowa świątynia główna ma być wzniesiona na wzór Góry Sumeru, zaś jej otoczenie ma przypominać siedem złotych gór. Dwie świątynie Jakszy były niczym słońce i księżyc, a cztery główne i osiem pomniejszych świątyń przypominały kontynenty i subkontynenty.

Co się tyczy trzech wyjątkowych obiektów, Pani Gjalmo Tsun z Pho-gjong zbudowała *Złotą Świątynię Sierot*, Pani Margjen z Tsepang — *Miedzianą Świątynię Khamsum*, a Pani Dziangdziub Men z Tro — *Świątynię Gegje Dzemy*.

Cztery główne i osiem pomniejszych świątyń to: *Świątynia Mandziusrego*, *Prześwietne Palo*, oraz świątynie: *Majtreji*, *Wadżrapaniego*, *Amitabhy*, *Oczyszczenia*, *Medytacji*, *Tłumaczeń*, *Pekara*, *Mantry Poskramiającej Mare*, *Świątynia Wiszwy* i *Świątynia Bodhi*.

W czterech rogach położono fundamenty pod cztery stupy. W czterech kierunkach wzniesiono kapliczki dla czterech opiekunów. Przy każdej z czterech bram wzniesiono cztery kolumny, a na nich cztery wielkie, miedziane psy. Na końcu zaczęto budowę zewnętrznego, okalającego muru.

Mistrz Padma pozostawał w medytacji; zaprzął do pomocy przy budowie osiem rodzajów bóstw i demonów. Transportowały one do doliny kamienie z górskiego zbocza i w ciągu nocy robiły więcej niż ludzie za dnia.

Mistrz Padma zastanowił się: „Czy teraz udało mi się związać przysięgą ciało, mowę i umysł tych ośmiu klas bóstw i demonów?”

W swej medytacji ujrzał ciało, mowę i umysł ośmiu rodzajów bóstw i demonów — związane były przysięgą i wypełniały jego polecenia. Stwierdził, że również nagowie podporządkowali mu swe ciała i zaangażowali się w budowę Samje; także ich związana przysięgą mowa obiecywała posłuszeństwo Padmasambhawie. Jednak ich umysły były poza ślubowaniem i wciąż siały spustoszenie, mistrz musiał więc wejść w samadhi poskramiania nagów.

Właśnie wtedy budowniczy: Haszang Mahajana, Jag Krakama z Mongolii, oraz inni ukończyli budowę murów. Stolarze, pod przewodnictwem Chińczyka Langtsanga i Nepalczyka Wasu wymachiwali siekierami i pytali:

— Królu, gdzie jest drewno? Drewno się skończyło.

Król Trisong Deutsen myślał z niepokojem: „Gdzie ja teraz znajdę tyle drewna?” Całkiem się załamał.

Naga z lasu *Gja Czang* w *Surphuk* postanowił przeszkodzić Trisongowi Deutsenowi. Zamienił się w białego jeźdźca na białym koniu. W tej postaci zjawił się przed królem i rzekł:

— Królu, dam ci tyle drewna, ile potrzeba do budowy Samje. Idź prosić mistrza Padmasambhawę o pozwolenie.

Król zgodził się. „*To dar bogów*”, pomyślał. — Mistrz Padma na pewno się na to zgodzi — stwierdził.

Tak więc król stanął przed Mistrzem Padmą w Jaskini Tregu w Czimphu. Poprosił:

- Mistrzu, zgódź się. — lecz Padmasambhawa odmówił.
— Zaklinam cię na wszystko, zgódź się. To, co mi chcą dać — to boski dar.
Mistrz Padma zezwolił mu mówić i król streścił całą historię.

Mistrz odparł:

— Drewno na budowę świątyni pojawi się w naturalny sposób. Związałem przysięgą ciało, mowę i umysł ośmiu rodzajów bóstw i demonów. Umysły nagów nie zostały jednak związane i dlatego powinienem nimi zawładnąć. Kiedy nadejdzie ostatni, pięciuset letni okres, nagowie opanują cały kraj. Osiemnastu władców trądu wpadnie w szal; nagowie przejmą i zniszczą świątynię, oraz ludzkie siedziby leżące na granicy. Wszystko — od nieba po ziemię i to, co pod ziemią, znajdzie się pod rządami nagów.

Kiedy król Trisong Deutsen przybył do Samje, drewno sprezentowane przez nagę zdążyło już dotrzeć rzeką Tsangpo w pobliże świątyni. W ten sposób królowi udało się zbudować świątynię. Budowa zaczęła się w roku tygrysa, gdy król miał dwadzieścia jeden lat. Prace ukończono w roku konia¹⁸.

Najwyższe piętro trypoziomowej Świątyni Głównej wzniesiono w stylu hinduskim, jako że tradycja nauk Dharmy wywodzi się z Indii. Środkowe piętro zbudowano w stylu chińskim — z powodu matriarchatu, zaś najniższe piętro wzniesiono w stylu tybetańskim — z powodu patriarchatu.

Zewnętrzne budynki wzniesiono na podobieństwo siedmiu złotych gór, dwie Świątynie Jakszy udawały słońce i księżyc, a cztery główne i osiem mniejszych świątyń przypominały kontynenty i subkontynenty. Ten kompleks świątynny, wraz z trzema wyjątkowymi świątyniami i zewnętrznym murem, był dokładnym odzwierciedleniem życzeń króla Trisonga Deutsena, i dlatego nazwano go *Spontanicznym i Wspaniałym Spełnieniem Bezgranicznych Życzeń*.

Padmasambhawa dokonał konsekracji w roku owcy. Pojawiło się wówczas pięć szczególnych błogosławieństw: wizerunek Wairoczany w Świątyni Bodhi wzniosł się do nieba i ze Świątyni Głównej wyszły wszystkie bóstwa. Król przestraszył się i pomyślał: „*Teraz nie wrócą na swoje miejsca!*”, lecz Mistrz Padma strzelił palcami i bóstwa natychmiast wróciły, skąd przyszły. Cztery ogromne, miedziane ogary stojące na kamiennych kolumnach u czterech bram skoczyły w cztery strony świata i zaszczekały trzy razy. Rosnące w otoczeniu świątyni bambusy zamiast rosnać stopniowo natychmiast wystrzeliły w górę. Niebo wypełniło się *sugatami*, którzy zsyłali promienie światła, a te stapiały się z bóstwami. Niebiańskie istoty spuściły na dół deszcz kwiatów.

Był to jedenasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Jego Wysokość Trisong Deutsen, oraz Mistrz Padma zbudowali i poświęcili wspaniałe Samje.

12

Padmasambhawa i *Bodhisattwa Khenpo* zamierzali powrócić do Indii. Mistrz Padma zwrócił się do króla Trisong Detsena z tymi słowami:

*Ty, król Trisong Deutsen, urodziłeś się w centralnym Tybecie.
Uczony Bodhisattwa przybył z Sahoru,
A ja, Padmasambhawa pochodzę z królestwa Uddijany.
W przeszłości my trzej narodziliśmy się
W Magadzie — jako nieślubne dzieci.
Zbudowaliśmy stupę i wyrażaliśmy cnotliwe życzenia.*

*Gdy dojrzała karma naszych zacnych wcieleń,
Bodhisattwa Khenpo przyszedł na świat jako bramin,
Król urodził się w rodzinie riszich,
A ja — pośród dzikusów.*

*Kiedyś zbieraliśmy się
Przed tą stupą,
Składaliśmy liczne ofiary
I mówiliśmy modlitwy aspiracji.*

*Syn risziego wypowiedział takie życzenie:
„Obym w przyszłym życiu
Został królem Dharmy w pokrytym lodem Tybecie.
Obym ustanowił tam nauki Oświeconego”.
Pragnąłeś tego i teraz
Jesteś królem — dzierżawcą Dharmy.*

*Syn bramina zapragnął:
„Chcę być uczonym panditą,
Mistrzem, biegłym w pięciu naukach,
Który ustanowi Dharmę Zwycięzcy”.
Dlatego właśnie stałeś się Bodhisattwą.*

*Syn barbarzyńcy wyraził życzenie:
„Chcę być potężnym mantradharą
I chronić królewską Buddadharmę”.
Wypowiedziałem te słowa
I teraz spełniłem twe pragnienia.*

*Moc aspiracji sprawiła,
Że — choć pochodzimy z różnych krajów: z Uddijany, Tybetu i Sahoru —
[Spotkaliśmy się tu] jako mistrz, uczeń i nadworny duchowny.*

*Świątynię Samje, twoje święte pragnienie,
Zaczęto budować w roku tygrysa
I ukończono w roku konia;
Ukończono ją w ciągu pięciu lat; przeszkody zostały usunięte.*

*Oto Samje — aspiracja bez granic — spontanicznie ukończona;
Twoje życzenie się spełniło.
Teraz Bodhisattwa Khenpo i ja, Padmakara z Uddijany
Prosimy o pozwolenie na powrót do Indii.*

Gdy Padmakara skończył mówić, król Trisong Deutsen napełnił dwa srebrne naczynia miarką złotego pyłu i ofiarował obydwu mistrzom wraz z innymi cennymi darami. Skłonił się przed nimi, okrążył ich na znak szacunku, zapłakał i wypowiedział tę prośbę:

*E ma ho!
Proszę, wysłuchajcie mnie, mistrzowie!
W przeszłości czyniliśmy aspiracje
I żyliśmy w hinduskiej krainie.
Nasze życzenia sprawiły,
Że wy dwaj przyszlście na świat w Indiach,
Kraju świętej Dharmy,*

*A moja karma uczyniła mnie królem Tybetu,
Kraju czerwonych ludzi.
Dzięki nagromadzonej zasłudze zostałem przywódcą
Tych czarnogłowych istot.
W roku konia, [w zamku] na Czerwonej Skale
Narodziłem się z łona Pani Angczung z Gja.*

*Gdy miałem lat trzynaście, straciłem ojca,
A gdy zbliżałem się do dwudziestego roku życia do głosu doszło święte pragnienie;
W roku tygrysa, mając lat dwadzieścia jeden, położyłem kamień węgielny.
Mistrz Bodhisattwa poświęcił miejsce pod świątynię
A jednak wrogie siły nie zezwalały na budowę.
Zaprosiłem wówczas Mistrza Padmę
Aby spełnił moje królewskie życzenie.*

*Zgodnie ze słowami Bodhisattwy Khenpo
Przywiodła cię tu siła dawniejszych ślubowań.
Budowa trwała od roku tygrysa do roku konia.
Wasza łaskawość była wielka,
Lecz proszę was — ciebie, cudowna emanacja oraz ciebie,
narodzona z łona emanacja,
Nie opuszczajcie mnie jeszcze.*

*Mistrzowie, nie odchódźcie
Zmieńcie swój zamiar, błagam was usilnie.*

Słyszając tę prośbę dwaj mistrzowie naradzili się między sobą i Mistrz Padma rzekł:
— Wasza Wysokość, my trzej byliśmy braćmi, ta więc znów się pojawia. Nie mogę odrzucić twej prośby.

Bodhisattwa Khenpo rzekł:

— Jestem tego samego zdania.

Mistrz Padma zwrócił się do króla:

*Nas trzech — mistrzów, oraz ucznia
Sprowadziła do Tybetu dojrzała karma:
Życzenia wypowiedziane w poprzednich żywotach.
Pomagalem ci w przeszłości, Wasza Wysokość.
Teraz także cię nie zawiodę.*

Król Trisong Deutsen uradował się bardzo słyszając te słowa. Następnie poprosił obu mistrzów, aby nauczali Dharmy. Mistrz Padma zasiadł na tronie ze złota, zaś Bodhisattwa Khenpo zajął srebrny tron. Król znalazł się w środkowym rzędzie, a w rzędzie po lewej — Czokro Lui Gjaltsen, oraz Kała Paltsek; zajęli miejsca na jedwabnych poduszkach.

Każdy z mistrzów otrzymał od króla Trisong Deutsena złotą mandalę wielkości jednego kubit (łokcia), z górą turkusów, które symbolizowały Górę Sumeru i cztery kontynenty. Dwaj tłumacze otrzymali mandalę z drogocennych kamieni. Złożywszy te dary prosił ich o nauki Dharmy:

*E ma ho!
Urodzeni w Indiach,
Staliście się wykształconymi panditami
I mistrzami świętej Dharmy.
Wy dwaj, wielcy mistrzowie,
Powinniście zadowalać nasze umysły i nie ustawać w przekazywaniu
Wszystkich nauk dotyczących mantr oraz filozofii.
Was dwóch, tłumacze, proszę o tłumaczenie.
Proszę, rozpalcie pochodnię Dharmy
W gęstej ciemności tybetańskiej krainy.
Ugaście deszczem Dharmy
Palące płomienie przeszkadzających emocji.*

W taki sposób poprosił ich o nauki Dharmy i mistrzowie odpowiedzieli:

— E ma ho! Wielki królu, Tybetańczykom brakuje wiary, ministrowie są przeciwni Dharmie a siły natury zsyłają przeszkody. Dlatego też postaramy się o stworzenie sprzyjających warunków, które uwolnią nas od przeszkód. Powinieneś ustanowić dharmiczne prawo, królu.

Król Trisong Deutsen zajął się więc propagowaniem religijnych zasad.

Od roku owcy do roku małpy¹⁹ Mistrz Padma i Czokro Lui Gjaltsen przetłumaczyli *Osiemnaście Wewnętrznych Tantr Tajemnej Mantry* oraz inne dzieła.

Najpierw przełożyli *Wzniosły Płomień Tantry Odosobnienia*, aby zapobiec przeszkodom, które gromadziły się wokół praktyk *Tajemnej Mantry*. Lgnięcie do ego jest przyczyną trwania samsary, toteż następnym tekstem, jaki przetłumaczyli była *Tantra Świętego, Łagodnego Bóstwa*, służąca wyzwalaniu samsary w jej wrodzonej naturze, oraz urzeczywistnianiu ciała boskiej mandali. Potem przełożyli *Tantrę Kosmicznego Ognia*, która usuwa i niszczy mary, heretyków, rakszasy, oraz wyniosłe duchy, i pozwala osiągnąć oświecone ciało, a także: *Tantrę Wielkiej Mocy*, która służy urzeczywistnieniu oświeconej mowy, *Tantrę Groźnego, Niebieskiego Lotosu*, która pozwala osiągnąć oświecony umysł, *Tantrę Niezawodnej Bogini*, przynoszącą oświecone właściwości, i *Tantrę Mocy Widjadhary*, przynoszącą oświecone działanie.

Przetłumaczyli również: *Tantrę Zasadniczego Urzeczywistnienia Mądrości Mantr*, *Tantrę Wspaniałego Zgromadzenia Heruków*, *Tantrę Ciała Mandziusrego*, znaną jako *Tajemny Czarny Księżyc*, *Tantrę Lotosowej Mowy* znaną jako *Objawienie Wspaniałego Rumaka*, *Tantry Umysłu Wiszuddhy*, znane jako *Heruka Galpo* i *Pisma Nie z Tego Świata*, *Tantry Nektaru Właściwości*, znane jako *Główne i Pomniejsze Objawienia Nektaru* i *Osiem Rozdziałów Pism*, *Tantrę Działania Kilai*, znaną jako *Sto Tysięcy Rozdziałów Niezrównanej Wiedzy*, oraz *Tantrę Wyzwalającej Magii Matczynych Bóstw*, znaną jako *Sto Tysięcy Pism Tika*²⁰.

Ponadto przetłumaczyli teksty tantr i przekazów mocy *Sześciu Rozdziałów Sadhany*. Aby udoskonalić działanie i dodać [naukom] blasku, przetłumaczyli *Tantrę Mądrości o Tysiącu Aspektach*. Aby pokazać, jak wcielić w życie ocean działań, przełożyli *Tantrę Naszyjnika Działań*. Aby wzmocnić nagromadzenie zasługi i mądrości, przetłumaczyli *Tantrę Większych i Mniejszych Nagromadzeń*. Aby poświęcić ofiary i uczynić z nich niewyczerpany skarbiec, przełożyli *Tantrę Poświęcenia Niebiańskiego Skarbca*. *Tantra Potężnego Wyzwolenia* miała posłużyć spontanicznemu oczyszczeniu wyzwalających działań, zaś *Tantra Esencji Wszechogarniającej Błogości* — spontanicznemu oczyszczeniu w praktyce zjednoczenia. Myśląc o przydaniu grozy jogicznej dyscyplinie przetłumaczyli *Tantrę Rozjuszonego Słonia*; *Tantra Pochłaniania* miała służyć rozwijającemu pomyślność składaniu ofiar z ognia. Przetłumaczono *Tantrę Większych i Mniejszych Torm*, gdyż torma jest wstępem do wszystkich innych działań. Aby włączyć do działania wszystkich strażników z najdalszych krańców mandali i dać im prawo do otrzymywania pozostałości ofiar, przetłumaczono *Wspaniałą Tantrę Otoczonej Płomieniami Gniewnej Bogini*. Aby poskromić wrogie, przeszkadzające siły przetłumaczono *Tantrę Wyzwalania Dziesięciu Obiektów*. Były to tantry *Mahajogi*.

Jeśli chodzi o tantry Anu Jogi, przetłumaczono cztery pisma wraz z podsumowaniem, co stanowiło razem pięć tekstów: *Zbiór Pism Mądrości*, *Koło Mądrości Przerazającej Błyskawicy*, *Radosny Śpiew Cmentarnej Kukułki*, *Teksty Przepowiedni Przebudzonego Umysłu*, i — jako podsumowanie wszystkich nauk — *Uosobienie Oświecenia Wszystkich Buddów*.

Dodatkowo przetłumaczono *Sześć Tajemnych Rozdziałów*, znanych jako *Tantra Ciała Sarlabuddy Samajogi*, *Tantra Mowy*, zwana *Tajemną Esencją Księżycy*, *Tantra Umysłu* zatytułowana *Zbiór Tajemnic*, *Tantra Właściwości — Magiczna Sieć Wairociany*, *Tantra Działania — Girlanda Działań* i *tantra podsumowująca znaczenie zawarte w nich wszystkich — Tantra Czterech Tronów Wadźry*²¹.

Następnie przyszła kolej na tłumaczenie *Ośmiu Rozdziałów Mai: Esencji Tajemnic*, służącej przekazywaniu nauk umysłu i mądrości w naturalny sposób, *Czterdziestu Magicznych Sieci*, które objaśniają spełnienie działań, [kursywą -] *Niezrównanej Magicznej Sieci*, która służy urzeczywistnieniu mistrzostwa, *Magicznej Sieci Leulaga*, która przekazuje ustne pouczenia

będące częścią świętych związków, *Ośmioczęściową Magiczną Siecią* – skrócone objaśnienia znaczeń, *Magiczną Sieć Bogini*, która umożliwia uzyskanie zdolności przejawiania się, *Magiczną Sieć Ośmiu Rozdziałów*, która służy dopełnianiu tego, czego brakuje innym oraz *Magiczną Sieć Mandziusiego*, wprowadzającą w najwyższą mądrość.

Te *Wewnętrzne Tantry Tajemnej Mantry* zostały przetłumaczone przez Mistrza Padmakarę i tłumacza Czokro Lui Gjalstena. Mistrz użył swych cudownych mocy, aby sprowadzić sanskryckie manuskrypty, które znajdowały się we wspaniałym hinduskim klasztorze Nalanda. Nie pozostawił ich w Indiach, lecz znalazł im bezpieczne, dobrze strzeżone miejsce w skarbcu Samje²².

Mistrz Bodhisattwa i tłumacz Kała Paltsek przełożyli wszystkie nauki *Zewnętrznej Tajemnej Mantry*. Najpierw opracowali sześć głównych *krija tantr*, które są bazą dla wszystkich mantr mądrości: *Krija Tantrę Wielkiej Odwagi*, przekaz mocy wszystkich mantr mądrości – *Tantrę Rozkazów Wadźrapaniego*, objaśnienia wszystkich mantr mądrości – *Tantrę Najwyższej Mądrości*, streszczenie wszystkich mantr najwyższej mądrości – *Susiddhikarę: Tantrę Najwyższego Urzeczywistnienia*, *Tantrę Zwycięstwa Nad Trzema Światami*, poświęconą działaniu wszystkich mantr mądrości oraz nauki uważności, znane jako *Tantra Medytacji*.

Następnie tłumaczyli poszczególne *krija tantry*. Pośród działów poświęconych *Panom Trzech Rodzin*, znalazł się cykl *Awalokiteśwary: Rdzenna Tantra Lotosowej Korony*, *Tantra – Kopiec Lotosowej Mowy*, *Tantra Rytuatu Najgłębszej Mantry*, *Królewska Tantra Klejnotu Spełniającego Życzenia*, *Amogha Pasza*, znana jako *Tantra Lassa Pełnego Znaczenia*, *Tantra Mniejszych i Większych Pojemników* i inne.

Cykl *Mandziusiego* zawierał tłumaczenia *Tantry Nieskalanej Istoty Mądrości Mandziusiego*, *Tantry Błyskotliwej Inteligencji Mandziusiego*, *Tantry Odcinania Sieci*, *Tantry Mandziusiego Nama Sangiti Wyrażającej Hymny Pochwalne* oraz inne.

Cykl *Wadźrapaniego* zawierał *Tantrę Przekazu Mocy Wadźrapaniego*, *Tantrę Podziemnej Wadźry*, *Tantrę Wadźry Ponad Ziemią*, *Tantrę Poskramiania Żywołów*, *Tantrę Miażdżącej Wadźry*, *Tantrę Niezniszczalnego Gniewu Błogości*, *Tantrę Ostrej Wadźry*, *Tantrę Niezniszczalnych Tajemnych Nauk*, *Tantrę Płonącej Wadźra Góry* oraz inne. Przetłumaczono też *Pięć Rozdziałów Świętych Zaklęć*, *Trzysta Sześćdziesiąt Świętych Zaklęć* i wiele innych.

Następnie dokonano przekładu *Czterech Tantr Ubhai: Tantry Pełnego Oświecenia Wairoczańy*, *Tantry Ognia Pochłaniającego Splamienia*, *Tantry Przekazu Mocy Tego, Który Dzierży Wadźrę* oraz *Tantry Niekonceptualnego Umysłu*.

Jeśli chodzi o *Joga Tantrę*, to pominięto trzysta rozdziałów wielkich, rdzennych tekstów²³ i zamiast tego przetłumaczono *Cztery Główne Działy Joga Tantry: Rdzenną Tantrę Tattwasamgrahę*, *Tantrę Wadźra Szczytu*, *Wspaniałą i Najwyższą Pierwotną Tantrę*, oraz *Streszczenie Idei Tantr*.

Mistrz Bodhisattwa i lotsała Kala Paltsek przetłumaczyli te *Zewnętrzne Tantry Tajemnej Mantry*, i wszystkie manuskrypty powyższych *tantr* złożono w skarbcu Samje.

Był to dwunasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak dwaj mistrzowie: Padmasambhawa i Bodhisattwa Khenpo, oraz dwaj tłumacze: Kała Paltsek i Czokro Lui Gjaltsen tłumaczyli i propagowali nauki tajemnej mantry.

Mistrz Padma zamyślił się: „*Aby tybetański król i jego poddani mieli prawdziwą wiarę i zaufanie do moich nauk, trzeba by je sprowadzić z Indii do Tybetu*”. Zwrócił się do króla Trisong Deutsena:

— Wasza Wysokość, musisz wysłać kogoś do wykształconych i oświeconych mistrzów Indii z prośbą o nauki Wadźrajany Tajemnej Mantry i pouczenia dotyczące osiągnięcia najwyższego urzeczywistnienia Mahamudry w jednym życiu. Pomoże to tybetańskiemu królowi i poddanym nabrać rzeczywistego zaufania do nauk; pomoże ci to odciąć niepotrzebne myślenie. Jeśli w Tybecie nie pojawią się siddhowie, przyszłym pokoleniom zabraknie wiary.

Król Trisong Deutsen zgodził się z tymi słowami. Mistrz Bodhisattwa wyświęcił pięciu Tybetańczyków: Namkhai Ningpę z Nubu, Epagszę z Drugu, Palgiego Jeszie z Langu, Singharadzę z Ruleju i Gjalłej Lodrę z Dreju. Król wziął garść piasku spod ich stóp i posypał nim swą głowę. Wydał zarządzenie nakazujące czcić i otaczać szacunkiem owych pięciu mnichów. Nakazał im szkolić się w tłumaczeniu z języków Indii na tybetański. Dał każdemu z nich miarkę złota i wysłał do Indii, na poszukiwanie nauk Tajemnej Mantry.

W czasie tej podróży lotsałowie zostali poddani próbie wiary. We wschodnim regionie Kamarupy napotkali pewną Hinduskę, której zadali pytanie:

— Jak się nazywają żyjący mistrzowie, którzy osiągnęli urzeczywistnienie nauk Tajemnej Mantry?

Kobieta odparła:

— W *Lesie Złotej Skały Garudy* mieszka mistrz o imieniu *Hungkara*.

Pięciu lotsałów ruszyło do tego miejsca. Dali nieco złota służącemu — Saukhja Dewa i rzekli:

— Przysyła nas tybetański król z prośbą o nauki. Proś mistrza o posłuchanie dla naszej sprawy.

Odparł:

— Mistrz medytuje w domu otoczonym pierścieniem dziewięciu murów. Nie mogę go widywać, ale zabiorę was do środka. Idźcie wprost do mistrza, ofiarujcie mu złoto i proście o nauki. Wtedy się zgodzi.

Służący otworzył bramę wiodącą do domu otoczonego kołami dziewięciu murów i pięciu tybetańskich mnichów dotarło do mistrza²⁴. Skłonili się, ofiarowali złoto i rzekli:

— Wielki mistrzu, przysyła nas tybetański król Dharmy abyśmy znaleźli nauki, dzięki którym możliwe jest uzyskanie w ciągu jednego żywota najwyższego urzeczywistnienia Mahamudry. Prosimy, mistrzu, udziel nam takich nauk. Jeśli ich nie otrzymamy spotka nas kara. Mistrzu, ulituj się nad nami i przyjmij nas.

Mistrz Hungkara odparł:

— Cudownie, że tybetański król ma naturę bodhisattwy i poświęca swą uwagę Dharmie. Dobre jest także i to, że wy, mnisi, pokonałście przeszkody i przyszliście do mnie, nie szcędząc życia, ani nóg. To musi być karmiczny związek. Najpierw powinniście otrzymać przekaz mocy. To korzeń Tajemnej Mantry. Bez przekazu mocy nie da się wyjaśnić, ani praktykować Tajemnej Mantry.

Powiedziawszy to, otworzył mandalę *Sześćdziesięciu Ośmiu Półksiężyców*, udzielił przekazu mocy i zademonstrował wizję sześćdziesięciu ośmiu heruków. Następnie

stopniowo otwierał mandalę *Pięćdziesięciu Ośmiu Półksiężyców, Dziewięciu Półksiężyców, Jednego Półksiężycy, Trzech Trzydziomowych Półksiężyców* i ukazywał mnichom wizje bóstw.

Potem dał im przekaz *Nektaru Medycyny* i ujawnił wizję bóstw, opartą na trzech mandalach sadhan medycznych: na *Fragmencie Sadhany Ośmiopłatkowego Lotosu, Sadhanie Ośmioszprychowego Koła* i *Sadhanie Złożonej Substancji Samaji Dziewięciu Półksiężyców*.

Po czym, wprowadziwszy ich w trzy mandale, dał im błogosławieństwo długowieczności i przekaz mocy nieśmiertelności: *Sadhanę Długowieczności – w Obiektach Doskonałej Pomyślności, Sadhanę Długowieczności – w Tajemnej Przestrzeni Partnerki*, oraz *Sadhanę Długowieczności – w Tajemnej i Doskonałej Przestrzeni*.

Dał też – w trzech mandalach – przekazy mocy dotyczące postępowania [adepta] tajemnej mantry: *Sadhanę Pierwotnie Czystej, Wrodzonej Natury Przebudzonego Umysłu, Sadhanę Jedności Bodhiczitty Czystej Przestrzeni*, oraz *Sadhanę Wyzwalającej Bodhiczitty Nieskalanego Współczucia*.

Udzieliwszy niezbędnych wyjaśnień, ułożył codzienną praktykę Wiszuddhy, po czym stwierdził:

– Teraz praktykujcie to przez rok, utrzymując jednoupunktowiony umysł, oczekujcie jakichś znaków, a gdy się pojawią – możecie wracać do Tybetu²⁵.

Pięciu tybetańskich mnichów zaczęło ożywioną dyskusję: każdy z nich rozumiał słowa Hungkary w inny sposób. Palgi Jeszie z Langu powiedział:

– Zdaje mi się, że mistrz boi się tego, iż Dharma trafi do Tybetu. Hindusi są bowiem panami Buddadharmy i nasze życie jest w niebezpieczeństwie.

Namkhai Ningpo z Nubu odrzekł:

– Matka nie otruje swego dziecka. Mistrz nie daje nam pokrętnych rad. Ten, kto nie słucha swego mistrza i lekceważy jego rady, pójdzie do piekła. Nie odejdę. Wy idźcie, jeśli chcecie.

Czterech mnichów zaczęło się szykować do drogi powrotnej. Wówczas mistrz pobłogosławił ostrze z drzewa tekowego i dał je Palgiemu Jeszie z Langu, mówiąc:

– Idąc, trzymaj to w ręku. Gdy się kładziesz do snu – kładź to pod poduszkę, jesteś bowiem w niebezpieczeństwie i mogą się pojawić przeszkody.

Czterech mnichów wyruszyło do Tybetu. Gdy kładli się na spoczynek na brzegu pewnego nepalskiego jeziora, Palgi Jeszie z Langu zagłębił ostrze z drzewa tekowego w ziemi, obok swej poduszki. Epagsza z Drugu wyjął je i wsadził do swojej poduszki. Okazany poprzednio brak wiary w słowa mistrza sprawił, że zamieszkujący jezioro Pan Czarnego Bagna – demoniczny naga, przybrał postać czarnego węża i zabił Palgiego Jeszie z Langu, gryząc go w mały palec u nogi.

Trzej mnisi stanęli przed królem Trisong Deutsenem, przedstawili otrzymane nauki i opowiedzieli, co się stało z dwoma pozostałymi mnichami. Król nie dał im wiary. Nieprzychylni ministrowie stali się zazdrośni o Buddadharmę i powiedzieli:

– Z pięciu wysłanych mężczyzn dwóch zostało gdzieś po drodze, należy zatem wydalić waszą trójkę.

Tak więc Gjała Lodro z Dreju został zesłany na północ, do To-jor Nagpo; Epagsza z Drugu – do doliny Szangszungu, zaś Singaradza z Ruleju – do dolnego Dokhamu.

Tymczasem w Indiach mistrz ułożył wyczerpujący komentarz, który niczym lampa oświetlił rdzenną tantrę sadhany Wiszuddhy. Przekazał te objaśnienia Namkhai Ningpo z Nubu. Przekazał mu również *Jeden Ogień* i *Jedyną Czaszkę*, które reprezentują teksty

Wiszuddy; porównuje się je do bijącego w piersi serca²⁶. Namkai Ningpo praktykował przez rok w Lesie Złotej Skały Garudy; doświadczył wówczas wizji *Najwspanialszego* i jego partnerki; osiągnął najwyższe i pospolite moce. Mistrz rzekł mu:

— Teraz nadszedł czas abyś powrócił do Tybetu.

Namkhai Ningpo udał się do Tybetu korzystając ze swych cudownych mocy. Stanąwszy przed królem Trisong Deutsenem oświadczył:

— Przynoszę Waszej Wysokości nauki, które umożliwiają osiągnięcie oświecenia w jednym życiu. Znane są pod nazwą *Sadhana Wiszuddy*. Następnie zadeklamował:

*Ta jedna sadhana Wiszuddy
Jest odzwierciedleniem wielkiej błogości wszystkich Buddów.
Najgłębsza joga, która doskonali trzy kaje.
Magia dakiń, niezmierna i najwyższa błogość.*

Skończył mówić i jednym cięciem zakrzywionego noża z białego srebra rozciął swą pierś, odsłaniając królowi Trisong Deutsenowi czterdzieści dwa łagodne bóstwa w górnej części i pięćdziesięciu ośmiu heruków w dolnej części klatki piersiowej. Król Trisong Deutsen nabrał wówczas zaufania do tego co mówił [Namkhai Ningpo], do kwintesencji znaczenia, do bóstw i do mistrza. Kłaniał się i chylił głowę z najwyższym oddaniem.

Tak więc król Trisong Deutsen uznał Namkhai Ningpę za osobę godną najwyższej czci i otrzymał od niego sadhanę Wiszuddy. Jednakże zazdrośni ministrowie wciąż knuli:

— Do czego to podobne, żeby król miał za nauczyciela swego poddanego?! To obraza dla królewskiego prawa, to sprzeczne z tradycją!

W rezultacie wydano Namkai Ningpę do Kharczu w Lhodraku.

Tam właśnie, na położonej na zachodzie Skale Żelaznego Ostrza, Namkhai Ningpo oddawał się praktyce sadhany. Pojawiły się wówczas znaki urzeczywistnienia praktyki, takie jak spontaniczne zapalenie się maślanej lampki; pozostawiał także [na kamieniu] odciski różnych części ciała, jego phurba zagłębiała się w skale i potrafił podróżować na słonecznych promieniach.

Minął jakiś czas i król Trisong Deutsen ciężko zachorował. Nie pomagały uzdrawiające rytuały, składanie ofiar, ani rady astrologów; wszystko to nie dawało żadnych rezultatów. Wróżba ujawniła, że wszelkie metody są bezużyteczne, pomoc mogło jedynie spowodowanie z powrotem mnicha Namkhai Ningpo. Wysłano do Lhodraku dwóch umyślonych z wiadomą prośbą. Namkhai Ningpo rzekł:

— Idźcie przodem, ja pójdę za wami.

Dwaj posłańcy usłuchali a on, dzięki swym cudownym mocom, dotarł na miejsce przed nimi.

Zapytano go:

— Czego trzeba do uzdrowienia Jego Królewskiej Mości?

Odpowiedział:

— Niczego ponad to, co król zwykle jada i pije. Przynieście mi to.

Następnie mistrz Namkhai Ningpo uczynił sobie ucztę ofiarną, złożoną z królewskiego posiłku.

Gdy spożył trzecią część ofiar, zaufany służący zapytał króla o zdrowie i król rzekł:

— Wydawało mi się, że zjawiała się jakaś biała kobieta. Smagneła mnie biczem. Czuję się trochę lepiej.

To wydarzenie odnowiło samą ciało, które król złamał, pozwalając na wydalenie swego wadźra mistrza.

Gdy Namkhai Ningpo spożył dwie trzecie posiłku, służący zapytał króla o zdrowie, a ten odparł:

— Zdawało mi się, że przysłała brązowa kobieta i uderzyła mnie biczem. Teraz czuję się znacznie lepiej.

Było to odnowienie pogwałconych ślubów mowy.

Namkhai Ningpo zjadł wszystko i służący zapytał Trisonga Deutsena o zdrowie. Król rzekł:

— Wydawało mi się, że zjawiała się czarna kobieta i uderzyła mnie biczem. Teraz nie czuję się ani trochę chory.

Było to odnowienie pogwałconych ślubów umysłu.

Wtedy ministrowie oznajmili:

— Oto dowód na to, że ci dwaj — król i Namkhai Ningpo — po prostu chcieli się znów spotkać.

Ministrowie pałali chęcią ukarania Namkhai Ningpo, więc oznajmili:

— Mnichu, gdy słońce będzie chylić się ku zachodowi, masz obmyć królewską głowę, lecz biada ci, jeśli cię tu zastaniemy po zachodzie słońca.

Namkhai Ningpo umieścił swe ostrze z tekowego drzewa między słońcem a cieniem, po czym obmył królewską głowę.

Przez prawie pół dnia ruch słońca był wstrzymany. Wreszcie Namkhai Ningpo krzyknął:

— Teraz prowadźcie swe stada do domów!

I wyjął ostrze spomiędzy słońca i cienia. Wówczas słoneczny krąg całkiem poczerwieniał i zniknął.

Przerażeni ministrowie rzekli:

— Ten mnich — czarnoksiężnik przybył tu żeby ćwiczyć na nas czarną magię. Trzeba go zabić. Król i mistrz właśnie tu idą, zaczajmy się na nich!

Podjąwszy takie postanowienie, urządzili zasadzkę na króla i mistrza Namkhai Ningpo.

Namkhai Ningpo wiedział o tym. Wykrzyknął gniewnie:

— Hung! Hung!

Błysnęło, i wokół jego uniesionej w poskramiającym geście dłoni, nad czubkiem palca, zgromadziły się pioruny. Jedni ministrowie stracili przytomność, innych zaś sparaliżował strach. Nawet król Trisong Deutsen zaczął się bać.

Mistrz zapytał:

— Wasza Wysokość zląkł się trochę?

Król odparł:

— Umierałem ze strachu! Mnichu, dźwięk twego Hung jest groźniejszy niż grom z jasnego nieba. To powinno uspokoić na jakiś czas tych niegodziwców — ministrów.

Wówczas Namkhai Ningpo wzbił się w powietrze i poleciał do Kharczu w Lhodraku.

Był to trzynasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak pięciu tybetańskich mnichów udało się do Indii w poszukiwaniu nauk i jak mistrz Namkhai Ningpo uzyskał urzeczywistnienie.

Król Trisong Deutsen miał sen: zasiadający w niebie, najwspanialszy *Wadžrasattwa* udzielił mu takiej przepowiedni: „*Królu, w Indiach dostępne są nauki znane jako Wielka Doskonałość. W przeciwieństwie do nauk o przyczynowości, dają one wyzwolenie i jednoczesne zrozumienie. Musisz wysłać [z misją] dwóch tybetańskich tłumaczy*”.

Król stanął przed Mistrzem Padmą w sali zgromadzeń, w Czimphu i opowiedział swój sen. Rzekł na to mistrz:

— To pomyślny sen. Niechaj dwaj najbardziej uzdolnieni spośród twoich poddanych przyjmą święcenia od Khenpo Bodhisattwy i niech uczą się tłumaczyć. Ja, ze swej strony, nauczę ich paru magicznych sztuk, aby mogli bez przeszkód podróżować.

Poinformowano króla, że dwaj najinteligentniejsi Tybetańczycy to: *Wairoczana* z Pagoru, syn Hedy z Pagoru, oraz *Lekdrub* z Tsangu, syn boga Tsangu. Wydał im polecenie, więc przyjęli święcenia od Mistrza Bodhisattwy. Wyuczyli się sztuki tłumaczenia a Mistrz Padma udzielił im pouczeń dotyczących magii.

Król dał każdemu z nich miarkę złotego pyłu, oraz złote *patra* i wysłał ich do Indii na poszukiwanie nauk *Wielkiej Doskonałości*. Na granicy strażnicy próbowali zabrać im złoto, lecz *Wairoczana* zastosował jedną z magicznych sztuczek i przemienił złoty pył w piasek, a zwykły piasek — w złoto, które wręczył strażnikom. Zadowoleni, pozwolili mu przejść granicę.

Gdy tłumacze przybyli do Indii, zaczęli rozpytywać o to, kto jest największym znawcą świętych nauk *Wielkiej Doskonałości*. Wszyscy zgodnie twierdzili, że najbardziej biegły²⁷ w owych naukach jest mistrz *Sziri Singh*. Stanęli przed nim, ofiarowali złoty pył i złotą patrę, i poprosili:

— Wielki mistrzu, król Tybetu otrzymał taką przepowiednię: „*Sprowadź z Indii pouczenia, które zapewnią osiągnięcie oświecenia w ciągu jednego życia i zwą się świętą Wielką Doskonałością*”. Wysłano nas byśmy szukali owych nauk. Prosimy cię z całego serca, udziel nam tych instrukcji.

Mistrz tak im odrzekł:

— Król Tybetu ma wielką wiarę, a wy dwaj jesteście najzdolniejsi. Święta Wielka Doskonałość rozkwitnie w Tybecie, powinienem wam ją przekazać. Hinduski król zazdrośnie strzeże Buddadharmy, musimy więc być sprytni.

Powiedziawszy to, zabrał ich do domu otoczonego dziewięcioma murami i dał im bezpośredni przekaz namaszczenia. Potem umieścił na trójnogu wielkie, miedziane naczynie i usadziwszy się w nim, przywdział bawełnianą, kraciastą szatę, przyłożył do ust miedzianą rurę i szeptał przez nią nauki²⁸.

Sziri Singh przekazał im dwadzieścia pięć tantr. Najpierw nauczał *Tantry Rozległej i Wielkiej Przestrzeni*, która omawia szczegółowo ważniejsze i pomniejsze aspekty przebudzonego umysłu. Aby wcielić w życie trudne do zrozumienia pouczenia o przebudzonym umyśle, nauczał *Cziti Tantry Rozległej i Wielkiej Przestrzeni*. Aby pokazać, że natura umysłu jest całkowicie wolna — nauczał *Wielkiej Przestrzeni Wyzwalającej Tantry*; zademonstrował niezmienną naturę umysłu przekazując *Królewską Tantrę Kwintesencji*, ukazał obecność natury umysłu w sferze esencji przekazując *Tantrę Sfery Przebudzonego Umysłu*, zaś w *Tantrze Esencji Mądrości* objawił naturę umysłu jako samoistną mądrość. W *Wieńcu Tantrycznych Pouczeń* ukazał naturę umysłu na wielu poziomach, a w *Tantrze*

Tajemnego Oceanu zademonstrował naturę umysłu jako podstawę każdego istnienia. Aby ułatwić [adeptom] zrozumienie natury umysłu jako ich własnej świadomości, nauczał *Tantry Głębokiej Wiedzy*. Przekazał im też *Tantrę Czystej Przestrzeni* — aby mogli połączyć wszystko w przestrzeni Samantabhady, przestrzeni natury umysłu. Nauczał także *Cziti Tantry Esencji*, dzięki której zyskuje się zaufanie do najwyższej *takości* natury umysłu, *Tantry Wielkiej Przestrzeni Przebudzonego Umysłu*, która ukazuje podstawę umysłu, *Tantry Jednego Umysłu*, która ukazuje naturę umysłu jako *Jedyną Sferę*, *Tantry Jedynej Medytacji*, która pokazuje jak spoczywać w doskonałym, naturalnym stanie, *Tantry Krótkiej i Nie-Bezpośredniej Medytacji*, która — stopień po stopniu — odsłania naturę umysłu, *Tantry Lampy Pomyślności*, która ukazuje obecność natury umysłu we wszystkich tekstach, oraz *Tantry Mówiącej Pokróćce o Przekazie Mocy Wielkiej Przestrzeni*, która ukazuje naturę umysłu, śledząc etapy przekazu mocy. Aby zademonstrować, że natura umysłu jest poza słowami: nie do opisania, czy wyrażenia, nauczał *Tantry Lampy Mądrości*. Aby pokazać, że natura umysłu jest podobna przestrzeni i pozbawiona własnej tożsamości, nauczał *Tantry Najwyższych Osiągnięć Niezapisanej Wielkiej Przestrzeni*. Aby pokazać, skąd się biorą i jak powstają wszelkie mentalne twory, przekazał *Tantrę Klejnotowego Blasku*; przekazał też *Tantrę Klejnotowej Lampy*, która mówi, że twory owe nie mają swej własnej esencji, *Tantrę Klejnotowej Girlandy*, która ukazuje, że wszystkie mentalne stany wywodzą się same z siebie, *Tantrę Lampy Oświetlającej Trzy Światy*, która pokazuje jak natura umysłu manifestuje się w trzech światach, *Tantrę Ostatecznej Esencji*, która odsłania ostateczne znaczenie natury umysłu, *Tantrę Najbardziej Tajemnej Wadźry*, która mówi o niezmienności natury umysłu. Aby pokazać, że natura umysłu jest obecna jako oświecenie, stan Buddy, tu i teraz, i we wszystkich czujących istotach, nauczał *Tantry Pierwotnego Stanu Buddy*. W ten sposób przekazał dwadzieścia pięć tantr.

Następnie Sziri Singh zajął się przekazywaniem *Osiemnastu Głównych Tekstów*. Pierwszy był *Tekst Kukułczej Świadomości*, ponieważ wszystko wywodzi się z przebudzonego, świadomego umysłu; potem — *Pisma Świadomości o Niezwykłej Sile*, które mają za zadanie usunąć wszelką sztuczność i każdy wysiłek, oraz *Pisma Rozległego Poglądu Garudy* — nauki o naturze umysłu, która jest doskonała w dharmadhatu. Natura medytacji jest doskonała we wszechobecnej przestrzeni, toteż przekazał im *Złoto na Kamieniu*. Aby pokazać, jak doprowadzić medytację do doskonałości, nauczał *Wielkiej Przestrzeni Nigdy Nie Blednącej Chorągwi Pism*²⁹. *Tekst Cudowna Mądrość* odsłaniał pustą naturę umysłu, *Tekst Spełnienie Medytacji* nauczał sposobów medytacji, *Tekst Najwyższego Władcy* odsłaniał umysł jako naturalną dharmakaję, *Niezrodzone Pisma Tilaki* ukazywały naturę umysłu jako jedyną sferę. Aby obrócić kołem trzech poziomów egzystencji, mistrz nauczał także *Tekstu Koła Życiowej Siły*; żeby pokazać, że wszystkie pożądane właściwości wywodzą się z natury umysłu, przekazał *Tekst Klejnotu Spełniającego Życzenia*; żeby pokazać jak umieścić konceptualny, myślący umysł w stanie dharmaty, przekazał *Pisma Wszechobejmującego Klejnotu*; aby omówić szczegółowo pochodzenie i doskonalenie wszystkich pojazdów, które biorą się z natury umysłu — nauczał *Pism Władcy Wielkiej Przestrzeni*. Nauczając *Pism Spontanicznego, Najwyższego Osiągnięcia* pokazał, że spoczywanie w naturze umysłu, w stanie Samantabhady, jest niezrównanym i najwyższym z możliwych osiągnięć. Nauczając *Pism Wszechobejmującej Błogości* pokazał, że naturą umysłu jest wolność od wszelkiej sztuczności, naturalne spoczywanie w bezwysiłkowym stanie.

Aby pokazać, że przebudzony umysł jest wolny od więzów przeszkadzających emocji, i że zdobią go podobne klejnotom, wspaniałe właściwości, nauczał tekstów *Ozdobionej Klejnotami Błogości*. Aby pokazać, że zarówno samsara jak i nirwana wywodzą się z tej samej przestrzeni przebudzonego umysłu, nauczał *Mieniących się Tysiącem Kolorów Pism Wielkiego Skarbca*. Omawiał też w skrócie wszystkie pojazdy, biorące się z przebudzonego umysłu — w tym celu nauczał *Skróconej Wersji Nauk*. W ten sposób przekazał osiemnaście tomów tekstów.

Skończywszy swą pracę, Sziri Singh oznajmił:

— Przekazałem wam pełnię nauk. Hindusi strzegą ich zazdrośnie, więc w drodze powrotnej może wam grozić niebezpieczeństwo. Dlatego też powinniście się szkolić w sztuce szybkiego chodzenia.

Następnie dał im stosowne pouczenia. Wtedy właśnie nazwał mnicha z Pagoru Wairoczańą. Jeśli chodzi o Lekdruba z Tsangu, to nie posiadał on sztuki szybkiego przemieszczania się, chciał jednak zrobić wrażenie na królu i ruszył przodem. Stracił życie, zamordowany przez strażników na granicy³⁰. Wairoczańa obawiał się, że strażnicy bram będą chcieli pozbawić go nauk. Sporządził kopię hinduskich manuskryptów: używając magicznego pisma, zapisał wszystkie teksty sokiem z arury³¹ na palmowych liściach.

Wieczorem, w przeddzień jego odejścia, wszystkie kłódki i zamki w drzwiach Siedziby Wadźry wydały spontaniczne dźwięki. Strażnicy ostrzegli czuwających u bram:

— Tybetański mnich zamierza odejść z naukami Dharmy. Nie pozwólcie mu!

Wzmogło to ich czujność; zamknęli wszystkie bramy. Rankiem zjawił się Wairoczańa.

— Tej nocy mieliśmy wszyscy złe sny. Sprawdźmy, co też ma przy sobie ten Tybetańczyk. — powiedzieli i rozebrali go do naga. Znaleźli przy nim jedynie dwa tomy zwojów z czystych palmowych liści. — To nie on. — stwierdzili. — Ten człowiek niesie tylko zwykłe, nie zapisane liście palm. Puśćmy go. — I pozwolili mu przejść.

Wairoczańa poczuł, że jego umiejętność szybkiego chodzenia nie zda się na nic i nie zdoła przechytryć strażników na granicy. Zawarł więc układ z dowódcą strażników o imieniu Młodzieńczy: dał mu nieco złota i związał go przysięgą. Dowódca zwolnił z warty pozostałych żołnierzy i przepuścił Wairoczańę.

Tymczasem wszyscy hinduscy panditowie śnili ten sam sen: o słońcu, które zabrał do Tybetu jakiś mnich. Mnich zniknął, a wszystkie drzewa i kwiaty Indii uschły. Także głosy ptaków wiele straciły ze swej melodyjności. Król Siedziby Wadźry wypytywał panditów:

— Jaka jest tego przyczyna ?

— To znak, że tybetański mnich zabrał Buddadharmę. — odrzekli.

Wysłano na poszukiwania szybkonogich żołnierzy, lecz dowódca granicznych straży stwierdził:

— Nie przechodził tędy nikt o wyglądzie tybetańskiego mnicha, jeśli nie liczyć tego ogolonego na tyso człowieka, członka plemienia z Mon. Ale on niczego nie niósł. Jeśli to o niego wam chodzi, na pewno dotarł już do Tybetu.

Szybkonodzy żołnierze powrócili z niczym.

Dzięki umiejętności szybkiego chodzenia droga z Siedziby Wadźry do Tybetu zabrała Wairoczańę jedynie siedem dni. Stał przed królem Trisong Deutsenem i opowiedział całą historię.

— Przyniosłem nauki, o które prosiłeś, Wasza Wysokość. Hindusi bardzo ich pilnują, tybetańscy ministrowie nie sprzyjają Dharmie, zaś ty, Wasza Wysokość, łatwo ulegasz

wpływow. Dlatego proszę, nie dawaj posłuchu plotkom i pomówieniom, bo mogą się pojawić. — Takiej udzielił mu rady.

Natomiast władca Siedziby Wadźry zażądał:

— Za późno już na łapanie tybetańskiego mnicha, trzeba zatem ukarać mistrza, który nauczał, ktokolwiek to jest!

Zasięgnięto porad wyroczni, robiono wróżby i astrologiczne obliczenia, jednak w żaden sposób nie dało się ustalić, kim był ów mistrz. Stara niewiasta z rodu braminów, znawczyni wróżbiarstwa riszich, rzekła:

— Jeśli wizja jest sprzeczna z moim poczuciem zdrowego rozsądku, nie mogę o niej opowiadać królowi!

Król ponaglał:

— Dobrze już, dobrze! Mów!

Dama odparła:

— Cóż, widzę jezioro na szczycie trzech gór. Wielobarwny płaskowyż... Widzę też kogoś o ciele pokrytym oczami, o czerwonym dziobie, długim niczym ramię. To on właśnie udzielił nauk.

Wszyscy się zgodzili, że opowieść jest całkiem niewiarygodna.

Król postanowił:

— Trzeba wysłać do Tybetu szybko nogich żołnierzy. Niech rozpuszczają oszczerze plotki.

Tak więc dwóch żołnierzy biegłych w sztuce szybkiego przemieszczania się wyruszyło w drogę. Zjawili się jako dwaj żebracy w głównej sali Samje — w chwili, gdy Wairocza nauczał króla.

— Ten tybetański mnich nie sprowadził z Indii Dharmy — powiedzieli. — Nauczył się wielu złych, heretyckich mantr i użyje ich, aby was zgładzić. To heretyk, powinniście go zabić! — wykrzyknęli i oddalili się.

Ministrowie stwierdzili:

— To prawda. On chce zniszczyć Tybet! Utopmy go!

Król Trisong Detsen sprzeciwił się tym planom:

— To niedobra myśl! Przecież to właśnie zazdrośni Hindusi wciąż coś knują, aby zatrzymać u siebie Buddadharmę!

Ministrowie nie chcieli słuchać, więc król przebrał w czapkę i suknię Wairoczyńskiego żebraka z prymitywnego plemienia. Wsadzono go do miedzianego naczynia, wieko zabito gwoździami, po czym wrzucono naczynie do rzeki Tsangpo³². Tymczasem Wairocza schronił się na górnym piętrze pałacu, w zamkniętym pomieszczeniu, za kolumną. O północy król Trisong Detsen przysłał mu posiłek i wysłuchał pouczeń.

Gdy Wairocza skończył przekazywać nauki *Pięćdziesięciu Rozdziałów o Osiemnastu Cudownych Właściwościach Umysłu* pewien służący, oraz pani Margjen z Tsepangu zauważyli go i donieśli o jego obecności³³. Zbiegli się ministrowie.

— Wasza Wysokość popełnia wielki błąd — powiedzieli. — Wydałeś srebro i złoto ze skarbcza królewskich przodków na gliniane posążki do wznoszonych na twój rozkaz świątyń. Mówisz, że praktykujesz Dharmę, więc wzięłeś jakiegoś wieśniaka i wrzuciłeś go do rzeki. W tajemnicy przed nami trzymasz tu czarnego maga, który chce zniszczyć Tybet. Robisz, co ci każe. Musi zostać ukarany. Otwieraj drzwi! Jeśli uchronisz go przed karą, zniszczysz prawo, które rządzi tym królestwem!

Król Trisong Deutsen wpadł w rozpacz i radził się Wairoczańcy, jak ma postąpić. Mistrz odparł:

— Wasza wysokość, w przeszłości urodziłem się jako syn pani Palmo i króla Lekshera, w Gjalmo Tsalarong. Z tym miejscem wiążą mnie ciągle karmiczne pozostałości. Mam wpływ na jego mieszkańców. Ześlij mnie tam. Wasza Wysokość, proszę mnie wysłuchać: w Indiach jest pewien mistrz, zwany Wimalamitrą, najbardziej wykształcony spośród tamtejszych panditów. Zaproś go i zwołaj dharmiczne zgromadzenie. Będzie to dobra sposobność do sprawdzenia nauk, które ci przekazałem i w sercach ministrów obudzi się wiara. Wtedy ty i ja znowu się spotkamy.

Król Trisong Deutsen nie miał wiele do powiedzenia — rządzi nim ministrowie; tak więc wygnano Wairoczańcę do Gjalmo Tsalarong.

Dotarłszy na północ, do miejsca zwanego Jakła Seło, Wairoczańca odwrócił się i patrzył w stronę środkowego Tybetu, który wydał mu się wschodzącym słońcem w porze świtania. Następnie popatrzył w stronę Khamu i miał wrażenie, że nadchodzi zmierzch, jak o godzinie zachodu słońca. Zapłakał bezwiednie i, chcąc nie chcąc, ruszył w dalszą drogę. W Gjalmo Tsalarong zatrzymał się na zboczu góry. Z Centralnego Tybetu zleciało się do niego całe mnóstwo ptaków; zawisły nad jego głową, po czym zaczęły nad nim krążyć. Mieszkańcy Tsalarongu nie wierzyli własnym oczom. Podeszli, aby przyjrzeć się bliżej i zobaczyli, że siedzi tam mistrz.

— Przybył filozof z Tybetu! — powiedzieli i wrzucili go do zawieszono dołu, a potem — do dołu pełnego żab. Nic mu się jednak nie stało, więc wyciągnęli go i ogłosisi świętym.

Wairoczańca rzekł im:

— Tybetański król i jego ministrowie wysłali mnie do Indii po nauki Dharmy, Hindusi którzy sądzą, że tylko oni mają prawo do Buddadharmy oskarżyli mnie o czarną magię. W rezultacie król, oraz ministrowie wyrzucili mnie z kraju. Żyłem tu już w przeszłym wcieleniu. Byłem wtedy bhikszu Purną — synem Palmo i króla Lekshera.

Ludzie dali wiarę jego słowom i rzekli:

— To cudowny dar, taka znajomość przeszłych wcieleń.

Bili przed nim pokłony i wyrażali skruchę. Posadzili go wysoko, tak, że jego stopy znajdowały się nad ich głowami; usługiwali mu i okazywali głęboki szacunek.

Po jakimś czasie Wairoczańca postanowił:

— Powinienem propagować tu, w Gjalmo Tsalarong, nauki Wielkiej Doskonałości.

Udał się więc do miejsca, gdzie mali pastuszkowie doglądali swych trzód i uczył ich mówić: *Wadžra Istoto, Wielka Wadžra Istoto*. Większość dzieci bełkotała tylko: *Wadž-toto, wadž-toto*, lecz dwoje spośród nich — a byli to dwaj chłopcy o imionach *Turkusowy Książę* i *Książę Naga* — wymawiało poprawnie³⁴: *Wadžra Istoto, Wielka Wadžra Istoto*.

Nadszedł wieczór i Wairoczańca poprosił chłopców, aby usiedli przy nim: jeden po prawej stronie, drugi po lewej; nauczał ich głównych zagadnień, a gdy nadszedł dzień, przekazywał im święte pisma. Nie tylko się wykształcili, ale i urzeczywistnili Wielką Doskonałość. Potem upowszechnili te święte nauki w Gjalmo Tsalarong tak, że stały się podobne wschodzącemu słońcu.

Był to czternasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Wairoczańca z Pagoru powędrował do Indii po nauki Dharmy i jak wydalono go do Tsalarong.

Król Trisong Deutsen rozważał: „Zamierzam ustanowić w Tybecie religijne królestwo, rządzone według prawa Dharmy. Wysłałem do Indii najinteligentniejszych Tybetańczyków, aby sprowadzili do kraju wspaniałe nauki. Jednak wrodzy Dharmie ministrowie poczuli zazdrość i nie zezwolili mi na praktykowanie tych nauk. Zastonili się królewskim prawem i wydali tłumaczy, którzy byli wysłani na poszukiwanie Buddadharmy. Powinienem teraz zaprosić hinduskiego panditę, biegłego zarówno w zewnętrznych jak i wewnętrznych naukach. Chcę zebrać najinteligentniejszych tybetańskich chłopców — niektórych z nich wyuczę na tłumaczy, z innych zrobię mnichów, inni będą praktykować”.

Powziąwszy takie postanowienie, król Trisong Deutsen ogłosił w czterech regionach Tybetu nowe prawo:

„Jestem królem — dzierżawcą Dharmy, od dziś będę propagować religijne prawo. Podniosę pył ze stóp każdego, kto przyjmie święcenia, wyuczy się na tłumacza, lub poświęci się praktyce Dharmy. Będę czcił piasek spod ich stóp i posypię nim głowę”.

Wówczas Mistrz Padmakara, znawca przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, poczuł, że ma coś do powiedzenia królowi oraz ministrom, więc zwrócił się do nich z tymi słowami:

Wasza wysokość, królu Dharmy —
 To wspaniale, że ustanawiasz religijne prawo.
 Ja, Zrodzony z Lotosu,
 Postrzegam trzy trucizny jako oświecone ciało, mowę i umysł.
 Myśli są dla mnie przestrzenią dharmaty.
 Wszystkie moje przeszkadzające uczucia spontanicznie się uciszyły.
 W naturalny sposób uwolniłem się od kajdan trwałości.

Wzrasta pierwotna mądrość.
 Dowiodę tego, używając właściwej mi wszechwiedzy,
 Gdyż w tej właśnie chwili widzę, co zdarzy się w przyszłości.
 Tak samo zresztą spoglądam na przeszłe wydarzenia.

W poprzednich żywotach my trzej:
 Padmakara, Bodhisattwa Khenpo
 Oraz ty, królu Trisong Deutsenie
 Narodziliśmy się jako bracia z nieprawego łoża
 W krainie Magadhy.
 Naszą matką była uboga kobieta, handlarka drobiem.
 Wypełniając dobry uczynek zbudowaliśmy naszej rodzicielce stupę.

Przed ową stupą, Dzarung Khaszor,
 Złożyliśmy ofiary i wypowiedzieliśmy takie życzenie:
 „Obyśmy ustanowili nauki Dharmy
 W pokrytym lodem, zacofanym miejscu, leżącym na krańcach świata”.

Te życzenia sprawiły,

*Że w kolejnym życiu
Odrodziliśmy się jako synowie rakszasa, risziego i brahmina.
Nie szczędziliśmy ofiar; składaliśmy je
Przed tą samą stupą
I każdy z nas czynił aspiracje.*

*Syn risziego wyraził następujące życzenie:
„Obym narodził się jako król Dharmy
W Tybecie, kraju pokrytym lodem.
Obym ustanowił tam nauki Buddy!”*

*Dzięki mocy tych aspiracji
Narodziłeś się oto jako władca;
Zastugujesz na miano króla Dharmy*

*Syn brahmina wyraził następujące życzenie:
„Skoro ty będziesz królem Dharmy,
Obym ja został uczonym panditą,
Dzierżawcą nauki Buddy!”*

*Dzięki mocy tych aspiracji
Spotkaliśmy się teraz w tym miejscu, mimo iż narodziłeś się w Sahorze.
Jesteś wykształconym opatem, który może wyświęcać mnichów.*

*Ja, Padma, wówczas syn rakszasa, wyraziłem takie życzenie:
„Skoro ty będziesz królem Dharmy
Obym ja był siddhą, który posiada magiczne moce.
W ten sposób będę chronił naukę Buddy!”*

*Dzięki mocy tych aspiracji,
Mimo iż narodziłem się w Uddijanie,
Spotykam was tutaj.
Zamierzam chronić nauki Buddy.*

*Po tym jak [zamieszkujący] indyjskie królestwo Magadhy
Syn risziego Szrimana
I jego żony Kramati,
Zwany Assamaru, odszedł z tego świata,
Powrócił nań w postaci króla Dharmy, w Tybecie.
Wszystko, czego pragną ludzie i co chcieliby zachować,
Jak również wszystkie nauki Tripitaki
Pojawia się w czasie panowania tego króla.*

*Po tym jak syn kurtyzany
Pramani Laty odszedł z tego świata,*

Powrócił nań jako minister Trisang Jablhang.

*Dharmasila, opuściwszy ten świat,
Powrócił teraz jako minister Gjalto Rami.
Dharmapradźnia, opuściwszy ten świat,
Powrócił nań jako minister Trisang Lhalo.
Dharmakaja, opuściwszy ten świat,
Powrócił nań jako Palgi Senge z Sziubu.
Dharmasukha, opuściwszy ten świat,
[Powrócił i] jest teraz ministrem Doszerem Trelczungiem.
Dharmamitra, opuściwszy ten świat,
[Powrócił i] nosi teraz imię Tara Lugong.*

*Tych sześciu ministrów
Ślubowało, że się spotkają
W tym zacofanym kraju, na ziemi skutej lodem.
Ta karma, co bierze się z Indii,
Dojrzała teraz na tybetańskiej ziemi.
Stali się ministrami obecnego władcy,
Pojawili się za jego panowania.*

*Tych sześciu wrogich Dharmie ministrów
Dawno temu, w poprzednich wcieleniach
Odradzało się jako rozmaite zwierzęta.
W tym życiu noszą znaki
Zwierząt, którymi kiedyś byli.*

*Gjatsa Lhanang, świnia,
Wywodzi się z centralnej krainy Nairandżary
I ma teraz na czubku nosa czarne znamię,
Dowód na to, że był kiedyś świnia*

*Tara Lugong, orzący wół,
Wywodzi się z północnej części tej centralnej krainy
I ma teraz czarne znamię na szyi.
Oto dowód, że był kiedyś wołem.*

*Jablhag, stróżujący pies,
Był nim w tym samym kraju
I nosi znamię na środku czoła
Na dowód tego, że był kiedyś stróżującym psem.*

*W tym samym kraju [był sobie kiedyś] kogut —
Obecny minister Doszer Trelczung.
Z pepka wyrasta mu teraz piórko*

Na dowód tego, że był dawniej kogutem.

*W tym samym kraju [był sobie kiedyś] szakal —
Teraz nosi imię Gjalto Rami
A jego czaszka ma kształt głowy szakala.
Oto dowód, że poprzednio był szakalem.*

*Zakończywszy życie, sześć zwierząt
Odrodziło się jako sześciu synów pewnej prostytutki.
Zapracnęli spotkać się ponownie w Tybecie
I urodzili się tutaj, są teraz królewskimi ministrami.*

*Ci z ministrów, którzy służą sprawie religii
Udadzą się w przyszłych wcieleniach do wyższych sfer,
Ci zaś, których nie obchodzi Dharma,
Powędrują do niższych światów.*

*Syn brahmina Purna Surji
Odrodził się jako ten, którego zwaą Bodhisattwą.
Osiągnął doskonałość i przewodził
Niezliczonej rzeszy mnichów.*

*Riszi z lasu Dragjur —
mnich Singha odszedł z tego świata
By powrócić jako mnich zwany Pal-jang.*

*W centralnym kraju Nairandżara,
Mnich Gjalbu Ningpo utrzymywał swe ślubowania.
Ten syn kurtyzany — Kwintesencji Dyscypliny
Oraz risziego Kamaradży odszedł z tego świata,
I powrócił nań jako ten, którego zwaą Gjalła Czo-jang.*

*Mnich Dżeta,
Syn brahmina Gunasiddhiego
Oraz Królowej Leksher Palmo,
Odszedł z tego świata w hinduskim królestwie Mutry,
I powrócił jako ten, którego zwaą: Namkhai Ningpo.*

*Mnich Mandziuśri, syn brahmina — Bogactwa Mądrości
Oraz kurtyzany Kumari Toruna,
Opuścił swe ciało, a działa się to w Siedzibie Wadżry.
Powrócił jako ten, którego zwaą: Lui Gjaltsen.*

*Syn Gau Njidzior Tinty
Oraz dziewiczej kurtyzany Narady*

*Odszedł z tego świata w pewnym hinduskim królestwie,
I powrócił nań jako ten, którego zwa: Kała Paltsek.*

*Pewna dziewczyna z rodu nagów zmarła
Na wielkim kontynencie Żelaznego Drzewa
I odrodziła się jako Drenpa Namkha.*

*Pięć córek risziego z Waiszali
Opuściło ten świat w pewnym hinduskim królestwie;
Powróciły nań jako pięciu mnichów³⁵.*

*Dwaj książęta: Zaczny i Radosny
Opuścili ten świat w pewnym hinduskim królestwie
I powrócili jako Jeszie Jang, oraz Drenka.*

*Dwie córki świeckiego człowieka: Anandy
Odrodziły się jako Lekdrub i Darma.*

*Książę Tsarongu
Zwany bikszu Purną odszedł z tego świata
I powrócił jako ten, którego zwa: Wairoczana.*

*Ktoś taki jak ja, Zrodzony z Lotosu,
Wie dobrze teraz, co się kiedyś zdarzyło.
Prawo Buddadharmy zakwitnie najpiękniej
W czasie twoich rządów, Wasza Wysokość.*

Tak zaśpiewał. Król Trisong Deutsen, ministrowie, uczniowie i inni poddani przebywający w czterech regionach Tybetu cieszyli się i radowali.

Król Trisong Deutsen uczynił prawo Buddadharmy ścisłym i mocnym, na podobieństwo sznura uplecionego z jedwabnych nici. Okazywał szacunek każdemu, kto przyjął święcenia i ustanowił społeczność czcigodnych mnichów. Świeckich tantryków zachęcał do praktykowania sadhany i ustanowił społeczność *ngagpów*. Swoim poddanym zezwolił na praktykowanie nauk wedle ich uznania. Każdemu, kto przepisywał, lub recytował słowa Sugatów nadawał tytuł: „godny szacunku”, a najbardziej inteligentnych i wymownych wysłał do Indii, aby tam uczyli się sztuki przekładu.

Bodhisattwa Khenpo nauczał związanej z Dharumą terminologii, także potocznego języka. Świeckim ludziom udzielał wskazówek odnośnie pisania, wróżbiarstwa i astrologii, dla mnichów zaś był mistrzem i nauczycielem. Mistrz Padmakara odprawił wszystkie dharmiczne rytuały Tajemnej Mantry, takie jak konsekracja oraz udzielanie przekazów mocy.

Był to piętnasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak król ustanowił prawo Buddadharmy.

Król Trisong Deutsen głęboko się zamyślił i wyraził następujące pragnienie: „*Sprawię, że tu, w Tybecie, święta Dharma rozbłyśnie niczym słońce. Dlatego właśnie trzeba, abym zaprosił wielkiego mistrza Wimalamitrę, który ma sławę najbardziej wykształconego spośród pięciuset hinduskich panditów*”.³⁶

Wimalamitra był emanacją Wielkiego Współczującego. Hinduski król Dharmy — Asioka miał córkę o imieniu Dharmabodhi, która była tak olśniewająco piękna, że przypominała boginkę. Pewnego razu, zasnawszy w kwietnym ogrodzie miała sen o niezwykle przystojnym białym mężczyźnie, który przybył z wazą pełną nektaru, aby ją namaścić. Płyn wlał się przez otwór na szczycie jej głowy i spłynął do wnętrza jej ciała, napełniając je błogością.

Gdy minęło dwadzieścia jeden dni odbył się bezbolesny poród i na świat przyszedł chłopiec. Myśląc, że to straszny wstyd, gdy dziecko nie ma ojca, wzięła chłopca na pustynię i tam go zostawiła. Później wróciła w tamto miejsce i zastała chłopca w dobrym zdrowiu, z szeroko otwartymi oczami i w pełni przytomnego. Żal jej się zrobiło maleństwa, więc wzięła je do domu i opiekowała się nim.

Miesiąc za miesiącem i rok za rokiem chłopiec rósł i męźniał o wiele szybciej niż jego rówieśnicy, a gdy miał pięć lat zamieszkał w klasztorze Nalanda. Tamtejsi panditowie uczyli go pięciu nauk, oraz Tripitaki. Zagłębił się zwłaszcza w dziedzinę tantr.

Przyjął święcenia od mistrza Sziri Singha i dano mu na imię Wimalamitra, *Przyjaciel Bez Skazy*. Zasłużył na nie w pełni, stając się najbardziej szanowanym spośród uczonych. Sprawował urząd duchownego u *Dharmaczakry*, króla Dharmy, i przebywał w klasztorze *Wikramaszila*, pośród pięciuset innych panditów.

Król Trisong Deutsen dał tłumaczom: Kała Paltsekowi, Czokro Lui Gjaltsenowi i Rinczen Czokowi z Ma po miarce złotego pyłu i wysłał ich w drogę z takim poleceniem:

— Ofiarujcie je królowi Dharmy, Dharmaczakrze, który przebywa w świątyni, w Wikramaszili. Proście go uniżenie, niech przyśle mi w prezencie biegłego w zewnętrznych i wewnętrznych naukach panditę. Wy trzej, tłumacze, zaproście panditę i wracajcie.

Ofiarowali złoto królowi Wikramaszili.

— Jesteś monarchą, który podtrzymuje Dhamę. Dlatego tybetański król Dharmy — Trisong Deutsen prosi cię o przysłanie uczonego pandity, znawcy wszystkich zewnętrznych i wewnętrznych nauk. — powiedzieli.

Król Dharmaczakra odparł:

— Jutro w południe zbiera się zgromadzenie moich nadwornych pięciuset panditów. Musimy się ich poradzić.

Nazajutrz, w południe, król zwołał zebranie pięciuset panditów, ofiarował każdemu z nich złotą mandalę i rzekł:

— Tybetański król Dharmy ofiarował mi złoto i poprosił, abym dał mu uczonego panditę, znawcę wszystkich zewnętrznych i wewnętrznych nauk. Przysłał tu z misją tych oto trzech tłumaczy. Niech idzie najmędrzy spośród was.

W środkowym rzędzie siedział mistrz Wimalamitra — najmędrzy spośród nich; wszyscy panditowie jacy tam byli — tych dwustu pięćdziesięciu po jego prawej, i tych dwustu pięćdziesięciu po jego lewej stronie — spojrzeli na Wimalamitrę. Wówczas król stwierdził:

— A więc ty pójdziesz.

Wimalamitra zamyślił się: „Możliwe, że król Tybetu ma wielką wiarę, ale jego ministrowie nie są przychylni Dharmie. Każdy wie o tym, że wyrzucili tłumacza Wairoczanę. Czy uda mi się ich poskromić? Nie jestem wcale pewien. Mimo to nie mogę odmówić tybetańskiemu władcy, który jest religijnym człowiekiem. Nie mogę się także przeciwstawić poleceniom hinduskiego króla. Tak więc — muszę iść”. Po czym wstał i wykrzyknął trzy razy:

— Bodhisattwa dathim!

Trzej tłumacze mieli różne zdania co do znaczenia tego okrzyku. Kała Paltsek zrozumiał to jako zgodę na udanie się do Tybetu:

Strzała, wypuszczona siłą człowieczej dłoni z dobrze napiętego łuku nie chybi swego celu.

Rinczen Czok z Ma zrozumiał to podobnie, lecz przetłumaczył jeszcze inaczej:

*Łódź na falach oceanu,
Pchana siłą wioślujących ramion —
Przepłyńnię tę wodę.*

A oto tłumaczenie Czokro Lui Gjaltsena:

*W miejscu, które nie jest jego ojczyzną,
Jakiś człowiek o wielkich zdolnościach
Wyleje rzekę umysłu
Z pełnej wazy swego ciała.*

Uzyskawszy królewskie pozwolenie, tłumacze zwrócili się do mistrza z zaproszeniem, ten zaś, udając się do Samje zabrał ze sobą *kapali* wielką na cztery palce, zapisaną ośmioma literami [znakami] hinduskiego pisma. Król Trisong Deutsen i poddani urządzili mu serdeczne powitanie i odprowadzili go do Khorsa Czenmo w Samje. Mistrz nie pokłonił się królowi, nie oddał też czci bóstwom. Zainteresowało to ministrów:

— W przeszłości zapraszaliśmy tu, do naszej świątyni wielu panditów. W przyszłości też tak będzie. Czemuż to nie złożyłeś pokłonów — ani przed królem, ani w świątyni?

Wimalamitra odpowiedział:

— Czy rozumiecie znaczenie składania pokłonów, królu i ministrowie?

— Nie, nie wiem, co one znaczą. — rzekł król.

Wimalamitra ciągnął: — Oddaję hołd w ten sposób, że pozostaję nieoddzielny od bóstwa. Z tego powodu podobizny bóstw nie pozwalają mi na żaden inny gest. Nie kłaniam się zatem przed posążkiem bóstwa. Nie kłaniam się też królowi.

Król Trisong Deutsen zastanowił się: „Ciekawie, czy to prawdziwy buddysta, czy heretyk?”

Wimalamitra znał jego myśli, więc zapytał:

— Czy razi cię to, królu?

Po czym założył szaty Dharmy i ukłonił się przed posągiem Buddy Wairoczanę; ten Budda był bóstwem, na które praktykował król.

*Wairoczenie, foremnemu ciału najwyższego bóstwa
Kłania się Wimalamitra, bóstwo mądrości.
A wszystko to w relatywnym stanie iluzji.*

Na te słowa wizerunek Wairoczenia rozpadł się na kawałki — od czubka głowy aż po podstawę tronu. Król Trisong Deutsen pomyślał: „*A to dopiero heretyk!*” i smutek, oraz przygnębienie zagościły na jego twarzy.

I znów Wimalamitra zaczął się dopytywać:

— Wasza wysokość, czy jest ci to niemiłe?

— Nie sprawia mi to przyjemności. — rzekł król.

Wimalamitra znów się uklonił, mówiąc przy tym:

*Wairoczenie, najwyższemu bóstwu mądrości,
Foremne ciało Wimalamitry
Przekazuje prawdziwy przekaz mocy pięciu mądrości.*

Położył dłonie na głowie posągu i przywrócił go dawnej świetności, czyniąc nawet jeszcze wspanialszym. Światło wypełniło trypoziomową świątynię główną. Wimalamitra poświęcił światłem wszystkie posągi Samje. Wówczas król Trisong Deutsen wykrzyknął:

— Kłaniam się Tobie!

Rozciągnął się w pokłonie i mówił:

— Nosisz mnisią szatę, lecz wewnętrznie jesteś joginem, który urzeczywistnił Tajemną Mantrę. Dlatego też błagam cię, abys nie kłaniał się przede mną.

Wimalamitra odparł:

— Jesteś królem, który podtrzymuje Dharmę w Tybecie. Muszę ci okazywać szacunek!

Uczył gest złączenia dłoni. Wytrysnęło z nich światło, które osmałiło królewskie szaty. Król znów rozciągnął się w pokłonie.

Król Trisong Deutsen przygotował dla Wimalamitry lwi tron, wysłany dziewięciu poduszkami; ofiarował mu ogromny, brokatowy płaszcz, niezliczoną ilość jadła oraz srebrne naczynie, zawierające trzy miarki złotego pyłu. Mistrz popatrzył na to z obrzydzeniem i nic nie powiedział. Król zastanowił się: „*Chyba jeszcze mu mało — temu chciwcowi z południowego Nepalu!*”

Mistrz odczytał tę myśl i rzekł:

— Trzymaj rękaw, królu!

Król usłuchał, Wimalamitra napęlił poję jego rękawa trzema miarkami piasku i poprosił: — Potrzymaj tak przez chwilę!

Król nie potrafił utrzymać ciężaru i puścił. Wówczas okazało się, że piasek przemienił się w złoto. Wimalamitra rzekł:

— Wielki królu, dla mnie wszystkie zjawiska są złotem! Mimo to, chcąc spełnić twe życzenie, przyjmuję podarunek.

Na polu przed główną świątynią wzniesiono tron Dharmy i poproszono Wimalamitrę o nauki. Mistrz rozważał w myślach: „*Wairoczenia nauczał tu kiedyś pojazdu rezultatu, lecz nie poskromiło to Tybetańczyków i został wyrzucony. Powinienem nauczać stopniowo i zacząć od pojazdu przyczyn*”.

I zaczął wyklądać królowi, oraz ministrom filozofię³⁷ pojazdu przyczyny; tymczasem król posłał po herbatę do regionu Szangpo. Po drodze kupcy mijali Gjalmo Rongczar, gdzie natknęli się na Wairoczaną.

— Skąd jesteście? — zapytał ich.

Kupcy odparli:

— Z centralnego Tybetu. Król wysłał nas abyśmy zakupili dla niego nieco herbaty.

Wairoczana pytał dalej:

— Jakże on się miewa? Jak znosicie jarzmo królewskiego prawa? A jedwabne więzy dharmicznego prawa — czy wciąż są ściśle? Kto jest duchownym na dworze? Jak zwą się nauki, które się obecnie tłumaczy?

Rzekli mu na to:

— Król jest w dobrym zdrowiu. Królewskiego prawa przestrzega się ściśle, tak samo zresztą, jak i prawa Dharmy. Nadwornym kapłanem jest Wimalamitra, zaproszony do nas z Indii. Nauki, które się tłumaczy, to pojazd przyczyny.

Na to mistrz Wairoczana:

— Kiedy tłumaczyłem pojazd rezultatu, świętą Wielką Doskonałość, wyrzucono mnie, ale teraz są chętni do słuchania nauk pojazdu przyczyny. Hej, *Judra Ningpo*, ruszaj do nich i zrób coś, co zadowoli tych nienawidzących Dharmy ministrów.

Judra Ningpo założył płaszcz i płócienną koronę maga; do ręki wziął drewniany miecz. Na dwóch zwojach zmieścił wczesne i późniejsze tłumaczenia *Wielkiej Doskonałości*; zapisał tam też *Sześć Linijek Wadźry*. Umieścił sobie te zwoje za uszami i wyruszył do Tybetu.

Przybył do Samje, do miejsca, w którym Wimalamitra zapoznawał króla Trisonga Deutsena, oraz ministrów z naukami pojazdu przyczyny. Zdarł z siebie szaty, dosiadł drewnianego miecza niby konia i galopował, smagając się biczem po pośladkach.

— Kakapari, kakapari ! - wrzeszczał.

Wimalamitra zawsze obawiał się reakcji wrogich Dharmie ministrów, oraz tego, że mogliby mścić się na nim zaśnaniając się prawem. Dlatego też od chwili, gdy zjawił się w Tybecie nie pozwalał sobie na uśmiech. Teraz jednak uśmiechnął się na widok owego jogina i zawołał:

— Dathim, dathim!

W jakiś czas potem, gdy zaproszono go do pałacu i ofiarowano mu pożywienie, król Trisong Deutsen zainteresował się:

— Odkąd jesteś w Tybecie nigdy nie widziałem cię uśmiechniętego, ale dzisiaj coś się zmieniło. Dlaczego?

Wimalamitra odpowiedział:

— Byłem smutny z powodu tych nienawidzących Dharmy tybetańskich ministrów. Dzisiaj uśmiechnąłem się, bo to radość — widzieć, że w Tybecie przebywa taki jogin!

— Ach tak, — zdziwił się król. — A co znaczyło owe: „Kakapari, kakapari”, które wypowiedział tamten jogin?

Wimalamitra odpowiedział:

— Miał na myśli nauki. Mówił:

*Oświecenia nie osiąga się dzięki niedojrzałym naukom śrawaków,
Tak jak kruk na swoich nogach nie potrafi przejść dużej odległości.
Jeśli brak nauk wadźra pojazdu rezultatu —
Na co przydadzą się nauki pojazdu przyczyny?*

— Ach, tak, — pytał dalej król Trisong Deutsen. — A dlaczego odpowiedziałeś: „*Dathim, dathim*”?

Wimalamitra rzekł:

— Miałem na myśli to, że wszystkie nauki są urzeczywistnieniem zwycięzców i jako takie, są pozbawione dualizmu. Natura Buddadharmy jest jak natura melasy czy soli — niedualna³⁸.

Król zajął się poszukiwaniem owego jogina.

— Dowiedźcie się, kim jest! — rozkazał.

Zobaczono go, jak popijał i flirtował ze sprzedawczynią czangu. Zapytano:

— Jak ci na imię? Kto jest twoim nauczycielem? Jakie nauki praktykujesz?

— Jestem Judra Ningpo. — odpowiedział. — Moim nauczycielem jest Wairoczana. Moje nauki to święta Wielka Doskonałość.

Opowiedziano o tym królowi Trisongowi Deutsenowi.

— Zaprosić go tutaj! Muszę poprosić go o te nauki! — stwierdził.

Tak więc Judra Ningpo zasiadł na drogocennym tronie; ofiarowano mu złotą mandalę. Król i poddani rankiem otrzymali nauki od mistrza Wimalamitry, a po południu — od Judra Ningpo. Otrzymali pięć wczesnych i trzynaście późniejszych tłumaczeń Wielkiej Doskonałości. Okazało się, że nauki obydwu mistrzów są identyczne. Wówczas ministrowie poczuli żal z powodu wydalenia Wairoczany i wysłali do Tsałarongu trzech posłańców, aby dali mu w prezencie złote para i prosili o powrót. Król Trisong Deutsen, oraz ministrowie posadzili go na wysokim tronie — tak, że jego stopy dotykały ich głów; czcili go i szanowali.

Był to szesnasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak zaproszono do Tybetu mistrza Wimalamitrę i jak wyrażono skruchę z powodu wydalenia mistrza Wairoczany.

W tym czasie król Trisong Deutsen zaprosił z kraju Singali wielce uczonego mistrza Danaszilę, oraz wielkiego uczonego Kamalaszilę z królestwa Chin. Wcześniej zaprosił Mistrza Bodhisattwę z Sahoru, Wimalamitrę z Kaszmiru i Mistrza Padmakarę z Uddijany. Zaprosił więc pięciu wielce uczonych i urzeczywistnionych mistrzów.

Obecni byli tłumacze: Kała Paltseg, Czokro Lui Gjaltsen, Jeszie Dei z Nanamu, Rinczen Czok z Ma i Dźniana Kumara z Njagu, oraz pomniejsi tłumacze: Tsemang z Denmy, Namkhai Ningpo z Nubu, Atsara Jeszie Jang z Ba, Gobum Judzin, Loki Czung i inni. Zaprosiwszy licznych tłumaczy i panditów, król Trisong Deutsen przedstawił swą prośbę dotyczącą nauczania Dharmy

Mistrz Padma narodził się nie z łona, lecz z lotosowego kwiatu. Ogólnie mówiąc, jako że posiadał władzę nad istotami trzech sfer, oraz moc rozświeclania trzech poziomów istnienia, wszystkie bóstwa i demony Indii i Uddijany ofiarowały mu najgłębszą esencję swoich życiowych sił. Szczegóły zaś są takie, że związał on przysięgą tybetańskie bóstwa, demony oraz jakszasy. Po tym jak opanował miejsce pod budowę Samje, zasiadł na trzystopniowym lwim tronie.

Mistrz Wimalamitra, ten najbardziej szanowany spośród uczonych, przewodniczył pięciuset panditom. Pełnił rolę łącznika, za sprawą którego cała Dharma Buddy miała być przetłumaczona na język tybetański; posiadał także zrozumienie niezliczonych instrukcji oraz zewnętrznych i wewnętrznych nauk Wadźrajańy, jak również Winai, Sutr i Abhidharmy. Ponieważ miał doskonałą pamięć i w jego znajomości Dharmy nie było śladu ignorancji, zasiadł na lwim tronie wyłożonym dwoma poduszkami.

Bodhisattwę Khenpo zdobyły trzy cenne nauki i bezbłędna znajomość Dharmy. Był nadwornym mistrzem, zasiadł więc na miejscu wyłożonym trzema poduszkami.

Na lwich tronach siedzieli także Danaszila i Kamalaszila — dwaj mistrzowie, którzy posiadli wspaniałe właściwości uczonych.

Tłumacz Wairoczana, dawniej jeszcze wysłany po nauki do Indii, gdzie spotkał wielu wykształconych i urzeczywistnionych mistrzów, osiągnął zrozumienie Buddadharmy i najwyższe spełnienie. Miał on ambitnego towarzysza, Lekdruba, który wróciwszy przed nim, został zamordowany na granicy przez strażników. Wairoczana, znawca sztuki szybkiego przemieszczania się, powrócił nieco później. Ścigali go hinduscy żołnierze — szybkobiegacze, lecz udało mu się im wymknąć, zaś straż na granicy przekupił iluzją złota. Dzięki swojej pomysłowości Wairoczana nie zetknął się już z żadnym z szybkoconogich żołnierzy, ani też nie spotkał służb granicznych. Miał tę wyższość nad innymi tłumaczami, że potrafił robić przekłady z dwudziestu jeden języków. Wydalony do Gjalmo Tsaarongu, nie umarł, mimo iż wrzucono go do dołu pełnego wszy i żab. Będąc bodhisattwą, który przemierzył wszystkie poziomy, zasiadł na lwim tronie. Pozostali tłumacze zajęli miejsca na wysłanych jedwabiem siedzeniach.³⁹

Król Trisong Deutsen ofiarował każdemu z tłumaczy i panditów złotą mandalę. Obdarował ich chińską herbatą, nepalskim gola, tybetańskim alkoholem pędzonym ze zbóż, hinduskim ryżowym alkoholem i tak dalej — a każdy dostał to, co lubił najbardziej. Dał im nieprzeliczone dobra, złożył im pokłony, obszedł ich wokoło i wreszcie powiedział:

*E ma ho! Mistrzu Padmakaro z Uddijany,
Mistrzu Bodhisattwo z Sahoru,
Mistrzu Wimalamitro z Kaszmiru,
Mistrzu Danaszilo z Singali,
Mistrzu Kamalaszilo z Chin,
Wielki tłumaczu Wairoczano,
Oraz wy, pozostali tłumacze i panditowie,
Których darzę najwyższym szacunkiem,
Albowiem mam pragnienie, aby być królem — dzierżawcą Dharmy;
Proszę was o przetłumaczenie na tybetański wszystkich bez wyjątku
Słów Buddy, także komentarzy, jak również tantr, pism i pouczeń.
Wprawcie w ruch koło świętych nauk!
Rozpalcie pochodnię świętych nauk!
Dmijcie we wspaniałą konchę świętych nauk!
Uderzajcie w bęben świętych nauk!*

Następnie król Trisong Deutsen zaprosił wszystkich tłumaczy i panditów do najwspanialszej świątyni Palo. Recytowali modlitwy aspiracji w świątyni Bodhi, potem obmyli swoje ciała w świątyni Oczyszczenia, w świątyni Majtreji głosili przepowiednie, w świątyni Medytacji urządzili miejsce do medytacji, w świątyni Tłumaczeń zajmowali się tłumaczeniami, zaś w świątyni Wiszwy objaśniali nauki różnych pojazdów. Wybrali dharmiczne zgromadzenie na okres trzynastu lat. Udzielali wyjaśnień Buddadharmy, tłumaczonej z języków Indii, Uddijany, Sahoru, Kaszmiru, Singali, oraz Chin.

Mistrzowie Dźnianamitra, Danaszila i Kamalaszila, oraz tłumacze Kała Paltseg, Czokro Lui Gjaltsen i Jeszie Dei z Nanamu przetłumaczyli wszystkie sutry. Przełożyli *Klejnotowy Kopic, Buddę Awatamsakę*, oraz trzy długie i średnie wersje tekstów *Pradźniaparamity*.

Bodhisattwa Khenpo, pomniejsi tłumacze, oraz Tsemang z Denmy przełożyli wszystkie rdzenne teksty winai, sutr i abhidharmy. Mistrz Kamalaszila i Rinczen Czok z Ma przetłumaczyli z chińskiego wiele sutr, w tym także *Stokrotną Pochwałę Metod Naprawiania Złamanych Ślubowań*. Mistrz Wimalamitra i tłumacz Dźniana Kumara z Njagu przetłumaczyli wiele zewnętrznych i wewnętrznych nauk Tajemnej Mantry. Mistrz Padma oraz tłumacze Namkhai Ningpo i Wairoczana przełożyli wiele tantr Tajemnej Mantry należących do Ośmiu Nauk Sadhany. Wairoczana zadawał Mistrzowi Padmie liczne pytania dotyczące Tajemnej Mantry, a z tego, co usłyszał, ułożył nauki w formie pytań i odpowiedzi.

Był to siedemnasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak w Samje przetłumaczono i rozpropagowano nauki Dharmy.

Król Trisong Deutsen przemówił do Padmakary:

— Dzięki mojej wspaniałej zasłudze, spełniło się wszystko, czego sobie życzyłem. Niebywale pomyślne jest zwłaszcza to, że święta Dharma jest tłumaczona i nauczana, i zaczyna jaśnieć, niczym wschodzące słońce. Obecnie pragnąłbym, abyś udzielił mi nauk, które przedłużą mi życie.

Prośbę tę wypowiedział podczas ofiarnej uczy. Mistrz Padma odparł:

— Wasza Wysokość, ktoś o najwspanialszej zasłudze nie może jednocześnie cieszyć się najdłuższym życiem. Skoro jednak posiadam poziom długowiecznego widjadhary, odprawię sadhanę życia i dam Waszej Wysokości przekaz mocy długiego życia.

I tak, otwarłszy mandalę spełnienia niezniszczalnego życia, Padmakara wykonał praktykę sadhany długowieczności. Pojawiły się pomyślne oznaki, przesłał więc królowi Trisong Deutsenowi taką wiadomość: *„Przyjdź, a dam ci przekaz mocy długiego życia i naleję nektaru nieśmiertelności z wazy życia!”*

Ministrowie zaprotestowali:

— Wasza Wysokość ma tak wielką zasługę, a więc będzie mieć także i długie życie. Nie pij wody z tej wazy długowieczności! Ten mistrz to tylko nieżyczliwy Nepalczyk o wielkim apetycie na bogactwo. Mógł przecież wrzucić truciznę do wazy życia, aby zabić Waszą Królewską Mość i przejąć królestwo.

Rzekł na to król Trisong Deutsen:

— Wielki mistrz nirmanakaja nie popełnia błędów!

Nie odniosło to jednak żadnego skutku. W ten sposób ministrowie powstrzymali króla od przyjęcia przekazu mocy.

Mistrz Padma pstryknął raz palcami, odsłonił królowi i ministrom mandalę Buddy Amitajusa we wnętrzu wazy, po czym mandala rozpuściła się w przestrzeni. Mistrz Padma sam wypił wodę długowieczności, dzięki czemu we wszystkich porach [na skórze] jego ciała pojawiły się złote wadźry wielkości ziaren ryżu. Król Trisong Deutsen poczuł żal i rzekł:

— Teraz nigdy już nie dam posłuchu złym słowom tych ministrów. Proszę, miłosierny mistrzu, przyjmij mnie!

Mistrz Padma ponownie otworzył mandalę długowieczności i wykonał praktykę. Gdy nadszedł czas udzielenia przekazu mocy, ministrowie zwrócili się do króla:

— Ten mistrz nie umarł, bo zna trucicielskie czary. Królu, ty nic o tym nie wiesz, więc umrzesz z pewnością.

Tym razem także udało im się powstrzymać go od przyjęcia przekazu mocy.

Po tym wydarzeniu Mistrz Padma ukrył w *Kryształowej Jaskini Drag Jangdzong* skarb term: wazę długowieczności, oraz cudowne instrukcje term, jak również naczynie zrobione z czaszki. Gdy ukrywał te rzeczy, wypowiedział następujące życzenie:

— Kiedy nadejdzie końcowy okres pięciuset lat, pojawi się moja emanacja — groźna, dzika i potężna, z czarnym znamieniem w kształcie wadźry w okolicy serca. Otworzy on drzwi do tego skarbcza mego serca. Wyjmie wazę życia i cudowne instrukcje term, i osiągnąwszy poziom długowiecznego widjadhary, poskromi przy pomocy magicznych zastępów wszystkich heretyków i demony.

Wtedy król Trisong Deutsen powiedział Mistrzowi Padmie:

— Chociaż ja sam nie wątpię w ciebie, gdy przekazujesz inicjację długowieczności, to jednak ci nieprzychylni Dharmie ministrowie nie pozwolą mi [jej przyjąć]. Proszę, daj mi teraz jakiś sposób na przedłużenie życia!

W odpowiedzi Mistrz Padma zaśpiewał:

*Skoro król ma wielką moc,
A tybetański lud — wielką wiarę,
Możliwy jest rozwój królestwa.
Gdybyś otrzymał moją inicjację życia,
Mógłbyś dożyć stu ośmiu lat.*

*Ministrowie nie pozwolili ci na to, Wasza Wysokość,
Więc na początku roku wołtu,
Gdy będziesz mieć pięćdziesiąt sześć lat,
Nadejdzie czas twojej śmierci.*

*Gdyby udało się odprawić w twojej intencji rytuały długowieczności,
Twoje życie można by przedłużyć o trzynaście lat.
Gdy Wasza Wysokość odejdzie,
Potęgą królestwa ulegnie zachwianiu.*

*Następnie, gdy przeminą trzy pokolenia,
Pojawi się emanacja Wadżrapani,
Król o imieniu Ralpaczen.
Doprowadzi on Buddadharmę do rozkwitu.*

*U schyłku życia owego króla,
Emanacja siejącego zło Mary
Pojawi się, a imię jego brzmieć będzie: Lang.⁴⁰
Doprowadzi on świętą Buddadharmę do upadku.*

*Bez wątpienia, nadejdą straszliwe czasy.
Królewskie prawo zostanie zniszczone, a król będzie prowadził wojnę.
Tybetański lud pogrąży się w rozpacz.
Rozpadną się podzielone regiony Tybetu.*

*Emanacja Władcy Tajemnic,
Zwany Lhalung Palgi Dordze
Poskromi potem owego złego króla.
Emanacja Mandziusrego
Znany pod imieniem Gonpo Sala,
Roznieci na nowo płomień Buddadharmy,
I na chwilę zapanują nauki oraz prawo.
Królu, rytuały długowieczności w twojej intencji muszą zostać odprawione.*

Po tej przemowie Padmakary wszyscy tłumacze i panditowie zaczęli się naradzać, jaki rodzaj ceremonii długiego życia przyniósłby królowi Trisong Deutsenowi największy pożytek. Jako zewnętrzne spełnienie rytuału przetłumaczyli oni następujące dziesięć sutr, które król miałby codziennie praktykować: *Esencję Mądrości* — sutrę poglądu, *Mądrość Przemijania* — sutrę medytacji, *Szlachetne Postępowanie* — sutrę aspiracji, *Wadźra Poskromiciela* — sutrę oczyszczenia, *Wyznanie Naruszenia Ideatów Bodhicitty* — sutrę spowiedzi, *Białą Uszniszę* — sutrę egzorcyzmów, *Przybraną na Niebiesko* sutrę ochrony, *Nieograniczone Życie* — sutrę długowieczności, *Strumień Bogactw Bogini* — sutrę pomyślności, oraz *Pojedynczą Sylabę* — sutrę kwintesencji. Po przetłumaczeniu, owe sutry zostały dane królowi jako codzienna praktyka.

Jako wewnętrzne spełnienie rytuału przetłumaczono *Naprawienie Naruszeń Tajemnej Mantry* wraz z tekstem liturgicznym. W przeszłości pewna czująca istota o ciele *sulpo* zabiła swego mistrza. Przyniosło to natychmiastowy skutek w postaci odrodzenia w piekle, skąd wydoszło ową istotę wyznanie uczynione przez Samantabhadrę. W ten sam sposób Mistrz Padma naprawił wszelkie naruszenia świętych związków, które popełnił król, tak że jego nieprawości zostały oczyszczone.

Jako liturgię spowiedzi, służącą spełnieniu tajemnego rytuału, Padmasambhawa ułożył następujące cztery wyznania dla czterech rodzajów postępowania i urzeczywistnienia: *Wyznanie Najwyższego Ciała Mądrości*, *Wyznanie Składające się z Dwudziestu Ośmiu Punktów o Stosowaniu oraz Unikaniu*, *Tajemną Spowiedź Czterech Klas Dakin* i *Wyznanie Rozległego Poglądu*, znane również jako *Naturalne Wyznanie*. W przeszłości Wadźrasattwa nauczał pewnego bramina o imieniu *Ludzka Czaszka* i oczyszczał jego nieprawości; w ten sam sposób Mistrz Padma naprawił wszelkie naruszenia świętych związków, które popełnił król tak, że jego splamienia zostały oczyszczone.

Ponadto, chiński doktor Haszang Tetsa i nadworny medyk Njang Tsen ułożyli wiele nauk dotyczących tantr uzdrawiania, które miały uleczyć choroby wynikające z braku równowagi czterech żywiołów. Dodatkowo sporządzili też wiele mikstur i preparatów zawierających ekstrakt esencjonalny.

Aby dać odpór działającym zewnętrznie hardym, światowym duchom, Mistrz Padmakara przetłumaczył tysiące rozdziałów praktyk *Skrzyżowanej Nici* [*Sieci na Demony*]; korzystał z *Sieci Tysiąca Bóstw i Demonów*, oraz z *Czterech Oceanów Jedynej Matki Bóstw* — z tekstów praktyk zewnętrznej sieci, wewnętrznej sieci, męskiej sieci, żeńskiej sieci i tak dalej. Mając na uwadze władających Tybetem nagów Mistrz Padma ułożył wiele rytuałów, takich jak *Uspokajanie Nagów*, *Ukrywanie Nagowych Skarbów*, *Powierzenie i Związywanie Nagów Obietnicą Postuszeństwa*, *Odnawianie Siedziby Nagów*, *Usuwanie Szkodliwych Wpływów*, oraz inne rytualne teksty. Ułożył także inne teksty praktyk Wadźrajany, takie jak *Sadhana Lekarstwa Garudy*, *Hajagriwa — Poskromiciel Nagów*, oraz *Złożona Sadhana Trzech Groźnych*.

Mistrz Padma przetłumaczył też sto uzupełniających, ochronnych rytuałów, w tym: *Ochronny Rytuał Wielce Biegłego Króla*, *Ochronny Rytuał Różdżki Niewidzialności Przeciwko Tysiącu Bóstwom i Demonom*, jak również sadhany rytuałów ochronnych zaklęć, które nosi się na sobie, lub wiesza nad drzwiami.

Dokonawszy tych wspierających rytuałów, Padmasambhawa przedłużył życie króla Trisong Deutsena o trzynaście lat, [licząc] od wieku lat pięćdziesięciu sześciu, kiedy to miał być umrzeć. W ten sposób król mógł dożyć sześćdziesięciu dziewięciu lat.

Po czym Mistrz Padma rzekł:

— Dzięki swej niebywalej zasłudze Wasza Wysokość możesz przeżyć teraz pełnię życia i nie będą cię odtąd trapić żadne przeszkody. Teraz bowiem posiadasz obydwie właściwości.

Był to osiemnasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak odprawił on dla króla wspierające rytuały i przedłużył jego życie.

Następnie król Trisong Deutsen ofiarował wszystkim zaproszonym z Indii panditom mandalę z trzech miar złota. Dał im stroje, pożywienie i napoje, i opłacił kosztowne [ceremonie] dziękczynienia. Król rozdał prezenty wszystkim lotsaom w podzięce za tłumaczenie Buddadharmy i ogłosił, że warci są, by zająć szacowne miejsca ponad jego głową.

Hinduscy panditowie, w tym mistrz Wimalamitra, uzyskali pozwolenie na powrót do kraju. Tłumacze i liczni uczniowie odprowadzili ich do Indii. I tak, dzięki niebywałej zasłudze i hojności króla Trisong Deutsena, Dharma królowie Indii zezwolili panditom na propagowanie Dharmy w Tybecie.

Mistrza Padmakarę i Bodhisattwę Khenpo łączył, niczym braci, silny związek, przenoszony z życia na życie. Król nie pozwolił im więc odejść. Dwaj mistrzowie obiecali, że zostaną i Mistrz Bodhisattwa medytował w świątyni Bodhi.

Mistrz Padmakara wziął sobie za towarzyszkę i wsparcie do praktyki sadhany szesnastoletnią, podobną do bogini, córkę *Palgi Łangczuka* z Kharozen, o imieniu Pani *Jeszie Tsogjal* z Kharozen. Posiadała ona naturę dakini mądrości. Praktykowali razem w sali zgromadzenia dakiń, w jaskini Tregu, w Czimphu najgłębszą medytację Tajemnej Mantry.

Król Trisong Deutsen pomyślał wtedy:

– Nie ma pożytku z nauk, jeśli nie są wcielane w życie, dlatego powinienem poprosić o pouczenia do sadhan Tajemnej Mantry!

Podjąwszy to postanowienie, udał się przed oblicze Mistrza Padmy, do prześwieczonego Czimphu i ofiarował krzesło wyłożone jedwabiem i brokatem. Ofiarował także Mistrzowi Padmie płaszcz ze skóry białego wilka, oraz brązową, brokatową pelerynę. Napelniwszy srebrne naczynia różnymi rodzajami wina tłoczonego z ryżu i winnych gron, trzymając je w prawej i lewej dłoni, złożył ofiarę. Złożywszy niezliczone ofiary z ziemskich dóbr, wypowiedział swoją prośbę, a jego ciało, mowa i umysł sławiły mistrza:

Om

Wielki Współczujący Panie, który panujesz nad czującymi istotami.

Twoja jaśniejąca cielesna forma poskramia światowe duchy.

Osiągnąłeś poziomy, na których twoje ciało nie podlega już zniszczeniu.

Wychwalam i kłaniam się przed twoją równą dharmakai formą.

Ah

Ze środka lotosowego półksiężyca twego wadźra języka,

Dobywa się twój doskonały i pełen chwały głos, wchłaniając poskramiające mantry,

Uspokajając, pomnażając, magnetyzując i biorąc we władanie.

Najwyższy królu tajemnej mantry,

Wychwalam i kłaniam się przed twoją równą głosowi Hajagriwy mową.

Hung

Wielorakie świątynie ciała, mowy i umysłu,⁴¹

Oraz wspaniałe Samje, moje święte życzenie,

Były wzniesione i poświęcone przez ciebie, mistrzu.

Z oddaniem skłaniam się przed tobą, który równy jesteś nirmanakai.

*I choć nie jestem godzien, aby kłopotać ciebie moimi błagalnymi prośbami,
Żebrzę o twoją łaskawą uwagę.
Proszę, myśl o nas ze współczuciem i udziel nam
Sadhan Tajemnej Mantry, która pozwala osiągnąć
Oświecenie w ciągu jednego życia.*

Po tej przemowie rozciągnął się w pokornym pokłonie. Mistrz Padma dał królowi Trisong Deutsenowi taką odpowiedź:

*E ma ho!
Królu i dobroczyńco nauki, który podtrzymujesz Dharmę,
Osiągnąłem poziom nieśmiertelnego widjadhary.
Uzyskałem najwyższe urzeczywistnienie Mahamudry.
Otrzymałem przekaz mocy świadomości, która znajduje swój wyraz w najwyższej
Tajemnej Mantrze.
Wypełnię dokładnie wszystkie twoje życzenia.*

W tłumaczeniu tekstów sadhany z języków Uddijany, Indii, oraz innych krajów na język tybetański⁴² brało udział pięciu lotsałów i pomocników: Wairoczana, który potrafił robić tłumaczenia z dwudziestu jeden języków, Lekdzin Nima, który znał dwadzieścia jeden rodzajów pism Indii i Tybetu, Tsenmang z Denmy, który był najszybszy w pisaniu pośród skrybów, lotsała Namkhai Ningpo, oraz Atsara Jeszie Jang z Ba.

Guru Padma ułożył *Sadhanę w Dziewięciu Rozdziałach* w oparciu o *Dziewięć Rdzennych Tantr*. Korzystając z *Rdzennej Tantry Przejawienia Jamy* i *Tantry Ciemnoczerwonego Jamy*, ułożył sadhany *Ciała Mandziusrego*. W oparciu o *Rdzenną Tantrę Rumaka* i *Potężną Lotosową Tantrę* ułożył sadhany *Lotosowej Mowy*. Przy komponowaniu sadhan *Umysłu Wiszudhy* korzystał z *Heruki Galpocze* i *Pism Nie z Tego Świata*. Komponując sadhany *Nektaru Właściwości*, opierał się na *Rdzennej Tantrze Najwyższego Przejawienia* i *Tomie Złożonym z Ośmiu*, zaś za podstawę do sadhan *Działania Kilai* posłużyły mu *Rdzenna Tantra Przejawienia Kilai* i *Dwanaście Tantr Kilai*. *Rdzenna Tantra Przejawienia Matczynych Bóstw*, oraz *Tantra Zgromadzenia Matczynych Bóstw* stały się podstawą do ułożenia sadhan *Wyzwalających Czarów Matczynych Bóstw*, zaś *Rdzenna Tantra Przejawienia Widjadhary*, oraz *Tantra Urzeczywistnienia Widjadhary* posłużyły mu do ułożenia *Stu Ośmiu Sadhan Guru Widjadhary*. Korzystając z *Tantry Poskromienia Hardyńskich Duchów*, skomponował ogólne i szczegółowe sadhany *Światowego Kultu*. Przy układaniu ogólnych i szczegółowych *Sadhan Groźnej, Złorzęcej Mantry* korzystał z *Tantry Gniewnej Mantry*.

Następnie ułożył *Cztery Szczególnie Ważne Pouczenia*. Ponieważ *Koło Jamy* jest trudne do zrozumienia, stworzył *Koło Magii, Które Jest Niczym Kluczem*; *Zjednoczona Sadhana Podstawowej Esencji* ułożona została z powodu trudności urzeczywistnienia [praktyki] Kilai. [Praktykę] *Matczynych Bóstw*, nawet gdy zostanie urzeczywistniona, trudno jest wcielić w działanie, ułożył zatem *Światowe Koło Matczynych Bóstw Ukazujące Miejsce Śmierci*. Ponadto, mając na uwadze męskie duchy, które, choć skłonne do działania, są uparte i bardzo nieufne, ułożył *Koło Więzów i Zniszczenia*.

Potem Mistrz Padmakara ułożył najgłębszą i najczcigodniejszą *Sadhane* Zgromadzenia *Sugatów*, w której skupiają się *Nauki Ośmiu Sadhan*. Opierając się na tantrach: *Rdzennej Tantrze Zgromadzenia Sugatów*, *Tantrze Mającego Nadejść Prawdziwego Oświecenia*, *Ostatecznie Mającej Nadejść Tantrze Mantry*, *Tantrze Naprawy Niedoskonałości* oraz *Tantrze Otwierającego Klucza*, ułożył następujące *sadhany*: *Łagodną Sadhanę Stu Najwyższych Rodzin*, *Pięć Rodzin*, *Tajemną Rodzinę*, *Pojedynczą Formę* i inne. Do praktyki mandali groźnych bóstw — siedmiuset dwudziestu pięciu heruków w formie jednej mandali — ułożył długie, średnie i krótkie teksty rozwijania i doskonalenia poziomów, *Nieprzerwaną Praktykę Mantry* i inne⁴³.

Ośmiu uczniów, z królem Trisong Deutsenem na czele, otrzymało w jaskini pustelni Czimphu całość nauk dotyczących poziomów. Mistrz Padma otworzył mandalę łagodnych i groźnych Buddów, i wykonał recytację przekazu mocy. Najpierw powierzył im główne przekazy mocy łagodnych bóstw. Po tym wydarzeniu, gdy inicjował ich w mandalę gniewnych bóstw, ośmiu uczniów rzucało, jeden po drugim, kwiat uczyniony z jednej miarki złota. W zależności od bóstwa, na które padł kwiat rzucony przez uczniów, Mistrz Padma udzielił każdemu z nich odpowiednich nauk.⁴⁴

Kwiat króla Trisong Deutsena upadł na środek mandali *Najwyższego*, otrzymał więc tantry i *sadhany* Zgromadzenia *Sugatów*. Kwiat Namkhai Ningpo z Nubu upadł na mandalę *Umysłu Wiszudhy*, dano mu więc tantry i *sadhany* *Umysłu Wiszudhy*. Sangje Jeszie z Nubu rzucił swój [kwiat] na mandalę Mandziusiego, otrzymał zatem tantry i *sadhany* *Ciała Mandziusiego*. Gjalła Czo Jang z Ngenlam rzucił swój na mandalę *Lotosowej Mowy* i otrzymał *sadhany*, oraz tantry *Lotosowej Mowy*. [Kwiat] Pani Kharczien upadł na mandalę *Wadzra Kilai*, dano jej więc tantry i *sadhany* *Działania Kilai*. [Kwiat] Palgiego Jeszie z Drogmi upadł na mandalę *Matczynych Bóstw*, otrzymał zatem tantry i *sadhany* *Wyzwalających Czarów Matczynych Bóstw*. [Kwiat] Palgiego Senge z Langu upadł na mandalę *Poskromiciela Hardyj Duchów*, otrzymał zatem tantry oraz *sadhany* *Światowego Kultu*. [Kwiat] Wairoczyński spadł na mandalę *Wielkiego Czarnego*, otrzymał więc tantry i *sadhany* *Groźnej, Złorzeczającej Mantry*.

Mistrz Padma przekazał wszystkie poziomy przekazu mocy wraz z ustnymi pouczeniami. Doprowadził króla i uczniów do dojrzałości i wyzwolił ich, po czym ośmioro uczniów wykonywało swoje praktyki *sadhan* i każdy z nich uzyskał jakieś oznaki spełnienia.

Król Trisong Deutsen, choć miał umrzeć w wieku pięćdziesięciu sześciu lat, przedłużył swe życie o trzynaście lat, do lat sześćdziesięciu dziewięciu. Postrzegał swoje fizyczne ciało jako mandalę bóstw i potrafił podróżować do wszystkich krain Buddów.

Również pozostali z ośmiorga uczniów uzyskali urzeczywistnienie: Namkhai Ningpo podróżował dosiadając słonecznych promieni, Sangje Jeszie wbijał sztylet w skałę, Gjalła Czo Jang z Ngenlamu wydobywał z siebie wspaniałe rzenie Hajagriwy, Pani Tsogjal wskrzeszała zmarłych, Palgi Jeszie widywał dakinie i mógł nakazać Matczynym Bóstwom wykonanie tego czy innego działania, Palgiemu Senge z Langu służyło osiem klas bóstw i demonów, a Wairoczyńska nakazywała działanie światowym hardym duchom. Takie właśnie, i jeszcze niezliczoną ilość innych mocy, uzyskali ci [uczniowie].

Był to dziewiętnasty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Mistrz Padma przekazał *Sadhany Tajemnej Mantry*, i jak król i inni uczniowie wykonywali praktykę *sadhany*.

Teraz przemówił król Trisong Deutsen:

— W ciągu tych pięciuset lat upadku moja świątynia powinna być chroniona przez strażnika.

Złożył Padmasambhawie ceremonialne ofiary i rzekł:

E ma ho!
Miłosierny mistrzu,
Od tej chwili aż do ostatniego, pięćsetletniego okresu,
Nie zdarzy się król o zasłudze tak wielkiej jak moja.
Ministrowie będą źli, Tybet się rozpadnie.
Kto ochroni wszystkie świątynie centralnego Tybetu,
[świątynie] czterech regionów i świątynie na granicy?
Mistrzu, aby obronić Buddadharmę,
bądź łaskaw użyć poskramiających mantr życiowej siły,
przywołania i zaklęć.

Mistrz Padma odpowiedział:

— W końcowym, pięćsetletnim okresie tej mrocznej epoki wielka będzie potrzeba strażnika Dharmy do ochrony świątyń Waszej Wysokości, oraz poskramiających mantr do obrony Buddadharmy. Dlatego też związę przysięgą każde bóstwo, czy demona jakiego sobie tylko Wasza Wysokość zażyczy i pozostawię go na służbie jako strażnika świątyni.

Na to król Trisong Deutsen tak odpowiedział:

— Ogólnie wiadomo, że czterema regionami Tybetu opiekują się nagowie. Szczegóły są takie, że są oni moimi przyjaciółmi, mają wielkie zdolności i cudowne moce. Ponadto, sprawują oni pieczę nad bogactwami. Proszę cię zatem, abys nagów uczynił strażnikami świątyń.

Mistrz Padma, król, oraz bliscy uczniowie udali się na brzeg wspaniałego jeziora Malaro, gdzie umieścili miskę uczynioną z kamienia zi i napełnili ją ofiarną wodą. Mistrz Padma wszedł w samadhi, co poskromiło i zahipnotyzowało nagów. Umoczywszy w jeziorze duży palec lewej stopy, nakreślił hak i rzekł:

— Nagaradza Angusza Dzah. — Jezioro natychmiast zakotłowało się i zakipiało. Wypląnął z niego król nagów, oraz jego świta; stojąc do góry nogami, trwali na powierzchni. Mistrz Padma na to:

— Czemu zjawiacie się w tak nieprzystojny sposób — z głowami do dołu?

Król nagów odparł:

— Nie jest to brak szacunku. Gdybyśmy przybrali normalną postawę, to — choć nie zdolni bylibyśmy skrzywdzić mistrza — jednak nasz wygląd, dotyk i oddech działają jak trucizna, więc jego szlachetni towarzysze mogliby zostać skrzywdzeni. Baliśmy się bardzo zagniewać mistrza; równym lękiem napawałoby nas tylko zniszczenie wszystkich siedzib należących do nagów.

Mistrz Padma powiedział:

— Bardzo dobrze! Teraz musicie zostać strażnikami świątyni Samje!

Naga odparł:

— Proszę, nie mów tego. Gdy nadejdzie końcowy, pięćsetletni okres, ludzie cierpieć będą nędzę i ubóstwo. Skopią świętą ziemię, przepołożą święte skały i zetną święte drzewa. My, królowie nagów, nie pogwałcimy rozkazów mistrza, lecz poddani uczynią wielkie spustoszenie.

Król Trisong Deutsen odparł na to:

— Wielki mistrzu, jeśli nie są w stanie obiecać, że zostaną strażnikami świątyni — wszak pracą nagów jest chronienie bogactwa — proszę, każ im zaopatrzyć obficie moje skarbcę, gdyż doznały uszczerbku.

Mistrz Padma zwrócił się do króla nagów:

— Cóż, jeśli nie możecie pilnować świątyni, napełnijcie skarbiec króla Trisong Deutsena cennymi klejnotami.

Naga odpowiedział:

— Obdarzę bogactwem mistrza, oraz króla! Od dziś za siedem dni macie zostawić drzwi do skarbcza otwarte. Król i poddani nie mogą oglądać się za siebie, cokolwiek usłyszą. — Gdy to powiedział, wszyscy nagowie znikli.

Mistrz Padma, król Trisong Deutsen, oraz zaufani uczniowie odeszli. Rankiem siódmego dnia otwarli drzwi do skarbcza. Najpierw mgły przesłoniły Samje, potem rozległy się głośne krzyki, płacz i inne hałasy. Pałac i świątynia zdrząły w posadach, król zaniepokoił się i wysłał na zwiady ministra. Minister rzekł:

— Cała równina wokół Samje pokryta jest węzami.

Po czym zwymiotował nagle krwią i zmarł.

Gdy ucichła wrzawa i rozproszyła się mgła, Mistrz Padma nakazał królowi Trisong Deutsenowi zerknąć do skarbcza. Król miał we władaniu sto osiem skarbców napełnionych kosztownościami, lecz dawno już opustoszały, zużyte na szlachetne cele. Teraz jednak wyglądały tak jak przedtem. Uradowany król zaśpiewał:

E ma ho!

Klejnocie spełniający życzenia, źródło zaspakajające wszelkie potrzeby i pragnienia,

Uwolnij wszystkie istoty od kajdan

Nieszczęsnego ubóstwa i pożądania.

Kłaniam się i wychwalam bezcenną nirmanakaję.

Król Trisong Deutsen zapytał Mistrza Padmę:

Wszewiedząca i cenna nirmanakajo,

Najmądrzejszy Guru, proszę, powiedz mi,

Kto ma być strażnikiem świątyni,

Najwspanialszego Samje, [powstałego dzięki] moim szlachetnym życzeniom?

Mistrz Padma odparł:

Niestety, wielki królu.

Czasy stają się coraz gorsze.

Nawet Samje, twoje szlachetne życzenie,

Dozna kiedyś nagłego zniszczenia przez piasek.

Sercem władcy rządzić będzie zły duch.

*Królewski autorytet zostanie zachwiany pod wpływem wewnętrznych niepokojów.
Świątynie staną się sceną walk
I ulegną zniszczeniu za sprawą wybuchów, ognia bądź meteorów.*

*Świątynie w centralnej części i w odległych regionach
Zajęte będą przez bandytów.
Ośrodki nauki przemienią się w zbrojownie
A praktykujący zaprzepaszczą Buddadharmę.*

*Mantrikowie umrą od noża,
A królewskim doradcom nie uda się podtrzymać rządów monarchy.
Pod szatami Dharmy ludzie skrywać będą noże
I królowie zostaną zgładzeni przy pomocy trucizny.*

*Świecki lud pogrąży się w rodzinnych waśniach i ginąć będzie od broni.
Zaś mantrikowie kultywować będą rodzinne niesnaski i zwrócą się w stronę
czarnej magii.*

*Ludzie całe życie nosić będą broje,
I żołnierze staną u zewnętrznych bram.*

*Synowie zwrócą się przeciwko swoim ojcom,
Zapanuje era zbrojeń.
Praktykujący Dharmę nie złożą hołdu,
Lecz zawierzą szarlatanom i oszustom.*

*Ludzie ubiorą się w niedobre szaty — w płaszcze z psiej skóry,
założą spiczaste hełmy.*

*Nosić będą ze sobą niecną broń: kije i laski,
I ogłoszą Dharmę nieprawości: pustkę nihilizmu.
Gadka o Dharmie rozbrzmiewać będzie w domach [gdzie podają] piwo.*

*Oto są oznaki bliskiego upadku Buddadharmy.
W takich czasach potrzebny jest jako strażnik świątyni
Wojowniczy duch, król Pekar.
Obecnie przebywa on na mongolskiej ziemi.*

*Wasza Wysokość, ogłoś wojnę
I podbij Gomdra, region Bhata Mongolii.
On przybędzie tutaj, ścigając kosztowne [tupy],
Wtedy mianuję go strażnikiem świątyni.*

Wobec tego król Trisong Deutsen przygotował się do wojny i opanował region Bhata. Wówczas, w ślad za kosztownościami, przybył ten, który znany jest jako król Szingdzia Czien, Dypo Jabdzie Nagpo, oraz Pekar — król wojowniczych duchów. Po prawicy miał oddział stu wojowników odzianych w tygrysie skóry. Z lewej strony — stu mnichów

Arhatów. Szło za nim stu czarno odzianych żebraków i sto kłamliwych kobiet w czerni. Było tam stu jadących konno zewnętrznych ministrów. Jego wewnętrzni ministrowie — to setka okrutnych wojowników. Zabawiała go setka lwów i tygrysów. Były tam jego emanacje i emanacje tych emanacji: sto małp i małp człekokształtnych, oraz setka paw i kotów.

Mistrz Padma wydał rozkaz i związał króla Pekara przysięgą. Założył dla niego osobną kapliczkę i wyznaczył go na strażnika najwspanialszej świątyni Samje, oraz całego kompleksu świątyń.

Po czym Mistrz Padma, Wairoczana z Pagoru, Namkhai Ningpo z Nubu, Jeszie Jang z Ba i kilku innych zebrало poskramiające mantry, które miały chronić Buddadharmę. Ułożyli i przetłumaczyli nieskończoną ilość tantr i sadhan związanych z bóstwami i demonami ośmiu klas: z białymi gingami, czarnymi marami, czerwonymi tsen, morderczymi jakszasami, krwiożerczymi rakszasami, śmiercionośnymi mamó, groźnymi rahulami oraz złośliwymi nagami.

Przetłumaczyli też niezliczone tantry i sadhany poświęcone obrońcom Buddadharmy, takim jak: *Wspaniała Czarna Obrońca*, *Wspaniała Czarna Bogini*, *Ciemnoniebieski Strażnik Mantry* i wielu innych. *Szenpa Pekar*, *Ginczen Sogdak* i *Tsangtsen Dordze Legpa* byli trzema przywódcami ośmiu klas bogów i demonów; przetłumaczono bardzo wiele tantr, oraz sadhan, które były im poświęcone.

Gdy Mistrz Padma, Wairoczana i inni dali królowi owe poskramiające mantry dla ochrony Buddadharmy, mistrz rzekł:

— Trisong Deutsenie, szczęśliwy władco Tybetu, powierzamy ci te krople najgłębszego nektaru, istotę serc panditów i tłumaczy. Przechowuj je, przechowuj je w swym umyśle!

Najlepiej jest, gdy dana osoba ma jako otrzymujący stosowne właściwości.

Dobrze, gdy posiada wielkie współczucie,

Lub przynajmniej składa z oddaniem materialne ofiary.

Oprócz tego,

Jeśli groźne mantry rozgłaszane są bez odpowiedniego przekazu powierzenia,

Władcy i władczyni tajemnej mantry zesłą surową karę.

Królu, zapłacisz za to życiem

I upadniesz do niższych sfer.

Strzeż więc tych groźnych mantr niczym swego istnienia.

Powiedziawszy to, dokonali pełnego przekazu powierzenia groźnych mantr opiece króla Trisong Deutsena. Wdzięczny król ofiarował mistrzowi sześć koni, w tym także rumaka Tsalu Jadong ze swej królewskiej stajni. Konie przystrojone były złotymi wędzidłami, na głowach miały turkusowe przybrania i siodła z tekowego drewna. Król ofiarował również jedwabną brokatową tkaninę w mongolskie wzory, sześć miar złota i swój własny naszyjnik z turkusów, zwany *Promiennym Jeziorem*. Złożywszy te ofiary, król skłonił się i okrążył mistrza.

Mistrz Padma rzekł:

— To wspaniale, że potrafisz bez przywiązania oddać swe iluzoryczne bogactwo. To bardzo dobry postępek!

Na to król Trisong Deutsen pomyślał: „Ten mistrz może sobie być *siddhą*, lecz jego południowo nepalskie pochodzenie wskazuje na to, że przepada on za bogactwem”.

Mistrz Padma wyczytał to w jego umyśle i oznajmił:

— Wasza Wysokość, przytrzymaj swój rękaw.

Następnie napełnił królewski rękaw trzema miarkami piasku i trzema miarkami żwirowych kamyków, i poprosił:

— Trzymaj tak przez chwilę.

Król nie potrafił utrzymać rękawa. Gdy rękaw opadł, król ujrzał, że cały piasek zamienił się w złoto a kamyki stały się turkusami. Mistrz Padma stwierdził:

— Wasza Wysokość, przyjąłem twe ofiary tylko po to, żeby ułatwić ci oczyszczenie splamień i nagromadzenie zasługi. Dla mnie wszystkie zjawiska są złotem. Ponieważ nie ma we mnie pragnienia bogactwa, możesz z tym zrobić, co ci się podoba.

W ten sposób zwrócił królowi wszystkie ofiary.

Zażenowany król Trisong Deutsen odczuł dotkliwy smutek i wyznał:

— Wielki mistrzu, jestem królem prymitywnego, zaściankowego plemienia i z powodu gęstego mroku okrywających mnie splamień dopuściłem się zwątpienia. Nirmanakajo, wstydzę się i żałuję. Proszę, przyjmij mnie w swej miłującej dobroci. Błagam cię, wskaż mi sposób odnowienia zbrukanych świętych związków.

Wyznawszy to, król Trisong Deutsen rzucił się na ziemię, z szacunkiem skłonił głowę u stóp Mistrza Padmy i zalał się łzami.

Mistrz Padma odpowiedział:

— Wasza Wysokość jest przecież tylko czującą istotą, która daje pożywkę konceptualnemu myśleniu, co nie jest jeszcze zerwaniem świętych więzów. A ponieważ jesteśmy joginami, nie ma się czym martwić. Królu, niech twoją spowiedzią będzie pogład i medytacja! Nie lgnij do plamiących tworów i wyobrażeń swego umysłu! Najważniejsze jest, żebyś praktykował dziesięć dobrych i wystrzegaj się dziesięciu złych uczynków; cokolwiek robisz, rób to w zgodzie z Dharma, władaj tym krajem stosując prawo Dharmy i nie słuchaj podszeptów złych ministrów. Zwątpienie jest wrogiem Dharmy, praktykuj więc — wolny od zwątpienia.

Przemówiwszy w ten sposób, Mistrz Padma dał królowi do codziennej praktyki spowiedzi oczyszczającej samaja: *Ocean Oczyszczenia Świętych Związków*, stusylabową mantrę Wadźrasattwy, sto sylab heruków i sto sylab Tathagatów wraz z ich chwalebnyimi sadhanami.

Był to dwudziesty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak powołał on strażnika świątyni, przetłumaczył groźne mantry służące ochranianiu Buddadharmy i nauczał metod odnawiania świętych związków.

Mistrz Padmakara oznajmił królowi Trisong Deutsenowi:

— Aby ustanowić twoje królewskie prawo ja, Padmakara, oraz Wairoczana, Namkhai Ningpo, Atsara Jeszie i inni przetłumaczyliśmy groźne mantry. Przełożyliśmy wspólnie te groźne i poskramiające mantry z języków Uddijany, Indii, Singali, Merutseji, Nepalu, Sahoru, Haszangu, Sanglingu, Serlingu, Baity, Kaszmiru, znaków dakiń, demonicznych języków jakszasów i rakszasów i magicznych dźwięków.

Z krainy Bhata Mongolia zaprosiłem strażnika Dharmy — Pekara i powierzyłem mu opiekę nad dobrami Samje.

Mając na względzie twoje dobro, królu, przetłumaczyliśmy wiele nauk opowiadających o tym, jak w jednym życiu osiągnąć stan Buddy. Ponieważ jednak Wasza Wysokość często ulega rozproszeniu, nauki te nie będą teraz praktykowane, lecz staną się karmicznym spadkiem. Napotkasz je znowu, gdy odrodzisz się po raz siedemnasty. Dlatego też ukryłem je jako skarby Dharmy. Skarby tych groźnych mantr chroniących Buddadharmę zostaną odnalezione przez szczęśliwych ludzi. Jeśli odpiecztują te nauki ludzie urodzeni w czterech „*silnych latach*”: roku wołu, owcy, psa lub smoka, albo w latach „*dominujących*”: roku ptaka, czy małpy, zdobędą oni karmiczny potencjał i nie spotka ich śmierć. Ludziom urodzonym w pozostałych sześciu⁴⁵ zabraknie mocy do odkrywania skarbów i nawet jeśli to zrobią, wkrótce umrą. Prawo jest obecnie silne, nie ma więc potrzeby [używania] potężnych i groźnych metod koła życia, przekleństw, czy zaklęć, jednak potrzeba ta pojawi się, gdy nadejdą złe czasy; ukryłem zatem [owe nauki] w skarbach term.

A skarby owe tak są ukryte: w każdym skarbcu potrójnej obfitości centralnej świątyni złożyłem główny skarb dla króla. Są to skarbnice Dharmy. Złożyłem najcenniejsze skarby w każdej z trzech szczególnych świątyń wzniesionych przez trzy królowe: w świątyni Putsab Serkhang, w Miedzianej Świątyni Khamsum⁴⁶ i w Gegja Dżema. Ukryłem skarb — termę w każdej z dwóch świątyń Jakszy. Ukryłem skarb w każdej z czterech głównych i ośmiu pomniejszych świątyń. Na koniec zaś, w świątyni Pekara i w każdej z czterech świątyń strażników, zakopałem skarb czarów. Ułożyłem w czterech kierunkach wewnątrz stupy: skarb Dharmy — w białym, skarb czarów — w czarnym, skarb sztuk pięknych i rękodzieła — w czerwonym, oraz skarb medycyny — w żółtym.

W pustelni Czimphu ukryłem wielki skarb umysłu Guru. Na południu, w świątyni Kjerczu, schowałem *Tantrę Spełniania Wszystkich Pragnień* oraz *Uosobienie Tripitaki*. W Tsilungu, w Bumthangu złożyłem teksty *Sekcji Umysłu*. W Genej, w Bumthangu schowałem *Zgromadzenie Matczynych Bóstw*, oraz inne matczyne tantry. W świątyni Czangtra Dyntsej ukryłem ciemnoczerwonego Jamantakę, oraz wszystkie groźne mantry. Na północy, w Tra Dyntsej, oraz w Kjor Dyntsej ukryłem sto osiem groźnych mantr. Na prawo od Czangdram ukryłem medyczną Dharmę, teksty astrologiczne, oraz cenne kamienie. W świątyni Tsi ukryłem tantry, teksty, oraz pouczenia.

W Longthang Dronma, w Kham schowałem *Trzyście Tantr Bogini* oraz *Teksty Ostrza*. W świątyni Gampo Lha Czukhar złożyłem nauki dotyczące magii, cudownych mocy i groźnych mantr. W Juru Tramdrug ukryłem trzyście groźnych mantr. W Lhodrak Po-ting ukryłem *Zgromadzenie Sugatów* i wiele sadhan mamó, oraz sadhan skrzyżowanej nici [sieci na demony]. W Jaskini Lwa, w *Taktsang* złożyłem nauki dotyczące osiągnięcia prawdziwego oświecenia. Na łące Monkha ukryłem nauki *Cziti Jogi*, oraz *Czterech Rodzajów*

Natychmiastowego Cięcia Ostrzem. W Drag Jangdzong ukryłem wszystkie sadhany Kilai oraz Jamantaki. We wspaniałej fortecy Lhodraku i w Jaskini Lwa, w Taktsang ukryłem sto poskramiających i trzydzieści groźnych mantr. W jaskini — fortecy, w Phula schowałem groźne mantry czterech sióstr semo, tajemne groźne mantry i jedną tajemną Kilaję. W skale, na której widnieją odcisk rakszasowego pazura schowałem tajemny skarb dakiń. W Długiej Podniebnej Jaskini ukryłem Skarb Umysłu Guru. W Lodowcowej Podniebnej Skale ukryłem cykle sadhan i medyczne podręczniki. W Długiej Górnej Jaskini złożyłem nauki Demonicznego Ostrza Nagi. W Wielkiej Jaskini Tsang ukryłem Nauki Długiego Życia Pana Jamantaki, oraz dwadzieścia jeden Czogdung. W ciasnym wąwozie Szula Dragmo schowałem trzy nauki dotyczące istot ging, mar i duchów tsen.

Ponadto, we wszystkich świętych górach i skałach ukryłem sto osiem pomniejszych skarbów różnego rodzaju. Zanim je ukryłem, wypowiedziałem życzenia dotyczące wybranych uczniów. Gdy spełnią się poniższe warunki, nadejdzie czas odkrycia owych term:

„Kiedy ludzie zaczną przeklinać i nosić będą niezdrowe czarne ubrania, gdy ośrodki nauki ulegną zniszczeniu i spłoną pustelnie, gdy święte słowa zostaną wystawione na sprzedaż a morderstwo będzie można zatuszować pieniędzmi, gdy ludzie staną do bitwy i wdzieją żelazne kolczugi, gdy nauczyciele religii zostaną dowódcami bitew, a mnisi zaczną ginąć od noża, gdy dyskusje zagrożą świętości miejsc, a ludzie zaczną wznosić pustelnie w centrach miast, kiedy pomiędzy tantrykami zapanuje wojna, aż zaczną sobie nawzajem podsuwać zatrute jedzenie, gdy przywódcy zaprą się swoich przysiąg, a wojownicy zostaną wyrżnięci w pień, gdy Tybet rozpadnie się na części niczym zardzewiała zbroja, gdy ojciec stanie przeciwko synowi i członkowie rodzin zaczną ze sobą walczyć, gdy demony mara i tsen, przyzwane będą jako wojownicze duchy, a bandyci opanują drogi i szlaki, gdy duchy gongpo zapanują nad sercami mężczyzn, a duchy senmo nad sercami kobiet, i duchy theurang wezmą we władanie serca dzieci, gdy każdy będzie pod wpływem demonicznych sił, gdy pobudzani będą bogowie i demony ośmiu klas, i nadejdzie epoka zarazy i głodu — w tym czasie pojawią się trzy oznaki niewydolności w utrzymywaniu: ziemia nie będzie w stanie utrzymać swoich bogactw: tak, że skarby Dharmy, bogactwa, złoto, srebro i drogocenne kamienie zostaną otwarte. Strażnicy Dharmy nie upilnują powierzonych im świątyń: tak, że bezcenne Trzy Klejnoty zostaną zrabowane i ukradzione. Praktykujący buddyzm nie będą w stanie utrzymywać praktyk sadhany, zaczną więc kupczyć naukami, których nie urzeczywistnili i, spragnieni sławy, udzielać będą innym, czego sami nie dostali. Kiedy pojawią się tego rodzaju zjawiska, wówczas napotkacie moje nauki i pouczenia”.

„Wasza Wysokość, w ostatniej ze swych mających nastąpić, szesnastu inkarnacji odrodzisz się w miejscu o nazwie Tamszul, które znajdować się będzie stąd na południe, a kształtem przypominać będzie przepoławionego i otwartego, zdechłego konia. Urodzony w roku smoka, należąc będziesz do szlachetnej rodziny, otaczać cię będzie szacunek. Niebywale inteligentny i pilny, będziesz gorliwie praktykować. Utrzymasz w czystości swoje samaja i lgnięcie pojawi się u ciebie w małym stopniu. Posiadasz wielką odwagę i nie zajmie cię czcza paplanina. Nie zechcesz wdawać się w obmowę i oszczerstwa. Będziesz godzien zaufania, sprawiedliwy i cierpliwy, o błyskotliwym umyśle. Posiadłszy takie cechy, Wasza Królewska Mość otrzymasz wszystkie nauki, których ci teraz udzielam i w owym wcieleniu dostąpisz oświecenia”.

„Jest na tobie skaza złamania świętych więzów, ponieważ zezwoliłeś na wydalenie Wairocza, Namkhai Ningpo z Nubu, oraz innych lotsatów; ludzie będą wątpić w twoje nauki. Nawet ci o najsilniejszych związkach z naukami w pewnym momencie stracą zaufanie. Dlatego właśnie

powinieneś po wielokroć wyznawać swoje winny, i dokonać wielu oczyszczeń w obecności twoich nauczycieli, najcenniejszych, oraz mistrza”.

„Gdy nadejdzie ten czas i postąpisz zgodnie z moją radą, przyjmij za swe państwo dharmadhatu i wyrzeknij się ojczyzny.

Niech najmiłszą siedzibą będą ci leśne ustronia i odosobnione miejsca;
porzuć swój dom.

Pozostając na odosobnieniu, praktykuj jako podstawową medytację
pustą i przejrzystą dharmatę.

Zamieszkał w prawdziwym domu nieograniczonego dharmadhatu.

Kultywuj prawdziwą wiedzę, utrzymuj przytomność i obecność umysłu, oraz
gorliwą duchową praktykę.

Zgromadź prawdziwy skarb trzech kai jako podstawową naturę oświeconego umysłu.

Miej prawdziwą zasługę: nie pozwalając swemu ciału, umysłowi, oraz mowie, aby popadały w
pospolitość, praktykuj wzniosłą Buddadharmę.

Polegaj na prawdziwie pomocnych radach, na słowach Sugaty, oraz mistrzów.

Szanuj swego prawdziwego ojca — Samantabhadrę współczucia i bądź łagodny
dla wszystkich istot.

Szanuj swą prawdziwą matkę — Samantabhadri miłującej dobroci i traktuj wszystkie
istoty jak swoje dzieci.

Przebywaj nieustannie ze swą prawdziwą partnerką — medytuj bez rozproszenia na
samadhi przejrzystości i pustki.

Wizualizuj swoje prawdziwe potomstwo — pięć rodzin Sugatów, i praktykuj samadhi
rozwijania oraz doskonalenia.

Pomnażaj i opiekuj się swoim prawdziwym bogactwem — kopiuj dzieła Sugatów,
i utrzymuj w umyśle ich znaczenie.

Uprawiaj swoją prawdziwą rolę — pole wiary i rób to, co zgodne z Dharmą.

Otoczaj się najważniejszym z orszaków — dakiniami i strażnikami, i zadowolaj
ich ofiarami, oraz tormami.

Spożywaj najlepszy pokarm odżywczego nektaru dharmaty i praktykuj
niezmienne samadhi.

Pij niezbędny napój — nektar pouczeń mistrza i módl się do niego nieustannie.

Okryj się niezbędnymi szatami przekazów mocy i świętych związków, i doskonal je.

Oto najlepsza rozrywka — praktykuj medytację, oraz sadhanę; rozwijając swą praktykę,
doprowadź ciało, mowę i umysł do doskonałości.

Oto najlepsze przedstawienie: ćwicz się w stopniowym rozwoju i doskonaleniu,
wcielaj to w życie.

Oto niezbędny wojowniczy duch: nieustannie składaj ofiary bóstwom mądrości.

Wizualizuj ponad swoją głową prawdziwego nadwornego kapłana — swego wadzra
mistrza i módl się do niego nieustannie.

Oto konieczne działanie: zajmij się kopiowaniem testów i daj je potrzebującym.

Oto niezbędne zwierciadło: patrz w świętą Dharmę i nie ustawaj w modlitwie.

Oto najlepsza kapliczka: medytuj, że twoje ciało jest mandalą i wizualizuj jidama.

Przywdziej prawdziwą ozdobę czterech niezmierzoności i działaj bez uprzedzeń, czy
stronniczości dla dobra czujących istot.

*Oddawaj się najważniejszej praktyce Dharmy — umieść umysł w wolnym od sztuczności,
naturalnym stanie pustki i przejrzystości.*

*Utrzymuj najważniejsze samaja — bez przerwy patrz w swój umysł i odkrywaj
jego czystą naturę.*

*Oto najważniejsze pouczenie: bądź wolny od oszustwa i hipokryzji, medytuj na
ustne pouczenia linii słuchania.*

Oto prawdziwa mandala: umysł spoczywa nieustannie we wrodzonym, naturalnym stanie.

*Oto najważniejszy pogląd: patrz w niezmienną dharmakaję i rozpoznaj
swoją prawdziwą twarz.*

*Jako zasadniczą medytację wykonuj praktykę jidama niepowstawania i przebywaj niewzruszenie w
tym wrodzonym stanie.⁴⁷*

*Oto najwłaściwsze postępowanie: działaj bez przyjmowania i odrzucania, i bądź
wolny od lgnięcia.*

*Oto najdoskonalsze spełnienie: nie domagaj się żadnych rezultatów, albowiem
trzy kaje są od ciebie nieoddzielne.*

*Praktykując w ten sposób, osiągniesz stan Buddy Sukhawati — gdy skończy się to życie —
i narodzisz się w lotosowym kwiecie”.*

Takiej przepowiedni udzielił Padmakara królowi Trisong Detsenowi.

Mistrz Padma ukrył nauki jako skarby term i udzielił królowi dalszych przepowiedni.⁴⁸

Król Trisong Deutsen uradował się, bił pokłony i składał ofiary. Potem Mistrz Padma udał się do Czimphu i oddał medytacji, a król Trisong Deutsen rządził krajem, stosując prawo świeckie i religijne.

I tak, w roku tygrysa król położył podwaliny pod Samje i ukończył budowę w roku konia. W roku owcy zajął się przekładami Buddadharmy. Miał umrzeć w roku wołu, w wieku lat pięćdziesięciu sześciu, lecz uzdrawiające ceremonie sprawiły, że żył jeszcze trzynaście lat. Odszedł w wieku lat sześćdziesięciu dziewięciu, w roku tygrysa, i nie towarzyszyło mu wówczas wielu ludzi. Zostawił szczegółowy testament dla swych ministrów i poddanych. Po śmierci rozpuścił się w sercu Mandziuskiego.

Był to dwudziesty pierwszy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Mistrz Padma ukrył skarby nauk, oraz instrukcji i jak udzielił królowi przepowiedni.

Książę Mutig Tsenpo został intronizowany i sprawował rządy wzorując się na prawie ustanowionym przez swego ojca. Umieścił stopy Padmasambhawy nad swoją głową, wyścielił dla niego siedzenie brokatowymi poduszkami i ofiarował mu do okrycia biały płaszcz z wilczej skóry. Podał do picia wino z winnych gron oraz [alkohol] z ryżu a na przekąskę wiele rodzajów pożywienia. Ofiarowawszy mandalę z cennego srebra, inkrustowaną złotem i turkusami, prosił o przekazy mocy oraz pouczenia.

Mistrz Padma udzielił księciu osobiście przekazów mocy mandali łagodnych i gniewnych Buddów. Udzielił pouczeń dotyczących połączonej sadhany łagodnych i gniewnych bóstw, i przedstawił całość dojrzewania i wyzwolenia.

Następnie Mistrz Bodhisattwa rozpuścił się i stopił ze świątynią Bodhi. Mistrz Padma i książę Mutig owinęli ciało w cenny jedwab, włożyli do pagody z drzewa sandałowego i opieczętowali złotem i turkusami: tak, aby mogło stać się obiektem kultu. Po czym Mistrz Padma powiedział:

*Ja, Padmakara,
Dzięki nagromadzonej zasłudze urodziłem się w królestwie Uddijany.
Przebywałem w Indiach trzy tysiące sześćset lat.⁴⁹
Moja karma rzuciła mnie do centralnego Tybetu.*

*Przebywam tutaj, w tej Krainie Śniegu, od pięćdziesięciu pięciu lat.
Moc życzeń sprawiła, że stałem się królewskim nauczycielem.
[Król] rozpoczął zakładanie Samje w roku tygrysa,
Jego święte życzenia spełniły się w roku konia.
W ten sposób wypełniłem pragnienia władcy Tybetu.*

*W roku batwoła król miał lat pięćdziesiąt sześć.
Był to czas przeznaczonej mu śmierci, lecz dzięki odprawianiu rytuałów
długowieczności przedłużyłem jego życie o trzynaście lat.
Zmarł w roku tygrysa, w wieku lat sześćdziesięciu dziewięciu.*

*Mutig Tsenpo, osadziłem cię na tym chwalebny tronie
I przekazałem całość przekazów mocy wraz z pouczeniami
Monarcho, oraz wy, poddani — umacniajcie królestwo i strzeżcie go,
Za przykład biorąc prawa [ustanowione przez] twego ojca, króla.*

*Nadworny duchowny, Bodhisattwa Khenpo,
Rozpuścił swą mandalę w świątyni Bodhi.
Ja także odejdę, nie pozostanę tu dłużej.
Będę szukał miejsca do odprawiania praktyki sadhany.*

Powiedziawszy to, Padmasambhawa przez trzy miesiące i trzy dni pozostawał w medytacji w górnej pustelni Czimphu. W Drag Jangdzong przebywał pięć miesięcy i pięć dni. Medytował przez siedem miesięcy i siedem dni na Białej Skale w Tidro, przez jeden

miesiąc i dziesięć dni — na łące Monkha. W Montha Dragtha Tramo przebywał przez trzy miesiące i trzy dni, zaś w jaskini Mon gong przez jeden miesiąc i siedem dni. W *Jaskini Kryształowej Perty* w Pema Ridge praktykował przez jeden miesiąc i dziesięć dni. Praktykował w Kryształowej Jaskini w Jarlungu przez trzy miesiące i trzy dni, i w [jaskini] Tsibri w Gjalu przez dwa miesiące i cztery dni; przez pięć miesięcy i pięć dni medytował na ośnieżonej Górze Kailas, oraz w Kharczu (Lhodrak) przez osiem miesięcy i osiem dni, i w Tsaogong w Tsari przez siedem miesięcy i siedem dni.

Mistrz Padma dokonał konsekracji wszystkich tych odosobnionych miejsc: tak, aby stały się świętymi miejscami [do odprawiania] sadhan. Pojawił się osobiście w każdym zakątku Tybetu i — dla pożytku przyszlých pokoleń — ukrył niezliczone skarby term. Zakopał także oddzielne wykazy miejsc, teksty — przewodników i klucze [do] tekstów. Mając na względzie dobro każdego, komu przeznaczone było otrzymanie [tych term], wyraził następujące życzenia:

— Niechaj spotka to ludzi, którzy mają odpowiedni karmiczny związek! Niechaj praktyki te wykonują przeznaczeni do tego ludzie!

Dał także trzystopniowe pieczęci : *Pieczęć skarbu, pieczęć zaufania, pieczęć ukrycia.*

Wydał trzy rozporządzenia: *Powierzone opiece, zaufanej opiece! Ukryte, ukryte jako skarb! Najgłębsze, traktujcie to jak świętość!*

Potem Mistrz Padma powiedział:

— Niech każdy, kto napotka w przyszłości moje nauki term, zapamięta to przesłanie:

„Wy, którzy macie karmiczny związek z moimi naukami term i spotkacie je w przyszłości — jeśli nie będziecie w stanie praktykować moich ustnych pouczeń napotkacie trudności; utrzymujcie zatem tę pieczęć w tajemnicy.

Jeśli wyjawicie tajemnicę zbyt wcześnie, ludzie staną się zazdrośni, będą pragnąć tych nauk, lub też je wypaczą; najpierw więc upewnijcie się co do oznak spełnienia w waszej praktyce sadhany.

Jeśli zbyt mocno pragniecie sławy, splendoru i dóbr materialnych ludzie będą próbowali was skrzywdzić; zapoznajcie się więc z naukami magicznych mocy.

Niech wasze święte związki będą dla was nienaruszalną podstawą. Jeśli zniszczycie wasze samaja, w tym życiu nie spotka was nic pomyślnego, a w przyszłym — udacie się do piekła.

Utrzymujcie pogląd — wysoki i rozległy niczym niebo. Dogłębna analiza poglądu uratuje was przed zwyrodnieniem.

Utwierdźcie się w medytacji, niech będzie niczym złoty pal wbity w ziemię. Jeśli medytacja jest chwiejna — na próżno udajecie praktykę, nie osiągniecie stabilności.

Niech wasze postępowanie cechuje niewzruszone zaufanie. Hipokryzja i pretensjonalność nie zachęcą innych [do praktyki].

Strzeżcie ustnych pouczeń niczym skarbu. Jeśli w ich wyjawianiu będziecie zbyt otwarci, wówczas ulotnią się i stracą swą wartość.

Jakąkolwiek medytację, czy sadhanę praktykujecie, szukajcie mistrza, który posiadał ustne pouczenia. Bez błogostawieństwa mistrza nie ma błogostawieństwa dla waszej praktyki Dharmy.⁵⁰

Jeśli wasz pogląd i medytacja są niedojrzałe, napotkacie w waszej praktyce na wiele trudności. Nie pozwólcie, aby w miejsce poglądu pojawiły się frazesy i niech wasze postępowanie nie będzie frywolne.

Podstawą praktyki Dharmy są samaja, oraz współczucie. Utrzymujcie wasze święte związki w nieskalanej czystości i traktujcie innych ze współczuciem.

Dopóki nie uzyskaliście oznak urzeczywistnienia nauk, nie przekazujcie ich innym. Jeśli zaczniecie to robić, spotka was ludzkie niedowiarstwo i brak wdzięczności.

Nie udzielajcie w tym samym czasie głównych nauk i ustnych pouczeń. Po udzieleniu nauk może się zdarzyć, że linia [przekazu] zostanie przerwana, zatem upewnijcie się najpierw co do osoby ucznia.

Są to najgłębsze nauki term, praktykujcie je z wielką ostrożnością.

Jeśli się do tego zastosujecie, błogosławieństwo pojawi się w naturalny sposób. W swoim wnętrzu odkryjecie Buddę. Ludzie zapewnią wam wszystko, czego potrzebujecie. Wszyscy będą was poważać, a boskie istoty przyjdą, aby wam służyć. Spełnią się wszystkie wasze życzenia; staniecie się kolejnym w linii Buddów i urzeczywistnicie znaczenie Dharmy. Założycie zgromadzenie — sanghę i przyczynicie się do rozkwitu Dharmy.

Jeśli tak się nie stanie i nie przyswoicie sobie nauk, jeśli będziecie przypochlebiać się innym, aby dostawać od nich jedzenie i bogactwo — wówczas będziecie tymi, którzy wystawiają życie Buddów na sprzedaż; będziecie przeszkodą dla Dharmy i złym przykładem dla sanghi.

Staniecie się nauczycielami zła i przewodnikami do krainy piekieł. Lekkomyślnie odrzuciwszy dobro, zmarnujecie cenne ludzkie życie. Moje nauki term są najświętsze; strzeżcie ich dobrze.⁵¹

Był to dwudziesty drugi rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Mistrz Padma pojawił się we własnej osobie we wszystkich świętych miejscach sadhany w Tybecie, jak ukrył skarby umysłu i udzielił ustnych pouczeń.

Następnie Mistrz Padmakara zwrócił uwagę na rakszasy, zamieszkujące krainę rakszasów [zwaną] Lankapuri, która jest przy kontynencie Dzambu niczym rękojeść [przy] toporze i znajduje się w niedalekiej odległości od kraju Uddijany.⁵² Stwierdził, że rakszasy zamierzają najechać i zniszczyć całe Indie, Nepal, Tybet, oraz dalsze [ziemie], i wymordować ludzką rasę. Mistrz Padma ujrzał, że należy bronić się przed rakszasami, co pozwoli mieszkańcom kontynentu Dzambu uzyskać dar nieustraszoneści. Postanowił opuścić wspaniałe Samje i udać się na szczyt cudownej Góry o Miedzianym Kolorze.

Wtedy księżę Mutig Tsenpo, oraz inni tybetańscy królowie, ministrowie, mnisi i mniszki, duchowi nauczyciele, tantrycy, medytujący, jogini, uzdrowiciele, skrybowie i recytujący [święte teksty], wodzowie, niewiasty, dobroczyńcy obojga płci — jednym słowem: wszyscy Tybetańczycy — błagali go usilnie, aby pozostał, lecz on się nie zgodził. Zamiast tego zaśpiewał im pieśń o tym, jak bardzo zmęczony jest Tybetem.

*Namo Ratna Guru [Pokłon Rdzennemu Guru]
Panie Amitabho, Panie Awalokiteśwaro,
Wasze współczucie obejmuje wszystkie istoty.
Dajcie mi swe błogostawieństwo, abym mógł zostać waszym uczniem
I opróżnić samsarę.*

*Słuchajcie mnie, tybetański królu i poddani.
Ja, Padmakara z Uddijany,
Kontynuując przeszłą karmę przybyłem do Tybetu
I spełniłem życzenie króla.*

*Tej tybetańskiej krainie, tonącej w gęstym mroku,
Objawiłem słońce Dharmy
I zapewniłem wszystkim istotom szczęście, oraz pomyślność.
Potem zmarł król Tybetu.*

*Nie zostanę w Tybecie.
Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i Tybetańczycy!
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy ministrowie!
Nie rządzą tym królestwem zgodnie z Dharmą.
Zamiast tego, kontrolują króla Dharmy
Męczą mnie królowie, którzy robią tyle złego.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy mnisi!
Nie utrzymują ślubów czystości,
W tajemnicy cieszą się mięsem, winem i kobietami.*

*Męczą mnie hipokryci.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy nauczyciele!
Ich objaśnienia słów Buddy i wszelakich zagadnień nie są właściwe;
Ogłupiają oni ludzi wypaczonymi naukami.
Zmęczyli mnie ci, którzy przeinaczają słowa Buddy.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy medytujący!
Medytacja i stan po skończeniu medytacji nie są dla nich tym samym,
Intelektualne zrozumienie zastępuje im doświadczenie i urzeczywistnienie.
Dość mam praktykujących, którzy trwają w tępym odrętwieniu.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy tantrycy!
Nie utrzymują swych świętych związków.
Zamiast tego pozwalają, aby Mahajana i Tajemna Mantra
upodobniały się do szamanizmu.
Znużony jestem tymi, którzy łamią samaja.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy jogini!
Ich zrozumienie poglądu, oraz medytacji w praktyce Dharmy są do niczego,
Robią z siebie głupków chętnie recytując frazesy.
Męczą mnie pyszałkowie.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy wodzowie!
Nie potrafią łączyć świeckiej działalności ze świętą Dharmą,
Ich nieczyste intencje prowadzą do zguby królestwa i nauk.
Zmęczyli mnie niezyczliwi ludzie i ich złe chęci.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańscy dobroczyńcy!
Ich hojność nie jest wolna od uprzedzeń,
Tworzy tylko przyczynę do odrodzenia się pośród głodnych duchów.
Dość mam oszustów o zaciśniętych pięściach.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Nie jesteśmy tego samego zdania — ja i tybetańskie kobiety!
W ich sercach brak wiary i współczucia.
Podążają za pustostowiem szarlatanów.
Znużony jestem niewiernymi, pożądliwymi kobietami.
Odchodzę; wyruszam do Indii!*

*Zostańcie w pokoju, tybetańscy uczniowie.
Odchodzę; wyruszam do krainy rakszasów.
Modłę się o nasze przyszłe spotkanie.*

Zawstydzili się tybetańscy uczniowie na te [słowa]. Ogarnięci głęboką rozpaczą, z krwawiącym sercem i łzami w oczach — kładli się [przed nim] w pokłonach. Dotykając głowami stóp Padmasambhawy, uchwycili się jego szaty i modlili się:

— Wysłuchaj nas, wielki mistrzu! Jak oczyścimy nasze wewnętrzne i zewnętrzne nieprawości, gdy wyruszysz do Indii?! Dawniej, gdy żył jeszcze król Trisong Deutsen, okazywałeś nam niezmierną łaskawość. Dbaj o nas dalej, ulituj się nad tybetańskim ludem. Na wszystko cię prosimy, zostań!

W odpowiedzi na te prośby Mistrz Padma odrzekł:

— Za panowania tego króla ustanowiłem i doprowadziłem do rozkwitu Buddadharmę. Wy, moi uczniowie — królu wraz z poddanymi, powinniście podtrzymywać wiernie moją tradycję i działać jak dobroczyńcy, oraz osoby godne szacunku. Ponieważ wyruszam do Indii, nie będzie tu nikogo, kto mógłby oczyścić wasze zewnętrzne i wewnętrzne nieprawości. Lecz jeśli nie poskromię rakszasów, urosną oni w siłę, [przybędą tu] ze swego królestwa Lankapuri i zjedzą ludzką rasę kontynentu Dzambu. Nadszedł czas, aby nad nimi zapanować, muszę więc odejść.

Powiedziawszy to, zaśpiewał taką pieśń:

*Guru, który udzielasz błogosławieństw,
Jidamie, który dajesz wszelkie moce,
Dakini, która usuwasz przeszkody,
Zwracam się do was — pobłogosławcie mnie.*

*Ja, Padmakara z Uddijany,
Urodziłem się wewnątrz lotosowego kwiatu.
Nietknięte splamieniami kobiecego łona,
Godne i chwalebne jest miejsce moich narodzin.*

*Najpierw, w kraju Uddijany,
Zostałem synem króla Indrabodhi
I ustanowiłem w tym królestwie świętą Dharmę.*

*Następnie, w wielu miejscach Indii,
Spotykałem najczcigodniejszych, najbardziej uczonych,
urzekiwionych mistrzów.*

*Pilnie się uczyłem, rozmyślałem i medytowałem,
Opanowałem umysł, oraz pranę.*

*W końcu przybyłem do Tybetu.
Poskromiłem światowe, harde duchy,
Wypełniłem życzenie króla*

I doprowadziłem uczniów do doskonałej dojrzałości, oraz wyzwolenia.

*Obecnie, a jest to czas pięciu zwyrodnień,
W końcowym okresie epoki walk,
Wielką jest, mówiąc ogólnie, rzadkością żeby istoty trzech sfer
Znalazły się na wolnej od błędów ścieżce.
Ludzie padają ofiarą demonów błędnych poglądów.*

*Mowa tu w szczególności o demonach, które kradną siłę życiową istot,
Po czym prowadzą je do niższych sfer.
Tego [rodzaju duchami] są napastliwe rakszasy,
Które rządzą subkontynentem Kamary na południowym zachodzie.*

*Oprócz mnie nie ma nikogo, kto mógłby je pokonać.
Moje ciało to niezniszczalne wadźra ciało,
Posiadłem długowieczność widjadhary.
Mój głos niesie z sobą urzeczywistnienie nauk Tajemnej Mantry:
Doskonałe moce i zdolności.
Mój umysł osiągnął poziom Buddów trzech czasów;
Posiadłem esencję umysłu o niedualnej naturze.*

*Aby udzielić daru nieustraszonosci
Tym żyjącym obecnie sześciu klasom czujących istot
Powinienem opanować rakszasy z południowego zachodu.*

*Miłością, współczuciem i bodhicittą
Zręcznie opanuję i utwierdzę w Dharmie
Wszystkie ludożerne, zwyrodniałe rakszasy.*

*Odchodzę, by prowadzić wszystkich do podwójnej pomyślności
Czystych krain Buddów.
Zaś wy, tybetański królu, poddani, uczniowie,
Zostańcie jak najdłużej w dobrobycie i zdrowiu.*

*Osiągnąłem ciało, którego nie imają się narodziny, ni śmierć,
Nie jestem więc przemijalnym, rozkładającym się obiektem.
Zapanowałem nad tym ciałem czterech elementów,
Nie dotykają mnie niewygody, czy nędza.*

*Urzeczywistniwszy miłującą dobroć i współczucie,
Nie męczę się, ani nie trudzę działaniem dla dobra innych.
Jestem mistrzem umysłu i prany,
Nie ma zatem przeszkód dla mych czterech działań.*

Królu, poddani, uczniowie, którzy tu zostajecie

*Módlcie się z wiarą i oddaniem.
Pochwyć was na hak mego współczucia.
Niech wasze oddanie nigdy nie słabnie
A spotkamy się znowu.*

Nie zanosilo się na to, aby miał pozostać, więc król Mutig i uczniowie mieli zbolale serca i byli w glębokiej rozpaczycy.

Był to dwudziesty trzeci rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Mistrz Padma zamierzał wyruszyć na południowo-zachodni kontynent, a tybetański król i poddani próbowali go zatrzymać, lecz im się to nie udało.

W tym czasie [gd] Mistrz Padma zechciał udać się na południowo-zachodni kontynent aby poskromić rakszasy, księżę Mutig Tsenpo, oraz inni królowie błagali go tymi słowami:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy królowie przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma zaśpiewał królom Tybetu tę pieśń:

*Królowie Tybetu, posiadający zastęgę,
Nie równajcie waszej królewskiej pozycji z [pozycją] waszych poddanych.
Król nie powinien mieszać się z pospólstwem,
Niech zachowa zrównoważoną i godną postawę.*

*Zasięgajcie łaskawie opinii gabinetu ministrów,
Lecz pozostańcie niezawisli w podejmowaniu decyzji i w mowie.
Nie słuchajcie rad, które wystawiają kraj na niebezpieczeństwo.
Bądźcie delikatni i serdeczni, nigdy okrutni.*

*Przy wydawaniu dekretów i rozdawaniu upominków kierujcie się mądrością.
Bądźcie umiarkowani przy nadawaniu odznaczeń — [nie dawajcie ich] zbyt wiele.
Chciwi i głupi ministrowie
Stanowią największe niebezpieczeństwo dla obronności kraju.*

*Gdy ministrowie przejmują kontrolę nad państwem,
Uważajcie na wydatki i unikajcie zła.
Zdegenerowane państwo [znaczy tyle, co] utracone królestwo.
Nie dawajcie się oszukiwać, ani też nie ulegajcie niczym wpływom.*

*Półogę tego, co słyszycie puszczajcie mimo uszu; niech was to nie dotyka.
Wówczas królestwo będzie długo trwać.
Pożądajac królowych i innych kobiet
Zbyt się angażujecie, zbyt przywiązujecie.
Zawładną wami emocje i straciecie kontrolę.*

*Nie ufajcie lekkoduchom.
Nie wróży to powodzenia, a może kosztować was życie.
Z dalszą służbą miejcie dobre stosunki, bliskich służących dobrze karmcie.
Porzućcie uprzedzenia; bądźcie niewzruszeni i sprawiedliwi dla wszystkich.*

*Wznoszenie świątyń, sanktuariów, oraz stup przynosi wielką zastęgę,
Lecz w końcu i one stają się powodem do nadużyć
Lepiej składać hołd sanktuarium już wzniesionym.*

Uważajcie, aby [teksty] świętej Dharmy były należycie tłumaczone.

*Bądźcie stanowczy i chrońcie słowa Buddy przed przeinaczeniem.
Chrońcie Trzy Klejnoty niczym źrenicę oka.*

*Każdy z pojazdów ma odmienne podejście
I każdy zapewnić może spełnienie.
Jednak najwyższej stawiajcie wadzra pojazd Tajemnej Mantry.*

*Gdy chodzi o mieszkanie — zbyt wielki przepych grozi nieszczęściem.
Ustatkujcie się więc i dobrze gospodarzcie.*

*Niektórzy uczeni i tłumacze są fałszywi, brakuje im wnikliwości.
Nie ufajcie im, bo mogą was zwieść.*

*Duchy gongpo zaatakują was i będą grozić zniszczeniem królestwa.
Nie drzyjcie, pozostańcie niewzruszeni i pełni godności.*

*Królowe, dajecie życie królewskim potomkom.
Miejcie otwarte umysły, bądźcie szczodre i cierpliwe.
Stosujcie dietę, wasze dłonie i twarze mają być czyste.*

*Dbajcie o to, co posiadacie, miejcie oko na wasz majątek.
Nie bądźcie roztargnione, dobrze się prowadźcie.
Nie paplajcie w podnieceniu, bądźcie subtelne, [mówcie] w dworny sposób.*

*Łagodnie i miłosiernie zajmujcie się bliższą i dalszą służbą.
Kierujcie swe dzieci, oraz małżonków ku Dharmie.
Jeśli zacnie żyjecie, traficie do sfery bogów, zaś w kolejnym żywocie do świata ludzi.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Tybetańscy władcy następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to dwudziesty czwarty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do królów Tybetu.

Wówczas Trisang Jablhaq, oraz inni ministrowie zaczęli go błagać:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy ministrowie przyszłych pokoleń?

W odpowiedzi Mistrz Padma zaśpiewał:

*Każdy, kto pracuje jako królewski minister,
Powinien wiernie służyć władcy, ciałem i mową.
Bądźcie w pobliżu królowych, to wasza wewnętrzna powinność,
Na zewnątrz zaś jest królestwo i tym macie rządzić zgodnie z Dharmą.*

*Bądźcie łaskawi dla poddanych, troszczcie się o nich i dbajcie o ich dobro.
Choć surowo przestrzegacie przepisów, dbajcie, aby w kraju panował pokój.
Założcie świątynie dla [chwały] Trzech Klejnotów, założcie ośrodki Dharmy dla [praktyki] Mahajany.*

*Utrzymujcie armię, niech pilnuje granic; chrońcie pałac, kraj, oraz rząd.
Rozpoznając miłość i nienawiść, rozróżniajcie pomiędzy złem i dobrem.
Musicie być przygotowani [do swoich obowiązków], unikajcie pomyłek.
[Raz podjąwszy decyzję] nie żałujcie [jej] gdy za późno na zmianę.*

*Gdy działaliście rozważnie, wolni będziecie od rozterki, nawet, jeśli wynik nie
będzie pomyślny.*

Religijny minister to ten, co szanuje Dharmę, ma wiarę i poważa Trzy Klejnoty.

Mądry minister to ten, co radzi inteligentnie i dobrze sądzi.

Odważny minister to ten, co rozważnie i zwinnie wznosi się ponad niesnaski.

*Pomysłowy minister to ten, co nie hołubi wrogich uczuć, mądrze i zręcznie radzi
sobie z polityką.*

Pomyślność kraju, lub jej brak zależą od charakterów jego ministrów.

Pilnie badajcie każdą sprawę i czuwajcie nad królestwem.

Ja, Padmakara, odchodzę teraz;

Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,

Ministrowie następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to dwudziesty piąty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich ministrów.

Dźniana Kumara z Njagu oraz inni tybetańscy mnisi zapytali:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy mnisi przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Mnisi przyszłych pokoleń, podróżnicy na ścieżce do wyzwolenia,
Macie się oswobodzić [z kajdan] samolubnych, doczesnych dążeń i umocnić na tej
drodze, [która prowadzi] do wyzwolenia.*

*Opuśćcie waszych rodziców, rodzinę i przyjaciół, bądźcie wolni od przywiązania.
Macie ogolić głowy, przywdziać szaty Dharmy i osiągnąć doskonałość⁵³.*

*Złóżcie śluby, proście o wskazania dla mnicha, czy nowicjusza
U uczonych mnichów, którzy pełnią rolę waszych instruktorów i nauczycieli.
Przestrzegajcie tych przykazań, nie czyńcie niczego złego.*

*Utrzymujcie w czystości wasze pomieszczenia mieszkalne, oraz żebracze miski.
Usługujcie preceptorom, nauczycielom i starszyźnie zakonu.
Szorujcie porządnie i zamiatajcie wasze izby.
Składajcie ofiary w pięknym stylu.*

*Nie przysypiajcie o zmierzchu, ni o świcie, lecz oddawajcie się duchowej praktyce.
Pamiętajcie o cnotliwych, przynoszących zasługę działaniach i pokonujcie kolejne
stopnie na waszej drodze.
Poważnie i świadomie traktujcie waszą praktykę, unikajcie pogwałcenia reguł.*

*Przebywajcie w sandze, w społeczności [praktykujących] a nie pośród
ludzi świeckich.*

*Wzbronione jest wam towarzystwo kobiet, nawet matek, czy siostr.
Cieszycie się ludzkim szacunkiem — nie wolno wam grzeszyć.
Postępując w ten sposób, osiągniecie spokój w tym i wkroczycie na ścieżkę w
następnych żywotach.*

*Zacne niewiasty, które porzuciły samsaryczne życie i zostały mniszkami
Z powodu swej złej karmy, która skazuje je na niską pozycję, nie mogą zostać
wykształconymi nauczycielami, [którzy szkolą innych].
Porzućcie przywiązanie do mężczyzn, przestrzegajcie reguł czystości.
Nie nawiedzajcie siedzib świeckich ludzi, idźcie do klasztoru.*

*Niech pochłania was nauka i studia, oraz gromadzenie jak największej
ilości zasługi.*

*Recytujcie modlitwy, z werwą obchodźcie dookoła [święte miejsca] i róbcie pokłony.
Utrzymując wasze przykazania, strzeżcie się oszustwa, lub hipokryzji.*

*Upadła mniszka to obiekt pogardy w tym i mieszkaniach piekieł
w następnych żywotach.
Hartujcie umysły i życie w dyscyplinie.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Tybetańczycy żyjący w zakonach, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to dwudziesty szósty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich mnichów i mniszek.

Następnie Kała Paltsek, Czokro Lui Gjaltsen, oraz inni tybetańscy nauczyciele Dharmy zapytali:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy nauczyciele Dharmy przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Duchowi nauczyciele z Tybetu, wykształceni i obdarzeni dobrymi właściwościami,
Powinniście uważnie studiować czytanie i pisanie, słuchać nauk
i rozmyślać nad nimi*

[Korzystając z] obecności uczonego i oświeconego mistrza.

*Zgłębiajcie nauki różnych pojazdów,
Tripitakę, oraz zewnętrzne i wewnętrzne [nauki] Tajemnej Mantry.
Zgłębiajcie pięć nauk
Tak, abyście mogli pojąć wszelkie zagadnienia.*

*Gdy inni ludzie ofiarują wam swój szacunek
I pochłonie was szlachetna działalność,
Porzućcie wówczas dumę, zarozumiałstwo i zazdrość,
Niech nie ogarnie was mania wielkości.*

*Wasze czyny mają być odzwierciedleniem waszych nauk.
Postępujcie zgodnie z Dharma, żyjcie w zgodzie ze wszystkimi ludźmi
Odetnijcie naganne uczucie wrogości,
Które przejawia się w stwierdzeniu: „Ja jestem wykształcony, a on nie”.*

*Nauczajcie każdego, kto zechce poznać
Ten, czy inny aspekt nauk Dharmy
Macie służyć swoim mistrzom i nauczycielom ciałem, mową i umysłem.
Oddajcie [im] wszystko, co macie: majątek, pożywienie i temu podobne.*

*Nie przechwalajcie się swoją praktyką,
Lecz pytajcie i polegajcie na tych, którzy posiadli wiedzę.
Nie bijcie w próżny bęben udawanej znakomitości.
Zamiast tego — bądźcie pełni dharmicznych cnót.*

*Przestańcie rywalizować z waszymi braćmi w Dharmie.
Jeśli zdobyliście choć trochę wiedzy,
Nie poddawajcie się dumie i ambicji,
Chodzi bowiem o to, aby promieniować współczuciem.
Przywdziejcie zbroje czterech niezmierzoneści.*

*Jeśli [stosując lekarstwo] Dharmy nie poskromiliście waszych umysłów
— Jakże moglibyście poskromić umysły innych?
Zdobądźcie wykształcenie i panujcie nad emocjami.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości, tybetańscy nauczyciele
Dharmy następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to dwudziesty siódmy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich nauczycieli Dharmy.

Wtedy Sangje Jeszie, oraz inni tybetańscy tantrycy zapytali:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy tantrycy przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Tybetańscy tantrycy, którzy wkraczacie w dziedzinę Tajemnej Mantry,
Szukajcie urzeczywistnionego mistrza, korzenia Tajemnej Mantry.
Otrzymując przekazy mocy, otwórzcie bramy Tajemnej Mantry.
Przestrzegajcie waszych świętych więzów, to życiowa siła Tajemnej Mantry.*

*Wadźra mistrz jest tak cenny jak twoja głowa.
Gdy otrzymasz bóstwo [czyli] jidama, stanie się on niczym
[bijące] w twojej piersi serce.
Dakinie, oraz strażnicy towarzyszyć ci mają stale, jak
cień [co idzie za] twym ciałem.
Strzeż najgłębszej i Tajemnej Mantry niczym źrenicy oka.*

*Niech najgłębsza esencja mantry stanie się twym oddechem.
Najgłębszy rozwój i spełnienie niech ci będą tak drogie, jak
twoje własne ciało i życie.
Osiągnij wyżyny, gdy chodzi o pogląd, medytację,
postępowanie i urzeczywistnienie.
Zaprzestań dziesięciu złych uczynków, staraj się czynić dziesięć rzeczy dobrych.*

*Dla Dharmy bądź gotów poświęcić swoje życie.
Najważniejsze jest, abyś dołożył wszelkich starań, żeby zbliżyć się do spełnienia.
Gdy księżyc jest w nowiu, lub w pełni, także ósmego i dwudziestego trzeciego dnia,
Wyprawiaj uczty, składaj w ofierze tormy, odprawiaj
rytuały i zwracaj się do strażników.*

*Nie bądź frywolny, ani zarozumiały, podążaj za niezrównanym mistrzem.
Nie pozwól, aby twoja sadhana miała coś wspólnego z
szamanizmem, robiąc medytację śpiewaj jak należy.
Bądź pilny w postępowaniu i pracy nad urzeczywistnieniem, bezbłędnie
wykonuj cztery działania.*

*Porzuć wątpliwości i wahania, gdy chodzi o tajemną mantrę.
Nie kupcz tajemną mantrą dla zdobycia bogactwa, nie twórz też [nowych].
Gdy osiągniesz urzeczywistnienie, spontanicznie pojawią się moce.*

Ja, Padmakara, odchodzę teraz;

*Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Tybetańscy tantrycy następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to dwudziesty ósmy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich tantryków.

Kjemej Tokdrol z Szang oraz inni tybetańscy medytujący zapytali:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają medytujący Tybetańczycy przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Medytujący z Tybetu, utrzymujący praktykę samadhi jako najistotniejszą —
W celu rozwinięcia poglądu udajcie się do urzeczywistnionych.
Słuchajcie tych, którzy posiadli zrozumienie i mają doświadczenie — to
pomoże wam w medytacji.
Rozpoznajcie urzeczywistnienie trzech kai jako waszą własną świadomość.*

*Czytajcie ku pamięci słowa Buddy, oraz tantry, święte pisma i pouczenia.
Niech słowa was nie uwodzą: badajcie raczej ich znaczenie.
Podążajcie za szanowanym mistrzem, posiadaczem ustnego przekazu.
Medytujący o dogłębnym wykształceniu nie zbłądzi.*

*Ten, któremu brak zrozumienia, niech nie stwarza pozorów medytacji.
Oświecony mistrz pomoże ci w skruszeniu zwątpienia.
Jeśli jesteś nieukiem, nie bądź hipokrytą.
Trwając w równości dharmadhatu
Nie angażuj się w nic, ani nie poddawaj oświecałości.
Poznaj pustkę, medytuj na ten stan dniem i nocą.*

*Gdy wgląd w naturę dharmaty rozświetli twoją istotę,
Obróć wszelkie przyjemności, oraz każdy ból w
sprzymierzeńców duchowej praktyki.*

*Medytujący, żony swej, choćby nie wiem jak kochającej, nie zatrudniaj do usług.
Uczennice mogą zręcznie usługiwać, mogą mieć wielkie oddanie,
Lecz mogą także być przyczyną hańby.
Naśladowców, czy pomocników, bez względu na to jak dobrze służą,
trzymaj z daleka.*

*Interesy, czy inna jakaś konkretna działalność są poważnymi przeszkodami.
Weź umysł za świadka i unikaj rozproszeń.
Medytujący, który postucha tej rady, jest sercem zwycięzców w ludzkiej postaci.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Tybetańscy medytujący następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to dwudziesty dziewiąty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich medytujących.

Następnie Trulszig z Njangu, oraz inni tybetańscy jogini zapytali:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy jogini przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Postępujcie mnie, tybetańscy jogini, obdarzeni zrozumieniem poglądu i medytacji.
Prawdziwy jogin jest waszą niestworzoną, wrodzoną naturą.
„Jogin” oznacza urzeczywistnienie mądrości czystej świadomości.
Oto skąd wywodzi się nadawane wam imię.*

*Macie być wolni od ambicji i nigdy stronniczy.
Gdy medytujecie, odrzućcie punkt odniesienia; nie podążajcie za waszymi
    lgnącymi umysłami.
W postępowaniu waszym niech nie będzie przyjmowania, czy odrzucania; nie
    chwytajcie się własnej tożsamości.
Jeśli chodzi o urzeczywistnienie — niech nie kłopotczą was ani osiągnięcia, ani ich
    brak; nie traktujcie rzeczy jako czegoś realnego.*

*Utrzymując samaja nie bądźcie spętani ograniczeniami; niech obce wam będą
    pretensjonalne sztuczki.
Jeśli chodzi o Buddadharmę — uwolnijcie się od uprzedzeń; nie angażujcie się w
    naukowe podejście, które dzieli na sekty.
Zjawiska to złudzenie; nie pozwólcie sobie na przeciętność.
Jedzenie służy do podtrzymania sił życiowych; nie płaszczcie się, aby je dostać.*

*Bogactwo to iluzja; nie pozwalajcie sobie na lgnięcie.
Odzież służy do ochrony przed zimnem; nie ulegajcie
    modnym i drogim nowościom.
Bezstronność jest niedualna; nie lgnijcie do bliskich towarzyszy.
Nie przedkładajcie też jednego kraju nad drugi; nie lgnijcie do pojęcia ojczyzny.*

*Zamieszkajcie w jaskini, nie dla was klasztorne życie.
Praktykujcie w samotności; unikajcie towarzyskich zgromadzeń.
Porzućcie lgnięcie, uwolnijcie się od przywiązania.
Wolni od szarlatanerii, stańcie się joginami, którzy wyzwolili się sami z siebie.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Tybetańscy jogini następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to trzydziesty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich joginów.

31

Rinczen Drag z Njo, oraz inni świeccy Tybetańczycy zapytali wówczas:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy mężczyźni przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Starzy i młodzi, tybetańscy mężczyźni przyszłych pokoleń,
Szanujcie królewską świętość.
Przestrzegajcie zarządzeń władcy.
Nie wyrzekając się swoich własnych potrzeb,
Stójcie na straży ogólnego dobra, poświęćcie temu życie.*

*Nie składajcie próżnych obietnic.
Nie róbcie tego, co zabronione.
W czasie spotkań dążcie do porozumienia.
Nie okazujcie wstrętu wobec nędzy.*

*Dyskutujcie w grupach, to pomoże wam uniknąć przyszłych rozterek.
Słuchajcie najpierw rad mądrych ludzi.
Żyćcie w jedności, bądźcie niezawodni.
Kierujcie się radami myślących ludzi.*

*Niech odważni dowodzą armią.
Uzbrójcie żołnierzy.
Dajcie czuwać dozorcom nocą.
Wyznaczcie [do tego] służących, według kolejności.*

*Nie rozczarujcie tych, którzy wam ufają.
Im mądrzejszy mężczyzna,
Tym większe jego bogactwo, dostatek i sława.
Jeśli zezwolisz swemu potomkowi na zgłębianie Dharmy,
Twoje bogactwo się pomnoży.
Cokolwiek zamierzasz, najpierw się zastanów.
Nierozważne działanie jest bowiem przyczyną wielu kłopotów.*

*Jeśli coś można poprawić,
Po co być dalej niezadowolonym?
Jeśli czegoś nie można zmienić,
Po co tworzyć niezyczelne nastawienie?*

*Zmierzaj ku wybranemu celowi powoli, w końcu go osiągniesz.
Jeśli omijasz niebezpieczne miejsca, nie zranią cię wrogowie.*

*Gdy mówisz łagodnie, każdy cię zrozumie.
Gdy zwracasz się [do innych] opryskliwie i głośno — działa to na krótką metę.*

*Jeśli będziesz pracowity — osiągniesz wszystko.
Zuchwałość i niewierność przyniesie ci tylko zmęczenie.
[Mężczyźni,] Praktykujcie najwyższą Dharmę z myślą o tym
życiu i o następnych żywotach.
To zapewni [wam] trwałe dobro.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Tybetańscy mężczyźni następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to trzydziesty pierwszy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzony z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich mężczyzn.

Wtedy pani Dziangdziubma z Dromu oraz inne tybetańskie kobiety zapytały:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańskie kobiety przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Kobiety, źródło istnienia,
Jesteście podstawą dla domu, więc utrzymujcie go w porządku.
Dajecie życie, przeto wprowadzajcie w Dharmę wasze potomstwo.
Dla tego ciała jesteście wsparciem, doceniajcie zatem swoich mężów.*

*Dobry mąż tak jest cenny jak bicie twego serca, szanuj go więc.
Zły mąż — to pozostałości twjej karmy, ustępuj mu więc i nie okazuj mu pogardy.
Teściowie są jak rodzice, szanuj ich.
Mężczyźni w rodzinie twego męża, to jak ojcowie, czy bracia,
zadowalaj ich jedzeniem i skromnym zachowaniem.*

*Z bratowymi nie spędzisz wiele czasu, usługuj im należycie.
Ludzka wzgarda będzie cię dotykać, lecz ukazuj innym uśmiechniętą twarz.
Jeśli jesteś wybuchowa, czy arogancka, będzie ci zbywać na służbie.
Zjawiska mogą przybrać wrogą formę, staraj się być zatem niezmiennie czarująca.*

*Gadatliwa kobieta to przykra sprawa, daruj więc sobie plotki.
Wychwalaj i poważaj ojca swego, oraz braci, bądź skromna, miej umysł szlachetny.
[Kobiety,] To z waszych rąk synowie i mężowie otrzymują posiłki,
nie odmawiajcie więc wsparcia podróżnikom.
Dobrze karmcie służących, oraz rodzinę, bądźcie serdeczne.*

*Nie trzęście się nadmiernie nad każdym wydanym groszem; ochoczo
dzielcie z innymi posiłki.
Miejcie zawsze uśmiechnięte i promienne twarze, dbajcie o higienę.
Kładźcie się spać późno a wstawajcie wcześnie.
Pilnie wykonujcie sezonowe prace w waszych obejściach, nie ociągajcie się.*

*Dobrze doglądajcie bydła, stróżujące psy i służbę traktujcie ze współczuciem.
Nie żałujcie [pieniędzy] na szczytne cele.
Zapewni wam to błogosławieństwo w tym
I szczęście w następnych żywotach*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjące obecnie i mające się pojawić w przyszłości
Tybetańskie kobiety następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to trzydziesty drugi rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich kobiet.

Potem Logje Njitri Bum, oraz inni tybetańscy dobroczyńcy zapytali:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz] jak postępować mają tybetańscy dobroczyńcy przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Tybetańscy dobroczyńcy, którym czyta się na głos i recytuje Dharmę.
Powinni zachęcać duchowieństwo do nauki poprawnego czytania i pisania.
Każdy skryba niech najpierw nauczy się dokładnie
Kształtu i proporcji liter,*

*Równowagi, jaka ma panować między czernią i bielą,
I pilnego przepisywania, bez opuszczania, ale i bez powtórzeń.
Sponsorzy mają być wolni od pragnienia sławy
I zadowalać mają tych, którzy są warci szacunku, podarkami.*

*Niech przepętnią ich duch wiary, gdy ofiarowują prezenty,
Zaś ci co je przyjmują, niech czynią to bez pragnienia czy chciwości.
Zarówno ofiarodawcy jak i otrzymujący powinni jednogłośnie
Dedykować zasługę — niechaj przyniesie ona najwspanialsze oświecenie.*

*Takie działanie przyniesie jednym i drugim doskonałe dobro.
Tam gdzie sponsor ma nieczystą motywację,
A ten, któremu ofiarował swój szacunek, nie jest zadowolony,
Ma miejsce nie zasługa, lecz czyn karygodny.*

*Ten, którego obdarza się szacunkiem i który zajmuje się
czytaniem na głos bądź też śpiewami
Powinien najpierw opanować język i gramatykę;
Następnie, gdy czyta, niech należycie akcentuje słowa,
Niczego nie omijając, ani nie powtarzając.*

*Podczas śpiewów, niech unika wdawania się w rozmowy.
Niech recytuje z uwagą, niczego nie omijając, ani też nie powtarzając.
Wolny niech będzie od braku wdzięczności wobec Dharmy
I niech obcy mu będzie ten świadczący o braku szacunku
zwyczaj deptania po świętych tekstach.*

*Niech wizualizuje siebie jako mistrza i pana nauk,
Który uderza w wielki bęben Dharmy,
A gdy recytuje, sześć klas istot
Uzyskuje wyzwolenie dzięki słuchaniu tych nauk.*

*Gdy nadchodzi przerwa między medytacjami
Sponsor i osoba darzona przez niego szacunkiem
Powinni wspólnie dedykować zastugę — niech przyniesie ona oświecenie.*

*Dobroczynca, wzbudziwszy w sobie głęboką wiarę
Oraz chęć zadowolenia tego, któremu ofiarował swój szacunek,
Powinien dać mu wspaniałe prezenty,
Takie jak wyborne jedzenie i picie.
Jeśli będziecie postępować w ten sposób, zarówno ty,
ofiaroczyńco, jak i ty, ofiarobiorco,
Osiągniecie szczęście w tym życiu i oświecenie w następnym.*

*Są jednak sponsorzy i sponsorowani, którzy nie postępują w ten sposób,
Sponsor może być sknerą, płaci tylko za to, co już zostało wykonane.
Zmusza więc do pośpiechu, nie ceni uczoności.
Więc uczeni, którzy śpiewają, stają się nieuważni; opuszczają niektóre fragmenty. Zaś
nieuk będzie myślał tylko o tym żeby wcześniej skończyć.*

*Sponsor, który nie zapewni wsparcia, ni postugi
Nie zadowoli sponsorowanego prezentami, wywoła jedynie urazę.
Takie więzy między sponsorem i sponsorowanym nie są dobre, lecz karygodne.
Dobroczynca pragnął zastugi a stworzył jedynie złą karmę.
Tacy właśnie sponsorzy i tacy sponsorowani pojawiają się pod koniec tego wieku.
Nie postępujcie w ten sposób, starajcie się, aby wszystko, co robicie było Dharma.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Tybetańscy sponsorzy i sponsorowani następnych pokoleń,
przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to trzydziesty trzeci rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich dobroczyńców, oraz szlachetnych sponsorowanych.

34

Nadworny lekarz Merutsej, oraz inni tybetańscy uzdrowiciele zapytali wtedy:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej, [powiedz]
— jak postępować mają tybetańscy uzdrowiciele przyszłych pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Szlachetni nadworni lekarze, doktorzy i uzdrowiciele,
Po pierwsze, korzystając z obecności mistrza biegłego w uzdrawianiu,
Uważnie studiujcie podstawy: jak stosuje się i przygotowuje lekarstwa.
Następnie, zadowolwszy swego nauczyciela, proście go o pouczenia.*

*Wreszcie, gdy będziecie próbowali wyleczyć chorego — kierujcie się współczuciem.
Stawiając diagnozę, zbadajcie puls, mocz i [objawy widoczne] na ciele.
Jeśli sporządzicie jakiś medykament nie rozpoznawszy przedtem choroby,
Lekarstwo obróci się w truciznę.*

*Zaleca się terapię po rozpoznaniu choroby
— tak jak ogień gasi się strumieniem wody.
Po pierwsze, gdy brakuje wam doświadczenia, nie macie
także uzdrowicielskiej mocy.
Dalej, jeśli nie otrzymaliście ustnych pouczeń, nie będziecie
umieli rozpoznać choroby.*

*Wreszcie, gdy brak odpowiedniej terapii, lekarstwo staje się trucizną.
Tak to lekarz zamienia się w kata chorej osoby; trzyma w dłoni morderczą broń.
Nie postępujcie w ten sposób; ćwiczcie się, aż zostaniecie znawcami tematu.
Wykształceni uzdrowiciele winni zwracać się do innych
z łagodnością i współczuciem.*

*Ukróćcie żądzę bogactwa,
W przeciwnym bowiem razie raz wyleczony może w krótkim czasie
ponownie zapaść na zdrowiu.
Przepisując jakąś terapię nie kierujcie się jakością jadła, czy napitku, jaki wam dają,
W przeciwnym wypadku raz wyleczony może znowu zapaść na zdrowiu.*

*Oplata za leczenie ma być dostosowana do pacjenta.
Raz wyleczonemu może się potem pogorszyć z powodu
ciężkich życiowych warunków.*

*Otoczajcie każdego bodhicittą i współczuciem.
W głębi serc bądźcie wolni od Igniecia, udzielajcie natychmiastowej pomocy.*

*Chorzy ludzie są przedmiotem współczucia, macie więc ukoić ich ból.
Wspaniale byłoby, gdyby zadowolili was każdy rodzaj zapłaty, czy nagrody, jaką
otrzymacie w zamian za leczenie.
Odrodzicie się za to jako poważani królowie, pośród bogów,*

*Zaś w tym życiu będziecie cieszyć się wyśmienitym zdrowiem, oraz szczęściem.
Wszyscy chorzy ludzie niech okazują szacunek i dostarczają
Ratującemu życie mistrzowi medycyny — pożywienia, napojów, oraz rozrywek.
Płacąc, czy nagradzając za leczenie kierujcie się wagą całej sprawy.*

*Jeśli chory zaniedba okazania lekarzowi [wdzięczności] i szacunku,
W tym życiu spotka go pogarda, zaś w następnym — piekło
Wciąż powtarzającej się śmierci i zmartwychwstania.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Uzdrowiciele i chorzy następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to trzydziesty czwarty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich uzdrowicieli i chorych.

Wówczas Wairoczana, oraz inni mistrzowie i uczniowie zapytali:

— Panie, ponieważ zamierzasz udać się do Indii i nie pozostaniesz tu dłużej [powiedz] — jak postępować mają tybetańscy mistrzowie przyszlých pokoleń?

Mistrz Padma odrzekł:

*Słuchajcie, tybetańscy mistrzowie i uczniowie, którzy tworzycie dharmiczne więzy.
Po pierwsze, nauczyciele winni szkolić się, dopóki nie osiągną
w nauce doskonałej biegłości.*

*Za czym, gdy będą pilnie praktykować, pojawić się mają u nich pomysłne znaki.
W końcu, kierując się bodhicittą, powinni działać dla pożytku
czujących istot, wolni od stronniczości.*

*Nauczyciele, pokładajcie ufność w swoim poglądzie.
Oprzyjcie się na fundamentach nigdy nie naruszonych świętych związków
I zdobądźcie inicjacje, oraz czytane przekazy mocy, jak również
nauki dotyczące dwóch poziomów.*

*Praktykując, zjednoczcie samadhi i rozróżniającą mądrość.
Kończąc sesje medytacyjne, wprowadzajcie w życie zręczne działanie.⁵⁴
Stańcie się mistrzami, którzy osiągnęli doskonałość sześciu
granic Tajemnej Mantry.*

*Uczniowie poszukujący nauczyciela
Powinni zbadać mistrza, niech szukają kogoś uczonego
i urzeczywistnionego w praktyce.
Niech ofiarują mu stosowne podarki; pełni szacunku, niechaj proszą o pouczenia.
Nie ustając w praktykowaniu Dharmy, w uczeniu się,
przemyśliwaniu oraz medytacji.*

*Zgromadźcie inicjacje i czytane przekazy mocy, po czym proście o dalsze
nauki dotyczące dwóch poziomów.
Dzięki wyteżonej praktyce osiągniecie wreszcie pożądaný rezultat,
służący waszemu własnemu dobru⁵⁵.
A gdy pojawią się już oznaki urzeczywistnienia, zaczniecie myśleć
o pożytku innych istot.*

*Nauczyciel, który nie sprawdza, jakie postępy poczynili jego uczniowie, tworzy
dharmiczne więzy z niewiele wartymi ludźmi
Uczeń, który wiąże się z niesprawdzonym mistrzem, tworzy związek
pozbawiony istotnego znaczenia.
Tam, gdzie nie ma błogostawieństwa Dharmy, nawet wytrwała*

*praktyka nie przyniesie rezultatów.
Nauczyciel i uczeń, którzy nie utrzymują swoich samaja, są niczym cieleta splecione
jednym powrozem i spadające razem w przepaść.*

*Gdy dojrzeje owoc piekielnej kary, nie będzie szansy na wyzwolenie.
Mistrzowie i uczniowie, nie postępujcie w ten sposób, badajcie się nawzajem!
Uczniowie powinni posiadać wielką wiarę, oddanie i współczucie.*

*Ujrzyjcie w swym mistrzu Buddę, utrzymujcie to czyste postrzeżenie.
Utrzymujcie pełną szacunku postawę, bądźcie wolni od arogancji, czy próżności.
Bądźcie szczodrzy i pilni, nie ociągajcie się.*

*Mistrzowie, takim uczniom udzielcie dokładnych ustnych pouczeń.
Są ludzie, którzy na klęczkach proszą o nauki, płaszcą się i przymilają.
Nadęci i chorujący na manię wielkości; ich działanie
wyptywa z próżności i arogancji.*

*Niezdolni do dawania, są to oszuści i hipokryci.
Jeśli będziecie uczyć takich nic nie wartych ludzi, wasze samaja będą zagrożone.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie, lub mający pojawić się w przyszłości,
Mistrzowie i uczniowie następnych pokoleń, przechowajcie to w waszych sercach.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to trzydziesty piąty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do tybetańskich nauczycieli i uczniów, tworzących dharmiczne więzi.

Następnie Mistrz Padma zwrócił się do przyszłych pokoleń Tybetańczyków ze swym głównym przesłaniem.

*Królowie, ministrowie, ludzie Tybetu — tego zacofanego miejsca na kresach, Jesteście rasą czerwonych demonów, pozbawieni współczucia i życzliwości.
Wasz ojciec pochodzi od małpy, nie mającej odrobiny skromności, lub wstydu,
Zaś matką waszą była górską demonica, kłótniwa, a nieprzychylna Dharmie.*

*Jesteście bydlęcą rasą, wypełnia was pragnienie bogactwa.
Jeśli nie zwrócicie się ku cnotliwym czynkom, w przyszłym
życiu czeka was upadek do niższych sfer.
Nie zapominajcie o tym, że to życie minie szybko i umrzecie.
Co się spotyka, musi się rozdzielić, nie walczcie więc i nie wszczynajcie kłótni.*

*Trzeba będzie porzucić to, co zostało zgromadzone, nie lgnijcie więc tak
zapamiętałe do bogactwa.
Przywiązanie, to kajdany, nie przyjmujcie zatem schronienia
w niepohamowanym chwytaniu.
Co się narodziło, musi umrzeć, myślcie więc o przyszłym życiu.*

*Najzatwardzialszy grzesznik pójdzie do piekła; kto jest w stanie to znieść?
Chciwość sprawi, że odrodzicie się jako głodne duchy i będziecie
cierpieć głód, oraz pragnienie.
Odrzucając Dhamę szykujecie sobie odrodzenie jako zwierzęta; pamiętajcie o tym. To
życie to cenny depozyt; nikt nie wie, kiedy zostanie zabrany.*

*Zjawiska są iluzoryczne, zrozumcie ich nietrwałość.
Pożywienie i dostatek są niczym krople rosy; nie można wiedzieć, kiedy znikną.
Pamiętajcie, że służący, to podróżnicy, których spotykacie na drodze.
Wrogość jest złudzeniem; zrozumcie tę pomyłkę.*

*Niech wam zapadnie w pamięć i to, że więzy rodzinne, to bilet do samsary.
Zrozumcie, że potomkowie są karmicznymi wierzycielami;
przychodzą po swój dług.*

*Traciecie życie na czcą paplaninę.
Czy widzicie? Przybyli wysłannicy króla Jamy.*

*Postuchajcie mnie, Tybetańczycy, wy czerwoni demoni,
Proście Trzy Klejnoty o ochronę przed trzema niższymi światami.
Wesprzyjcie się na guru, jidamach i dakiniach w tym i w przyszłych żywotach.
Obierzcie drogę do wyzwolenia praktykując właściwy pogląd, medytację i działanie.*

*Przyjmijcie Wielkiego Współczującego jako opiekuńcze
bóstwo Tybetu, które jest wam przeznaczone.
Porzućcie dziesięć złych uczynków, nauczcie się dziesięciu dobrych.
Jeśli będziecie tego przestrzegać, osiągniecie szczęście
w tym i w następnych żywotach.*

*Ja, Padmakara, odchodzę teraz;
Żyjący obecnie lub mający pojawić się w przyszłości,
Przechowajcie to waszych sercach, wszyscy ludzie Tybetu.*

Takich właśnie udzielił pouczeń.

Był to trzydziesty szósty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jakie były ostatnie słowa Mistrza Padmy skierowane do wszystkich Tybetańczyków.

Tybetański król oraz inni uczniowie pokłonili się przed Mistrzem Padmą i okrażali go w dowód szacunku, zaś książę Mutig Tsenpo rzekł:

— E ma ho! Najwyższa nirmanakajo, wielki mistrzu — oto my, prymitywne tybetańskie plemiona, nie znająca religii rasa barbarzyńców; nie ma wśród nas nikogo, kto praktykowałby dziesięć cnotliwych działań. W przeszłości był tu król Songtsen Gampo, emanacja Wielkiego Współczującego. Wybudował sto osiem wielkich i mniejszych świątyń, w tym Trulnang i Ramocze w Lhasie. Zaprosił z Indii kilku panditów, którzy przetłumaczyli liczne tajemne nauki. Okazał Tybetowi wielką dobroć. Potem król Trisong Deutsen sprowadził Ciebie oraz innych hinduskich uczonych. Wzniósł Samje i wiele innych świątyń. To on ustanowił religijne prawo i, kierowany współczuciem, zaprowadził tu pokój. Teraz odszedł a ty, mistrzu zamierzasz wyruszyć do Indii. Tybetańską ziemię okryje mrok, nikt nas nie ochroni. To naprawdę wielka strata.

Tym śnieżnym wzgórzom Tybetu oraz ich mieszkańcom przeznaczony jest jako bóstwo opiekuńcze bodhisattwa Awalokiteśwara, Wielki Współczujący. On ma nawrócić tę krainę; dlatego proszę, mistrzu, pomyśl o nas. Błagam, udziel instrukcji dotyczących praktyki Wielkiego Współczującego, która zamyka bramy odrodzenia w sześciu światach i prowadzi nas do doskonałego stanu Buddy.

Mistrz Padma odrzekł:

— Szlachetny książę, tybetański królu, ministrowie oraz wszyscy inni, słuchajcie mnie. Prawdziwie i doskonale oświecony Siakjamuni nie postawił na tej tybetańskiej ziemi swych stóp. Tybet nie był mu przeznaczony. W owym czasie mieszkały tu zwierzęta. Gdy Błogosławiony miał odejść w paranirwanę, udzielił bodhisattwie Awalokiteśwarze błogosławieństwa oraz przepowiedni. Wówczas Awalokiteśwara zesłał do Tybetu emanację swego umysłu, bodhisattwę małpę. Jednocześnie bogini Tara przejawiała się w Tybecie jako górską demonica. Tych dwoje stało się ojcem i matką tybetańskiej rasy, która zaludniła tę ziemię. Ojcem Tybetańczyków była małpa — są oni zatem niezmordowani. Ich matką była górską demonica — mają więc mało współczucia, gustują w niecnym uczynekach i nie przepadają za Dharma.

Na szczęście jednak ci sami rodzice byli też emanacjami Wielkiego Współczującego, oraz Tary, tak więc jest nadzieja, że da się ulepszyć to tybetańskie plemię. Dobrze się stało, żeście zapytali o pouczenia do praktyki Wielkiego Współczującego; udzielię teraz stosownych wyjaśnień.

Po tym przemówieniu Mistrz Padma nauczał króla oraz ministrów tantr, tekstów, sadhan i spełniania działań Wielkiego Współczującego. Najpierw jednak podzielił owe instrukcje na dwie części: ogólną i szczegółową.

Był to trzydziesty siódmy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym jak król i ministrowie prosili Mistrza Padmę o pouczenia do praktyki bodhisattwy Awalokiteśwary.

Następnie Mistrz Padmakara zwrócił się do tybetańskiego księcia i ministrów z tymi słowami:

— Miłosierny Pan, Awalokiteśwara, spogląda z niesłabnącym współczuciem na istoty sześciu światów. Współczucie oznacza miłość; współczucie, którym objęte są czujące istoty, jest niczym uczucie matki dla jedynego dziecka. Awalokiteśwara obejmuje swym wszechogarniającym współczuciem wszystkie dręczone niedolą istoty sześciu światów.

Owo związane z Dharumą współczucie wyraża się w sześciu sylabach Om Mani Padme (Peme) Hung.

Om koi cierpienie przemiany, któremu podlegają bogowie i pomaga im w osiągnięciu szczęśliwości.

Ma koi cierpienie biorące się z walki, którego doświadczają półbogowie i pomaga im w osiągnięciu szczęśliwości.

Ni koi ból ciężkiej pracy i ubóstwa, któremu podlegają ludzkie istoty i pomaga im w osiągnięciu szczęśliwości.

Pad koi cierpienie biorące się z głupoty, któremu podlegają zwierzęta i pomaga im w osiągnięciu szczęśliwości.

Me koi udrękę głodu i pragnienia, której doświadczają głodne duchy i pomaga im w osiągnięciu szczęśliwości.

Hung koi cierpienie gorąca i zimna, którym dręczone są piekielne istoty i pomaga im w osiągnięciu szczęśliwości.

Jeśli będziecie praktykować pod przewodnictwem króla dziesięć dobrych uczynków, osiągnięcie stan bóstwa wyższych sfer. Jednakże ten boski stan nie uwolni was od cierpienia. Gdy kończy się życie boga, przychodzi doświadczenie upadku i przemiany. Ciało wydziela wstrętną woń, jego blask gaśnie. Zboża, co dawniej rosły nie uprawiane, zaczynają więdnąć, zaś zbiorniki wodne wysychają. Cenne rumaki i cudowne, spełniające życzenia bydło czmychają we wszystkie strony. Pan Wielkiego Współczucia widzi to wszechobecne cierpienie bogów, którym dane jest widzieć, że ich boska zasługa wyczerpuje się i nadszedł czas upadku do niższych światów.

Jeśli zajmować was będzie głównie nienawiść i zazdrość, odrodzicie się jako półbogowie. Gdy bogowie i półbogowie walczą ze sobą, zasługa tych pierwszych sprawia, że wygrywają. Ciała półbogów zostają pocięte, zranione i uśmiercone przy pomocy podobnej do kół broni, jaką dysponują bogowie. Ponadto nieszczęście półbogów wzmagane jest przez ciągłe walki i spory, którym oddają się w swoim gronie. Są świadomi tego, iż po śmierci udadzą się do niższych sfer; ich cierpienie jest więc bardzo dotkliwe.

Odrodziwszy się w ludzkiej postaci nie umkniecie cierpieniu. Zaczniemy od tego, że cierpienia doświadczą się już w łonie matki, a jest ono niczym ból bycia rzuconym w przepaść, gdy matka wstaje, i jak ból bycia miażdżonym pomiędzy dwiema skałami, gdy matka zje obfity posiłek; i jak ból bycia unoszonym przez wiatr, gdy matka stoi; i jak ból bycia miażdżonym przez górę, gdy matka kładzie się; i jak ból bycia rozdieranym na strzępy, gdy matka ciężko pracuje, unosi się bądź siada; i jak ból bycia duszonym, gdy

matka wydaje was na świat; i jak ból bycia rzuconym na cierniowy stos, gdy matka kładzie was; a gdy was podnosi, czujecie się niczym mały ptak unoszony przez jastrzębia.

Dorastając doświadczacie niezliczonych cierpień. Musicie pracować na roli, wysilać się i starać, próbujecie coś zdobyć, podróżujecie, pędzicie żywot nędzarza lub człowieka zniewolonego, i tak dalej, i temu podobne...

Kiedy się starzejecie, ubywa składników waszego ciała. Skóra traci blask, zmysły zaczynają szwankować. Ślepniecie i głuchniecie. Nos was zawodzi, zęby wypadają, jękacie się i nie potraficie ustać na nogach. Siadając pokładacie się. Stajecie się nieprzyjemni i nieznośni dla własnych dzieci i dla innych ludzi. Konacie, dręczeni tą myślą: „Starzeję się!”

Gdy nadchodzi śmierć, wasze ciało — tak drogie za życia — zostaje porzucone. Zostawiacie towarzyszy i przyjaciół. Nieważne, ile nagromadziliście dóbr i bogactwa. Nie możecie tego zabrać ze sobą. Dzieci oraz służba pozbędą się ciała, odrzucają je jak kamyk. Zacznie się myślenie: „Co z moją świadomością? Pójdzie teraz do niższych światów!”

Zanim skonacie, doświadczycie jeszcze frustracji z powodu tego, że nie osiągnęliście rzeczy, na których wam zależało; zadręczy was uczucie głodu i wyczerpania, oraz poczucie niemożności zabezpieczenia tego, co udało wam się zdobyć; zawładnie wami lęk przed spotkaniem z wrogami, przemożna troska o zabezpieczenie bytu rodzinie, wsparcie dla syna i wydanie za mąż córki. Doświadczycie frustracji bycia ciągle zajęтым i bólu ciężkiej pracy w polu.

Jeśli grzeszyliście dziesięcioma niecnymi uczynkami, pójdziecie do niższych światów i tam cierpieć będziecie wielką niedolę. Zwierzętom z pewnością nie uda się przekroczyć tego cierpienia, gdyż są więzione przez ludzi. Ludzie zaprzęgają je do pługa, objuczają ciężkimi ładunkami i prowadzą na rzeź. Jeśli chodzi o zwierzęta nieudomowione, to zwierzyna płowa jest zabijana przez myśliwych a ryby przez rybaków. Słabsze zwierzęta padają łupem drapieżników, które mordują się nawzajem. Zwłaszcza mieszkańcy oceanów, którzy żyją tak blisko siebie jak cząsteczki ryżowej papki w ryżowym alkoholu, pożerają się wzajemnie; nawet mały robak może zjadać większe stworzenie — znamy owady pasożytujące na koniach czy osłach oraz mięsożerne insekty. Jest to świat pełen niewyobrażalnych cierpień.

Człowiek odradzający się jako głodny duch także jest wystawiony na męki. Pożywienie jest niczym rozpalone żelazo, a napoje jawią się jako krew, lub ropa. Gdy duch próbuje się posilić, doznaje nieznośnego uczucia palenia. Niełatwo mu też znaleźć jakieś jedzenie czy picie, a gdy już je zdobędzie, nie może go przełknąć. Nawet jeśli uda mu się wepchnąć je do przełyku, żołądek wciąż nie jest pełny. Ponadto, w tej sferze znajduje się także pożywienie pilnowane przez strażników; czasami przychodzi też ktoś inny, aby odebrać duchowi zdobyty pokarm. Głodne duchy zamieszkujące powietrze nie panują nad swym szkodliwym działaniem i przynoszą szkodę ludziom. Niektóre z nich, zwane *szin* oraz *serak* umierają z powodu dręczących je chorób. Nie znają na nie lekarstwa i przekazują je ludziom. W czasie bicia w bęben czy odprawiania egzorcyzmów, duchy owe doświadczają straszliwych cierpień.

Odrodziwszy się w pieklach, czujące istoty cierpią niewyobrażalne męki gorąca bądź zimna. Jest osiem gorących piekieł. W Piekle Zmartwychwstania umieracie i odradzacie się setki razy w ciągu dnia. W Piekle Czarnej Linii wasze ciała są oznaczane przy pomocy specjalnej miarki, po czym piekielna niewiasta przepiłowywuje je na pół, wzdłuż wymierzonej linii. W Piekle Miażdżenia jesteście miażdżeni tłuczkiem, we wnętrzu żelaznego młódcierza. W Piekle Płaczu zawodzicie, gdy wokół waszych szyj zaciskają się

pętle. W Piekłe Głośnego Płaczu zawodzicie, gdy wrzucają was do wnętrza pojemnika wykonanego z rozpalonego żelaza. W Gorącym Piekłe gotujecie się, wsadzeni do miedzianego garnka, wielkiego niczym przestrzeń nieba. W Najgorętszym Piekłe jesteście przypiekani i gotowani, a przytrzymują was żelazne obcęgi. W Piekłe Nieustannego Gorąca wiatr karmy przytłacza was i ciśnie na dół; ten nieznośny ból nie ustaje ani na chwilę.

Istnieje też osiem zimnych piekieł. W Piekłe Skowytów jęczycie doświadczając zamarzania. W Piekłe Odmrożeń wiatr karmy sprowadza na was bolące odmrożenia. W Piekłe Piekącego Szlamu rany na waszym ciele otwierają się i wypływa z nich mulista, podobna do ropy ciecz. W Piekłe Szczękania Zębami panuje przejmujące zimno tak, że bez przerwy szczękacie zębami. W Rozdzierającym Piekłe Błękitnego Lotosu wasze ciała rozpadają się na osiem części. W Rozdzierającym Piekłe Czerwonego Lotosu wasze ciała rozpadają się na szesnaście części, zaś w Rozdzierającym Piekłe Wielkiego, Czerwonego Lotosu wasze zamrożone ciała rozpadają się na trzydzieści dwie części.

W Piekłach Tymczasowych cierpicie za dnia i umieracie nocą. W Sąsiadującym Piekłe umieracie po stokroć w ciągu dnia. Doświadczacie też bardziej prozaicznych cierpień, jak wędrówka w dole pełnym rozżarzonych węgli, które sięgają wam po kolana, czy przeprowianie się przez Bagno Gnijących Trupów. Mięso i kości waszych ciał krojone są na Szlaku Brzytwy; spada też na was Grad Mieczy. Istnieją nieprzeliczone rodzaje piekielnych mąk.

Pan Wielkiego Współczucia, szlachetny Awalokiteśwara, czuwa nieustannie nad czującymi istotami, które nie są w stanie wydobyć się z cierpienia.

Współczucie, które ma na celu przerwanie tych samsarycznych mąk sześciu rodzajów istot pojawia się w formie mantry: Om Mani Padme Hung.

Om przerywa proces odrodzeń w sferze bóstw i opróżnia ich świat.

Ma powstrzymuje przed odrodzeniem w sferze pół bogów i opróżnia ich świat.

Ni wydobywa nas z ludzkiej sfery i opróżnia ten świat.

Pad wydobywa ze zwierzęcych odrodzeń i opróżnia świat zwierząt.

Me wydobywa ze sfery głodnych duchów i opróżnia ów świat.

Hung przerywa proces piekielnych odrodzeń i opróżnia piekielne światy.

Tak oto siedziby sześciu rodzajów istot zostają opróżnione i samsaryczne światy stają się pierwotnie czyste.

Sześciosylabowa mantra, kwintesencja istoty Wielkiego Współczującego, ma moc prowadzenia czujących istot do krain Buddów.

Był to trzydziesty ósmy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym jak Pan Wielkiego Współczucia obejmuje trzema rodzajami współczucia istoty sześciu światów.

Mistrz Padma rzekł tybetańskiemu królowi Mutigowi i bliskim uczniom:

— Słuchajcie, tybetański królu, arystokraci, oraz poddani! **Om Mani Padme Hung** jest kwintesencją istoty Wielkiego Współczującego, tak więc wypowiedzenie tej mantry choćby tylko jeden raz przynosi niezmierną zasługę. Z jednego nasiona lotosu może powstać wiele kwiatów; leży to poza zasięgiem naszych wyobrażeń. W porównaniu z czymś takim zasługa płynąca z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry tylko raz jest znacznie większa. Jedno nasiono sezamu może zrodzić wiele roślin, lecz w porównaniu z czymś takim zasługa płynąca z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry tylko raz jest znacznie większa. Słony ocean jest zasilany przez cztery wielkie i niezliczone małe rzeczki, lecz w porównaniu z czymś takim zasługa płynąca z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry jest znacznie większa. Gdy zwracacie się do cennego, spełniającego życzenia klejnotu, wszystkie wasze potrzeby i pragnienia zostają zaspokojone, lecz pożytek płynący z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry, choćby tylko jeden raz, jest znacznie większy.

Om Mani Padme Hung. Można policzyć krople deszczu, które spadły w czasie pory deszczowej w ciągu dwunastu lat, lecz zasługi płynącej z jednorazowego wymówienia sześciu sylab nie da się policzyć. Można policzyć ziarna zasadzone na ziemiach czterech kontynentów, lecz zasługi płynącej z jednorazowego wymówienia sześciu sylab nie da się policzyć. Można zliczyć włosy na ciałach wszystkich żyjących zwierząt, lecz zasługi płynącej z jednorazowego wymówienia sześciu sylab nie da się policzyć.

Om Mani Padme Hung. Tych sześć sylab to kwintesencja istoty Wielkiego Współczującego. Można zniszczyć górę meteorytów wysoką na osiemdziesiąt tysięcy mil, jeśli tylko będziemy ją raz na jeden eon pocierać najdelikatniejszą bawełną z Kasziki. Zasługa płynąca z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry, choćby tylko jeden raz, nie ulega zniszczeniu. Owady *merutsej* mogą zjeść Górę Sumeru aż do jej podstawy, ale zasługa płynąca z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry, choćby tylko jeden raz, nie ulegnie zniszczeniu. Ptak *tito* może usunąć swym dziobem cały piasek z dna Gangesu, ale zasługi płynącej z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry, choćby tylko jeden raz, nie da się usunąć. Niewielki wiatr może poruszyć ziemię czterech kontynentów i Góry Sumeru, lecz zasługa płynąca z wypowiedzenia sześciosylabowej mantry, choćby tylko jeden raz, pozostaje nienaruszona.

Om Mani Padme Hung. Można zmierzyć zasługę nagromadzoną z powodu wzniesienia stupy z siedmiu cennych kruszców, wypełnionej relikwiami Buddów wszystkich systemów światów, oraz zasługę biorącą się z nieustannego składania ofiar, lecz zasługi płynącej z jednorazowego wypowiedzenia sześciosylabowej mantry nie da się zmierzyć. Można zmierzyć zasługę biorącą się z ofiarowywania Buddom w ich królestwach kadzideł, lampek, perfum, wody do mycia, muzyki i innych rzeczy: będzie ona równa liczbie ziaren piasku w naszym systemie światów. Zasługi płynącej z jednorazowego wymówienia sześciosylabowej mantry nie da się przeliczyć.

Om Mani Padme Hung. Tych sześć sylab to istota umysłu szlachetnego Awalokiteśwary. Jeśli powtórzycie tę mantrę 108 razy dziennie nie odrodzicie się w trzech niższych światach. Odrodzicie się w ludzkim ciele i doświadczycie wizji szlachetnego Awalokiteśwary.

Recytując tę mantrę według wskazówek, dwadzieścia jeden razy w ciągu dnia, zyskacie inteligencję i łatwość uczenia się. Wasz głos będzie melodyjny i pojmiecie całą Buddadharmę. Recytując tę mantrę siedem razy dziennie oczyścicie wszelkie grzechy i usuniecie wszelkie przeszkody. W przyszłych żywotach, bez względu na to gdzie się odrodzicie, doświadczać będziecie obecności Awalokiteśwary.

Ktoś dotknięty chorobą, czy złymi wpływami, nad światowe zabiegi lecznicze czy inne środki zaradcze powinien przedkładać zasługę płynącą z recytacji sześciu sylab; na chorobę czy przeszkody jest to najlepszy sposób. To najskuteczniejszy środek przeciwko wszelkim dolegliwościom i złu, skuteczniejszy od lekarstw oraz innych kuracji.

Pożytek z recytacji sześciu sylab jest przeogromny, nawet Buddowie trzech czasów nie mogliby go w pełni opisać. Dlaczego tak jest? Ponieważ ta mantra to istota umysłu szlachetnego bodhisattwy Awalokiteśwary, który wciąż patrzy ze współczuciem na istoty sześciu światów. Dlatego właśnie recytacja tej mantry wyzwala wszystkie istoty z samsary.

*Król oraz uczniowie, którzy nadejdą w przyszłości,
Powinni wziąć Wielkiego Współczującego za swego jidama.
Recytujcie sześć sylab, mantrę — esencję
I wyzwólcie się od lęku przed upadkiem do niższych światów.*

*Awalokiteśwara jest przeznaczony Tybetowi,
Módlcie się zatem i zanoście do niego pełne wiary i oddania prośby.
Pojawi się błogosławieństwo i inne osiągnięcia;
Uwolnicie się od wahań i wątpliwości.*

*Z tego co wiadomo mnie, Padmakarze,
Buddowie trzech czasów nie przekazali nigdy głębszych
i szybszych w działaniu nauk.*

*Ja, Padmasambhawa, odchodzę teraz.
Przechowajcie to w waszych sercach,
Tybetańczycy, którzy za mną podążacie, królowie i uczniowie
Obecnych i przyszłych pokoleń*

Usłyszawszy słowa Mistrza Padmy tybetański król, oraz zaufani uczniowie wielce się uradowali i czcili mistrza, składając przed nim pokłony.

Był to trzydziesty dziewiąty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym jakie korzyści i zasługi płyną z recytacji sześciusylabowej mantry Wielkiego Współczującego.

40

Kiedy Mistrz Padma podjął postanowienie o wyprawie w celu poskromienia zamieszkujących południowy zachód rakszasów, tybetański król, bliscy uczniowie oraz inni odprowadzili go do mangjulskiej przełęczy. Gdy mu się pokłonili, mistrz dosiadł słonecznego promienia i zaśpiewał tę pieśń:

*Guru, jidamy, dakinie — proszę, ozdabiajcie swą obecnością szczyt mej głowy.
Zasiądźcie tam i ześlijcie błogostawieństwo.
Słuchajcie teraz, tybetański królu oraz wy, uczniowie.*

*Ja, Padmakara z Uddijany przybyłem do tego świata, na kontynent Dzambu.
Postępując się czterema sposobami wywierania wpływu,
Doprowadziłem tych, którym dane było się uczyć, do dojrzałości i wyzwolenia.
Wyruszam teraz w podróż do Indii; a oto jak będę podróżował:*

*Jestem joginem, wymykam się słowom, myślom, opisom.
Przemierzam równinę poglądu wolnego od skrajności.
Gdy przemierzam równinę poglądu,
Postrzegam zjawiska, oraz fakt istnienia jako dharmakaję.*

*Jestem joginem promiennego zjawiska i pustki.
Przemierzam równinę medytacji pustej błogości.
Gdy przemierzam równinę medytacji,
Podróżuję poza nią i poza stan po medytacji.*

*Jestem joginem samowyzwalającej się percepcji,
Przemierzam równinę spontanicznego postępowania.
Gdy przemierzam równinę spontanicznego postępowania,
Czuje smak równości, bez przyjmowania i bez odrzucania.*

*Jestem joginem samoistności, wolnym od tworzenia.
Przemierzam równinę spontanicznego spełnienia.
Gdy przemierzam równinę rezultatu
Nie towarzyszy mi ani nadzieja, ani strach.*

Słuchajcie dalej, tybetański królu i wy, uczniowie!

*Jestem joginem, poza mową, myślą, wyrażeniem.
Przemierzam przełęcz poglądu wolnego od skrajności.
Gdy przemierzam przełęcz poglądu
Wznoszę się nad medytację, poprzez dzień i noc⁵⁶.*

*Jestem joginem promiennego zjawiska i pustki,
Przemierzam przełęcz medytacji pustej błogości.
Gdy przemierzam przełęcz medytacji
Nie ma we mnie ani ospałości, ani zaangażowania.*

*Jestem joginem samo wyzwolonej percepcji.
Przemierzam przełęcz spontanicznego postępowania.
W tej podróży zasiewam nasiona wszechwiedzy.*

*Jestem joginem samoistności, wolnym od tworzenia.
Przemierzam przełęcz spontanicznego spełnienia.
Przemierzam tę przełęcz rezultatu.
Jestem Buddą doskonałego urzeczywistnienia.*

Słuchajcie dalej, tybetański królu oraz wy, uczniowie!

*Jestem joginem, poza mową, myślą, wyrażeniem.
Przemierzam zbocze poglądu wolnego od skrajności.
W swej podróży, pokonuję ten górski stok.
Domem jest mi nienarodzona dharmata.*

*Jestem joginem promiennego zjawiska i pustki,
Który pokonuje zbocza medytacji pustej błogości.
Przemierzam ten stok medytacji.
Nie-medytacja, wolna od rozproszeń, jest mi domem.*

*Jestem joginem samo wyzwolonej percepcji,
Który przemierza zbocza spontanicznego postępowania.
Pokonując zbocze spontanicznego postępowania
Stosuję się do słów Sugatów.*

*Jestem joginem samoistności, wolnym od tworzenia.
Przemierzam zbocza spontanicznego spełnienia.
Jestem Buddą, który oczyścił strumień istnienia.*

Słuchajcie dalej, tybetański królu oraz wy, uczniowie!

*Jestem joginem, poza mową, myślą, wyrażeniem.
Zmierzam do siedziby poglądu wolnego od skrajności.
Gdy podróżuję do tego miejsca.
Samsara i nirwana mają tę samą naturę.*

*Jestem joginem promiennego zjawiska i pustki.
Zmierzam do siedziby medytacji pustej błogości.*

*Gdy podróżuję do tego miejsca.
Naturą myśli jest pierwotna mądrość.*

*Jestem joginem samowyzwolonej percepcji,
Zmierzam do siedziby spontanicznego postępowania.
Gdy podróżuję do tego miejsca,
Zjawiska i istnienie mają naturę mandali.*

*Jestem joginem samoistności, wolnym od tworzenia.
Zmierzam do siedziby spontanicznego spełnienia.
Gdy podróżuję do tego miejsca,
Wszystko jest naturą Buddy.*

*Odchodzę, wyruszam do krainy rakszasów
Aby ukazać im moc magii i cudów.
Odchodzę, wyruszam, aby poskromić rakszasy.
Odchodzę, wyruszam, aby nieść szczęście.*

*Wyruszam, aby objąć rakszasy naukami Dharmy.
Tybetański królu, służący, uczniowie —
Pozostańcie w zdrowiu.*

*Osiągnąwszy nieśmiertelne, niestworzone ciało,
Wykroczyłem poza cierpienie, czy niewygody.
Moje współczucie nigdy nie ustaje.*

*Módlcie się zatem, wzywajcie mnie z wiarą i oddaniem.
Będziemy się jeszcze spotykać.
Jeśli zgłębicie przewodnią myśl mojej pieśni, okaże się,
Że samsara nie jest niczym, co należałoby odrzucić,
A nirwana nie jest czymś, do czego trzeba dążyć.
Samsara i nirwana są nierozdzieloną dharmakają.
Zacni ludzie, zrozumcie znaczenie mych słów!*

Mistrz Padma skończył śpiewać. Króla i uczniów wypełnił smutek i gorzko zapłakali.

Był to czterdziesty rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak w odpowiedzi na składany mu hołd Mistrz Padma zaśpiewał pieśń.

41

Król i inni uczniowie bili pokłony, okrążali go w dowód szacunku i błagali:

— Prosimy, pozwól nam iść ze sobą; będziemy ci służyć!

W odpowiedzi, aby wiedzieli, że ich nie odrzuca, Mistrz Padma zaśpiewał im tę pieśń:

Przyjmuję schronienie w Trzech Obiektach —

W Buddzie, Dharmie i Sandze.

Zanoszę prośby do Trzech Korzeni —

Do Guru, Jidama i Dakini.

Trzy doskonałości: dharmakaja, sambhogakaja i nirmanakaja

Zsyłają błogostawieństwo.

Słuchajcie mnie, tybetański królu oraz wy, poddani!

Zaśpiewam wam pieśń o znaczeniu Dharmy:

Sęp, co przemierza niebo,

Schodzi na ziemię, gnany żądzą pożywienia.

Ani się spostrzegł, a jest już w pułapce.

Majestatyczna, śnieżna lwica, przebywająca na lodowcu,

Schodzi na dół, do lasu, gnana pożądaniem.

Czy nie widzi, jak zamieć wzmaga się i szaleje?

Tygrys z sandałowych lasów na południu,

Wędruje wąwozami, gnany pożądaniem.

Czy nie może dojrzeć zbliżającej się lawiny?

Wielka ryba przemierza wody.

Ścigając przynętę, gnana pożądaniem —

Czy nie widzi, jak wokół niej zacisnęła się sieć?

Wasze umysły, pierwotny Budda,

Nie ustają w poszukiwaniach, gna je żądza.

Czy nie widzicie, że jest to tylko błędzenie w samsarze?

Teraz, gdy macie cenne, ludzkie ciała,

Unosi was prąd światowych zajęć.

Czy nie widzicie, jak ucieka wam życie?

Wysłuchajcie mnie jeszcze raz, tybetański królu oraz wy, poddani.

Znalazłszy się pośród ludzkiej ciżby,

*Zastosujcie pouczenie o traktowaniu swego ciała jak pustelni!
Jeśli chcecie porzucić rozproszony umysł —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Gdy wasza skierowana na zewnątrz uwaga słabnie,
Zastosujcie pouczenie o traktowaniu własnej percepcji jak ścieżki!
Jeśli chcecie odrzucić lgnięcie do zjawisk —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Gdy wzrasta wewnętrzny świat myśli,
Zastosujcie pouczenie myślenia o trzech kajach!
Jeśli chcecie pozbyć się myśli, które tworzą rzeczy i pojęcia —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Gdy waszą medytacją zawładnie ospałość, podniecenie, bądź rozproszenie,
Zastosujcie alchemiczne pouczenie o przekształcaniu ich w złoto!
Jeśli chcecie osiągnąć niewzruszoną medytację —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Podczas i po medytacji stosujcie pouczenie o lampie rozświetlającej ciemności!
Jeśli zależy wam na nagromadzeniu doświadczenia, oraz osiągnięciu samadhi —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Gdy nęka was przywiązanie do waszych ciał, zastosujcie pouczenia o
Traktowaniu ich jak domów, w których otrzymujecie gościnę!
Jeśli chcecie porzucić ojczyznę —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Przyjąwszy wsparcie mudry, czyli partnera,
Stosujcie się do pouczeń o traktowaniu phonji (duchowego partnera) jak ścieżki.
Jeśli zależy wam na krótkiej ścieżce —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Wizualizując ciało jako ścieżkę metod,
Stosujcie pouczenie o natychmiastowym żarze błogości!
Jeśli zależy wam na doświadczeniu natury błogości i pustki —
Dalej, chodźcie za mną!*

*Gdy morzy was sen ignorancji,
Zastosujcie pouczenie o przejrzystości snu!
Jeśli chcecie traktować przeszkadzające emocje jak ścieżkę —
Dalej, chodźcie za mną!*

Otrzymaawszy cztery przekazy mocy ścieżki dojrzewania,
Stosujcie pouczenia o napełnianiu wazy aż po brzegi!
Jeśli zależy wam na tym, aby dojrzała w was wasza natura —
Dalej, chodźcie za mną!

Praktykując jogę kształtu,
Stosujcie pouczenia o traktowaniu własnego ciała jak mandali!
Jeśli pragniecie ćwiczyć się na ścieżce fazy rozwijania —
Dalej, chodźcie za mną!

Gdy dotyka was obmowa pospólstwa,
Stosujcie pouczenie o słuchaniu dźwięków, które są niczym echo!
Jeśli zależy wam na byciu nieustraszonym w obliczu gorzkich słów krytyki —
Dalej, chodźcie za mną!

Spotykając się ze znienawidzonym wrogiem,
Stosujcie pouczenia o praktykowaniu cierpliwości w zetknięciu
z problemem winy i potępienia!
Jeśli zależy wam na nieustraszości w obliczu wroga —
Dalej, chodźcie za mną!

Gdy krewni okazują wam uczucie,
Stosujcie pouczenie o odcięciu korzenia samsary!
Jeśli zależy wam na utwożeniu się od lgnięcia do rodziny —
Dalej, chodźcie za mną!

Gdy uczniowie, oraz dobroczyńcy czczą was,
Wspomnijcie pouczenie o naturalnym wyzwoleniu z więzów przywiązania!
Jeśli nie pragniecie się przywiązywać do uczniów czy dobroczyńców —
Dalej, chodźcie za mną!

Gdy ciało dotknęła choroba czterech elementów,
Stosujcie pouczenie o jednym smaku tego iluzorycznego ciała!
Jeśli pragniecie się pozbyć strachu przed fizyczną dolegliwością —
Dalej, chodźcie za mną!

Gdy nadejdzie śmierć i wyczerpie się wasza życiowa energia,
Stosujcie pouczenia o funkcjonującej bez wsparcia świadomości.
Jeśli chcecie bez drżenia wkroczyć w bardo —
Dalej, chodźcie za mną!

Jeśli wciąż więżą was przyczyny samsarycznych odrodzeń,
Stosujcie pouczenia o zamykaniu bram do sześciu światów!
Jeśli pragniecie przebyć otchłań sześciu sfer —
Dalej, chodźcie za mną!

Czyście to zrozumieli, królu i wy, poddani?

*Jeśli nie ma w was szczerzej wiary,
Nie zaświta w was jutrzienka mądrości, która daje niezachwianą pewność.
Jeśli nie przebudzi się w was ta pierwotna mądrość niezachwianej pewności,
Nie będziecie mogli pojąć pouczeń mistrza.*

*Jeśli nie urzeczywistnicie jego pouczeń,
Nie ujrzycie waszych umysłów jako Buddy.
Praktykujcie pouczenia mistrza.
Miejcie wiarę, oddanie i szacunek.*

*Jestem poza narodzinami i śmiercią.
Nie podlegam ani rozkładowi, ani trwałości.*

*Moja mądrość i moje współczucie nigdy nie gasną.
W beczennym klejnocie mego umysłu
Nie ma pojęcia przyjemności czy bólu.*

*Jeśli potraficie ujrzeć mnie na szczycie waszych głów,
Pozostanę — ani blisko, ani daleko.
Moje ciało — mandala Buddy, nie ma materialnych właściwości.
W ten sposób gromadźcie w umysłach oddanie.*

*Teraz użyję moich cudownych mocy, aby odejść
I wasze ciała nie mogą iść za mną.
Nie ustawajcie zatem w wysiłkach, błagajcie mnie nieustannie,
A moja obecność będzie wam zawsze towarzyszyć.*

Powiedziawszy to, Padmasambhawa dosiadł słonecznego promienia i w mgnieniu oka uleciał w przestworza. Zmierzając na południowy zachód, odwrócił twarz w kierunku wiernych i posłał im promienie miłującej dobroci tak, że utwierdzili się w stanie niepowracającego. W towarzystwie orszaków zewnętrznych i wewnętrznych dakiń, które składały mu w ofierze muzykę udał się na południowo zachodni kontynent Camary.

Mistrz Padma oddalił się do królestwa Uddijany, a tybetański król Mutig Tsenpo i bliscy uczniowie powracali do domów przejęci smutkiem z powodu jego odejścia. Ich rozpacz była tak wielka, jak rozpacz wielbłądzicy, która straciła swe cielątko, lub rozpacz ludzkiej matki, której zmarło jedyne dziecko. Król zwołał ministrów i zaufanych uczniów, i rzekł im:

— Odszedł nasz król, Trisong Deutsen. Mistrz Padma odleciał do krainy rakszasów. Wszystko, co mogę teraz zrobić, to rządzić tym krajem według reguł ustanowionych przez Trisong Deutsena i przestrzegać dharmicznego prawa, wedle zaleceń Mistrza Padmy. Ludzie powinni zająć się praktykowaniem tych nauk, ku którym czują skłonność.

Naśladowcy Padmasambhawy, pod przewodnictwem króla zastosowali się do tych pouczeń i każdy z nich osiągnął stan niepowracającego, owoc widjadhary.

Był to czterdziesty pierwszy rozdział wolnej od błędów historii życia Mistrza Zrodzonego z Lotosu, opowiadający o tym, jak Mistrz Padma wyruszył na południowy zachód, aby poskromić rakszasy, zaśpiewawszy przedtem pieśń dla swych wiernych, którzy go odprowadzali.

Zakończenie

*Ta „Klejnotowa Girlanda, Historia Dharmy i Biografia”,
opowiadająca o wielkim mistrzu Padmasambhawie,
została zapisana i zapieczętowana jako cenny skarb Dharmy.*

*Zrobiła to obdarzona doskonałą pamięcią Pani — Jeszie Tsogjal,
której zamiarem było wzbudzenie wiary u uczniów przyszłych pokoleń
i skierowanie na nich rozpraszającego wszelkie ciemności oka Dharmy.*

*Oby dotarło to do wartościowych ludzi,
posiadających odpowiednie karmiczne związki.*

Ta biografia, dharmiczna historia Mistrza Padmakary, zatytułowana „Klejnotowa Girlanda” — to niezwykle i wyjątkowy rodzaj nauk. Pieczęć skarbu, pieczęć ukrytego skarbu, pieczęć najgłębszego skarbu. Samaja. Pieczęć, pieczęć, pieczęć!

Tę biografię, dharmiczną historię cennego Mistrza Padmakary, zatytułowaną „Klejnotowa Girlanda”, odkrył jako termę Pan Ralpaczien z Njang.

Krótką Kronika

*Gdziekolwiek jesteś, w jakiegokolwiek świętej krainie Buddów,
Panie istot, nirmanakajo z Uddijany,
Wybaw wszystkich twych uczniów, oraz mnie samego
Hakiem błyskawicznie działającego współczucia
Z ogromnego oceanu samsary
I prowadź do niebiańskiego przybytku w Uddijanie.*

Choćbyś powtórzył te słowa jeden, jedyny raz, pożytek będzie taki, jakbyś przeczytał obszerne kroniki.

Jest to skarb — terma Pana z Njang.

Przypisy

1. Zbiór pouczeń, których Padmasambhawa udzielił swej bliskiej uczennicy Jeszie Tsogjal; publikacja: 1990, Wydawnictwo Szambala, Boston.
2. W niniejszej książce Padmasambhawę nazywa się Guru Rinpocze, Padmakarą, Cennym Mistrzem, Zrodzonym z Lotosu, Mistrzem Padmą oraz innymi imionami. Imiona: Padmakara i Padmasambhawa znaczą z grubsza to samo: „Zrodzony z Lotosu”.
3. Według „Kronik Złotej Girlandy” na dziecku, które zostało zgładzone ciążyły ciężkie grzechy, gdyż w poprzednim życiu wyrządziło wiele zła. Dlatego też pisane mu było rychłe odrodzenie w niższych światach. Zabijając chłopca, Padmasambhawa wyzwolił go; sprawił, że chłopiec odrodził się w królestwie Buddów, sobie zaś umożliwił uniknięcie pułapki światowego życia w charakterze królewskiego syna.
4. Cytat z tej tantry — patrz: przypis 6.
5. Tsele Nangtsok Rangdryl napisał to w siedemnastym stuleciu, gdy słynąca z braku dyscypliny szkoła Ningmapy spotykała się z licznymi atakami.
6. W „Jeziorze Białych Lotosów” (str.19-20) Szeczen Gjaltsab przypomina, że Padmasambhawa został przepowiedziany w „Tantrze Doskonałego Uosobienia Niezrównanej Natury”:

„Osieć lat po tym jak odejdę w nirwanę, pojawię się na nowo w królestwie Uddijany i będę nosił imię Padmasambhawa. Będę panem nauk tajemnej mantry”.

Zgodnie z tymi słowami Padmasambhawa przybył na świat w następujący sposób:

Najdoskonalszy Budda Amitabha, władca wadźra mowy wszystkich Buddów trzech czasów, przebywa w samym środku czystej sfery Sukhawati, w niebiańskim pałacu, który jest samo przejawieniem wrodzonej obecności/przytomności (umysłu).

Padmasambhawa, nieoddzielny od jaśniejącej dharmakai, esencji umysłu Amitabhy, jest nigdy nie gasnącym, cudownym przejawieniem współczującej, naturalnej energii; jest manifestacją zewnętrznych, wewnętrznych i tajemnych emanacji, które ujawniają się niezliczonym czującym istotom aby na nie wpływać i przynosić im pożytek. Szczegóły są takie, że Padmasambhawa, zrodzony z lotosowego kwiatu na jeziorze Danakosia, pojawił się w tym świecie jako następca Buddy Siakjamuniego. Cuda, jakie ukazał sprawiły, że dla hinduskich i tybetańskich buddystów stał się on drugim Buddą. Badając jego życie z relatywnego punktu widzenia stwierdzamy, że urzeczywistnił on w Maratice poziom długowiecznego Widjadhary, poziom ścieżki ćwiczenia się czyli, według terminologii pojazdu przyczyn, ósmy poziom bodhisattwy. Jego poczynania w Jaskini Jangleszo wskazują na osiągnięcie poziomu mahamudry, czyli ścieżki doskonalenia się przy pomocy samadhi, które rozświetla mandalę mądrości dziewięciu bóstw Wiszuddy; w ten sposób osiągnął urzeczywistnienie odpowiadające, według terminologii pojazdu przyczyn, dziesiątemu poziomowi bodhisattwy. Jednak w rzeczywistości jego urzeczywistnienie jest nieoddzielne od stanu w jakim przebywają wszyscy Buddowie trzech czasów; ma ono naturę cudownego objawienia, które wykracza daleko poza granice zwykłego myślenia.

7. To, czy księżyc odbity w wodzie jest mniej czy bardziej wyraźny zależy od samej wody — czy i w jakim stopniu jest czysta. Podobnie jest z naszym doświadczaniem Padmasambhawy — zależy ono od naszej wiary.
8. Od czasów Tsele Nangtsok Rangdryla (ur. 1608) miało miejsce wiele odkryć starych manuskryptów z okresu rządów króla Trisong Detsena; odnajdywano je w jaskiniach Tun Huangu, które mieszczą się w odległości pięciuset mil na północ od Lhasy. Niektóre z nich mogą być źródłem informacji o wczesnym okresie przeniesienia buddyzmu do Tybetu.
9. Inne źródła wymieniają Mutig Tsenpę jako najmłodszego.
10. Czcigodny Thinley Norbu Rinpocze łaskawie objaśnił: *„Nie powinniśmy postrzegać Padmasambhawy jako zwykłej osoby, która kieruje się dualistyczną percepcją, lecz jako w pełni oświeconego Buddę. Jego działanie, które doprowadziło do wyzwolenia syna ministra, jest symboliczne i cudowne. Czyn ten należy rozpatrywać jako przypadek zastosowania zręcznego środka. Padmasambhawa nie tylko doprowadził do swego wydalenia — udowodnił również, że praktykowanie Wadźrajany nie jest jedynie domeną królewskiej rodziny. Ludzie związani nihilizmem z trudnością rozumieją działanie Buddy”*.
11. Czcigodny Tulku Urgjen Rinpocze uważał za stosowne, aby wyjaśnić ten symboliczny wymiar w następujących słowach: *„Mężczyźni i kobiety nie mają być postrzegani w dosłowny sposób; ujrzyjmy ich symbolicznie: jako zjawisko i pustkę. Termin tanagana, czyli „zjednoczenie i wyzwolenie” jest kluczowym słowem w praktykach Wadźrajany. Używszy pięciu strzał rozróżniającej mądrości Padmasambhawa dokonał „wyzwolenia” pięciu trucizn, rozpoznając je jako „zjednoczone” z pustką, podstawową naturą wszystkich zjawisk*.
12. (Tytuły tych) trzech tekstów mają często różną pisownię. Na przykład *„Opowieść o Cennym Odkryciu Skarbów Dharmy”* Longczien Rabdziana podaje tytuły: *„Joga Jamuntaja”, „Tatwasamgraha” i „Jogaczarja”*.
13. W *„Opowieści o Cennym Odkryciu Skarbów Dharmy”* (str. 47-49) Longczien Rabdziam wyjaśnia, że Padmasambhawa otrzymał tę przepowiednię od Wadźra Warahi: *„O, zacna istoto, prawdziwe nauki, które prowadzą do dojrzałości w ciągu jednego żywota są rzadkością, i nie każdy może je urzeczywistnić. Ich siedzibą jest wadźra serce Sziri Singa. Osiągniesz urzeczywistnienie w Gaju Łachmanów”*.
Dzięki swej cudownej mocy Padmasambhawa znalazł się na niezwykłym polu kremacyjnym Gaju Łachmanów w tej samej chwili, gdy pokłonił się przed wielkim mistrzem Sziri Singiem i poprosił aby ten przyjął go za ucznia. Wtedy właśnie Sziri Sing przekazał Padmasambhawie *Trzy Działy nauk Wielkiej Doskonałości: Umysłu, Przestrzeni i Pouczeń*, łącznie z *„Tantrą Wielkiej i Nie Różnej od Przestrzeni Doskonałości”*. Otrzymałszy wszystkie zewnętrzne, wewnętrzne i tajemne cykle *Najgłębszej Esencji*, Padmasambhawa poprosił: *„Wielki mistrzu, błagam o udzielenie pouczeń, które w ciągu jednego żywota umożliwią rozpuszczenie tego materialnego ciała, wprowadzą w doświadczenie sfery sambhogakai i doprowadzą praktykującego do przebudzenia w sferze dharmakai”*.
Sziri Sing odparł: *„Zacny i szlachetny synu! Posiadam instrukcje, które są szczytem wszelkich nauk; to najgłębszy spośród wglądów. Wykraczają one poza wszelkie pojazdy, są esencją serca wszystkich dakiń, czymś najbardziej tajemnym, bardziej tajemnym niż zwykłe sekrety. Jest to Jasny Pojazd Wadźra Esencji — poza myśleniem, pozbawiony intelektualnego aspektu i dualistycznej świadomości. Nie znajdziesz go w istnieniu czy nie istnieniu; wykracza on poza*

pogląd i medytację, rozwój i spełnienie. To matka wszystkich Zwycięzców trzech czasów, krótka ścieżka wszystkich Widjadharów, najwyższe i niezrównane pouczenia, dzięki którym w ciągu trzech lat można osiągnąć oświecenie równe Buddom. Będę cię tego uczył!"

Następnie Sziri Sing udzielił mu przekazów mocy „Wielkiej Doskonałości Esencji Serca Dakiń” („Dzogczen Khandro Ningting”) oraz liczne pouczenia dotyczące tych nauk, jak również dodatkowe nauki czyli osiemnaście tantr Dzogczen: rdzenną tantrę „Dra Tralgjur”, „Tantrę Łaskawej Pomyślności”, „Tantrę Zwierciadła Serca Samantabhadry”, „Tantrę Jaśniejącej Lampy”, „Tantrę Zwierciadła Umysłu Wadźrasattwy”, „Tantrę Samomanifestującej się Świadomości”, „Tantrę Klejnotów”, „Tantrę Wskazującą na Pouczenia”, „Tantrę Sześciu Sfer Samantabhadry”, „Tantrę Bez Liter”, „Tantrę Doskonałego Lwa”, „Tantrę Perłowej Girlandy”, „Tantrę Samowyzwolonej Świadomości”, „Tantrę Góry Klejnotów”, „Tantrę Jaśniejących Relikwii”, „Tantrę Zjednoczenia Słońca i Księżyca”, „Tantrę Samoistnej Doskonałości” i „Tantrę Samantabhadri Słonecznej, Jaśniejącej Rozległości”.

14. Wierzy się, że to miejsce ma cudowną moc znane jako Rewlsar. Znajduje się godzinę jazdy od Mandi w stanie Himalaj Pradesz, w północnych Indiach. Obecnie znane jest jako Tso Pema, Lotosowe Jezioro.
15. W „Białym Kwiecie Lotosu” Mipham Rinpocze opisuje jak dakini nauczyła panditów słynnej modlitwy do Padmasambhawy, znanej jako „Siedmiolinijkowa Modlitwa”:

*Hung, Urgjen Julgi Nub Dziang Tsam
Pema Gesar Dongpo la
Jam Tsen Czioggi Ngo Drub Nie
Pema Dziungne Sziesu Drag
Khordu Khandro Mangpo Kor
Khieki Dziesu Dag Drugki
Dzinggi Labczir Sziegsu Sol
Guru Pema Siddhi Hung*

*Hung. W północno-zachodnim krańcu Krainy Urgien
W sercu kwiatu lotosu
Jesteś Ty, obdarzony wspaniałymi, najwyższymi mocami
Znany jako zrodzony z Lotosu
Otoczony przez orszak wielu Dakiń
Praktykując i podążając za Tobą
Proszę przybądź, by udzielić swego błogostawieństwa
Padmasambhawo udziel mi urzeczywistnienia!*

16. Gdy ma się do czynienia z duchami, które władają ziemią pod budowę świątyni i wierzą, że jest ona ich własnością, należy je najpierw zadowolić. W tym celu, przy pomocy mudry, mantry i samadhi, poświęca się i dedykuje miejscowym bóstwom ofiarą torme.
17. „Kroniki Złotej Girlandy” (str. 368) opisują, jak w czasie poświęcania klasztornej ziemi Padmasambhawa wykonał wadźra taniec: przyodziały w klejnotowe i kościane ozdoby, wziął w dłonie dzwonek i dordże, i — intonując Hung i uleciał w niebo. Miejscowe duchy pomogły przy budowie fundamentów, umieszczając kamienie w miejscach, na które padał cień Mistrza.

18. Budowa ciągnęła się pięć lat. Prace zaczęto w roku tygrysa (A.D.810) i kontynuowano w latach zająca, smoka i węża. Zakończono je w roku konia (A.D.814).
19. W przybliżeniu: około dwóch lat.
20. „*Kroniki Złotej Girlandy*” mówią o osiemnastu tantrach *Mahajogi*. Glosariusz posługuje się inną terminologią.
21. Zarówno *Sześć Tajemnych Działów*, jak i *Osiem Działów Mai* należy do kategorii *Mahajogi*; czasem wymienia się je pośród osiemnastu tantr *Mahajogi*. Ponieważ reprezentują one pogląd tantr *Ati Jogi* a zalecane postępowanie opiera się na zasadach *Mahajogi*, klasyfikuje się je również jako teksty pośrednie, tj. należące do kategorii *Anu Jogi*, i nie jest to błąd rzeczowy.
22. Kilka wieków później, przybyły do *Samje* hinduski mistrz, *Dipamkara Atisia* rozwodził się nad bogactwem przechowywanej w Tybecie wadźrajanistycznej literatury; teksty owe, a przynajmniej ich większa część, zdały już do tego czasu zniknąć z Indii.
23. Padmasambhawa pozostawił je, przepowiadając, że w przyszłości pojawi się wielu uczonych i tłumaczy, którzy je przełożą („*Kroniki Złotej Girlandy*”, str. 401).
24. „*Kroniki Złotej Girlandy*” (str. 406) podają, że najpierw Hungkara okazał swe niezadowolenie, wykrzykując: „*Przybyły złe tybetańskie duchy! Hung, hung!*” W tejże chwili z jego ust wydobyły się oślepiające promienie światła, a pięciu tybetańskich tłumaczy omdlało ze zgrozy.
25. „*Kroniki Złotej Girlandy*” (str. 408) dodają, że każdy z pięciu tybetańskich tłumaczy osiągnął jakieś pomniejsze moce. *Namkai Ningpo*, niezwykle inteligentny, pomysłowy i obdarzony wielką zasługą, potrafił chodzić unosząc się nieco (na wysokość wyprostowanej, ludzkiej dłoni) nad ziemią; miał na swe usługi dwadzieścia osiem boginek iszwari, i miał możliwość zespolenia z siedmioma rodzajami bogiń mądrości. *Wirja* z *Rujongu* ukazywał liczne cuda, *Epagszę* z *Drugu* opromieniało światło mądrości, zaś *Gjalta Lodro* potrafił wskrzeszać zmarłych, nawet siedmiodniowych nieboszczyków. Innym powodem, dla którego tłumacze pragnęli powrócić do Tybetu były, opisane w liście, który otrzymali od Trisong Detsena, działania tybetańskich ministrów rozpuszczających fałszywe pogłoski o tym, że tłumacze szkolą się w czarnej magii i pragną przejąć królestwo. Obawiając się tego, co mogliby zastać po powrocie, prosili, aby wolno im było wyruszyć jak najszybciej. Hungkara ostrzegł ich jednak: „*Jeśli sprowadzicie do Tybetu najgłębszą tajemną mantrę bez uprzedniej kilkakrotnej praktyki mandali, zagrażać wam będzie niebezpieczeństwo. Zostańcie jeszcze rok i praktykujcie waszą sadhanę! Uzyskajcie prawdziwe oznaki urzeczywistnienia — wtedy będziecie mogli powrócić do Tybetu*”.
26. W „*Kronikach Złotej Girlandy*” (str. 411:2) poświęcono temu fragmentowi wiele miejsca.
27. W „*Jeziorko Białego Lotosowego Kwiatu*” (str. 164) Szechen Gjaltsab nadmienia, że przed spotkaniem Sziri Singa Wairoczana spotkał w cudownej pagodzie zwanej Dahena dwie formy mądrości: Garaba Dordze oraz Mandziusrimitrę. Złożył im wiele ofiar ze złota a oni obdarzyli go przekazami mocy i błogosławieństwami; przepowiedzieli, że dokładnych nauk udzieli mu Sziri Sing.
28. Charakterystyczna dla Hindusów paranoja, wyrażająca się w zazdrośnym chronieniu tajemnych nauk Wielkiej Doskonałości sprawiła, że Wairoczana musiał się schować do miedzianego garnka i słuchać stamtąd nauk, które Sziri Sing szeptał mu przez rurę.

29. Spomiędzy osiemnastu głównych tekstów w dziale *Umystu Wielkiej Doskonałości Wairoczana* był w stanie przetłumaczyć na tybetański jedynie pięć pierwszych pism; dlatego też stały się później znane jako *Pięć Wczesnych Tłumaczeń Kategorii Umystu*. Gdy *Wairoczana* przebywał na wygnaniu, *Wimalamitra* i *Judra Njingpo* przetłumaczyli dalsze trzynaście tekstów o których tu mowa.
30. Według „*Kronik Złotej Girlandy*” (str. 423) i „*Jeziora Białego Lotosu*” (str. 165) przed powrotem do Tybetu *Wairoczana* otrzymał od Sziri Singa wiele innych przekazów *Umystu* i *Przestrzeni Wielkiej Doskonałości*. Gdy pojawiły się oznaki urzeczywistnienia nauk, Sziri Sing rzekł: „*Wairoczano, masz teraz zbiór tantr, tekstów i pouczeń. Nadszedł czas, aby ustanowić w Tybecie Buddadharmę*”.
31. To „*magiczne pismo*” jest wykonane niewidzialnym atramentem; litery ukazują się, gdy trzymany nad ogniem papier zostanie przez dłuższą chwilę wystawiony na działanie ciepła. Inne teksty podają, że *Wairoczana* użył jako atramentu koziego mleka.
32. „*Kroniki Złotej Girlandy*” (str. 433) podają, że *Wairoczana*, dowiedziawszy się o wrzuconym do rzeki żebraku, który znalazł się zamiast niego w miedzianym pojemniku wypełnionym pożywieniem i piciem — zaszlochał z głębokiego żalu. Pragnął gorąco, aby tego nieszczęśnika spotkała lepsza przyszłość. Historia ma dalszy ciąg: garniec z żebrakiem w środku dopłynął do miejsca zwanego Kartag. Tam otworzył go pan zamku. Był tak zdziwiony i oniemiały z wrażenia, że przyjął do siebie owego nędzarza, dał mu dom i żonę, i osadził go w pewnym miejscu, które dało początek ruchliwemu miastu.
33. Inne wersje „*Sanglingmy*” donoszą: „*Gdy zebranych zostało pięć pierwszych części Osiemnastu Cudów Umystu*” i ta wersja wydaje się dużo bardziej prawdopodobna, a to dlatego, że *Wairoczana* przetłumaczył jedynie pięć z osiemnastu *Tantr Umystu*. Mówi też o tym glosariusz „*Pięciu Wczesnych i Trzynastu Późniejszych Tłumaczeń Wielkiej Doskonałości*”. Ponadto, „*Kroniki Złotej Girlandy*” (str. 435) podają, że pani Margjen miała pretensje do *Wairoczany* za to, że — będąc mnichem — odrzucił awanse jakie mu czyniła.
34. Turkusowy Książę stał się później głównym uczniem *Wairoczany* i znano go jako *Judra Ningpę*, Esencją Turkusu.
35. W „*Kronikach Złotej Girlandy*” (str. 454) pięciu mnichów to pięciu tłumaczy: *Jeszie Jang*, *Drenka*, *Lekdrub*, *Darma* i *Wairoczana*.
36. W swej „*Encyklopedii Wiedzy*” *Dziamgon Kongtrul* zaznacza, że *Wimalamitrę* zaproszono do Tybetu po to żeby spełnić przepowiednię daną królowi przez nadwornego kapłana — *Tingdzin Sangpę* z *Njangu*, który potrafił pogrążyć się na okres siedmiu lat w stanie jednoupunktowanej medytacji i posiadał moc jasnowidzenia.
37. Patrz: glosariusz do „*Mantry i Filozofii*” oraz prac poświęconych pojazdom przyczyny i rezultatu.
38. Podobnie jak cukier, który zawsze pozostanie słodki i jak sól, która jest zawsze słona — ostateczna natura wszystkich *Dharm Buddy* jest zawsze ta sama: polega na urzeczywistnieniu wrodzonego stanu, na zrozumieniu, że jest to niedualna pustka i przejrzyistość.
39. Wydaje się, że do tego akapitu wkradły się błędy i rękopis „*Sanglingmy*” w tym miejscu mija się z prawdą. Przy rekonstruowaniu prawidłowej wersji posłużono się „*Kronikami Złotej Girlandy*” (str. 482-483).

40. Ten późniejszy władca Tybetu — tyran, znany jako *Langdarma*, został zgładzony przez *Lalung Palgiego Dordże*. Słowo „*lang*” oznacza woła i odnosi się do poprzedniego wcielenia owego króla; w swym poprzednim żywocie był on zwierzęciem pociągowym, używanym podczas budowy wielkiej stupy *Boudhanath* do transportu kamieni i ziemi. Padmasambhawa wyjaśnił, że w odróżnieniu od czyniących cnotliwe postanowienia braci, wół ów pragnął jedynie niszczyć ich pracę. Jak pokazuje historia, to niecne życzenie było bliskie realizacji.
41. Posążki i malowane zwoje są obiektami kultu, reprezentującymi oświecone ciało. Teksty są reprezentacją oświeconej mowy, a stupy oraz inne pojemniki z relikwiami — reprezentują oświecony umysł.
42. Była tam też obecna *Jeszie Tsogjal*, uczennica obdarzona doskonałą pamięcią.
43. Cały zbiór *Szlachetnego Zgromadzenia Sugatów* znajduje się w termie *Njang Rala Nimy Yzera*.
44. W „*Opowieści o Cennym Odkryciu Skarbów Term*” (str. 81-82) *Longczien Rabdziam* wymienia dwudziestu pięciu uczniów, w tym także *Tingdzin Sangpę* z Njangu, którzy byli wówczas obecni; wszyscy oni osiągnęli urzeczywistnienie, i stali się znani jako dwudziestu pięciu *siddhów* z *Czimpu*.
45. Kolejne sześć lat to lata: szczura, tygrysa, zająca, węża, konia i świni.
46. Terma do „*Sanglingmy, Historii Życia*”, została znaleziona we wciąż istniejącej *Miedzianej Świątyni Khamsum*.
47. W „*Kronikach Złotej Girlandy*” Padmasambhawa mówi: „*Jako kwintesencję medytacji — ćwiczcie najwyższy, przebudzony umysł; spoczywajcie niewzruszenie w tym wrodzonym, naturalnym stanie*”.
48. „*Kroniki Złotej Girlandy*” (str. 570-581) zawierają przepowiednie, których zabrakło w „*Sanglingmie*”. Odnoszą się one do znaków zwiastujących nadejście stu tertonów — mistrzów, którzy w odpowiednim czasie odkryją nauki Padmasambhawy. Oto najślynniejsi z nich: *Sangje Lama* (uznany za pierwszego tertona), *Dangma Lhungjal*, *Drapa Ngonszej*, *Njang Ral Nima Yzer*, *Guru Czołang*, *Sangje Lingpa*, *Rinczen Lingpa*, *Urgjen Lingpa*, *Drimej Yzer* (*Longczien Rabdziam*), *Ratna Lingpa*, *Cziodzej Lingpa*, *Terdag Lingpa*, *Kunkjong Lingpa*, *Do-ngag Lingpa*, *Tennji Lingpa*, *Dordże Lingpa*, *Pema Lingpa*, *Lejtro Lingpa*, *Szikpo Lingpa* i *Deczien Lingpa*.
49. Każde z tych lat powinno być traktowane jako sześć miesięcy.
50. „*Kroniki Złotej Girlandy*” (str. 583) zawierają liczne dodatkowe nauki na ten temat.
51. W tym miejscu Padmasambhawa wystąpił z nieco dłuższą pieśnią — serdeczną poradą: „*Kroniki Złotej Girlandy*” (str. 584-588).
52. Mówi się, że kontynent Dzambu ma kształt topora.
53. „*Osiągnięcie doskonałości*” oznacza tutaj stanie się w pełni wyświęconym mnichem bądź mniszką.
54. Oto zręczne środki zamykające sesję wadźrajanistycznej praktyki: rozpuszczenie mandali, które ma pomóc w urzeczywistnieniu dharmakai oraz w nie rozwijaniu poglądu o trwałości, wyłonienie się jako bóstwo — co pomaga w urzeczywistnieniu sambhogakai i nie rozwijaniu nihilistycznego poglądu, dedykowanie zasługi i czynienie dobrych, czystych postanowień — co pomaga w osiągnięciu nigdy nie ustających manifestacji nirmanakai, które niosą pożytek czującym istotom.

55. Mowa tu o dwóch rodzajach pożytku; najwyższym dobrem jakie możemy uzyskać dla samych siebie jest urzeczywistnienie dharmakai, związanej nierozdzielnie z właściwościami najwyższych, pierwotnych mądrości. Dobro innych osiągnięte jest dzięki manifestowaniu form sambhogakai — w ten sposób nauczani są szlachetni bodhisattwowie — oraz form nirmanakai, które są dostępne postrzeganiu wszystkich czujących istot.
56. Ten wyższy poziom medytacji wykracza poza lgnięcie do jakiegoś obiektu, który jest dla medytującego punktem odniesienia.

Bibliografia

Źródła tybetańskie

Chokgyur Lingpa, *Wish-Fulfilling Tree*, rnam thar dpag bsam ljon shing (*Drzewo Spełniające Życzenia*). Znajduje się w zbiorze ponownie odnalezionych term — *Chokling Tersar*. Przetłumaczył Keith Dowman (oraz Tulku Pema Wangyjal, Taklung Tsetrul Rinpoche) w *The Legend of Great Stupa (Legenda Wielkiej Stupy)*, Berkeley; Dharma Publishing, 1973.

Deep and Vast Chronicle, bka' thang zab rgyas (*Kroniki Głębokie i Rozległe*). Odnalezione przez nieznanego tertona bon. W czterech tomach — jest najbardziej wyczerpującą wersją historii życia Guru Rinpocze. Czcigodny Tulku Urgjen Rinpoche wspomina, że czytał ją jako dziecko i był zadziwiony jej dokładnością i bogactwem. Tekst ten jeszcze nie ukazał się poza Tybetem.

His Holiness Dudjom Rinpoche. *Nyingma Chojung*, bod snga rabs pa rnying ma'i chos 'byung lha dbang g.yul las rgyal ba'i rnga bo che'i sgra dbyangs. Tłumaczenie tej ważnej pracy zostało wykonane przez Gyurmę Dorje i Matthew Kapsteina w *Nyingma School: Its History and Fundamentals (Szkole Njingmamy — Jej Historii i Podstawach)*, Boston, Wisdom Publications, 1991.

Garland of Precious Jewels: The History of the Heart Essence of the Dakinis, mkha' 'gro snying thig gi lo rgyus rin po che'i phreng ba (*Girlanda Cennych Klejnotów: Historia Esencji Serca Dakiń*), Znajduje się w *Khandro Nyingtig* (tom drugi), które jest częścią zbioru *Nyingtig Yabshi*. Opowiada o tym, jak Padmasambhawa przeniósł, a następnie ukrył w Tybecie nauki Dzogczien.

Gol Lotsawa Shonnu Pal (1392-1481). *The Blue Annals*, deb ther sngon po, (*Błękitne Kroniki*). Tłumaczył: George N. Roerich. Delhi: Motilal Banaisidass, 1976.

Great Replica, rje bstun thams chad mkhyen pa vai ro tsa na'i rnam thar 'dra 'bag chen mo, (*Wielka Kopia*). Dehra Dun, Indie: Khochen Tulku. Tłumaczenie: Anila Jinpa Palmo; ciągle jeszcze nieopublikowane. Szczegółowa historia życia wielkiego tłumacza

Wairoczany i przekazu nauk Dzogczien, który dokonywał się poprzez Buddów i widjadharów. Autorami są główni uczniowie Wairoczany.

Guru Tashi Tobgyal (znany także jako **Jangdag Karma Guru Chogyal Wangpo**, 1550-1602). *Ocean of Perfect Wonders: A Life Story of Padmasambhava*, rig 'dzin grub pa'i dbang phyung chen po pad-ma 'byung gnas kyi rnam par thar pa ngo mtshar phun sum tshogs pa'i rgya mtsho zhes bya ba 'gro ba rang grol (Ocean Doskonałych Cudów: Historia Życia Padmasambhawy). Gangtok, Sherab Gyaltzen Lama, 1976. 19 rozdziałów, 719 stron. Ta szczegółowa biografia Padmakary nie jest termą, lecz kompilacją wielu innych term i biografii. W kolofonie wymienione są: *The Ocean of Sindhura* (Ocean Sindhury), *Longer and Shorter Chronicles of Ngadag Nyang* (Dłuższe i Krótsze Kroniki Ngadag Njanga), *Eleven Deeds of Padmakara* (Jedenaście Czynów Padmakary) autorstwa Guru Chowanga (1212-1270), kroniki Sangye Lingpy, Dorje Lingpy (1346-1405), Ratna Lingpy oraz Urgyen Lingpy; *Longer and Shorter Editions of Nub* (Dłuższe i Krótsze Wydanie Nubu) autorstwa Nubtona i Nub Gyaltseypa, *Namthar Thorbuba* napisana przez Pema Lingpę oraz *Secret Life Story of Guru Rinpoche* (Tajemna Historia Życia Guru Rinpocze) napisana przez Jeszie Tsogjal.

----, *Ocean of Wondrous Sayings to Delight the Learned Ones*, bstan pa'i snying po gsang chen snga 'gyur nges don zab mo'i chos kyi 'byung ba gsal bar byed pa'i legs bshad mkhas pa dga' byed ngo mtshar gdam gyi rol mtsho (*Ocean Cudownych Słów ku Radości Uczonych*) w 5 tomach. New Delhi, J. Św. Dilgo Khyentse. Niezmiernie szczegółowa historia Dharmy przekazu nauk szkoły Ningmy.

Gyurmey Tsewang Chogdrub z Kathog (18-ty wiek). *Drum of the Gods*, bde bar gshegs pa'i bstan pa thams cad kyi snying po rig pa 'dzin pa'i sde snod rdo rje theg pa snges 'gyur rgyud 'bum rin po che'i rtogs pa brjod pa lha'i rnga bo che lta bu'i gdam, (Bęben Bogów) (2 tomy). Ta główna praca składa się na ostatnie tomy *Nyingma Gyubum* (Ningma Gjubum) opublikowanego przez J. Św. Dilgo Khyentse Rinpocze. Szczegółowa historia tantr Ningmapy: opowiada o tym, jak pojawili się nauczyciele Trzech Kai, jak Buddadharmy zawitała do tego świata; tłumaczenie tantr na tybetański, katalog *Nyingmy Gyubum*; omawia korzyści płynące z ponownej publikacji tych tantr.

Jamgon Kongtrul Lodro Thaye (1813-1899). *Encyclopedia of Knowledge*, shes bya kun la khyab pa'i gzhung lugs nyung ngu'i tshig gis rnam par 'grol bar legs bshad yongs 'dus shes bya mtha' yas pa'i rgya mtsho (Encyklopedia Wiedzy) w trzech tomach. New Delhi, J. Św. Dilgo Khyentse Rinpocze. Komentarz odautorski do słynnej *Treasury of Knowledge* (Skarbnicy Wiedzy); praca bardzo głęboka i rozległa. Jej tłumaczenie zostało zainicjowane przez Wielce Czcigodnego Kalu Rinpocze.

----, *Life Story of Padmasambhava* (Historia Życia Padmasambhawy). Krótka biografia Guru Rinpocze, zaczerpnięta z *The Precious Garland of Lapis Lazuli*, zab mo'i gter dang gter ston grub thob ji lta byon pa'i lo rgyus rin po cze bai dur-ya'i phreng ba, (Cennego Różańca Lapis Lazuli); objaśnienia term i zbioru biografii 108 głównych tertonów, spisana przez Jamgona Kongtrula i odnaleziona w jego *Rinchen Terdzo* (Rinczen

Terdzo), tom pierwszy. Angielskie tłumaczenie tego fragmentu, autorstwa Erika Pemy Kunsanga jest zawarte w *Dakini Teachings* (Naukach Dakini); Boston, Shambala, 1990.

----, *Life Story of Vairochana*, vai ro rnam thar padma'i dga' tshal, (Historia Życia Wairoczańy), 71 stron. Krótka terma w formie wiersza. Włączona przez J. Św. Dilgo Khyentse Rinpocze do *Rinchen Terdzo*.

----, *Vajra Necklace: A Life Story of Padmasambhava*, gu ru'i rnam thar rdo rje'i rgyan phreng, (Wadźra Naszyjnik: Historia Życia Padmasambhawy). Włączona przez J. Św. Dilgo Khyentse Rinpocze do *Rinchen Terdzo*, 24 strony. Krótka terma w formie wiersza.

Jigmey Lingpa (1729-1798). *All-pervading Adornment*, de bzhin gshegs pas legs par gsungs pa'i gsung rab rgya mtsho'i snying por gyur pa rig pa' dzin pa'i sde snod dam snga 'gyur rgyud 'bum rin po che'i rtogs pa brjod pa 'dzam gling mtha'i gru khyab pa'i rgyan, (Wszechprzenikająca Ozdoba); zawarta w *Nyingma Gyubum*, 34 tomy, 671 stron.

Karma Chagmey (1613-1678). *History, Meditation and Benefits of the Supplication in Seven Chapters*, gsol 'debs le'u bdun pa'i lo rgyus thos pas grol ba, (Siedem rozdziałów o historii, medytacji i korzyściach płynących z modlitwy). 78 stron rękopisu. Objasnienia do siedmiu słynnych modlitw do Guru Rinpocze, odnalezionych przez pustelnika Sangpa Dragpę i przekazane wielkiemu tertonowi, Rigdzin Godemowi. Codzienne praktykowanie tych modlitw przywołuje całą historię życia Guru Padmasambhawy, jego wszystkie linie przekazu i wszelkie poziomy jego nauk.

Kunga Dorje (1309-1364). *Red Annals*, deb ther dmar po, (Czerwone Kroniki).

Lhatsun Ngonmo. *Liberating History of the Great Stupa Jarung Khashor*, mchod rten chen po bya rung kha shor gyi lo rgyus thos pas grol ba, (Wyzwalająca Historia Wielkiej Stupy Dżiarung Khaszor), 59 stron; niedawno opublikowana w Indiach. Przetłumaczona przez Keitha Dowmana pod tytułem: *The Legend of the Great Stupa*, (Legenda Wielkiej Stupy), Berkeley, Dharma Publishing, 1973

Longchen Rabjam (1308-1363/4). *Great History of Nyingthig*, rdzogs pa chen po snying thig gi lo rgyus chen mo, (Wielka Historia Ningthig). Włączona do *Vima Nyingthig*, która jest częścią zbioru *Nyingthig Yabshi*. Wyjaśnia przekazy pouczeń do Wielkiej Doskonałości — od Buddy Samantabhadry, poprzez hinduskich mistrzów — widjadharów, Wimalamitrę i tybetańską linię dzierzawców, aż do Longchen Rabjam oraz Trzeciego Karmapy, Rangjung Dorje.

----, *Illuminating Sunlight: A Dharma History*, chos 'byung rin po che'i gter mdzod thub bstan gsal bar byed pa'i nyi 'od, (Oświecające Promienie Słońca: Historia Dharmy). (2 tomy). New Delhi: J. Św. Dilgo Khyentse. Autor podaje imię: Gyalsey Thugchok Tsal.

----, *Narration of the Precious Revelation of the Terma Treasures*, gter 'byung rin po che'i lo rgyus, ("O tym jak odkryto bezcenne skarby term"). Znajduje się w *Khandro Yangthig*; tom

Om, 100 stron. Stanowi rodzaj historycznego tła dla *Khandro Nyingthig*. Zawiera obszerne cytaty z *Sanglingmy*. Ta opowieść wymienia także linię Dzogczen Padmasambhawy (od Buddy Samantabhady do Sziri Singa), jego przekaz nauk Dzogczen udzielony bliskim uczniom pod przewodnictwem Jeshe Tsogyal.

Mipham Jampal Gyepey Dorje (1846-1912). *Essence of Accomplishment*, dpal sgrub pa chen po bka' brgyad kyi spyi don rnam par bshad pa dngos grub snying po, (Esencja Urzeczywistnienia). Opublikowana przez J. Św. Dilgo Khyentse Rinpoche w *Collected Works of Mipham Rinpoche* (*Dziłach Zebranych Miphama Rinpoche*). Najwspanialsze objaśnienie znaczenia *Nauk Ośmiu Sadhan*, łączące w sobie nauki przekazywane przez Garaba Dorje, Króla Jah, Vimalamitrę, Padmasambhawę, Vairoczanę oraz Namkhai Nyingpę.

----, *White Lotus Flower*, padma dkar po, (Biały Kwiat Lotosu). Darjeeling: Taklung Tsetrul Rinpoche. Wyjaśnienia dotyczące słynnej *Siedmiolinijkowej Modlitwy do Padmasambhawy*.

Namkhai Nyingpo. *Life Story of Jeshe Tsogyal*, bod kyi jo mo ye shes mtsho rgyal gyi mdzad tshul rnam par thar pa gab pa mngon byung rgyud mang dri za'i glu phreng, (*Historia Życia Jesze Tsogjal*). W świątyni Sangdog Palri w Kalimpongu (Indie) można zobaczyć drewniane klocki pierwowzoru. Tarthang Tulku przetłumaczył ten tekst jako *Mother of Knowledge*, (Matkę Mądrości) Berkeley: Dharma Publishing, 1983 a Keith Dowman zatytułował swoje tłumaczenie *Sky Dancer*, (*Podniebna Tancerka*), Londyn: Routledge i Kegan Paul, 1984.

Nyang Ral Nima Ozer (1124-1192). *Historical Origin of the Teachings of the Assemble of Sugatas*, bde gshegs 'dus pa'i bka'i byung tshul, (Historyczny Rodowód Zgromadzenia Sugatów). Opublikowane przez J. Św. Dudzioma Rinpoche w *Eight Sadhana Teachings of the Dharma Cycle of the Assemblage of Sugatas*, bka' brgyad bde gshegs 'dus pa'i chos skor, (Ośmiu Naukach Sadhan Cyklu „Zgromadzenia Sugatów”), tom I, 41 stron. Ten tekst — terma zawiera dokładny opis jak *Nauki Ośmiu Sadhan* były przekazywane od Buddy Samantabhady do Dharmawadźry, dakini Lekji Langmo, ośmiu hinduskich widjadharów i Padmasambhawy, a potem do ośmiu tybetańskich uczniów. Jest tam również szczegółowa lista tantr, które otrzymali widjadharowie, oraz dzieł zawartych w „Zgromadzeniu Sugatów”.

----, *Honey from the Centre of the Flower: A Dharma History*, chos 'byung me tog snying po sbrang rtsi'i bcud, (Miód z Samego Środka Kwiatu. Historia Dharmy). Publikacja: VGH Wissenschaftsverlag, 1985, 459 stron. Jedna z najstarszych tybetańskich opowieści opowiadająca o przeniesieniu buddyizmu do Tybetu; szczególnie dużo uwagi poświęca życiu i naukom Padmasambhawy. Lama Tenpa opublikował na polecenie J. Św. Dilgo Khyentse dwie dodatkowe wersje tego tekstu.

----, *Immaculate Legacy*, sprul sku mnga' bdag chen po'i skyes rabs rnam thar dri ma med pa'i bka' rgya can, (Nieskalane Dziedzictwo). 163 strony. Opowieść o piętnastu poprzednich żywotach Njang Ral Nimy Yzera, opowiedziane jego głównym uczniom i zapisane przez Migjura Dordze, jogina z Centralnego Tybetu. Pośród tych piętnastu

inkarnacji znajduje się król Trisong Deutsen, syn boga Indry zwany: Książę Nieskończona Promienność, tybetański król Ralpaczen, hinduski książę Czioden, hinduski książę Mahajana, książę Uddijany zwany Dharma Shvadha, nepalski książę Dharmaradza, książę Udarpkala z kraju Singali, książę Enang-O z Dolnego Dokhamu, hinduski książę Dharimuka, Adharipa z kraju Li, Shvadha Garpa z Chin, Rinczen Dziungne z rejonu Lato Burang, książę Shri Singha z Sahoru, książę Purna Tri ze wschodniej części Bodhgaji, i wreszcie: wielki mistrz i terton Njang Ral Nima Ozer.

-----, *Sanglingma Life Story*, slob pon pad-ma 'byung gnas kyi skyes rabs chos 'byung nor bu'i phreng ba, rnam thar zangs gling ma'o, (Sanglingma. Historia Życia). Dziamgon Kongtrul włączył ją do *Rinczen Terdzo*; 41 rozdziałów, 202 strony. Pierwsza biografia — terma, która zyskała rozgłos. Jej dłuższa wersja składa się z 286 stron i nie była do tej pory publikowana; można ją jednak znaleźć w Narodowych Zbiorach w Kathmandu (Nepal) pod tytułem *u-rgyen gu ru pad-ma 'byung gnas kyi rnam thar 'bring po zangs gling mar grags pa*. *Sanglingma* jest również dostępna w obszernej, dwutomowej wersji; jej rozpowszechnianie zakazano w Centralnym Tybecie powołując się przy tym na jednoznaczne i złowrogie przepowiednie dotyczące pewnych ministrów i ich uwikłania w upadek buddyzmu w dwudziestowiecznym Tybecie. Wersja ta liczy 1260 stron; znaleziono ją w nepalskim rejonie Mustangu. Jest też dostępna w Narodowych Zbiorach w Kathmandu (Nepal).

Orgyen Lingpa (1329-1367 lub 1360). *Concise Chronicle*, (Krótka Kronika), inaczej: *Kathang Dypa*, o rgyan pad-ma'i bka' thang bsod pa. 16 rozdziałów oraz przepowiednie, 38 małych stron. Napisane przez Wairoczanę, odnalezione przez Orgyen Lingpę w Samje Czimpu jako terma. W swoim niepublikowanym tłumaczeniu Erik Pema Kunsang korzystał z drewnianych matryc drukarskich przechowywanych w Gompie Thodung, w Solukhumbu (Nepal).

-----, *Five Chronicles*, bka' thang sde lnga, (Pięć Kronik). Pięć działów, 853 strony. Ostatnio dzięki staraniom rządu J. Św. Dalai Lamy ukazało się w Dharamsali wznowienie „*Pięciu Kronik Bogów i Demonów, Króla, Ministrów, Królowych, Panditów i Tłumaczy*”.

-----, *Padma Kathang*, o rgyan gu ru pad-ma'i 'byung gnas kyi skyes rabs rnam par thar pa rgyas pa bkod pa pad-ma bka'i thang yig. Długa wersja wierszem, 108 rozdziałów, 721 stron. Odnaleziona w Kryształowej Jaskini w Yarlung (Centralny Tybet) i z tej przyczyny nazywana czasem *The Crystal Cave Biography*, (Biografią [z] Kryształowej Jaskini) (rnam thar shel drag ma). Przetłumaczył ją najpierw na francuski G.-C. Toussaint „*Le Dict de Padma*”, (Padma Thang Yig MS, de Lithang), Paryż, 1933. Następnie Kenneth Douglas i Gwendolyn Bays wykonali tłumaczenie angielskie *The Life and Liberation of Padmasambhava*, (Życie i Wyzwolenie Padmasambhawy), Emeryville, Kalifornia: Dharma Publishing).

Pema Lingpa (1445/50-1521). *Radiant Mirror: A Life Story of Padmasambhava*, u rgyan slob dpon pad-ma'i 'byung gnas kyi 'khrungs rabs chen mo zhes bya ba sangs rgyas bstan pa'i byung khung mun sel sgron me las rnam thar don me long, (Promienne

Zwierciadło: Historia Życia Padmasambhawy). Gangtok, 1977. Tekst termy w dwóch tomach, odnaleziony przez Pema Lingpę w Samje.

Ratna Lingpa (1403-1478). *Golden Garland: A Life Story of Padmasambhava*, o rgyan gu ru pad-ma 'byung gnas kyi rnam thar gser gyi phreng ba, (Złota Girlanda: Historia Życia Padmasambhawy). 327 stron; włączona do kolekcji term Ratna Lingpy, opublikowana przez Czcigodnego Taklung Tsetrul Rinpocze. Ta wersja długością i treścią bardzo przypomina *Sanglingmę*, *Historię Życia* odnalezioną przez Njang Ral Nime Ozera.

Samten Lingpa, Taksham Nudan Dordze (ur. 1655). *Flawless Adornment: A Life Story of Padmasambhava*, o rgyan gu ru pad-ma 'byung gnas zhes bya ba'i rnam thar bcu gnyis dri ma med pa'i rgyan zhes bya ba jo mo mtsho rgyal dang bai ro tsan na gnyis kyi mdzad pa, (Najczystsza Ozdoba: Historia Życia Padmasambhawy).

Sangye Lingpa (1340-1396). *Bright Crystal Mirror*, bla ma dgongs pa 'dus pa las, yid ches shing khungs btsun pa'i lo rgyus shel gyi me long gsal ba, (Jasne Kryształowe Zwierciadło); 81 stron. Historia życia Padmasambhawy spisana przez Jeszie Tsogjal; pochodzi z cyklu term *Lama Gongdy* odnalezionych przez Sangje Lingpę.

----, *The Golden Garland Chronicles*, u rgyan gu ru pad-ma 'byung gnas kyi rnam thar rgyas pa gser gyi phreng ba thar lam gsal byed, pad-ma bka'i thang yig, (Kroniki Złotej Girlandy). Znane też jako *Kathang Sertreng*. 117 rozdziałów, 727 stron drobnego druku. Przeplatające się z prozą poezje tworzą wspaniałą biografię Padmasambhawy; od stuleci jest ona uznana i ceniona pozycją tybetańskiej literatury buddyjskiej. Kalimpong: J. Św. Dudziom Rinpocze, 1970. Zapisana przez Jeszie Tsogjal, która ukryła ten tekst jako termę, dla pożytku przyszłych pokoleń. Sangye Lingpa odnalazł ten skarb w *Kryształowej Jaskini Puri Phugmoche*, pu ri phug mo che shel gyi brag phug. Fragmenty tej wersji biografii zamieścił W. Y. Evans-Wentz w *The Tibetan Book of the Great Liberation*, (*Tybetańskiej Księdze Wielkiego Wyzwolenia*) (Oxford: Oxford University Press, 1954).

Selnang z Ba. *Bashey Annals*, sba bzhed gtsang ma & sba bzhed zhabs brtag ma, (Kroniki Baszeja). Dharamsala: Shes-rig Par-khang, 1968. Wczesne kroniki z IX wieku.

Sera Khandro Dekyong Wangmo. *Immaculate White Lotus: A Life Story of Padmasambhava*, chos nyid mkha' 'groi gsang mdzod las: o rgyan rnam thar dri med pad-ma dkar po, (Nieskalany Biały Lotos: Historia Życia Padmasambhawy). 20 stron pięknej poezji religijnej kobiety — tertona. Prawie identyczna z *Wish-Fulfilling Tree*, (Klejnotem Spełniającym Życzenia) odnalezionym przez Czogjura Lingpę.

Shechen Gyaltzab Pema Namgyal. *Pond of White Lotus Flowers*, snga 'gyur rdo rje'i theg pa gtso bor gyur pa'i sgrub brgyud shing rta brgyad kyi byung ba brjod pa'i gdam rdor bsdus legs bshad pad-ma dkar po'i rdzing bu, (Jeziro Białych Lotosów). New Delhi: J. Św. Dilgo Khyentse. 527 stron. Główna spośród prac historycznych poświęconych *Ośmiu Pojazdom Linii Praktyki*; najwięcej miejsca poświęca szkole Ningmy.

Sogdokpa Lodro Gyaltsen (ur. 1552). *Dispelling the Darkness of Mind*, slob dpon sangs rgyas gnyis pa pad-ma 'byung gnas kyi rnam par thar pa yid kyi mun sel, (Rozpraszenie Ciemności Umysłu). Znane też jako *Namthar Yikyi Munsel*. Opublikowane w Indiach przez J. Św. Dudzioma Rinpocze. W przygotowaniu angielskie tłumaczenie Anili Dzinpa Palmo.

Taksham Nudan Dordze. *Life Story of Dorje Drolo*, bla ma rdo rje gro lod kyi rnam thar, (Historia Dordze Drolo). Historia życia Padmasambhawy ze szczególnym uwzględnieniem tajemnego znaczenia jego groźnej manifestacji – Dordze Drolo.

Taranatha. *Threefold Confidence: A Life Story of Padmasambhava*, slob dpon pad-ma'i rnam thar rgya gar lugs yid ches gsum ldan, (Trzyzęściowe Wyznanie: Historia Życia Padmasambhawy). Dziamgon Kongtrul włączył ją do *Rinczen Terdzo*: tom Ka. Pisane w oparciu o hinduskie źródła.

Tsele Natsok Rangdrol (ur. 1608). *Clarifying the True Meaning*, slob dpon rin po che pad-ma'i rnam thar chen mo las brtsam te dri ba'i lan nges don gsal byed, (Wyjaśnienie Prawdziwego Znaczenia), w formie odpowiedzi na 18 pytań; 95 stron.

Anglojęzyczne opracowania dotyczące tematu

Ancient Tibet: Research Materials from the Jeshe De Project, (Dawny Tybet: Materiały Badawcze Projektu Jesze De). Berkeley: Dharma Publishing.

Blondeau, A. M. *Analysis of the Biographies of Padmasambhava according to Tibetan tradition: classification of sources*, (Analiza biografii Padmasambhawy według tybetańskiej tradycji: klasyfikacja źródeł) Ukazało się w dziele *Tibetan Studies in Honor of Hugh Richardson*; wydawcy: M. Aris i A.S. Suu Kyi: New Delhi: Vikas, 1980.

Crystal Mirror, (Kryształowe Zwierciadło); tomy 1-7. Emeryville, California: Dharma Publishing, 1971-84.

Chogyur Lingpa, Jamyang Khyentse Wangpo, oraz **Tulku Urgyen Rinpoche**. *The Great Gate: The Heart Practice of Guru Rinpoche*. (Wielka Brama: Praktyka Serca Guru Rinpocze). Tom 1. Kathmandu: Rangjung Yeshe Publications, 1985.

Khetsun Sangpo Rinbochay. *Tantric Practice in the Nyingma*, (Tantryczne praktyki Nyingmapy). Tłumaczenie i praca edytorska: Jeffrey Hopkins. Ithaca: Snow Lion Publications.

Khyentse, Dilgo T. *Wish-Fulfilling Jewel*, (Klejnot Spełniający Życzenia). Boston: Shambala Publications, 1988.

The Legend of the Great Stupa. (Legenda Wielkiej Stupy). Tłumaczenie: Keith Dowman. Berkeley: Dharma Publications, 1988.

- The Life and Liberation of Padmasambhawa.* (Życie i wyzwolenie Padmasambhawę). Dwa tomy. Emeryville, California: Dharma Publishing, 1978.
- Manjusrimitra.** *Primordial Experience,* (Pierwotne Doświadczenie). Boston: Shambala Publications, 1987.
- Namkhai Nyungpo.** *Mother of Knowledge.* (Matka Mądrości). Tłumaczenie: Tarthang Tulku. Berkeley: Dharma Publishing, 1983.
- Sky Dancer.* (Podniebna Tancerka). Tłumaczenie: Keith Dowman. London: Rutledge & Kegan Paul, 1984.
- Orgyen Tobgyal.** *The Life and Teaching of Chogyur Lingpa.* (Życie i nauki Czogjura Lingpy). Kathmandu: Rangjung Yeshe Publications, 1982.
- Sogyal Rinpoche.** *Dzogchen and Padmasambhava.* (Dzogchen i Padmasambhawa). Berkeley: Rigpa Publications.
- Thondup Rinpoche, Tulku.** *Hidden Teachings of Tibet: An Explanation of the Terma Tradition of the Nyingma School of Buddhism.* (Tajemne nauki Tybetu: Objasnienia dotyczace buddyjskiej tradycji term szkoły Ningma). London: Wisdom Publications, 1986. Polskie wydanie: 1998, Warszawa, Wydawnictwo Mandala sc.
- , *The Tantric Tradition of the Nyingmapa.* (Tantryczna tradycja Ningmapy). Marion, Mass. : Buddhayana, 1984.
- The Tibetan Book of the Death: The Great Liberation Through Hearing in the Bardo,* (Tybetańska księga śmierci: Wyzwolenie przez słuchanie w bardo). Tłumaczenie: Francesca Fremantle i Chogyam Trungpa. Berkeley: Shambala Publications, 1975.
- Tsele Natsok Rangdrol.** *The Mirror of Mindfulness.* (Zwierciadło Uważności). Boston: Shambala Publications, 1989.
- Yeshe Tsogyal.** *Dakini Teachings: Padmasambhava's Oral Instructions to Lady Tsogyal.* (Nauki dakini: ustne pouczenia udzielone pani Tsogjal przez Padmasambhawę). Boston: Shambhala Publications, 1990.

Glosariusz

Ten glosariusz jest kompilacją wiadomości otrzymanych w formie ustnych nauk od Czcigodnego Tulku Urgjena Rinpocze, Czokji Nimy Rinpocze, oraz innych współczesnych mistrzów buddyizmu. Dodatkowym źródłem, na którym mogłem się oprzeć były tybetańskie źródła historyczne; wymieniam je w bibliografii. Niektóre terminy i hasła są krótkie, a ich definicja — ograniczona do minimum, jednak dzięki załączonym tybetańskim odpowiednikom czytelnik może pokusić się o szukanie pełniejszych objaśnień w innych źródłach. Wiele z przedstawionych tu terminów ukuto dla potrzeb niniejszej publikacji, toteż w innych tekstach możecie natknąć się na inne nazewnictwo.

Abhidharma (chos mngon pa). Jedna z trzech części *Tripitaki* — zbioru nauk Pana Buddy. Usystematyzowane nauki o metafizyce, kładące główny nacisk na pobudzanie rozróżniającej mądrości poprzez analizę elementów doświadczenia i badanie natury istniejących zjawisk. Główne komentarze to *Abhidharma Kosha* Dignagi (ujęcie hinajanistyczne) oraz *Abhidharma Samucchaya* Asangi (pisane z punktu widzenia mahajany). Patrz też pod: *Tripitaka*.

Pogodzenie z naturą niepowstawania (skye ba med pa'i chos la bzod pa). Ważny aspekt urzeczywistnienia osiągany wraz z ósmym stopniem bodhisattwy. W tej książce jest synonimem całkowitego oświecenia.

Moce, osiągnięcia: (1) Siddhi (dngos drubs) Moce pojawiające się w rezultacie praktykowania dharmy; zwykle odnosi się to do „najwyższego spełnienia” czyli całkowitego urzeczywistnienia (oświecenia). Może też odnosić się do „pospolitych mocy”, czyli ośmiu światowych mocy, takich jak jasnowidzenie, promieniowanie (światłem), latanie po niebie, stawanie się niewidzialnym, wieczna młodość oraz zdolność przekształcania (się). Tradycyjnie, lista owych ośmiu światowych zdolności wymienia: moc miecza, pigułki, balsamu na oczy, szybkiego przemieszczania się, ekstraktu esencjonalnego, odwiedzania niebiańskich sfer, bycia niewidzialnym i dostępu do podziemnych skarbów. Posiadłszy święcony miecz można fruwać w przestworzach bądź też odwiedzać niebiańskie sfery. Zjedzenie święconej pigułki umożliwia stanie się całkowicie niewidzialnym, oraz przybieranie, na podobieństwo jakszasa, dowolnej formy. Oko posmarowane poświęconym balsamem widzi zarówno bardzo odległe jak i bardzo bliskie i małe obiekty. Święta substancja wtarta w stopy umożliwia podróż dookoła świata w ułamku sekundy. Dzięki mantrze, oraz esencjonalnemu ekstraktowi z kwiatów można przedłużyć sobie życie, uzyskać młodzieńczy wygląd i sprawność, a także przemieniać żelazo w złoto. Uzyskawszy dostęp do niebiańskich sfer osiągamy panowanie nad światowymi bóstwami, zdolność odwiedzania sześciu boskich siedzib w sferze pożądania. Odrobina świętej substancji rozsmarowana na czole czyni całkowicie niewidzialnym. I wreszcie: odnalazłszy ukryte pod ziemią skarby (cenne klejnoty itd.) możemy spełniać życzenia czujących istot. Jednak najistotniejsze osiągnięcia, które pojawiają się na ścieżce praktyki to:

wyrzeczenie, współczucie, niewzruszona wiara, oraz urzeczywistnienie właściwego poglądu. (2) (sgrub pa). Patrz: cztery aspekty poglądu (nastawienia) i osiągnięć.

Działanie przynoszące natychmiastowy skutek, nie ma „etapu przejściowego” (mtshams med pa'i las). Pięć uczynków, które przynoszą najstraszliwsze karmiczne konsekwencje; uczynki te to: zabicie własnej matki lub ojca, zabicie Arhata, spowodowanie rozłamu w (mnisiej) Sandze, przelanie (z niecznych pobudek) krwi Tathagaty. Czyny takie zwiemy „natychmiastowymi” myśląc o ich karmicznych skutkach, które dojrzewają natychmiast po śmierci sprawcy działań tak, że nie ma on sposobności przejścia przez pośredni stan bardo.

Aktywności (las, phrin las, skt. karma). Odnosi się to zazwyczaj do czterech rodzajów aktywności: uspokajającej, rozprzestrzeniającej (pomnażającej), magnetyzującej i poskramiającej.

„*Tantra Girlandy Aktywności*” (karma ma le 'phrin las kyi rgyud) Tekst *Mahajogi* wymieniony tutaj jako *Sześć Tajemnych Działań*. Czasem wymieniana jako jedna z *Osiemnastu Tantr Mahajogi* — *Tantra Oświeconej Aktywności*. Tak nazywa się ją w tekstach *Njingma Gjubum*; (tomy *Tsa* i *Sha*).

Eon (bskal pa, skt.: kalpa). Miara czasu trwania świata. Okres, kosmiczny cykl.

Epoka walk i konfliktów (rtsod dus) Obecna zdegenerowana epoka, czas upadku.

Amitabha (snang ba mtha' yas) Główny Budda rodziny lotosu, pan czystej krainy Sukhawati. Jest on również manifestacją rozróżniającego aspektu mądrości.

Amitajus (tshe dpag med) Patrz: Budda Amitajus

Amogha Pasha (don yod zhags pa) Tantra należąca do Krija Jogi, znana też jako *Pełna Znaczenia Tantra Pętli*.

Ananda (kun dga' bo) Jeden z dziesięciu bliskich uczniów Buddy, jego osobisty asystent; to on recytował sutry podczas Pierwszego Zgromadzenia; drugi patriarcha ustnego przekazu Dharmy.

Anu Joga. Druga z trzech wewnętrznych tantr. Skupia się bardziej na mądrości (pradžni) niż na metodach (upai), bardziej na fazie doskonalenia niż na fazie rozwoju. Pogląd Anu Jogi to twierdzenie, że wyzwolenie osiąga się poprzez stopniowe zaznajamianie się i przyzwyczajanie do wglądu w niedualną naturę przestrzeni i mądrości. Według *Jeziora Białych Lotosów* Shechen Gyaltsaba, nauki Ati Jogi pojawiły się w tym świecie gdy król Dża — król Dharmy zwany także Lungten Dordże (Wadźra Przepowiednia), otrzymał od Pana Tajemnic przekazy mocy i pouczenia, dzięki którym uzyskał całkowite zrozumienie [ostatecznego] znaczenia. Przekaz linii pism [tekstów] otrzymał od ludzkiego widjadhary — Wimalakirtiego. Cztery główne teksty nauk Anu Jogi wraz z Podsumowaniem tworzą zasadniczy dorobek piśmiennictwa Anu Jogi. Król Dża przekazał nauki Anu Jogi mistrzowi Uparadży oraz swoim synom: Szakputriemu, Nagaputriemu, Guhyaputriemu. Następnie linia przekazu obejmuje mistrzów:

Singhaputrę, Kukuradzę Drugiego i Rolanga Dewę (Garaba Dordże). Wszyscy ci mistrzowie wraz z uczniami osiągnęli oświecenie i odeszli z tego świata nie pozostawiając po sobie doczesnych szczątków. Tego rodzaju rozpuszczenie fizycznego ciała może być uzyskane także na drodze pewnych praktyk, które mają na celu rozwinięcie światowych mocy; mowa tu o praktyce przyjmowania ekstraktu esencjonalnego, o manipulowaniu i kontrolowaniu życiowej esencji (bindu) oraz o mistrzowskim opanowaniu prany. Jednakże osiągnięcie biorące się z praktyki Anu Jogi jest najwyższe; praktyka ta wiąże się z ćwiczeniem niekonceptualnej (wolnej od pojęć) przytomności ścieżki widzenia i prowadzi to tego, że fizyczne ciało — ten owoc dojrzałej karmy — przekształca się w światło. Kolejni mistrzowie przekazujący Anu Jogę to: Wadźrahasja, Prabhahasti, Siakja Małe Światło, Siakjamitra oraz Siakja Senge (Padmasambhawa). Będąc w Indiach Padmasambhawa przekazał te nauki mistrzowi Hungkarze; od niego linia ciągnie się do Dewa Seldzeja, Dharmabodhiego, Dharmaradzapali, Waszudhary z Nepalu, Tsuklag Palgeja i wreszcie — do Czetsena Kje z krainy Druszy, który przetłumaczył nauki Anu Jogi na język Drusza. Całą tę linię przekazu przeniósł do Tybetu tłumacz Sangje Jeszie z Nubu.

Zjawiska i istnienie (snang srid). Świat i czujące istoty; to, co może być doświadczane, pięć żywiołów; to, co może zaistnieć, pięć tzw. skupisk (zbiorów).

Pogląd (podejście, nastawienie), oraz osiągnięcie (spełnienie, urzeczywistnienie) (bsnyen sgrub). Patrz: Cztery aspekty poglądu (nastawienia do praktyki) i osiągnięcia (urzeczywistnienia).

Arhat (dgra bcom pa) *Pogromca wrogów*; ktoś, kto pokonał cztery mary i osiągnął nirwanę — czwarty i ostateczny rezultat na ścieżce Hinajany.

Arura. Lecznicza roślina obdarzona wieloma cudownymi właściwościami.

Zbiór Tajemnic (gsang ba' dus pa). Tekst Mahajogi; znajduje się w *Njingma Gjubum*, tom Tsa. Czasem wymienia się go pośród *Osiemnastu Tantr Mahajogi* jako *tantrę oświeconego umysłu*.

Zgromadzenie Sugatów (bde gshegs 'dus pa). Ważny cykl nauk związany z *Działem Sadhany Mahajogi*. Tantry należące do tego cyklu znajdują się w *Njingma Gjubum*, tom Om, jako odkrycia Njang Ral Nimy Oзера. Nauki zostały przekazane przez Samantabhadrę, który zmanifestował się w formie łagodnego Wadźrasattwy i groźnego Czeczok Heruki. *Władca Tajemnic* zebrał je i powierzył dakini Lekji Łangmo. Ukryła ona te tantry w stupie zwanej *Zaczarowanym Kopcem*; następnie przekazała je ośmiu widjadharom, każdy z nich otrzymał jedną spośród nauk: Mandziuśrimitra otrzymał nauki Ciała Mandziuśrego, Nagardżuna — Lotosową Mowę, Hungkara — Umysł Wiszuddy, Wimalamitra — Nektar Właściwości, Prabhahasti — Aktywność Kilaji, Dhana Samskrita — Wyzwalającą Magię Matczynych Bóstw, Szantigarbha — Złorzeczącą, Groźną Mantrę a Guhjacandra — Kult Światowych Bóstw. Każdy z widjadharów przekazał potem swe nauki Padmasambhawie, a ten stał się głównym dzierżawcą wszystkich tych praktyk.

Ati Joga (shin tu rnal 'byor) Trzecia z *Trzech Wewnętrznych Tantr*. Według Działmon Kongtrula kładzie ona nacisk na pogląd, że wyzwolenie osiąga się poprzez stopniowe zapoznawanie się i zaznajamianie z wglądem w naturę pierwotnego oświecenia, wolną od przyjmowania i odrzucania, nadziei i lęku. Obecnie bardziej popularną nazwą Ati Jogi jest *Dzogchen*. Po raz pierwszy w tym świecie nauki Ati Jogi zostały objawione Garabowi Dordże w kraju Uddijany, na zachód od Indii. Według *Opowieści o Cennych Odkryciach Skarbów Dharmy* Longczen Rabdziana (str. 87-88), wielki mistrz Padmasambhawa mając zamiar przekazać owe nauki Jeszie Tsogjal opisał je w następujący sposób:

„Te pouczenia niepodobne są żadnym innym, których do tej pory udzieliłem; przewyższają one wszystkie dziewięć stopniowych pojazdów. Ujrzenie ich istoty wstrząsa wszelkimi poglądami i „medytacjami”, jakie stworzył umysł. Ścieżki i poziomy doskonałe są bez wysiłku. Przeszkadzające emocje wyzwala się w swym naturalnym stanie, nie potrzeba ich ulepszać ani usuwać. To pouczenie przynosi urzeczywistnienie dojrzałości, które nie bierze się z przyczyn; [to pouczenie] ujawnia natychmiast spontaniczne obecne urzeczywistnienie; w ciągu jednego życia wyzwala to ciało z krwi i kości w świetlistą sambhogakaję, i w ciągu trzech lat umożliwia niezniszczalne osiągnięcie trwałego przybytku krainy Akaniszty: bezcennej sfery dharmakai spontanicznej obecności. Te właśnie pouczenia są w moim posiadaniu i teraz ci je przekażę”.

Patrz również: Dzogchen, Wielka Doskonałość.

Atisha Dipamkara. XI wieczny hinduski pandita z Wikramashili, który spędził ostatnich dwanaście lat swego życia w Tybecie. Założyciel tybetańskiej szkoły buddyizmu — Kadampa, znany też jako Dipamkara Szridźniana i Dzioło Dze (jo bo rje).

Atsara Jeszie (a tsar ye she) Patrz: Jeszie Jang.

Atsara Jeszie Jang (sba a tsar ye shes dbyangs). Patrz: Jeszie Jang.

Awalokiteśwara (sryan ras gzigs). Bodhisattwa nieograniczonego współczucia; emanacja buddy Amitabhy. Znany także jako Pan Wielkiego Współczucia lub Wielki Współczujący.

Awatamsaka Sutra (mdo phal po che). Sutra powstała w czasie trzeciego obrotu koła Dharmy. Wydana pod nazwą: *The Flower Ornament Scripture*, (Kwiecista Ozdoba). Trzy tomy; Boston: Shambala Publications, 1984-1987.

Przebudzony umysł (byang chub kyi sems, skt. bodhicitta). Patrz: Bodhicitta.

Świadomość (rig pa, skt. vidya). W odniesieniu do poglądu Wielkiej Doskonałości termin ten oznacza „świadomość” wolną od ignorancji i więzów dualizmu.

Bardo (bar do, skt. antarabhava). Stan przejściowy pomiędzy śmiercią a kolejnymi narodzinami.

Kroniki Baszeja (sba bzhad). Dzieje rządów Trisong Detsena i Mutig Tsenpy.

Bhikszu (dge slong). Praktykujący, który wyrzekł się światowych zajęć i, aby osiągnąć wyzwolenie z kręgu samsary, przyjął 253 ślubowania w pełni wyświęconego mnicha.

Bhikszu Purna (dge slong purna). Poprzednie wcielenie tybetańskiego tłumacza Wairocza.

Potężny Czarny (stobs lden nag po). Naczelne bóstwo *Mandali Groźnej Mantry* (pośród *Nauk Ośmiu Sadhan*).

Bodhi (byang chub). *Oświecenie, przebudzenie, stan urzeczywistnienia*. Patrz też: *Oświecenie*.

Bodhiczitta (byang sems, byang chub kyi sems). *Przebudzony stan umysłu*. (1) Pragnienie osiągnięcia oświecenia dla dobra wszystkich istot. (2) W kontekście nauk Dzogczen jest to wrodzona przytomność przebudzonego umysłu; synonim do: *rigpy*, czyli świadomości.

Bodhisattwa (byang chub sems dpa') Ktoś, kto rozwinął bodhiczittę, czyli pragnienie osiągnięcia oświecenia dla dobra wszystkich czujących istot. Praktykujący Mahajanę; szlachetny bodhisattwa — ten, który znalazł się już na pierwszym poziomie.

Bonpo (bon po). Religia panująca w Tybecie przed dziewiątym stuleciem, kiedy to wprowadzono buddyzm.

Świątynie na granicy (mtha' 'dul). *Poskromiciele Granic*. Cztery świątynie zbudowane przez Songtsen Gampo i jego chińską małżonkę w celu opanowania wrogich sił w odległych rejonach Tybetu.

Nieograniczone Życie (tshe dpag med pa, skt. Amitayus) 1. Budda Amitajus. 2. Sutra Mahajany.

Brahma (tshangs pa). Władca bogów foremnej sfery.

Głos podobny do głosu Brahmy (tshangs pa'i dbyangs). Głos obdarzony szesnastoma doskonałymi właściwościami Brahmy, króla bogów. Popularne wyrażenie opisujące mowę buddy.

Brahmin (bram ze, skt. brahmana). Członek kasty duchownych.

Budda (sangs rgyas). *Oświecony* lub *Przebudzony*, który całkowicie uwolnił się od wszelkich zaciemnień i doprowadził do doskonałości wszelkie dobre właściwości. Bodhisattwa, który doprowadził owe właściwości do doskonałości i osiągnął prawdziwe i całkowite oświecenie jest zwany buddą. Terminu tego używa się powszechnie w odniesieniu do żyjącego w Indiach, w VI w p.n.e. Buddy Siakjamuniego, buddy obecnych czasów. Dawniej, w poprzednich eonach, niezliczone rzesze buddów manifestowały oświecony stan umysłu. W trwającym teraz *Dobrym Eonie* ma pojawić się tysiąc buddów i Siakjamuni jest czwartym z kolei.

Budda Amitajus (tshe dpag med). *Budda Nieograniczonego Życia*"; sambhogakaiczny aspekt Amitabhy. Budda ten ma związek z przekazem mocy oraz praktyką długowieczności.

Budda Awatamsaka (sangs rgyas pal po che). 1. Sutra Mahajany. 2. Budda, którego imię posłużyło za tytuł tej sutry.

Budda Niezmiennego Światła (sangs rgyas 'od mi 'gyur ba). Pierwotny Budda Samantabhadra; synonim oświeconego stanu dharmakai.

Buddadharma (sangs rgyas kyi bstan pa, bstan pa, chos). Buddyzm, nauki Buddy.

Buddaguhja (sangs rgyas gsang ba). Hinduski mistrz, który odwiedził Tybet i zatrzymał się koło Góry Kailas, gdzie nauczał wysłanników króla Trisong Detsena.

Stan Buddy (sangs rgyas). Doskonałe i ostateczne oświecenie, stan poza samsarą czy nirwaną; stan, w którym wszelkie zaciemnienia zostały wykorzenione i usunięte; stan, w którym jest się obdarzonym mądrością widzenia rzeczy takimi jakimi są; mądrość ta przenika wszystko co istnieje.

Nauki o przyczynowości (rgyu mtshan nyid kyi chos). Nauki Hinajany i Mahajany, które praktykę i sam fakt wkroczenia na ścieżkę postrzegają jako przyczyny doprowadzające do dojrzałości: wyzwolenia i oświecenia.

Pojazdy filozofii przyczynowej (rgyu mtshan nyid kyi theg pa). Dwa pojazdy Hinajana i Mahajana. Patrz także: pojazd rezultatu.

Pojazdy przyczyny (rgyu'i theg pa). Patrz: Pojazdy filozofii przyczynowej.

Jaskinia Jangleszo (yang le shod kyi brag phug). Leży na południowym krańcu Doliny Kathmandu, w pobliżu wioski Pharping. Górne partie owej jaskini znane są jako Jaskinia Asury.

Kamara (mnga gyab). Jeden z ośmiu subkontynentów otaczających Górę Sumeru; podstawa dla ziemskiej czystej krainy Guru Rinpocze, zwanej Wspaniałą Górą Koloru Miedzi.

Czang (chang). Tybetańskie wino, zazwyczaj tłoczy się je z jęczmiennych ziaren.

Cmentarzysko (dur khrod). Miejsce, w którym pozostawia się martwe ciała aż do ich naturalnego rozkładu, czy też jako ucztę dla dzikich zwierząt. Nawiedzane przez duchy cmentarzysko jest bardzo stosownym miejscem dla osób zaawansowanych w praktyce; praktykowanie w takim miejscu może pomóc w osiągnięciu kolejnego etapu urzeczywistnienia.

Czemczok Heruka (che mchog he ru ka). Patrz: Najwyższy.

Czimphu (chims phu). Odosobnione jaskinie leżące nad Samje w Centralnym Tybecie. Tam właśnie Guru Rinpocze spędził kilka lat na odosobnieniu.

Chiński nauczyciel Hashang (rgya nag gi ston pa hva zhang). Pewien chiński nauczyciel medytacji zwany Hashangiem Mahajaną. We wczesnym okresie nauk brał on udział w publicznej debacie podczas której prezentował swój pogląd; pogląd ten został obalony przez Kamalaszilę.

Cziti Joga (sphyi ti'i rnal 'byor). Jedna z podgrup *Działu Pouczeń Dzogczen*: Ati, Cziti oraz Jangti. Cziti jest określana jako ta, która przedstawia zasadnicze i główne zagadnienia Dzogczen.

Czogdung (cog brdungs). Pomniejsze nauki związane z bóstwem Jamantaki — groźnym aspektem Mandziusrego.

Czokro Lui Gjaltsen (cog ro klu'i rgyal mtshan). Bardzo ważny tłumacz wczesnego okresu tłumaczeń; jeden z dwudziestu pięciu uczniów Padmasambhawę przez którego został rozpoznany jako inkarnowany bodhisattwa. Bliski współpracownik Wimalamitry, Dżnianagarbhy, Dżinamitry oraz Surendrabodhiego. Położył wielkie zasługi jako kontynuator linii Winai w Tybecie. Po tym jak osiągnął urzeczywistnienie w Czuloři, towarzyszył Padmasambhawie jako pomocnik: zapisywał i ukrywał niektóre skarby. Uważa się, że wielki czternastowieczny terton Karma Lingpa jest inkarnacją Czokro Lui Gjaltsena.

Współczucie, które przyjmuje Dharma za punkt odniesienia (chos la dmigs pa'i snying rje). Współczucie, które bierze się ze zrozumienia przyczyn i podstaw cierpienia: ignorancji, złudzeń, przeszkadzających emocji oraz błędnej wiary w indywidualność własnego bytu oraz odrębną istotę zjawisk. Jogin, który zobaczy, że wszystkie czujące istoty podlegają temu samonapędzającemu się cierpieniu poczuje najgłębsze współczucie.

Współczucie bez punktu odniesienia. Najwyższa forma współczucia (dmigs pa med pa'i snying rje). Gdy praktykujący rozpozna i urzeczywistni wrodzoną naturę, współczucie pojawia się spontanicznie; staje się właściwością przekraczającą ciasne, dualistyczne horyzonty.

Faza, poziom doskonalenia (rdzogs rim). Jeden z dwóch aspektów wadźrajanistycznej praktyki. Jego znaczenie i głębia ulegają zmianom w miarę jak poznaje się zewnętrzne i wewnętrzne działy tantr. I tak na przykład w *Mahajodze* mówimy o poziomie czy też fazie doskonalenia, gdy rozpuszczamy wizualizację bóstwa; z kolei w *Anu Jodze* nazwa *poziom doskonalenia ze znakami* odnosi się do jogicznych praktyk takich jak *tummo*; zaś w *Ati Jodze* znajdziemy określenie *faza doskonalenia bez znaków*. Patrz też: Faza rozwijania.

Kryształowa Jaskinia Drag Jangdzong (sgrag yang rdzong shel gyi brag phug). Miejsce odosobnienia ciała Padmasambhawę. Znajduje się pomiędzy Lhasą a Samje w Centralnym Tybecie.

Kryształowa Jaskinia Jarlung (gyar klung shel gyi brag phug). Jedno z pięciu głównych miejsc odosobnieniowych Guru Rinpocze; miejsce oświeconych właściwości. W tym właśnie miejscu jeden z jego głównych uczniów, Kharczen Jeszie Szionnu osiągnął

urzeczywistnienie Nektaru Właściwości. Leży jeden dzień drogi od Tramdruku w dolinie Jarlungu, w Centralnym Tybecie.

Daka (dpa' bo). 1. Emanacja głównej postaci mandali, która wypełnia cztery [rodzaje] działań; męski partner dakini. 2. Mężczyzna praktykujący Wadźrajanę.

Dakini (mkha' 'gro ma). Duchowa istota spełniająca oświecone działania; żeńskie bóstwo tantryczne, które ochrania i służy naukom Buddy oraz praktykującym. Jeden z trzech korzeni. Patrz też: Guru, jidam, dakini.

Damaru (da ma ru). Mały, ręczny bębenek używany do tantrycznych rytuałów.

Ciemny wiek (snyings ma'i dus). Obecne czasy charakteryzujące się postępującą degeneracją w zakresie: epoki, istot, poglądów, przeszkadzających emocji oraz długości życia.

Półbóg (lha ma yin). Jedna z sześciu rodzajów samsarycznych istot.

Dewa (lha). *Bogowie*. Najwyższa z sześciu klas samsarycznych istot. Tymczasowo cieszą się one niebiańskim szczęściem.

Dewadatta (lhas byin). Oponent i rywal Buddy; dumny potomek klanu Siakja, któremu jego własna pycha nie pozwoliła docenić [cudownych] właściwości Buddy.

Rozwój i doskonalenie (bskyed rdzogs). Dwa główne aspekty — środki oraz mądrość — praktyk Wadźrajanę. Mówiąc pokrótce: faza rozwojowa oznacza gromadzenie pozytywnych mentalnych tworów i nastawień, podczas gdy faza doskonalenia polega na spoczywaniu w naturalnym, wolnym od elaboracji stanie umysłu. Patrz też: doskonalenia faza; rozwijania faza.

Rozwijania faza, poziom (bskyed rim, skt. utpattikrama). Jeden z dwóch aspektów wadźrajanistycznej praktyki: tworzenie mentalnych obrazów czystych krain i wizerunków, które ma na celu oczyszczenie nawykowego myślenia i zachowań. Poziom rozwijania opiera się na uzyskaniu czystej percepcji, czyli czegoś w rodzaju *świętego postrzegania*, które pozwala odbierać widoki, dźwięki i myśli jako bóstwo, mantrę oraz mądrość.

Dhana Sanskrita (nor gyi legs sbyar). Jeden z ośmiu widjadharów; ten, który otrzymał przekaz Wyzwalającej Magii Matczynych Bóstw, Mamo Botong. Nie wiemy wiele o jego życiu; znamy jedynie nazwę miejsca, w którym się urodził: region Thogaru w Uddijanie.

Opiekun Dharmy (chos skyong, skt. dharmapala). Nieludzka istota, która ślubowała strzec i chronić nauki Buddy i jego naśladowców. Znamy światowe bóstwa — opiekunów tj. posiadające zasługę, samsaryczne istoty oraz opiekunów — istoty mądrości, którzy są emanacjami Buddów i Bodhisattwów.

Dharmadhatu (chos kyi dbyings). *Sfera zjawisk; takość*, w której pustka i współzależne powstawanie są nierozdzielne. Natura umysłu i zjawisk, leżąca poza powstawaniem, trwaniem, wygasaniem.

Pałac Akanisztha w dharmadhatu ('og min chos kyi dbyings kyi pho brang), Wyrażenie oznaczające miejsce przebywania Wadźradhary lub Samantabhadry, buddy dharmakai. *Akaniszta* znaczy: *najwyższy*, lub *niezrównany*.

Dharmakaja (chos sku). Pierwsza z trzech kai, pozbawiona jakichkolwiek tworów i przez to podobna przestrzeni. *Ciało* oświeconych właściwości. Zrozumienie tego pojęcia jest sprawą indywidualną i zależy od podstaw, ścieżki oraz dojrzałości. Patrz też: trzy kaje.

Dharmata (chos nyid). Wrodzona natura zjawisk i umysłu.

Dharmiczny (chos kyi). Pełen oddania, religijny; odnoszący się do dharmy.

Dilgo Khyentse (ldil mgo mkhyen brtse). Patrz: Jego Świątobliwość Dilgo Khyentse Rinpocze.

Dolina Boskiej Wody (gshong pa'i lha chu). Nawet dziś miejsce to jest znane z czystej i słodkiej wody; leży w pobliżu Lhasy, w Centralnym Tybecie.

Dordże Dragpo Tsal (rdo rje drag po rtsal). *Wszechpotężna Wadźra Gniewu*. Gniewna forma Guru Rinpocze.

Dordże Drolo (rdo rje gro lod). Gniewna forma Padmasambhawy, znana zwłaszcza ze swej mocy poskramiania złych sił i ukrywania term dla pożytku przyszłych pokoleń.

Doszer Trelczung (mdo gzher sprel chung). Minister króla Trisong Deutsena; inna pisownia: Derszej Trelczung (sder bzhed sprel chung).

Drenpa Namkha (dran pa nam mkha'). Tybetański tłumacz i uczeń Padmasambhawy. Był on niegdyś wpływowym duchownym obrządku bon, później jednak pobierał nauki od Padmasambhawy i uczył się tłumaczyć. Dzięki swym cudownym mocom poskromił ponoć dzikiego jaka, a zrobił to przy pomocy jednego groźnego gestu. Ofiarował Padmasambhawie wiele nauk bon, ten zaś ukrył je jako skarby Dharmy.

Drej (bre). Tybetańska jednostka miary i pojemności; odpowiada mniej więcej jednemu litrowi i kwarcie. Jeden drej złota waży 13 kg.

Dzogczen (rdzogs pa chen po, skt. mahasandhi). Znana również jako Wielka Doskonałość i Ati Joga. Są to najwyższe nauki szkoły Ningma, pochodzące z wczesnego okresu tłumaczeń. W naszym świecie najbardziej znanymi ludzkimi mistrzami linii są: Garab Dordże, Mandziusrimitra, Sziri Singa, Dźnianasutra, Wimalamitra, Padmasambhawa i Wairoczana. Dwa główne aspekty Dzogczen to: linia tekstów i linia nauk (dpe brgyud dang bka' brgyud). Teksty zawarte są w tantrach, które z kolei dzielą się na trzy działy: *Dział Umysłu*, *Dział Przestrzeni* i *Dział Pouczeń* czyli *Instrukcji*. Pierwsze dwa działy pojawiły się w Tybecie głównie dzięki Wairoczenie, natomiast Instrukcje zostały

przekazane przez Wimalamitrę i Padmasambhawę. Mistrzowie ci ukryli dodatkowo liczne terminy Dzogczen; odkrywano je w ciągu kolejnych stuleci. Linia nauk jest reprezentowana przez ustne pouczenia, które otrzymuje się osobiście od wykwalifikowanego mistrza i dzierżawcy linii Dzogczen. Tybetański historyk Guru Taszi Tobgjal rozwodzi się w swym *Oceanie Cudownych Słów* nad specyfiką linii Dzogczen Padmasambhawy:

„Ów wielki mistrz posiada tę samą naturę, co nieskończenie liczni Buddowie trzech kai; nie jest zatem uzależniony od koncepcji linearnego przekazu. Jest nieoddzielny od Buddów i czystych królestw trzech kai. W zależności od percepcji innych ludzi, Padmasambhawta jawi się nie tylko jako mistrz niezliczonych tantr Wadźrajan — posiada również jedyną w swoim rodzaju biegłość dotyczącą najgłębszych zagadnień Njingtig, Świetlistej Wielkiej Doskonałości o ostatecznym znaczeniu; [nauki te] powierzyli mu trzej mistrzowie: Garab Dordże, Mandziusrimitra oraz Sziri Singha. Padmasambhawta kierował się przepowiednią pochodzącą od Wadźra Warahi, następnie otrzymał szczegółowe nauki od Sziri Singhi”.

Wczesne i późniejsze tłumaczenia Wielkiej Doskonałości (rdzogs pa chen po snga 'gyur phyi 'gyur). Odnosi się do *Osiemnastu Głównych Tekstów Działu Umysłu*, które są tantrami Dzogczen danymi przez Sziri Singhę Wairoczana oraz Lekdrubowi z Tsangu, co zostało opisane i wyszczególnione w 14 rozdziale *Njingma Gjubum*, w tomie *Ka*. Pięć z nich przetłumaczył Wairoczana przed swoim wygnaniem do Tsalarongu, natomiast pozostałych trzynaście przetłumaczyli Wimalamitra i Judra Njingpo, stąd też wziął się tytuł. Znane są także jako osiemnaścioro matek i dzieci działu Umysłu (sems sde ma bu bco bryad).

Wczesne tłumaczenia (snga 'gyur). Synonim dla tradycji Ningmapy, *starej szkoły*. Patrz też: Ningma.

Osiem cmentarnych pól (dur khrod bryad). 1. Cienisty Gaj (bsil ba tshal, skt. sitavana) na wschodzie, 2. Doskonałe Ciało (sku la rdzogs) na południu, 3. Lotosowy Kopiec (pad ma brtsegs) na zachodzie, 4. Kopiec Lanka (lan ka brtsegs) na północy, 5. Kopiec Spontanicznego Spełnienia (lhun grub brtsegs) na południowym wschodzie, 6. Objawienie Wielkiej Tajemnicy (gsang chen rol pa) na południowym zachodzie, 7. Wszechobecna Wielka Radość (he chen brdal ba) na północnym zachodzie, 8. Kopiec Świata ('jig rten brtsegs) na północnym wschodzie. Istnieją liczne inne listy cmentarzysk.

Osiem klas (rodzajów) bogów i demonów (lha srin sde bryad) Istnieją różne klasyfikacje, lecz najczęściej spotykany w sutrach podział rozróżnia: bogów, nagów, jakszasy, gandharawów, asurów, garudów, kinnarasów oraz mahoragasów. Wszyscy oni byli w stanie otrzymać i praktykować nauki Buddy. Tych osiem klas może odnosić się również do różnych typów światowych duchów, które mogą pomagać lub szkodzić; są niewidoczne dla zwykłych ludzi: ging, mara, tsen, jaksza, rakszas, mamu, rahula, naga. Na subtelniejszym poziomie wszystkie te istoty są postrzegane jako nieczyste manifestacje ośmiu typów świadomości.

Ośmiu uczniów (rje 'bang brgyad). Główni „odbiorcy” *Nauk Ośmiu Sadhan* przekazanych przez Guru Rinpocze: król Trisong Deutsen, Namkhai Ningpo, Sangje Jeszie, Gjalła Czojang, Jeszie Tsogjal, Palgi Jeszie, Palgi Senge oraz Wairoczana.

Osiem Działów Mai (sgyu 'phrul sde brgyad). *Esencja Tajemnic, Czterdzieści Magicznych Sieci, Niezrównana Magiczna Sieć, Magiczna Sieć Leulaga, Ośmioczęściowa Magiczna Sieć, Magiczna Sieć Bogini, Magiczna Sieć w Osiemdziesięciu Rozdziałach i Magiczna Sieć Mandziusrego*. W swej *Esencji Urzeczywistnienia* (str. 6A:4) Mipham Rinpocze wyjaśnia, że pogląd *Ośmiu Działów Mai* zalicza się do *Ati Jogi*, podczas gdy postępowanie zalecane przez owe nauki należy do kategorii *Mahajogi*. Z tej przyczyny nauki owe umieszcza się niekiedy „pomiędzy”, zaliczając je do tantr *Anu Jogi*. Bez względu na to, z całą pewnością można stwierdzić, że omawiają one kluczowe zagadnienia fazy rozwojowej, fazy doskonalenia oraz Wielką Doskonałość; dlatego też można je, w drodze klasyfikacji, przydzielić do którejkolwiek z trzech wewnętrznych tantr.

Sadhany Ośmiu Nauk (sgrub pa bka' brgyad). Osiem głównych bóstw — jidamów Mahajogi wraz z odpowiadającymi im tantrami i sadhanami: *Ciało Mandziusrego, Lotosowa Mowa, Umysł Wiszuddy, Nektar Właściwości, Aktywność Kilai, Wyzwalające Czary Matczynych Bóstw, Złorzecząca Groźna Mantra, Światowy Kult*. Patrz też: *Zgromadzenie Sugatów; Dział Sadhany*.

Ośmiu widjadharów (rig 'dzin brgyad). *Mandziusrimitra, Nagardżuna, Hungkara, Wimalamitra, Prabahasti, Dana Sanskrita, Szantigarbha i Guhjaczandra*.

Osiemnaście wewnętrznych tantr Tajemnej Mantry (gsang sngags nang gi rgyud sde bco brgyad). W kontekście rozdziału 12 termin ten odnosi się głównie do tantr Mahajogi. Przetłumaczyli je na tybetański Padmasambhawa oraz Czokro Lui Gjaltsen. Patrz: *Osiemnaście Tantr Mahajogi*.

Osiemnaście Tantr Mahajogi (ma ha yo ga'i rgyud sde bco brgyad). Wymienione w rozdziale 12. Guru Tashi Tobgjal w *Oceanie Cudownych Słów ku Radości Uczonych*, oraz Szeczen Gjaltsab w historycznym opracowaniu „*Jezioro Białych Lotosów*” podają inną listę:

(1-5) Pięć podstawowych, rdzennych tantr ciała, mowy, umysłu, właściwości i aktywności: *Sarlabuddha Samajoga, Tajemna Księżycowa Esencja, Zbiór Tajemnic, Chwalebna, Najwyższa i Pierwotna Tantra* oraz *Girlanda Aktywności*. (6-10) Pięć tantr objawienia, które pomagają korzystać z praktyk sadhany: *Tantra Objawienia Heruki, Tantra Objawienia Najwyższego Rumaka, Tantra Współczucia, Tantra Nektaru i Dwunastoczęściowa Tantra Kilai*. (11-15) Pięć tantr uzupełniających, dotyczących postępowania: *Górski Kopiec, Przerażająca Błyskawica Mądrości, Reguły Samaja, Jednoupunktowione Samadhi* oraz *Tantra Rozjuszonego Słonia*. (16-17) Dwie z tantr dotyczą uzupełniania tego, co nie zostało dopełnione; są to: „*Magiczna Sieć Wairoczana*” i „*Lasso Zręcznych Środków*” („*Zręczne Lasso*”) (18) Jedna wyróżniająca się tantra uosabia wszystkie pozostałe; to „*Esencja Tajemnic*”, „*Tantra Magicznej Sieci Wadżrasattwy*”, znana też jako „*Gujagarba*”.

Osiemnaście Głównych Tekstów (lung chen po bco brygad). Patrz: wczesne i późniejsze tłumaczenia Wielkiej Doskonałości.

Osiemnaście Cudów Umysłu w Pięćdziesięciu Rozdziałach (sems rmad du byung ba bco brygad kyi le'u lnga bcu). Kilka tantr, które znajdują się w pierwszych trzech tomach *Njingma Gjubum* nosi podobne imię; mimo to żadna z nich nie ma pięćdziesięciu rozdziałów. Wygląda na to, że w czasie pisania wkradł się jakiś błąd, gdyż *Jasne Kryształowe Zwierciadło* Jesze Tsogjal mówi o pierwszych pięciu tantrach przetłumaczonych przez Wairoczań: „Pięć pierwszych części *Osiemnastu Cudów Umysłu*” (sems smad bco brygad kyi stod kyi lnga).

Ośmioczęściowa Magiczna Sieć (sgyu 'phrul brygad pa); składający się z ośmiu rozdziałów tekst Mahajogi; znajduje się w *Ningma Gjubum*, w tomie *Pha*.

Ośmioczęściowy Tom (bam po brygad pa). Tantra należąca do działu Sadhany Mahajogi; skupia się na Nektarze Właściwości. Tantra o podobnym tytule znajduje się w *Ningma Gjubum*, w tomie *La*. Być może, że jej treść pokrywa się z *Ośmioczęściowym Tekstem*. Patrz też: *Tekst w Ośmiu Częściach (Ośmioczęściowy Tekst)*.

Ema ho! (e ma ho). Okrzyk wyrażający podziw i zadziwienie.

Uosobienie Urzeczywistnienia (dgongs 'dus). Bardzo znaczący tekst Anu Jogi. Skrót od: *Tekstu Uosabiającego Urzeczywistnienie Wszystkich Buddów* (sangr rgyas thams cad kyi dgongs pa 'dus pa'i mdo).

Przekaz mocy (dbang, skr. abhiszeka). Przekazanie mocy lub pozwolenia do wykonywania którejs z praktyk Wadźrajany; konieczne do wykonywania praktyk tantrycznych. Przekaz mocy daje kontrolę nad wrodzonym wadźra ciałem, wadźra mową i wadźra umysłem; daje władzę postrzegania formy jako bóstwa, dźwięków jako mantry i myśli jako mądrości. Patrz też: cztery przekazy mocy.

Przekaz mocy i bezpośrednie namaszczenie (rgyal thabs spyi blugs kyi dbang). Akt udzielenia czterech przekazów mocy w jednym, przekazanie totalnego błogosławieństwa na wzór króla, który dając następcy tronu koronę — daje mu całkowitą władzę.

Przekaz mocy świadomości (rig pa'i rtsal gyi dbang). Przekaz mocy Dzogczen. Czasem odnosi się także do poziomu urzeczywistnienia osiągniętego dzięki praktyce Dzogczen.

Pusta i promienna dharmata (chos nyid stong gsal). Synonim dla natury Buddy, oświeconej esencji wszystkich istot.

Oświecenie (byang chub, skt. bodhi). Zwykle oznacza to samo, co *stan Buddy*; charakteryzuje się doskonałością nagromadzeń zasługi i mądrości, oraz oczyszczeniem dwóch rodzajów zaciemnień; czasem również może oznaczać niższy poziom oświecenia Arhata, lub Pratyekabuddy.

Epagsza z Drugu (gru gu e pag sha). Jeden z pierwszych Tybetańczyków, którzy przyjęli święcenia; on i Namkhai Ningpo będąc w Indiach otrzymali przekaz mocy od Hungkary.

Jeden smak (ro mnyam). Wysoki poziom urzeczywistnienia; postrzeganie pustej natury wszystkich zjawisk.

Esencja Tajemnic (gsang ba'i snying po, skt. guhjarbha). Powszechnie znana tantra z wczesnego okresu tłumaczeń; według Działgona Kongtrula jest to główna spośród Osiemnastu Tantr Mahajogi i góruje nad nimi niczym zatknięta na szczycie chorągiew zwycięstwa. Pierwszy z tekstów zamieszczonych w *Ningma Gjubum*, w tomie *Pha*. Zbiór *Ningma Kama* zawiera liczne komentarze dotyczące tej tantry.

Ekstrakt esencjonalny (bcud len; skt. rasajana). Praktyka odżywienia fizycznego ciała przy pomocy leczniczych roślin, minerałów, elementów energii; służy to oczyszczeniu ciała, wyostreniu zdolności koncentracji i pozwala unikać obciążeń związanych ze zwykłym, materialnym pokarmem.

Użyteczne (praktyczne) i ostateczne znaczenie (drang don dang nges don, skt. neyartha, nitartha). *Praktyczne znaczenie* odnosi się do zwykłych nauk o karmie, ścieżce i rezultacie; mają one na celu doprowadzenie praktykującego do *ostatecznego znaczenia* – wglądu w pustkę, takłość, naturę Buddy.

Pani Zawsze Wspaniała, Najwspanialsza Pani (kun tu bzang mo, skt. Samantabhadri). *Wszchedobra*; matka wszystkich Buddów trzech czasów; żeński odpowiednik Buddy dharmakai – *Samantabhadry*. Symbolizuje pustkę *dharmadatu*.

Oko Dharmy (chos kyi mig). Zdolność widzenia *nagiej rzeczywistości* (bez zaciemnień).

Uczta ofiarna (tshogs kyi 'khor lo, skt. ganaczakra). Uroczyste zgromadzenie praktykujących Wadźrajanę, mające na celu nagromadzenie zasługi i oczyszczenie świętych związków.

Groźna mantra (drag sngags). Pewien rodzaj mantry odwołującej się do groźnych bóstw. Używa się jej do rozproszenia demonicznych sił, które przeszkadzają w ciągłości Buddadharmy, lub piętrzą przeszkody szkodzące szczęściu czujących istot.

Pięćdziesięciu ośmiu heruków (khrag 'thung lnga bcu nga brgyad). Pięciu męskich i żeńskich heruków, osiem joginek, osiem bogiń tramen, cztery strażniczki bram i dwadzieścia osiem [bogiń] ishwari.

Tantra Następującej na Końcu Mantry (phyi ma'i phyi ma sngags kyi rgyud). Tantra należąca do *Działu Sadhan Mahajogi*; znajduje się w *Njingma Gjubum*, w tomie *Om*.

Pięć rodzin Buddy. Patrz: pięć rodzin.

Pięć wczesnych i trzynaście późniejszych tłumaczeń Wielkiej Doskonałości (rdzogs pa chen po snga 'gyur lnga dang phyi 'gyur bcu gsum). Patrz: wczesne i późniejsze tłumaczenia Wielkiej Doskonałości.

Pięć Rodzin (rigs lnga). Tytuł tekstu sadhany ułożonej przez Guru Rinpocze i zajmującej się tantrą Mahajogi.

Pięć rodzin (rigs lnga). Pięć rodzin Buddy: tathagata, wadzra, ratna, padma, karma. Reprezentują one pięć aspektów wrodzonych właściwości tathagatagarbhy lub oświeconej esencji.

Pięć rodzin Sugatów (bde gshegs rigs lnga). Pięć rodzin lub aspektów Zwycięzców: Wairocza, Akszobhji, Ratnasambhawy, Amitabhy, Amoghasiddhiego.

Pięćsetletni okres (dus lnga brgya). Każdy z takich okresów trwa pięćset lat. Mówi się, że Buddadharma trwa dziesięć takich okresów.

Pięć kai dojrzałości ('bras bu'i skabs kyi sku lnga). Pięć aspektów doskonałego oświecenia, opisanych przez Padmasambhawę w jego *Lamrim Jeszie Ningpo*:

*„Doskonałość: korzyść odniesiona dla samego siebie
— to pełna spokoju dharmakaja.
Spontanicznie obecna korzyść dla innych
— to zjednoczona sambogakaja.
Wielorakie i zręczne środki poskramiania istot
— to właściwość nirmanakai.
Wyraźny i dający się odróżnić aspekt zjawisk
— to prawdziwa bodhikaja.
Ich jeden smak — dharmadhatu,
pusty aspekt — to wadźrakaja”.*

Pięć trujących klesia (nyon mongs pa dug lnga) Patrz: klesia.

Pięć trucizn (dug lnga). Patrz: klesia.

Pięć nauk (rig pa'i gnas lnga). Gramatyka, dialektyka, uzdrawianie, sztuki piękne i rękodzieło, filozofia religijna.

Pięć mądrości (ye shes lnga, skt. panchajnana). Mądrość dharmadhatu, mądrość podobna zwierciadłu, mądrość doskonałej równości, mądrość rozróżniająca, mądrość wszystko spełniająca. Reprezentują one pięć dających się wyróżnić cech naszej oświeconej esencji — tathagatagarbhy.

Czterdzieści dwa łagodne bóstwa (zhi ba bzhi bcu zhe gnyis). Samantabhadra i Samantabhadri, pięciu męskich i żeńskich Buddów, ośmiu męskich i żeńskich bodhisattwów, sześciu muni, czterech męskich i żeńskich strażników bram.

Cztery aktywności (las bzhi, skt. karma). Uspakajające, pomnażające, magnetyzujące, poskramiające.

Cztery aspekty poglądu [nastawienia do praktyki] i urzeczywistnienia (bsnyen sgrub kyi yan lag bzhi). Pogląd — *nastawienie* w sensie ogólnym, *pełen, całościowy pogląd, spełnienie i wielkie spełnienie*. Cztery ważne aspekty praktyk wadźrajany, dotyczące zwłaszcza fazy recytacji w praktyce jidama. Te cztery aspekty mogą się jednak odnosić do każdego poziomu znaczeń w obrębie tantr. Tradycyjną analogią będzie tutaj taki obraz: zapraszanie króla, obdarowywanie go upominkami, kierowanie do niego uniżonej prośby w celu otrzymania pozwolenia, które pozwoli proszącemu osiągnąć wiadome mu efekty i wreszcie, użycie otrzymanej władzy w celu przynoszenia korzyści sobie i innym. W kontekście praktyki recytowania *nastawienie* polega na utrzymaniu wizualizacji jidama oraz mantry w centrum serca bóstwa; *pełnym, całościowym podejściem* nazwalibyśmy zatem wizualizowanie łańcucha mantry, jak krąży [w centrum serca bóstwa], wysyłając promienie światła — ofiarę wszystkim Buddom dziesięciu kierunków. *Spełnienie* polegać będzie na otrzymaniu ich błogosławieństwa, które oczyści wszelkie splamienia; *wielkie spełnienie, urzeczywistnienie* — na przekształceniu świata w mandalę czystej krainy, istot — w męskie i żeńskie bóstwa, dźwięków — w mantrę, a wszystkich myśli i emocji — w czyste przejawienie wrodzonej przytomności.

Cztery kontynenty (gling bzhi). Cztery kontynenty otaczające górę Sumeru: Najwyższe Ciało, kontynent Dzambu, Krowie Odchody oraz Nieprzyjemny Dźwięk.

Cztery regiony Tybetu (bod ru bzhi). Cztery regiony Centralnego Tybetu, otaczające rzeki Kjiczu i Tsangpo.

Cztery przekazy mocy (dbang bzhi). Wazy, tajemna, mądrości — wiedzy oraz cennego słowa. W *Lamrim Jeszie Njingpo* Padmasambhawa mówi:

„Przekaz wazy, który oczyszcza ciało i nadi, jest załączkiem wadźra ciała oraz nirmanakai. Tajemny przekaz mocy, który oczyszcza mowę i pranę — to nasiono wadźra mowy oraz sambhogakai. Przekaz phonji, który oczyszcza umysł oraz esencje, stanowi nasiono wadźra umysłu oraz dharmakai. Najwyższy przekaz oczyszcza nawykowe wzorce wszechpodstawy [podstawy wszystkiego] i jest załączkiem wadźra mądrości oraz swabhawikakai”.

Cztery wielkie rzeki przekazu (bka' babs kyi chu bo chen po bzhi). Rzeki przekazu jidama, tantrycznych tekstów, duchowego przyjaciela i wyrażenia świadomości. Owe cztery przekazy (w kolejności, w jakiej się je wymienia) wywodzą się odpowiednio od Garaba Dordże, króla Dża, Buddhaguhji i Sziri Singha.

Cztery niezmierności (tshad med bzhi). Miłość, współczucie, radość i nierozdzielność. Ich rozwijanie doprowadza do odradzania się w samsarze w charakterze króla sfer foremnych bóstw, dlatego nazywa się je również *czterema przybytkami Brahmy*. Kiedy zaś ich praktykowaniu przyświecać będzie bodhiczitta, czyli pragnienie osiągnięcia

oświecenia dla dobra wszystkich istot — wówczas owocem będzie osiągnięcie niezrównanego stanu Buddy.

Cztery sposoby pozyskiwania istot (magnetyzowania) (bsdu ba'i dngos po bzhi). Hojność, miłe słowa, udzielanie stosownych nauk i konsekwencja czynów w stosunku do głoszonych poglądów.

Cztery siostry remati (re ma ti mched bzhi). Część grupy opiekunów Dharmy; znane jako dwanaście bogiń tenm. Zbliżyły się one do Padmasambhawy w czasie jego praktyki w Jaskini Asury, która mieści się na granicy Indii i Nepalu. Dał im nektar samaji i związał przysięgą. Wciąż żywe jest zalecenie udzielane praktykującym, aby regularnie ofiarowywali dwunastu strażniczkom tormy; ma to zapewnić kontynuację stosownych działań, które owe strażniczki zwykle wykonują.

Cztery rezultaty duchowej praktyki (dge sbyor gyi 'bras bu bzhi). Patrz: Śrawaka.

Cztery siostry semo (bse mo mched bzhi). Patrz: cztery siostry remati.

Cztery siostry shvana (shva na mo mched bzhi). Patrz: cztery siostry remati.

Cztery poziomy widjadhary (rig 'dzin rnam pa bzhi'i go phang). Cztery etapy, stopnie osiągnięć dzierżawców mądrości — mistrzów czterech poziomów tantrycznej ścieżki Mahajogi. Cztery poziomy — stopnie widjadhary to: dojrzałość, długowieczność (kontrola długości życia), Mahamudra i spontaniczna doskonałość. Patrz też: poziom długowiecznego widjadhary, Mahamudra, dojrzałość, spontaniczna doskonałość.

Owoc ('bras bu, skt. phala). Kres ścieżki. Zwykle oznacza doskonały stan Buddy. Może się również odnosić do któregoś z trzech poziomów oświecenia: Śrawaki, Prątekbuddy lub Bodhisattwy. Patrz też: pogląd, medytacja, postępowanie, owoc.

Owoc — stan nie powracającego (phyir mi ldog pa'i 'bras bu). Wyzwolenie z samsary lub stan wszechwiedzącego Buddy.

Rytuał wypełnienia (bskang ba, bskang chog). Praktyka oczyszczania zewnętrznych, wewnętrznych i tajemnych czy też najgłębszych pogwałceń i splamień reguł hinajanistycznej praktyki, ślubowań Mahajany lub więzów Wadźrajan.

Gandarwa (dri za). Rodzaj czujących istot, które żywią się zapachami. Gandarwowie mogą też być niebiańskimi muzykami, żyjącymi w przypominających obłoki pałacach na Górze Sumeru. Często określenie „miasto Gandarwy” bywa synonimem iluzorycznego zjawiska, czegoś w rodzaju zaczarowanego zamku w chmurach.

Garab Dordże (dga' rab rdo rje, skt. Suratiwadźra, Prahewadźra, Pramodawadźra). Inkarnacja Semlhag Czena, boga, który otrzymał od Buddów przekaz mocy. Zrodzony z niepokalanego poczęcia; jego matka była mniszką, córką króla Uparadży (Dhahenatalo lub Indrabhutiego) z Uddijany. Garab Dordże otrzymał wszystkie tantry, teksty i ustne przekazy Dzogczen od Wadźrasattwy i Wadźrapaniego, którzy udzielili mu ich osobiście; został on pierwszym ludzkim widjadharą w linii Dzogczen.

Osiągnąwszy, dzięki bezwysiłkowej Wielkiej Doskonałości, stan doskonałego oświecenia, Garab Dordże przekazał nauki orszakowi wyjątkowych istot. Za jego głównego ucznia uważa się Mandziuśrimitrę. Znany jest też fakt, że Padmasambhawa otrzymał przekaz tantr Dzogczen właśnie od Garaba Dordże, który objawił mu się w formie pierwotnej mądrości.

Garuda (mkha' lding). Mityczny ptak, potrafiący jednym machnięciem skrzydeł przemieszczać się z jednego na drugi kraniec wszechświata. Znany jest także jako ptak, który wykluł się z jaja w dorosłej postaci, gotów od pierwszej chwili do podniebnych lotów.

Pandita strzegący bram (sgo bsrung ba'i pan di ta). W dawnych Indiach większe klasztorne instytucje miały zwyczaj wyznaczania kompetentnych uczonych, aby bronili oni buddyjskich poglądów podczas publicznych debat; każdy z nich zasiadał przy którejś z czterech klasztornych bram, w czterech kierunkach świata.

Ging (ging). Rodzaj istot, zarówno męskich jak i żeńskich, często wymienianych jako te, które otrzymują resztki z ofiarnej uczty. Pojawiają się również w orszakach otaczających buddyjskie bóstwa, pełniąc rolę służących bądź tancerzy.

Wspaniała Tantra Otoczona Płomieniami Gniewnej Bogini (dpal 'bar ba khro mo'i rgyud). Tekst Mahajogi. Tantra o takiej nazwie znajduje się w tomie *Pa* w *Njingma Gjubum*.

Prześwietna Góra Koloru Miedzi (zangs mdog dpal ri). Ziemska siedziba – czysta kraina Guru Rinpocze; położona na subkontynencie Kamary, na południowy wschód od kontynentu Dzambu. Kamara leży w centrum grupy dziewięciu wysp zamieszkanym przez barbarzyńskich rakszasów. Pośrodku Kamary wznosi się sięgająca nieba góra w kolorze miedzi. Na jej szczycie znajduje się pałac Lotosowego Światła – manifestacja naturalnego przejawienia pierwotnej przytomności. Przebywa tam Padmasambhawa, w swej niezniszczalnej, cielesnej formie; będąc poza narodzinami i śmiercią, pozostaje aż po kres samsary, aby magicznymi emanacjami swego ciała, mowy i umysłu przynosić pożytek czującym istotom.

Wspaniała i Najwyższa Pierwotna Tantra (dpal mchog dang po'i rgyud, skt. Śri Paramadi Tantra) Jeden z głównych działów joga tantry. Pośród osiemnastu tantr Mahajogi wymienia się czasami tantrę o podobnym tytule, jako tantrę oświeconych właściwości.

Gola (go la, so chang). Pity w Nepalu napój z trzciny cukrowej lub ziarna.

Gongpo (duchy) ('gong po). Rodzaj złych duchów, które symbolizują lgnięcie ego; czasem zalicza się je do ośmiu klas bogów i demonów. Poskromione przez wielkiego mistrza, mogą też służyć Buddadharmie jako strażnicy.

Dobry Eon (bskal pa bzang po, skt. bhadrakalpa). Obecny eon, w którym pojawi się tysiąc Buddów; będzie trwał nie mniej niż 160 milionów lat.

Wielki Współczujący (thugs rje chen po). Patrz: Awalokiteśwara.

Tekst Poglądu Garudy [tzw. „Lot Garudy”] (lta ba khyung chen gyi lung). Tantra o podobnym tytule znajduje się w tomie *Ka Njingma Gjubum*.

Wielka Pani Lodowca Niezwyciężonej Turkusowej Mgły (gangs kyī yum chen rdo rje g.yu bun ma). Opiekunka nauk Dharmy, związana przez Padmasambhawę przysięgą. Pierwotnie była ona wojowniczym duchem Bonpo (dgra lha).

Najwspanialszy (dpal chen). W przypadku wizji Namkhai Ningpo — tożsamy z *Heruką Wiszuddą*.

Wielka Doskonałość (rdzogs pa chen po, skt. Mahasandhi). Trzecia z trzech wewnętrznych tantr szkoły Ningma. Wielka Doskonałość jest najwyższą spośród 84 000 najgłębszych i rozległych nauk Dharmy, ukazuje bowiem urzeczywistnienie Buddy Samantabhadry takim, jakie jest. Patrz też: *Ati Joga*; *Dzogchen*.

Guru, jidam, dakini (bla ma yi dam mkha' 'gro). Trzy korzenie wadźrajanistycznej praktyki: guru jest korzeniem błogosławieństw, jidam — korzeniem spełnienia, dakini zaś — korzeniem działania.

Guru Rinpocze (gu ru rin po che). *Drogocenny Mistrz*; zrodzony wewnątrz lotosowego kwiatu tantryczny mistrz, który — na zaproszenie króla Trisong Deutsena, ustanowił w dziewiątym wieku, w Tybecie buddyzm Wadźrajanę. Zamanifestował urzeczywistnienie czterech poziomów widjadhary. Na terenach Tybetu, Nepalu i Bhutanu ukrył dla pożytku przyszłych pokoleń uczniów niezliczone ilości skarbów — nauk Dharmy. Guru Rinpocze przebywa na wierzchołku Góry Koloru Miedzi, na południowo wschodnim kontynencie. Znany jest również pod imieniem Padmasambhawa i Padmakara. Patrz też: *Padmakara*.

Guru Widjadhara (bla ma rig 'dzin). Bóstwo oraz zbiór tekstów należących do *Działów Dziewięciu Sadhan*. Często Guru Widjadhara i ośmiu heruków tworzą w *Naukach Ośmiu Sadhan* jedną mandalę z dziewięcioma grupami bóstw. Główny z istniejących tekstów na temat nauk Guru Widjadhary to *Rdzenna Tantra Zgromadzenia Widjadharów* (rig 'dzin 'dus pa rtsa ba'i rgyud), która jest piętnastą tantrą w *Zgromadzeniu Sugatów*; jest to dogłębny i szczegółowy zbiór *Nauk Ośmiu Sadhan*; zawiera też zagadnienia związane z Wadźrajaną — nauki owe przeniósł do Tybetu Padmasambhawa i przekazał je swemu głównemu uczniowi. *Zgromadzenie Sugatów* zostało ukryte jako terma i następnie odnalezione przez Njang Ral Nime Oзера. Praktyka Guru Widjadhary wyraża się w czterech zagadnieniach znanych jako cztery aspekty podejścia (do praktyki) i spełnienia (uzyskania rezultatów). Najwięcej szczegółów na ten temat zawiera *Lama Gongdu*, (bla ma dgongs 'dus), dzieło ośmiotomowe (każdy tom ma przeciętnie około siedmiuset stron), odnalezione przez Sangje Lingpę (1340-1396) i wciąż znane pod tym tytułem. Guru Widjadhara stał się też podstawą niezliczonych sadhan, które popularyzowali inni tertoni, na przykład — cykl *Rigdzin Dypa* w termach *Longczien Njingtig*, czy cyklu *Barcze Kunsel*, odnalezonego przez

Czogjur Lingpę i Działang Khjentse Łangpo; obydwa powszechnie praktykowane po dziś dzień.

Gjalmo Tsalarong (rgyal mo tsha ba rong). Region pomiędzy wschodnim Tybetem i Chinami.

Duchy gjalpo (rgyal po). Rodzaj złośliwych duchów; czasem zalicza się je do ośmiu klas bogów i demonów. Poskromione przez jakiegoś potężnego mistrza mogą zacząć służbę w charakterze strażników Buddadharmy.

Gjalto Rami (rgyal to ra mi). Minister w rządzi króla Trisong Deutsena; inna pisownia: Gjatong Rakjim (rgya stong ra khyim).

Gjała Czojang (rgyal ba mchog dbyangs). Bliski uczeń Guru Rinpocze; osiągnął oświecenie wykonując praktykę Hajagriwy, po czym inkarnował się jako linia Karmapów. Urodzony w klanie Ngenlam w Dolinie Phen, znalazł się w grupie pierwszych siedmiu tybetańskich mnichów, którzy przyjęli święcenia od Bodhisattwy Khenpo. Mówi się, że utrzymywał swe ślubowania w nieskalanej czystości. Po otrzymaniu od Padmasambhawy przekazu mocy Hajagriwy, praktykował na odosobnieniu i osiągnął poziom widjadhary.

Gjała Czojang z Ngenlam (ngan lam rgyal ba mchog dbyangs). Patrz: Gjała Czojang.

Gjałlej Lodro z Drej ('bre rgyal ba'i blo gros). Jeden z pierwszych Tybetańczyków, którzy przyjęli mnisie święcenia. Będąc w Indiach otrzymał przekazy mocy od Hungkary. Służył najpierw pod imieniem Gonpo jako bliski asystent Trisonga Detsena. Następnie, po przyjęciu ślubowań, otrzymał imię Gjałlej Lodro — *Zwycięski Intelpekt*. Tłumacz i erudyta; uzyskał urzeczywistnienie po otrzymaniu od Hungkary przekazów mocy. Znana jest opowieść o tym, jak odwiedził sferę Jamy, Pana Śmierci i uratował z piekielnych otchłani swoją matkę. Po otrzymaniu nauk od Padmasambhawy, był w stanie wykonać sztukę przemiany zombie w złoto. Pozostałości owego złota znajdowano jeszcze jakiś czas potem w termach. Gjałlej Lodro uzyskał poziom długowiecznego widjadhary; powiadano, że żył do czasów Pandity Rongdzoma Czokji Sangpo (1012-1088), któremu udzielił nauk.

Gjatsa Lhanang (rgya tsha lha snang). Minister króla Trisong Deutsena; inna pisownia: Gjaltsa Lhanang (rgyal tsha lha snang).

Haszang (hva shang). W niniejszej książce pojawiają się Haszang Mahajana — chiński mistrz budownictwa, biorący udział w pracach nad Samje, oraz chiński doktor Haszang Tetsa (hva shang te tsa). W końcu wymienia się też Haszang jako nazwę kraju, którego język służył za źródło Dharmy; z tego języka robiono przekłady tekstów. Patrz też: chiński nauczyciel Haszang.

Wyniosłe (harde) duchy (dregs pa). Pewien rodzaj złośliwych duchów.

Hajagriwa (rta mgrin). Tantryczne bóstwo; wszystkie wyobrażenia przedstawiają je z końską głową, która tkwi na szczycie głowy bóstwa, pośród płomieni jego włosów.

Groźny aspekt Buddy Amitabhy; tutaj: identyczny z Pema Heruką, Lotosową Mową (znajduje się wśród *Nauk Ośmiu Sadhan*).

Linia słuchania (nyan brgyud). Linia ustnego przekazu nauk od mistrza do uczniów, co odróżnia ją wyraźnie od linii pisanego przekazu (tekstów). Linia ustnego przekazu podkreśla raczej kluczowe zagadnienia ustnych pouczeń, nie skupiając się na wyszukanej filozofii.

Hepori (has po ri). Wielkie wzgórze obok Samje. Jedna z czterech świętych gór Centralnego Tybetu.

Heretyk (mu stegs pa). Patrz: nie-buddysta.

Heruka (khrag 'thung). Dosłownie: *pijący krew*. Groźne bóstwo, które żywi się krwią Ignącego ego.

Heruka Galpo (he ru ka gal po). Jedna z osiemnastu tantr Mahajogi, skupiająca się na umyśle Wiszuddy. W *Njingma Gjubum*, w tomie *Ra*, można znaleźć zarówno obydwie tantry: Galpo i Galpocze.

Hinajana (theg pa dman pa). Te pojazdy skupiają się na przemyśliwaniu nad czterema szlachetnymi prawdami i dwunastoma ogniwami współzależnego powstawania, co ma służyć indywidualnemu zbawieniu.

Jego Świątobliwość Dilgo Khientse Rinpocze (skyabs rje ldil mgo mkhyen brtse rin po che; 1910-1991). Uczniowie wszystkich czterech szkół uważają go za jednego ze sławniejszych mistrzów tybetańskiego buddyzmu. Inne jego imiona to: Rabsel Dała i Taszi Paldzior; jako terton znany jest pod imionami: Osel Trulpej Dordze oraz Pema Do-ngak Lingpa.

Sto Osiem Sadhan Guru Widjadhary (bla ma rig 'dzin gyi sgrub thabs brgya rtsa brgyad). Jeden z *Działów Dziewięciu Sadhan* Mahajogi.

Sto łagodnych i gniewnych bóstw (zhi khro'i lha brgya). Czterdzieści dwa łagodne i pięćdziesiąt osiem groźnych bóstw. Patrz: Pięćdziesięciu ośmiu heruków; czterdzieści dwa łagodne bóstwa.

Sto Tysięcy Pism Tika ('bum gyi ti ka'i rgyud lung). Jedna z *Osiemnastu Tantr Mahajogi* znajdujących się w *Njingma Gjubum*, w tomie *Om*.

Hungkara. Jeden z ośmiu widjadharów; otrzymał tantry umysłu Wiszuddy, w tym: *Herukę Galpo*. Urodzony w Indiach lub Nepalu, był najpierw erudytą, działającym na rzecz jakiejś nie buddyjskiej religii, i miał na swym koncie pewne osiągnięcia. Następnie, gdy obudziła się w nim wiara w nauki Buddy, przyjął w Nalandzie mnisie święcenia, których udzielił mu Buddadźniana; zgłębiał zarówno zewnętrzne jak i wewnętrzne aspekty tajemnej mantry. Jego imię pochodzi od głównego bóstwa mandali, w którą został najpierw inicjowany. W którymś momencie wziął sobie za partnerkę dziewczynę z niskiej kasty, i przez sześć miesięcy oddawał się zgłębianiu

czterech aspektów podejścia i urzeczywistnienia. Dzięki tym praktykom doświadczył wizji całej mandali Wadźra Heruki i osiągnął najwyższe urzeczywistnienie Mahamudry. Napisał *Złotą Girlandę Rulu, Urzeczywistnienie Wiszuddy* oraz inne rozprawy, i działał niestrudzenie dla dobra innych. W końcu udał się w swoim zwykłym ciele do krainy buddy Akszobji. Łączy się go z takimi postaciami jak: Rolang Sukhasiddhi, Kukuradza i Buddaguhja, zaś jego linia została przekazana Padmasambhawie i Namkhai Ningpie, który upowszechnił jego nauki w Indiach.

Indrabodhi (rgyal po indra bodhi). Był władcą Uddijany w czasie gdy pojawił się tam Padmasambhawa. Inna pisownia jego imienia to: Indrabhuti.

Najgłębsza Esencja (gsang ba snying thig). Ogólnie rzecz biorąc utożsamia się ją z Działem Pouczeń (Instrukcji), trzecim spośród trzech działów Dzogczen. W szczególności odnosi się to do *Cyklad Najgłębszej Niezrównanej Esencji Serca* (yang gsang bla na med pa'i snying thig gi skor), czwartego spośród czterech *Działów Pouczeń* (wg klasyfikacji Sziri Singi). Wszystkie linie Najgłębszej Esencji przechodziły przez Sziri Singę i były kontynuowane w Tybecie przez jego osobistych uczniów, Padmasambhawę i Wimalamitrę. W czternastym stuleciu te dwie linie przeszły przez Rangdziunga Dordze, trzeciego Karmapę i jego bliskiego przyjaciela w Dharmie. Longcziena Rabdziana (1308-1363); nieco później nauki owe zostały usystematyzowane i omówione tak, że stworzyły pokaźną ilość opracowań. Longczien Rabdzian był inkarnacją księżniczki Pema Sal, córki króla Trisonga Deutsena, której Padmasambhawa powierzył swoją własną linię Dzogczen, znaną również jako Khandro Ningtig. Uważa się go za najważniejszego pisarza w historii nauk Dzogczen. Jego prace zawierają *Siedem Wielkich Skarbów, Trzy Trylogie* i jego komentarze do Ningtiga Jabszi. Praktyki Najgłębszej Esencji wykonywane są po dziś dzień.

Wewnętrzne tantry tajemnej mantry (gsang sngags nang gi rgyud sde). Termin ten stosuje się zazwyczaj w odniesieniu do trzech wewnętrznych tantr Mahajogi, Anu Jogi oraz Ati Jogi, jednakże w kontekście poświęconego tłumaczeniu tantr rozdziału dwunastego, termin ten odnosi się jedynie do Mahajogi i Anu Jogi. Tantry Ati Jogi wymienia się w rozdziale 14.

Dział Pouczeń (instrukcji) (man ngag de). Trzeci spośród trzech działów Dzogczen, wg klasyfikacji Mandziusrimity. W Tybecie trzy linie są reprezentowane: przez Padmasambhawę i Wairoczanę, którzy obydwaj otrzymali przekazy nauk od Sziri Singi, a także przez Wimalamitrę, który otrzymał część przekazów od Sziri Singi, niektóre zaś — od Dźnianasutry. Pierwsze dwie linie były kontynuowane jedynie w postaci term, podczas gdy linia Wimalamitry przekazywana była nie tylko jako termy, lecz również w formie ustnego przekazu. Kolejne milenium przyniosło niezliczone odkrycia term. Najważniejsze spośród owych skarbów term zawarte są w Rinczen Terdzo, kolekcji term autorstwa Dżiamgona Kongtrula; kolekcja owa zawiera trzy wewnętrzne tantry.

Kontynent Dzambu ('dzam bu gling). To świat, który znamy. W układzie światów *kontynentów* zajmuje miejsce na południu; nazwę zawdzięcza kwitnącym tu *dzambuwricksza* — różanym krzakom.

Dziamgon Kongtrul ('jam mgon kong sprul, 1813-1899) Znany także jako Lodro Thaje, Jonten Gjamtsö, Pema Garlang, lub pod swym imieniem tertona — jako Pema Tenji Jungdrung Lingpa. Był jednym z najbardziej potężnych mistrzów buddyjskich dziewiętnastego stulecia, szczególnie podkreślał potrzebę niesekciarskiego nastawienia do praktyki i buddyzmu. Zyskał sławę urzeczywistnionego mistrza, uczonego i pisarza; napisał ponad sto tomów pism. Najbardziej znane spośród nich to *Pięć Skarbów*, które zawierają sześćdziesiąt trzy tomy Rinczen Terdzo, literaturę term stu wielkich tertonów.

Dziarung Khaszor (bya rung kha shor). *Pozwolenie raz dane nie może być cofnięte / Przymierzenie*. Wielka biała stupa Boudhanath w Dolinie Kathmandu.

Dźniana Kumara z Njag (gnyag ye shes gzhon nu, skt jna na ku ma ra). *Młodzięcza Mądrość*. Tybetański mnich i ekspert od tłumaczeń wczesnego okresu, który otrzymał cztery wielkie rzeki przekazu od Padmasambhawy, Wimalamitry, Wairoczany i Judra Ningpo. Współpracował z Wimalamitrą nad tłumaczeniem tantr Mahajogi oraz Ati Jogi. Znany również jako Njag Lotsała oraz Drimej Dashar — *Nieskalane Światło Księżycy*, jego tajemne imię udzielone w czasie inicjacji. Tak jak i kwiat Trisong Deutsena, również i jego kwiat upadł wówczas na Czeczog Herukę. Następnie otrzymał od Padmasambhawy przekaz *Nektaru Medycyny*. Praktykował w Jarlungu, w Kryształowej Jaskini. Wyciskał tam wodę ze skały. Mówi się, że woda wypływa z tego miejsca po dziś dzień. Pośród jego późniejszych inkarnacji znajduje się Dazang Rinpoche, współczesny Pierwszego (XIX w.) Dziamgona Kongtrula.

Kailas (ti se). Święta góra w zachodnim Tybecie; znana też jako Góra Tisej.

Kalaczakra (dus kyi 'khor lo). *Koło Czasu*. System tantr Wadźrajany przekazany przez Buddę Siakjamuniego; ukazuje związek jaki zachodzi między zjawiskowym światem, ciałem fizycznym i umysłem.

Kamalasziła. Uczeń Szantarakszity; reprezentował Hindusów w czasie decydującej debaty w Samje, która rozegrała się w ósmym stuleciu.

Karma (las). Nieuniknione prawo, wedle którego cnotliwe uczynki pociągają za sobą dobre rezultaty itd. Dobrowolny akt myśli, mowy i czynu, którego efekt determinuje odrodzenia i doświadczenia każdej z czujących istot.

Kathang (bka' thang). *Kroniki*. Zwykle odnosi się do biografii Padmasambhawy, ukrytych jako terminy.

Kała Paltsek (ska ba dpal brtsegs). Uczeń Padmasambhawy i Szantarakszity; zasłużył się bardzo podczas tłumaczenia na tybetański Tripitaki oraz opracowywania *Njingma Gjubum*. Urodził się w Dolinie Penu. Stał się, zgodnie z przepowiednią Padmasambhawy, wybitnym tłumaczem; przyjął święcenia od Bodhisattwy Khenpo i był jednym z pierwszych siedmiu mnichów w Tybecie. Otrzymał nauki Wadźrajany od Mistrza Padmy i uzyskał dar jasnowidzenia.

Khamsum Miedziana Świątynia (khams gsum zangs khang gling). Świątynia w Samje, zbudowana przez Panią Margjen z Tsepangu, królową — małżonkę Trisong Deutsena.

Khandro Jeszie Tsogjal (mkha' 'gro ye shes mtsho rgyal). Patrz: Jeszie Tsogjal.

Kharcziu w Lhodrak (lho brag mkhar chu). Miejsce odosobnienia umysłu Padmasambhawy. Dzieli go jeden dzień marszu od domu pana Marpy w Lhodrak.

Khatłanga. Przedmiot, który noszą ze sobą adepci tantr. Reprezentuje tajemnego partnera oraz przekształcenie trzech trucizn.

Bodhisattwa Khenpo (mkhan po bo dhi sattva). Patrz: Szantarakszita.

Kilaja (phur ba). 1) Święte ostrze używane w tantrycznych rytuałach. 2) To samo co: Aktywność Kilai.

Aktywność Kilai (phur ba phrin las). Heruka z rodziny karmy, lub tantryczne nauki, znajdujące się pomiędzy Naukami Ośmiu Sadhan, związane z tym bóstwem.

Król Dza (rgyal po dzah). Pierwsza ludzka istota, która otrzymała nauki Mahajogi, ważna osoba w linii przekazu Anu Jogi.

Król Trisong Deutsen (rgyal po khri srong lde'u btsan). Patrz: Trisong Deutsen.

Król Jama (gshin rje rgyal po). Pan Śmierci. Straszliwy sędzia zmarłych. Jest również uosobieniem nietrwałości, niezawodnego prawa karmy i nieuniknionej śmiertelności każdego z nas.

Klesia (nyon mongs pa). *Przeszkadzające emocje*. Zwykle pięć: pożądanie, gniew, ignorancja, duma, zazdrość.

Krija Joga (bya ba'i mal 'byor). Pierwsza z trzech zewnętrznych tantr, podkreślająca zewnętrzną czystość i moralne prowadzenie się. Teksty Krija Tantry pojawiły się najpierw w Waranasi.

Kungamo (kun dga' mo). Dakini mądrości, która udzieliła Guru Rinpocze przekazu mocy. Znana też jako dakini Lekji Łangmo, Njida Ngydrub lub Gujadźniana, główna spośród dakiń mądrości. Patrz też: Lekji Łangmo.

Kje ho! (kye ho). Okrzyk niedoli lub ogólnie: przywołanie.

Pani Kharczien (mkhar chen bza'). Patrz: Jeszie Tsogjal.

Pani Margjen z Tsepang (tshe spang bza' dmar rgyan). Jedna z małżonek króla Trisong Deutsena. Miała reputację źródła wszelkich kłopotów.

Pani Tsogjal z Kharczien (mkhar chen bza' mtsho rgyal). Patrz: Jeszie Tsogjal.

Langdarma (glang dar ma). Brat wielkiego króla Dharmy Ralpaczena. W czasie swych pięcioletnich rządów stał się prześladowcą sangi w centralnym Tybecie.

Nauka, przemyśliwanie, medytacja (thos bsam sgom gsum). *Nauka* oznacza otrzymywanie ustnych nauk i studiowanie nauk pisanych, czyli tekstów, a wszystko to po to, aby wystrzegać się ignorancji i błędnych poglądów. *Przemyśliwanie* jest rozważaniem danych zagadnień, co prowadzi do usuwania wątpliwości lub błędnej interpretacji. *Medytacja* oznacza osiągnięcie bezpośredniego wglądu poprzez odniesienie się do nauk w naszych osobistych doświadczeniach.

Lekdrub (legs grub). Patrz: Lekdrub z Tsangu.

Lekdrub z Tsangu (gtsang legs grub). Towarzysz Wairoczy w czasie jego podróży do Indii. Lekdrub, po otrzymaniu części nauk Dzogczen od Sziri Singi, odszedł jako pierwszy i zmarł w drodze powrotnej do Tybetu. Odrodził się jako Judra Njingpo.

Poziom (sa, skr. bhumi). Chodzi o kolejne stopnie jakie bodhisattwa pokonuje na drodze do całkowitego oświecenia.

Lekji Łangmo (las kyi dbang mo, skr. Karmeshvari) Znana też jako: Karma Indranila. Dakini, która przekazała *Nauki Ośmiu Sadhan* ośmiu widjadharom, a następnie — [nauki] *Zgromadzenia Sugatów* Padmasambhawie. Patrz też: Kungamo.

Lhalung Palgi Dordze (lha lung dpal gyi rdo rje). Urodzony w Górnym Drom, był najpierw strażnikiem na granicy. Wkroczył jednak na ścieżkę wyrzeczenia i wraz ze swymi dwoma braćmi przyjął od Wimalamitry mnisie święcenia. Padmasambhawa udzielił mu ślubowań bodhisattwy, przekazów mocy i ustnych pouczeń Wadźrajany.

Lhasa (lha sa). *Siedziba bogów*, stolica Tybetu. Znajduje się tam sławna świątynia Dzokhang, założona przez króla Songtsen Gampe.

Wyzwalające czary matczynych bóstw (ma mo rbod gtong). Jedna z Ośmiu Nauk Sadhany Mahajany.

Koło życia, grad i zaklęcia (srog ser gtad gsum). Trzy aspekty tantrycznych rytuałów ochronnych.

Loden Czogse (blo ldan mchog sred). Jedna z ośmiu manifestacji Padmasambhawy.

Pan z Njangu (mnga' bdag nyang/myang). Patrz: Njang Ral Nima Ozer.

Pan Wielkiego Współczucia (jo bo thugs rje chen po). Patrz: Awalokiteśwara.

Pan Tajemnic (gsang ba'i bdag po). Patrz: Wadźrapani.

Pan Ralpaczen z Njang (mnga' bdag nyang ral pa can). Patrz: Njang Ral Nima Ozer.

Władcy Trzech Rodzin (rigs gsum mgon po). Trzej bodhisattwowie: Awalokiteśwara, Mandziuśri, Wadźrapani.

Lotsała (lo tsa ba). Tybetańscy tłumacze tekstów kanonicznych. Zazwyczaj współpracowali z hinduskimi panditami. Tytuł *lotsała* oznacza dosłownie: *dwujęzyczny*.

Lotsała Wairoczana (lo tsa ba vai ro tsa na). Patrz: Wairoczana.

Lotosowy Król (pad ma rgyal po). Jedna z ośmiu manifestacji Padmasambhawy.

Lotosowa Mowa (pad ma gsung). Heruka rodziny Padma lub tantryczne nauki związane z tym bóstwem, znajdujące się pomiędzy Naukami Ośmiu Sadhan.

Niższe sfery (ngan song). Trzy sfery: piekielna, głodnych duchów i zwierząt. Patrz też: sześć klas czujących istot.

Lui Gjaltsen (klu yi rgyal mtshan). Patrz też: Czokro Lui Gjaltsen.

Świetlistość ('od gsal, skr. prabhasvara). Kluczowy termin filozofii Wadźrajany, oznaczający odejście od nadmiernie podkreślanej idei pustki, która niesie ze sobą niebezpieczeństwo popadnięcia w nihilizm. Według Miphama Rinpocze *światlistość* oznacza *wolność od ciemności niewiedzy i wrodzoną umiejętność poznania*.

Świetlista Wadźra Esencja ('od gsal rdo rje snying po). Synonim Wielkiej Doskonałości, lub Dzogczen.

Maczen Pomra (rma chen spom ra). Lokalne, potężne bóstwo regionu Kham; głównodowodzący dwudziestu jeden pomniejszych lokalnych bóstw.

Magiczna Sieć (sgyu 'phrul). Zbiorowy termin na określenie oświeconych manifestacji, które poskramiają tych, którzy powinni być poskromieni, przy użyciu każdych koniecznych metod. W tej książce termin odnosi się do zbioru tantrycznych tekstów, należących głównie do kategorii Mahajogi.

Magiczna Sieć Mandziusrego ('jam dpal sgyu 'phrul). Tekst Mahajogi, znajdujący się w *Ningma Gjubum*, tom BA.

Magiczna Sieć Bogini (lha mo sgyu 'phrul). Tekst Mahajogi, znajdujący się w *Ningma Gjubum*, tom BA.

Magiczna Sieć Wairocpany (rnam snang sgyu 'phrul drva ba). Tekst Mahajogi, który funkcjonuje jako dodatkowa pomoc dla zaangażowanych w jogiczne działania związane z mandalą. Patrz też: Osiemnaście Tantr Mahajogi.

Świątynia Mahabodhi (byang chub chen po). Wielki gmach świątynny znajdujący się przed drzewem bodhi w Siedzibie Wadźry, Bodhgaja. Patrz też: Siedziba Wadźry.

Mahamudra (phyag chen, phyag rgya chen po). W kontekście tej książki *mahamudra* odnosi się do *najwyższego osiągnięcia mahamudry*, które jest synonimem całkowitego oświecenia, lub poziomu mahamudry widjadhary, trzeciego z czterech poziomów widjadhary.

Poziom Mahamudry ścieżki kultywowania (sgom lam phyag rgya chen po). Tożsamy z poziomem mahamudry widjadhary.

Mahajana (theg pa chen po). *Większy Pojazd*. Znaczenie terminów *większy i mniejszy pojazd*, Mahajana i Hinajana, obejmuje — w przypadku Mahajany: pojazd tantr, a w przypadku Hinajany — nauki śrawaków i pratjekabuddów. Określenie *większy i mniejszy* odnosi się do zakresu aspiracji, stosowanych metod i głębi wglądu.

Mahajoga (rnal 'byor chen po). Pierwsza z Trzech Wewnętrznych Tantr. Mahajoga jako tekst podzielona jest na dwie części: Dział Tantr i Dział Sadhany. Dział Tantry składa się z Osiemnastu Tantr Mahajogi, a Dział Sadhany — z Ośmiu Nauk Sadhany. W *Skarbnicy Wiedzy Działamgon Kontruj* mówi:

Mahajoga kładzie nacisk na środki (skr. Upaja), fazę rozwojową, oraz pogląd mówiący o tym, że wyzwolenie osiąga się poprzez stopniowe przyzwyczajanie się do wglądu w naturę nierozdzielności dwóch najwyższych prawd”.

Dwie najwyższe prawdy w Mahajanie, czystość i równość: czysta natura skupisk, elementów (żywiołów) i czynników zmysłowych, to mężczy i żeńscy buddowie i bodhisattwowie. Jednocześnie wszystko, co się pojawia i istnieje jest przejawieniem równej (bezzstronnej) natury pustki.

Majtreja (byams pa). *Kochający*. Bodhisattwa, następca Buddy Siakjamuniego, obecnie — aż do momentu, gdy stanie się piątym Buddą tego eonu — przebywający w niebie Tuszita; autor pięciu traktatów przechowanych przez Asangę.

Główne i Pomniejsze Zgromadzenie Tantry (tshogs rgyud che chung). Tekst Mahajogi wyjaśniający rytuał ganacakry. Patrz też: ofiarna uczta.

Złorzecząca gniewna mantra (rmod pa drag sngags). Jedna z Ośmiu Nauk Sadhany.

Mamo (ma mo, skr. matari). 1) patrz: kult światowych matczyńskich bóstw. 2) klasa półboskich istot, które czasami działają w charakterze opiekunów Dharmy.

Mandala (dkyil 'khor). 1) *Centrum i otoczenie*, zazwyczaj oznacza: bóstwo wraz z jego otoczeniem. Mandala jest graficzną reprezentacją *sfery istnienia* tantrycznego bóstwa. 2) Ofiarowanie mandali, to ofiarowanie — wizualizacja całego wszechświata, jak również ułożenie ofiar w tantrycznym rytuale.

Kwiat Mandarawy (man da ra ba me tog). Księżniczka Sahoru i bliska uczennica Guru Rinpocze, jedna z jego pięciu głównych partnerek. Jej imię odnosi się do koralowego drzewa: *Erythrina indica*, jednego z pięciu rajskich drzew, które ma szkarłatne kwiaty. Mówi się, że Mandarawa jest tożsama z dakinią Nigumą, oraz joginią o imieniu Przystrojona Ozdobami z Ludzkiej Kości. W *Droгоценnej Girlandzie Lapis Lazuli* (str. 352) Działamgon Kontruj mówi:

„Urodzona jako córka Arshandhary, króla Sahoru i królowej Mohauki, przyszła na świat w otoczeniu cudownych znaków; ponieważ była także bardzo piękna, wielu hinduskich i chińskich władców pragnęło ją pojąć za żonę. Mimo to, wkroczyła ona na ścieżkę wyrzeczenia i praktykowała Dharmę. Padmasambhawa zobaczył w niej swoją uczennicę i przyjął ją w charakterze duchowej partnerki. Król przestraszył się jednak, że jego linia krwi ulegnie splamieniu i rozkazał spalić żywcem Padmasambhawę. Gdy mistrz pokazał mu cud przekształcenia ognia w wody jeziora, król zyskał wielką wiarę i bez wahania oddał mu całe królestwo wraz z księżniczką. Gdy władca poprosił o nauki, Padmasambhawa spuścił na swych dwudziestu jeden uczniów wielki deszcz Dharmy, przekazując tantry, teksty i ustne pouczenia Kadu Czieki Gjamtso — Oceanu Dharmy, który Uosabia Wszystkie Nauki. W ten sposób mistrz wznosił króla i jego ministrów na poziom widjadhary. Guru Rinpocze wziął Mandarawę za partnerkę i w Maratice, Jaskini Prowadzącej do Kresu Śmierci, zarówno mistrz jak i uczennica ukazali sposób osiągnięcia zjednoczonego ciała wadźry na poziomie władającego życiem po mistrzowsku widjadhary. Przebywając w Indiach, Mandarawa przynosiła, bezpośrednio i pośrednio, ogromny pożytek licznym istotom. Zjawiała się w cudowny sposób przy Wielkim Kole Dharmy w Tramdruk, w Tybecie, gdzie wymieniła z Guru Rinpocze symboliczne zwroty i pochwały. Szczegóły owej wymiany zdań opisane są w Padma Kathangu. Osobna historia życia Mandarawy znajduje się w pismach zebranych Urgjen Lingpy. Mandarawa była dakinią mądrości; pomiędzy jej rozlicznymi imionami i manifestacjami znajdują się: Jogini Przystrojona Ozdobami z Ludzkiej Kości (Miruki Gjenczen) żyjąca w czasach Pana Marpy, Risulkji Naldzorma — z czasów Njen Lotsały, oraz Drubpej Gjalmo — z czasów Reczungmy. Uznaje się ją również pod imieniem Czuszingi Njemaczien, partnerki Maitripy; była też dakinią Nigumą. Jej współczujące emanacje i błogostawieństwo wykraczają poza ludzkie zwątpienie, a ponieważ osiągnęła niezniszczalne, tęczowe ciało, jest z całą pewnością obecna (w świecie) w chwili obecnej”.

Mangjul (mang yul). Obszar na północ od doliny Kathmandu, pomiędzy Trisuli, a obecną granicą Tybetu.

Mandziuśri ('jam dpal dbyangs). Jeden z ośmiu głównych bodhisattwów. Jest uosobieniem doskonałości transcendentnej mądrości.

Ciało Mandziuśrego ('jam dpal sku). Heruka rodziny Ciała Tathagaty, lub nazwa tantrycznych nauk związanych z tym bóstwem, które znajdują się pomiędzy Naukami Ośmiu Sadhan. Znany też jako Jamantaka, gniewna forma Mandziuśrego, reprezentująca mądrość, która poskramia śmierć.

Tantra Mandziuśrego Namasangiti Wyrażona w Pieśniach Pochwalnych ('jam dpal gyi mtshan yang dag par brjod pa bstod pa glur blangs pa'i rgyud). Tantra należąca do Krija Jogi, znana wszystkim tybetańskim buddystom jako *Dziampal Tsendzio*. Przetłumaczona przez Alexa Waymana jako *Śpiewanie Imion Mandziuśrego*, Boston, Shambhala Publications, 1985.

Mandziuśrimitra ('jam dpał bshes gnyen, Dziampal Sienjen). Hinduski mistrz linii Dzogczen i główny uczeń Garaba Dordże. Pełniąc rolę mistrza w linii *Działu Sadhany Mahajogi*, otrzymał przekaz Jamantaki w formie *Tajemnej Gniewnej Tantry Mandziuśrego* i innych tekstów. Mandziuśrimitra urodził się w Indiach, w regionie Magadhy; już w bardzo młodym wieku zgłębiał podstawowe nauki i pojęcia buddyźmu. Po tym jak dał się poznać jako najznakomitszy spośród pięciuset panditów, otrzymał wiele nauk i przekazów mocy od Garaba Dordże, Lalitawadźry i innych mistrzów, i osiągnął poziom oświecenia: nieoddzielności od Mandziuśrego. Zjawił mu się Jamantaka we własnej osobie i udzielił mu przekazu mocy; przekazał mu tantry i ustne pouczenia. Głównymi odbiorcami tych, przekazywanych przez Mandziuśrimitrę, nauk stali się Hungkara, Padmasambhawa i Hanatela. Wydaje się, że pojawiło się kilku mistrzów, którzy nosili to imię, lecz w swoim *Oceanie Cudownych Powiedzeń [wygłaszanych] Ku Uciesze Uczonych* Guru Taszi Tobgjal mówi o nich jak o magicznych emanacjach jednego i tego samego mistrza. Patrz też: Dział Sadhany.

Mantra (sngags). (1) synonim Wadźrajany. (2) Szczególna kombinacja dźwięków, symbolizująca i komunikująca naturę bóstwa, wiodąca do oczyszczenia i urzeczywistnienia: na przykład OM MANI PEME HUNG. Są trzy rodzaje mantr: guhja mantra, widja mantra i dharani mantra.

Mantra i filozofia (sngags dang mtshan nyid). *Mantra* jest synonimem tajemnej mantry, lub Wadźrajany, podczas gdy *filozofia* odnosi się do przyczynowych filozoficznych pojazdów: Hinajany i Mahajany.

Mantradhara (sngags 'chang). Adept tantrycznych rytuałów.

Mantrika (sngags kyi). Patrz: tantrika.

Mara (sbud). Demon, lub demoniczny wpływ, który tworzy przeszkody na ścieżce praktyki i oświecenia. Mitologia przedstawia go jako potężnego boga, który zamieszkuje najwyższą sferę pożądania; mistrz iluzji, który próbował powstrzymać Buddę Siakjamuniego przed osiągnięciem oświecenia w miejscu zwanym Bodhgaja. Dla praktykującego Dharma Mara symbolizuje lgnięcie naszego ego, oraz nadmierne skupienie na ośmiu światowych zajęciach. Ogólnie rzecz biorąc, istnieją cztery mary — przeszkody w praktyce Dharma: splamienia umysłu, śmierć, skupiska (skandhy) i światowa mara pokuszenia. Czasem noszą one nazwy: Klesia, Pan Śmierci, Skandha i Boski Syn.

Maratika ('chi ba mthar byed). Święte miejsce we wschodnim Nepalu, w którym Budda Amitajus pobłogosławił nieśmiertelnym życiem Guru Rinpocze i Mandarawę.

Mistrz Bodhisattwa (slob dpon bo dhi sa tva). Patrz: Szantarakszita.

Łąka Monkha (mon kha ne'u ring). Być może, że jest to nazwa tożsama z Monkha Senge Dzong — nazwą jaskini, usytuowanej na wschód od Bumthangu w Bhutanie, której używał Padmasambhawa, a później — Jeszie Tsogjal jako świętego miejsca sadhany Wadźra Kilai.

Tantra Lassa Pełnego Znaczenia (don yod zhags pa'i rgyud). Tantra skupiona na Awalokiteśwarze, należąca do Kija Jogi, znana też jako Amogha Pasza.

Stan medytacji i po medytacji (mnyam bzhag dang rjes thob). *Medytacja* znaczy tutaj: spoczywanie w podobnym czystej przestrzeni stanie równości, wolnym od mentalnych konstrukcji. *Po medytacji* znaczy: wtedy, gdy wychodzimy z owego stanu równości i rozpoczynamy tzw. postrzeganie konceptualne; postrzegamy [zgodnie z naukami] zjawiska jako iluzję, miraż, sen itp.

Potężny Lotos (pad ma dbang chen). Tożsamy z tantrycznym bóstwem Hajagriwą, głównym heruką rodziny lotosu (padmy).

Tantra Potężnego Lotosu (pad ma dbang chen gyi rgyud). Kilka Tantr Mahajogi o podobnych nazwach pojawia się w *Njingma Gjubum*, tom HA.

Umysł i prana (rlung sems). *Prana* oznacza tutaj: *wiatr karmy*, strumień konceptualnego myślenia, jak również strumień energii w ciele. *Umysł*, to dualistyczna świadomość nieoświeconej istoty. Umysł i prana są ze sobą w ścisłym związku.

Dział Umysłu (sems sde). Pierwszy z trzech działów Dzogczen. W tej księdze wymienia się 25 tantr i 18 głównych pism. Większość z nich znajduje się w trzech pierwszych tomach *Njingma Gjubum*.

Najwspanialszy (che mchog). Czeczog Heruka. Zwykle utożsamiany z Nektarem Właściwości; główny heruka rodziny ratna. Niekiedy, w przypadku Zgromadzenia Sugatów, Najwspanialszy jest heruką, który ucieleśnia wszystkie rodziny buddy.

Matczyne bóstwa (ma mo). Patrz: mamó.

Tantra Zgromadzenia Matczynek Bóstw (ma mo 'dus pa'i rgyud). Tantra należąca do Działu Sadhany Mahajogi. Znajduje się w *Njingma Gjubum*, tom A.

Tantra Matki (ma rgyud). Jeden z trzech aspektów Annutara Jogi, który podkreśla fazę spełniającą, lub pradžnię. Niekiedy występuje jako ekwiwalent Anu Jogi.

Góra Hepori (has po ri). Patrz: Hepori.

Góra Sumeru (ri rab lhun po). Mitologiczna, gigantyczna góra, znajdująca się w centrum wszechświata, na której żyją dwie niższe klasy bóstw sfery pożądania. Otoczona łańcuchem pomniejszych gór, jezior, kontynentów i oceanów, wyrasta podobno 84 000 *ligów* ponad poziom morza.

Mudra (phyag rgya). Może oznaczać *gest ręki*, duchowego partnera, lub cielesną formę bóstwa.

Światowe bóstwa matczyne ('jig rten ma mo). Jedna z Nauk Ośmiu Sadhan. Żeńskie bóstwa wymanifestowane z dharmadhatu, lecz pojawiające się w sposób odpowiadający światowemu zjawiskom: poprzez relacje między zjawiskowym światem i kanałami, wiatrami, oraz esencją wewnątrz ludzkiego ciała. Posiadają aspekt

zarówno najwyższy jak i relatywny. Główną postacią mandali jest Czeczok Heruka, groźna forma Buddy Samantabhadry w formie znanej jako Ngondzok Gjalpo, Król Prawdziwej Doskonałości.

Światowy kult ('jig rten mchod bstod). Jedna z Nauk Ośmiu Sadhan.

Naga (klu). Potężna, długowieczna, wężopodobna istota, która zamieszkuje wodę i często pełni rolę strażnika wielkich skarbów. Nagowie należą pół na pół: do sfery zwierzęcej i boskiej. Na ogół bytują w formie węży, wielu może jednak przybierać ludzką postać.

Naga radża Ang Kusza Dza. Mantra rozkazująca, która oznacza: „Królu Nagów, niech poskromi cię żelazny hak!”

Nagardżuna (klu grub). Hinduski siddha — tantryk, mistrz filozofii. Jeden z ośmiu widjadharów; otrzymał tantry Lotosowej Mowy, takie jak *Objawienie Wspaniałego Rumaka*. Mówi się, że urodził się w południowej części Indii około czterystu lat po paranirwanie historycznego Buddy Siakjamuniego. Po otrzymaniu mnisich święceń w klasztorze Nalanda był preceptorem (nauczycielem i opiekunem) mniszej społeczności. Znał się na alchemii, żył sześćset lat i w celu pozyskania środków do życia dla swej sangi przekształcał zwykłe substancje w złoto. W Bodghaja wzniósł kolumny i kamienne mury dla ochrony Drzewa Bodhi; zbudował tam też 108 stup. Sprowadził ze sfery Nagów obszerne teksty Pradžniaparamity. Był cennym filarem Mahajany, lecz w szczególności był podporą i szerzycielem niezrównanych nauk pojazdu Wadźrajany. Osiągnąwszy urzeczywistnienie Hajagriwy udzielił przekazu Padmasambhawie.

Nalanda. Wielkie monastyczne centrum studiów buddyjskich w starożytnych Indiach, usytuowane w obecnym stanie Bihar o kilka godzin drogi od Bodhgai.

Namkhai Ningpo z Nubu (gnubs nam mkha'i snying po). Urodzony w Dolnym Njal, jeden z pierwszych Tybetańczyków, którzy przyjęli święcenia. Adept sztuki translatorskiej. Odbył podróż do Indii, gdzie otrzymał przekaz nauk od Hungkary i osiągnął ciało niedualnej mądrości. Namkhai Ningpę zalicza się także do 25-ciu uczniów Guru Rinpoche. Otrzymał przekaz Umysłu Wiszuddhy: praktyki, dzięki której był w stanie unosić się i podróżować na słonecznych promieniach. Medytując we Wspaniałej Długiej Jaskini Kharciu w Lhodrak miał wizje licznych jidamów i osiągnął poziom widjadhary mahamudry. W końcu udał się do niebiańskich krain nie pozostawiając po sobie ciała.

Namo (phyag 'tshal lo). Wyraża pozdrowienia i szacunek.

Namo Ratna Guru (bla ma rin po che la phyag 'tshal lo). *Oddaję cześć cennemu mistrzowi.*

Naturalne Wyznanie (rang bzhin gyi bshags pa). Synonim *Wyznania Rozległego Poglądu* (Tała Longshag).

Nektar (bdud rtsi, skr. amrita). 1) nektar nieśmiertelności; ambrozja bogów, która przekazuje nieśmiertelność, lub inne moce. 2) skrót od Nektaru Właściwości — heruki rodziny ratna, jednego spośród Nauk Ośmiu Sadhan.

Lecznicy Nektar (bdud rtsi sman). 1) nektar nieśmiertelności, 2) tożsamy z Nektarem Właściwości.

Nektar Właściwości (bdud rtsi yon tan). Jedna z Nauk Ośmiu Sadhan. Heruka rodziny ratna, lub tantryczne nauki związane z tym bóstwem.

Ngadag Njang (mnga' bdag nyang/myang). Patrz: Jang Ral Nima Ozer.

Ngagjur Sheczen Tennji Dargje Ling (snga 'gyur zhe chen bstan gnyis dar rgyas gling). Siedziba J. Św. Dilgo Khientse w Nepalu, znajdująca się przy Wielkiej Stupie Dżarung Khashor w Boudhanath.

Ngakpa (sngags pa). Patrz: tantryk.

Dziewięć Rdzennych Tantr (rtsa ba'i rgyud dgu). Najważniejsze tantry Mahajogi z Działu Sadhany. Wymienione w rozdz. 19.

Dziewięć Działów Sadhany (sgrub pa sde dgu). Nauki Ośmiu Sadhan plus nauki związane z Guru Widjadharą. Czasami Zgromadzenie Sugatów jest zaliczane jako dział dziewiąty.

Nirmanakaja (sprul sku). *Ciało emanacji; forma magicznego przejawienia*. Trzecia z trzech Kai. Ten aspekt oświecenia, który może być postrzegany przez zwykłe istoty. Patrz też: Trzy Kaje.

Nirmanakaja Padmasambhawa (sprul sku pad ma 'byung gnas). Tożsamy z Guru Rinpocze. Pełen szacunku sposób zwracania się do Guru Rinpocze, który jest jednocześnie nazwaniem go manifestacją oświeconej istoty. Patrz też: Guru Rinpocze.

Nirwana (mya ngan las 'das pa). Wygaśnięcie przyczyn samsarycznej egzystencji. Mniejsza nirwana, to określenie odnoszące się do wygaśnięcia przyczyn samsarycznej egzystencji, które osiągnął praktykujący Hinajanę. W odniesieniu do Buddy nirwana jest przebywaniem w wielkim stanie oświecenia, którego nie imają się ani skrajności samsarycznej egzystencji, ani bierne wygaśnięcie, któremu podlega arhat.

Niepowstający (skye ba med pa). W aspekcie najwyższej prawdy wszystkie zjawiska są pozbawione niezależnej, stałej tożsamości i z tego powodu nie mają podstaw do posiadania atrybutów takich jak: *powstający, przebywający, czy ustający*, np. powoływanie do istnienia, przebywanie w czasie i miejscu, ustająca egzystencja.

Niepowstająca dharmata (chos nyid skye ba med pa). Natura rzeczy, która — podobnie jak przestrzeń — nie jest powoływana do istnienia jako konkretny, stały, określony byt.

Nie buddysta (mu stegs pa, skt tirthika). Odnosi się do nauk filozofii nie buddyjskiej, które stoją na pozycjach skrajnego nihilizmu, lub eternalizmu.

Niekonceptualny (rnam par mi rtog pa). Chodzi o brak konceptualnego myślenia, lub brak dyskursywnych myśli.

Nie stworzony (wolny od sztuczności) (bzo med, ma bcos). Kluczowy punkt ćwiczeń Mahamudry lub Dzogczen — wrodzona przytomność nie jest stworzona na drodze intelektualnego wysiłku.

Nie ludzie (mi ma yin). Duchy, zjawy, demony.

Nie medytacja (mi bsgom). Stan nie utrzymywania żadnego obiektu, na którym można by się było skupić w czasie medytacji, wolny również od skupiania się na medytującym podmiocie.

Nie powracający (phyir mi ldog pa). Patrz: owoc nie powracania (stan nie powracającego).

Nieczne działania (mi dge ba). Zwykle odnosi się do dziesięciu złych działań ciała: zabijania, kradzieży, seksualnych nadużyć; mowy: kłamstwa, niepotrzebnej paplaniny, szorstkich słów i obmowy; umysłu: zła wola, błędne poglądy.

Njang Ral Nima Ozer (myang ral nyi ma 'od zer; 1124 – 1192). W regionie Lhodrag, na południu od Samje w Centralnym Tybecie Njangtonowi Czeki Khorlo, znanemu joginowi ze szkoły Ningma i jego żonie — Jeszie Dron urodziło się dziecko, któremu nadano imię Nima Ozer — Słoneczny Promień. Dziecko było niezwykłą istotą, obdarzoną ośmioma cudownymi znakami, łącznie z trzema znamieniami w kształcie sylab OM AH HUNG na czole, gardle i w centrum serca. Chowany w domu do dwunastego roku życia i nie znany innym ludziom, został pewnego dnia zabrany na targi, których gospodarzem był jego wuj. Na targach wyprzedził wszystkich w wyścigach konnych. Posadzono go na małym tronie przy wuju. Nima Ozer ujawnił wówczas swój przebudzony umysł i wzbudził głęboką wiarę w całym zgromadzeniu. Ponieważ jego długie, nie obcinane od dwunastu lat włosy były owinięte wokół głowy, aby ukryć usznię i OM na czole, nadano mu imię Pan Njang Ral: Opleciony Warkoczem Pan z Njangu. Do 25 roku życia studiował pod kierunkiem licznych, wielkich mistrzów powszechny system tantr Ningmy i Szidziej. Stosując się do instrukcji, których udzielił mu osobiście Padmasambhawa, Nima Ozer powędrował do jaskini zwanej Odcisk Rakszasowego Pazura, oraz do Perłowo Kryształowej Jaskini Pama Ridge, gdzie otrzymał przekazy mocy i błogosławieństwa Padmasambhawy i Jeszie Tsogjal. W ciągu kolejnych lat Nima Ozer odkrył ogromną ilość skarbów term. Przez sześć lat nie ujawniał żadnego z nich i — utrzymując je w sekrecie — przebywał na odosobnieniu w Samje Czimpu. W czasie tych sześciu lat objawił mu się przez siedem dni Padmasambhawa i udzielił Nimie Ozerowi wszelkich najgłębszych instrukcji o jakie ten go poprosił. W końcu Padmasambhawa roztopił się w sercu Nimy Ozera, przygotowując go o uczucie błogości, przejrzystości i braku myśli, który to stan trwał przez sześć miesięcy. Innym znów razem Jeszie Tsogjal rozkazała mu, aby udał się do Lhodrak, gdzie zgromadziły się wokół niego niezliczone rzesze uczniów. Z uwagi na wielkie znaczenie odkrytych przez siebie skarbów, Nima Ozer jest uznawany za pierwszego spośród pięciu królów – tertonów.

Njenczen Thanglha (gnyan chen thang lha). Ważny strażnik nauk Ningmappy, uważany za bodhisattwę ósmego poziomu. Jest to również nazwa górskiego pasma.

Njingma Gjbum (rnying ma rgyud 'bum). *Sto Tysięcy Tantr Starej Szkoły*. Zbiór tekstów należących do trzech wewnętrznych tantr, zebranych przez Ratna Lingpę i wydanych ponownie przez Dzigme Lingpę. Istnieje wiele wydań, lecz numeracja tomów zawarta w tej książce pochodzi z wersji 36cio tomowej, wydanej przez J. Św. Dilgo Khientse Rinpocze (New Delhi, 1974). Wydanie to wygląda następująco: 10 tomów Ati Jogi, 3 tomy Anu Jogi, 6 tomów Tantry Działu Mahajogi, 13 tomów Sadhany Działu Mahajogi; 1 tom poświęcono opiekunom tantr, a 3 tomy stanowią katalogi i źródła historyczne.

Njingma Kama (rnying ma bka' ma). *Ustny Przekaz Starej Szkoły*. 56 tomów w rozszerzonym wydaniu opublikowanym przez J. Św. Duddzioma Rinpocze, New Delhi.

Szkoła Ningma (rnying ma). Nauki sprowadzone do Tybetu głównie przez wielkich mistrzów: Padmasambhawę, Wimalamitrę, Szantarakszite i Wairoczańę, a następnie przetłumaczone na tybetański. Proces ten obejmował przede wszystkim rządy króla Trisonga Deutsena, oraz okres tuż po nich, aż do działalności tłumacza Rinczen Sangpo, żyjącego w IX w. Rozwinęły się dwa główne typy przekazu nauk: Kama i Terma. Praktyki opierają się zarówno na zewnętrznych jak i na wewnętrznych tantrach, ze szczególnym naciskiem na praktyki Wewnętrznych Tantr Mahajogi, Anu Jogi i Ati Jogi.

Tantry Ningmy. Patrz: *Ningma Gjbum*

Ocean Oczyszczania Świętych Węzłów (dam tshig khrus lung rgya mtsho). Tytuł tantrycznego tekstu zajmującego się oczyszczaniem samaja, ślubowań w praktyce Wadźrajany.

Orgjen, Urgjen (o rgyan, skt Uddiyana). 1) Uddijana, kraj. 2) mistrz z Uddijany, Padmasambhawa. Patrz też: Uddijana.

Zewnętrzne i wewnętrzne nauki tajemnej mantry (gsang sngags phyi nang gi chos). Trzy zewnętrzne to: Krija, Upa i Joga. Trzy wewnętrzne to: Mahajoga, Anu Joga i Ati Joga.

Zewnętrzna tajemna mantra (gsang sngags phyi pa). Patrz: zewnętrzne tantry tajemnej mantry.

Zewnętrzne tantry tajemnej mantry (gsang sngags phyi'i rgyud sde). Tantry należące do trzech pojazdów Krija, Upa i Jogi. Jeśli chodzi o Starą Szkołę wczesnych tłumaczy (Ngagjur Ningma), tantry tłumaczyli na tybetański głównie Szantarakszita i Kała Paltsek. Wymienia się je w rozdziale dwunastym.

Padma, Pema (pad ma). *Lotos*. 1) synonim Padmasambhawy. 2) lotosowa rodzina; jedna z pięciu rodzin Buddy.

Padma (Pema) Thythreng Tsal (pad ma thod phreng rtsal). Tajemne imię Guru Rinpocze. Oznacza: *Wszepnięty Lotos Przystrojony Girlandą z Czaszek*.

Padmakara (pad ma 'byung gnas). *Zrodzony z Lotosu*. Oznacza Guru Rinpocze. W tybetańskiej literaturze sanskryckie imiona: Padmakara i Padmasambhawa są używane wymiennie.; czasami używa się także tybetańskiej wersji: Pema Dziungne. Patrz też: Guru Rinpocze.

Padmasambhawa (pad ma 'byung gnas). *Wywodzący się z Lotosu*. Patrz też: Guru Rinpocze; Padmakara.

Palgi Senge z Langu (rlangs dpal gyi seng ge). Jeden z ośmiu głównych uczniów Padmasambhawy, obecny przy udzielaniu przekazu mocy Zgromadzenia Sugatów. Przebywając w Paro Taktsang, dzięki praktyce Poskromiciela Wszystkich Wyniosłych Duchów osiągnął zwyczajne i najwyższe moce. Jego ojcem był Amej Dziangdziub Drekhöl, potężny mantrika, który potrafił zatrudnić do posług osiem klas bogów i demonów.

Palgi Senge z Szubu (shud bu dpal gyi seng ge). Będąc jednym z ministrów króla Trisong Deutsena, znalazł się pośród emisariuszy, wysłanych z misją zaproszenia Padmasambhawy do Tybetu. Wyuczył się od Padmasambhawy sztuki tłumaczenia, przełożył na tybetański liczne nauki Mamo, Jamantaki i Kilai. Osiągnąwszy urzeczywistnienie dzięki praktykom Mamo i Kilai, potrafił rozłupywać swoim ostrzem (phurba) pnie drzew oraz wstrzymywać bieg rzek.

Palgi Langdziug z Kharczien (mkhar chen dpal gyi dbang phyug). W niniejszej *Sanglingmie* opisuje się go jako ojca Jeszie Tsogjal, gdzie indziej jednak widnieje jako jej brat, który stał się bliskim uczniem Padmasambhawy.

Palgi Jeszie (dpal gyi ye shes). Urodzony w rodzinie (klanie) Drogmi, stał się też znany jako Palgi Jeszie z Drogmi. Uczył się tłumaczenia i przełożył na tybetański liczne sutry i tantry, w tym *Tantrę Matczynych Bóstw Mamo*. Otrzymał przekaz matczynych bóstw od Padmasambhawy i stał się urzeczywistnionym mantriką.

Palgi Jeszie z Langu (rlangs dpal gyi ye shes). Jeden z pierwszych Tybetańczyków, którzy przyjęli święcenia. Będąc w Indiach otrzymał przekazy mocy od Hungkary, lecz zmarł w drodze powrotnej do Tybetu.

Pal-jang (dpal dbyangs). Tybetański tłumacz przepowiedziany przez Padmasambhawę. Pierwszy mnich wyświęcony przez Bodhisattwę Khenpo. Znany jest również jako Ratna z Ba.

Pandita (mkhas pa). Biegły w naukach mistrz i uczony, profesor buddyjskiej filozofii.

Paranirwana (yongs su mya ngan las 'das pa). *Całkowite przekroczenie cierpienia*. 1) Ostateczne wkroczenie w nirwanę. 2) Określenie, którego używa się, gdy odchodzi z tego świata Budda lub oświecony mistrz.

Ścieżka wyzwolenia (grol ma). 1) Jeśli chodzi o ścieżkę dojrzewania, to odnosi się to do ustnych pouczeń osobistego wadzra mistrza. 2) W przypadku ścieżki środków

(metod), chodzi o praktykę utrzymywania naturalnego stanu umysłu — Mahamudrę lub Dzogczen.

Ścieżka metod (środków) (thabs lam). Poziomy rozwijania i doskonalenia, przy użyciu atrybutów. Patrz też: faza doskonalenia; faza rozwojowa.

Ścieżka dojrzewania (smin lam). Jest to proces otrzymywania czterech przekazów mocy.

Ścieżka ćwiczenia się (slob pa'i lam). Pierwsze cztery ścieżki spośród pięciu. Piąta jest zwana: *ścieżką poza ćwiczeniem się* [poza wysiłkiem] i odnosi się do doskonałego stanu Buddy.

Patra (pa tra). Rodzaj zdobionej cegły. Patra zrobiona ze złota mogła ważyć kilka kilogramów.

Perłowo Kryształowa Jaskinia Pema Ridge (mu tig shel gyi spa ma gangs). Jaskinia, w której praktykował Guru Rinpocze; udzielił w tym czasie wielu instrukcji i pouczeń, które można znaleźć w *Naukach Dakini*. (Boston: Shambhala, 1990).

Pekar (pe kar). Opiekun Samje, wyznaczony i związany przysięgą przez Padmasambhawę.

Phonja (pho nya). 1) Wysłannik, emisariusz. 2) Duchowy partner w praktyce Wadžrajany.

Wskazanie — pouczenie (ngo sprod). Bezpośrednie wprowadzenie w naturę umysłu. Rdzenny guru to mistrz, który daje tego rodzaju pouczenie; dzięki temu uczeń rozpoznaje naturę umysłu.

Po medytacji (rjes thob). Ogólnie mówiąc, jest to jest to ta część życia, gdy angażujemy się w zmysłowe postrzeganie i czynności codziennego dnia. Bardziej szczegółowo można to objaśnić jako okres ulegania rozproszeniom, które odciągają nas od doświadczenia naturalnego umysłu.

Potala (gru 'dzin). Czysta kraina Awalokiteśwary.

Prabahasti (glang po'i od). *Promienny Słoń*. Jest tym spośród ośmiu widjadharów, który otrzymał przekaz tantr Aktywności Kilai. Urodzony w królewskiej rodzinie na zachodzie Indii, po wyświęceniu na mnicha otrzymał imię Siakjaprabha i stał się wielkim znawcą Tripitaki; studiował tajemna mantrę pod kierunkiem Wadžrahasji (rdo rje bzhad pa) oraz innych licznych mistrzów. Osiągnął najwyższe urzeczywistnienie. On i jego uczeń Siakjamitra wywarli ogromny wpływ na rozwój Dharmy w Kaszmirze.

Pradźniaparamita (shes rab kyī pha rol tu phyin pa). *Transcendentna mądrość*. Nauki Mahajany, poświęcone wglądowi w pustkę oraz przekraczaniu stanu utożsamiania się z relacją typu: przedmiot — podmiot, bądź też stanu działania. Nauki owe wiążą się z drugim obrotem kołem Dharmy.

Prana (rlung). *Wiatry* lub strumienie energii krążące w ciele.

Pratjekabudda (rang rgyal, rang sangs rgyas). *Oświecony sam dla siebie*. Arhat pojazdu Hinajany, który osiągnął oświecenie głównie dzięki kontemplacji 12 ogniw współzależnego powstawania w odwrotnej kolejności, bez konieczności otrzymania nauk w tym życiu. Brakuje mu całkowitego urzeczywistnienia Buddy i nie może przynosić pożytku niezliczonym istotom tak jak Budda.

Książę Cnotliwy (Zacny) Opiekun (lha sras dge mgon). Najmłodszy syn Trisonga Deutsena, znany także jako Murub Tsenpo.

Opiekunowie (srung ma). Patrz też: strażnicy Dharmy.

Rahula (gza'). Jeden z ośmiu klas bóstw i demonów.

Rakszasy (srin po). Należą do ośmiu klas bóstw i demonów. Tak nazywani są także barbarzyńscy kanibale południowo zachodniego kontynentu Kamary. Czasem *rakszasa* odnosi się też do nieposkromionej ekspresji ignorancji i przeszkadzających emocji.

Ralpaczen (ral pa can; 815 – 841, lub 866 – 901) Trzeci wielki król Dharmy w Tybecie. Wspierał usystematyzowanie nowej gramatyki i słownictwa tłumaczeń, oraz rewizję starych tłumaczeń. Odnowił dawne centra nauki i praktyki, i zaprosił do Tybetu wielu buddyjskich uczonych. Znany był ze swego oddania Dharmie. Rozpoznany jako inkarnacja Wadźrapaniego.

Ramocze (ra mo che). Jedna z dwóch głównych świątyń Lhasy, w której znajduje się posąg Buddy Siakjamuniego sprowadzony do Tybetu przez królowe – żony króla Songtsena Gampo.

Tantra Rozjuszzonego Słonia (glang po che rab 'bog gi rgyud). Tekst Mahajogi. Tantra o takim tytule znajduje się w *Njingma Gjubum*, tom DZA.

Ratna (rin chen, dkon mchog). *Klejnot, Cenny*.

Czerwona Skała (brag dmar). Miejsce usytuowania kompleksu świątynnego w Samje. Górskie zbocze w kolorze jaskrawej czerwieni na tyłach Samje.

Pojazd rezultatu ('bras bu'i theg pa). System Wadźrajany, który postrzega dojrzałość [umysłu] jako ścieżkę dzięki traktowaniu natury Buddy jako wrodzonej, a więc zawsze obecnej i postrzeganiu ścieżki jako procesu (aktu) odkrywania owej podstawowej natury. Różni się to od przyczynowych filozoficznych pojazdów Mahajany i Hinajany, które postrzegają ścieżkę jako prowadzącą do i niejako *doprowadzającą do powstania* stanu Buddy. Ostatecznie obydwie te podejścia nie są ze sobą sprzeczne. Patrz też: Tajemna Mantra.

Rinczen Czok z Ma (rma rin chen mchog). Tybetański tłumacz wczesnego okresu. Jeden z pierwszych siedmiu Tybetańczyków, którzy przyjęli święcenia od Szantarakszity. To on przede wszystkim otrzymał Magiczną Sieć Mahajogi. Znany jest z przetłumaczenia *Tantry Esencji Tajemnic (Guhjagarbhy)*, głównej tantry Mahajogi. Dzięki naukom otrzymanym od Padmasambhawy uzyskał poziom widjadhary.

Rinczen Terdzo (rin chen gter mdzod chen mo). *Wielki Skarbiec Cennych Term*. Zbiór najważniejszych term Padmasambhawy, Wimalamitry, Wairoczany i innych bliskich uczniów [Guru Rinpocze]; skompilowany przez Działongona Kongtrula Lodro Thaje z pomocą Działjanga Khientse Łangpo. Pierwotnie zawierający 63 tomy. Opublikowany przez J. Św. Dilgo Khientse Rinpocze w New Delhi, z dodatkową zawartością kilku tomów term i komentarzy.

Dojrzewanie i wyzwolenie (smin grol). Dwie główne części praktyk Wadźrajany. Przekazy mocy dojrzewają w jednostce, obdarzając ją zdolnością urzeczywistnienia czterech Kai. Ustne pouczenia są wyzwalające: pozwalają jednostce na właściwe zastosowanie poglądu, który został wprowadzony dzięki przekazom mocy.

Riszi (drang srong). 1) *Widzący*, mędrzec znający Wedy, bramiński asceta obdarzony magicznymi mocami. 2) tytuł nadawany komuś, kto urzeczywistnił *prawdziwą mowę*: wszystko, co powie, jest (lub okazuje się) prawdą.

Ryczący Lew (seng ge sgra grogs, Senge Dradrog). Jedna z ośmiu manifestacji Padmasambhawy.

Rombughja Dewaczandra (lha'i zla ba). Jeden z ośmiu widjadharów, którzy otrzymali przekaz *Światowego Kultu*. Urodzony w Uddijanie.

Rdzenna Tantra Zgromadzenia Sugatów (bde gshegs 'dus pa rtsa ba'i rgyud). Tantra należąca do Działu Sadhan Mahajogi. Znajduje się w *Njingma Gjubum*, tomy OM i AH. Patrz też: Zgromadzenie Sugatów.

Święte więzy (dam tshig, skt samaya). Patrz: Samaja.

Święta Wielka Doskonałość (bka' rdzogs pa chen po). Patrz: Ati Joga; Dzogczen; Wielka Doskonałość.

Święte zaklęcie (inkantacja, przywołanie) (gzungs, skt dharani). Szczególny rodzaj mantry, zwykle dość długiej.

Święta Tantra Łagodnych Bóstw (zhi ba dam pa lha'i rgyud). Jedna z osiemnastu tantr Mahajogi. W *Kronikach Złotej Girlandy* ten sam tekst nosi miano *Świętej Tantry Łagodnego Wadźradhatu* (zhi ba rdo rje dbyings kyi rgyud).

Sutra Saddharma Pundarika (dam chos pad-ma dkar po'i mdo). *Sutra Białego Lotosu Świętej Dharmy*. Słynny tekst Mahajany.

Sadhana (sgrub thabs). *Środki służące spełnieniu*. Tantryczna liturgia i rytuał; zwykle kładzie nacisk na fazę rozwojową. Typowa sadhana składa się z części wstępnej, czyli przyjęcia schronienia i pobudzenia bodhicitty, części głównej, czyli wizualizacji danego Buddy i recytacji mantry oraz części zamykającej, która zawiera dedykację zasługi dla dobra wszystkich czujących istot.

Dział Sadhany (sgrub bde). Jeden z dwóch głównych aspektów tekstów Mahajogi. Drugim jest Dział Tantr. Patrz też: Zgromadzenie Sugatów; Mahajoga.

System świata zwany Saha (mi mjed kyī 'jig rten gyi khams). Nazwa nadana naszemu istniejącemu obecnie światu. *Saha* znaczy *cierpiący*; czujące istoty przebywające tutaj znoszą niewyobrażalne męki i cierpienia.

Sahor (za hor). Starożytne hinduskie królestwo miało być jakoby usytuowane w pobliżu Mandiru, na terenie obecnego stanu Himachal Pradesz w północnych Indiach.

Samadhi (ting nge 'dzin). *Podążanie za ciągłością spokoju*. Stan niezakłóconej koncentracji lub medytacyjne wchłonięcie, które w rozumieniu Wadźrajany może dotyczyć fazy rozwojowej lub doskonalącej.

Samantabhadra (kun tu bzang po). *Zawsze Wspaniały*. 1). Pierwotny Budda dharmakai. 2). Bodhisattwa Samantabhadra, który wciąż służy za przykład doskonałości w pomnażaniu nieskończenie licznych i obfitych ofiar.

Samantabhadri (kun tu bzang mo). Patrz: *Zawsze Wspaniała Pani*.

Samaja (dam tshig). *Święte zobowiązania, więzy, związki*, stosowane w praktyce Wadźrajany. W swej istocie samaja utrzymywane są: zewnątrz — poprzez harmonijną więź z naszym mistrzem wadźry oraz przyjaciółmi w Dharmie, a także wewnątrz — poprzez nie odchodzenie od praktyki, utrzymywanie jej ciągłości. Gdy słowo *Samaja* znajdzie się na końcu rozdziału, oznacza ono potwierdzenie, że to, co zostało powiedziane jest prawdą.

Sambhogakaja (longs spyod rdzogs pa'i sku). *Ciało doskonałej radości*. W kontekście nauk o pięciu kajach, sambhogakaja rozumiana jest jako manifestujący się buddowie obdarzeni pięcioma doskonałościami doskonałego nauczyciela, orszaku, miejsca, nauk i czasu, które to doskonałości dostępne są jedynie bodhisattwom dziesiątego stopnia. Patrz: Trzy Kaje.

Sambhogakaja Wielkiego Współczucia (longs sku thugs rje chen po). Patrz: Awalokiteśwara.

Samsara ('khor ba). *Cykliczna egzystencja, grzeszny krąg czy koło narodzin i śmierci* istot sześciu światów, które charakteryzuje się cierpieniem, nietrwałością oraz niewiedzą. Istnienie zwykłej istoty jest skażone ignorancją, dualistycznym postrzeganiem, karmą oraz przeszkadzającymi emocjami. Pospolita rzeczywistość, nieskończony strumień frustracji i cierpienia jest rezultatem nagromadzonej karmy.

Samsaryczny ('khor ba'i). Odnoszący się do samsary; światowy; tzw. sfera profanum.

Samje (bsam yas). Cudowny kompleks świątynny wzniesiony przez króla Trisong Deutsena (790-844) i poświęcony przez Guru Rinpoche. Położony w centralnym Tybecie, w pobliżu Lhasy, był centrum wczesnych tłumaczeń. Jest także znany jako Prześwietne Samje, Niezmienna i Spontanicznie Powstała Świątynia.

Samje Czimphu (bsam yas chims phu). Święte miejsce mowy Padmasambhawy. Górską pustelnia, leży dwie godziny marszu od Samje. W ciągu ostatnich dwunastu stuleci liczni mistrzowie medytowali w jaskiniach tego ustronia.

Cmentarzysko Sandałow Gaj (tsan dan tshal gyi dur khrod). *Kroniki Złotej Girlandy* (str. 179) opisują je tak: „Święte, niebiańskie miejsce czcigodnych widjadharów, dzika dżungla leżąca na rozstaju tajemnych dróg wielkiej błogości”. Wymienia się je pomiędzy tradycyjnymi ośmioma cmentarzyskami.

Sangha (dge 'dun). Wspólnota praktykujących, zwykle w pełni wyświęconych mniszek i mnichów. *Szlachetna sangha* oznacza tych, którzy wstąpili na ścieżkę widzenia, jedną z pięciu ścieżek; dlatego też są oni wyzwoleni z samsary.

Sanglingma (zangs gling ma). Tytuł niniejszego tekstu, użyty w odniesieniu do tłumaczenia biografii Padmasambhawy. Patrz też: słowo wstępne od tłumacza.

Sangje Jeszie z Nubu (gnubs sangs rgyas ye shes). Jeden z dwudziestu pięciu uczniów Padmasambhawy. Główny odbiorca nauk Anu Jogi i nauk Jamantaki Mahajogi. Poza Guru Rinpocze, jego nauczycielami byli: Traktung Nagpo i Czogjal Kong z Indii, Wasudhara z Nepalu i Czietsen Kje z krainy Drusha. Odwiedził Indie i Nepal siedem razy. Gdy zły król Langdarma pragnął zniszczyć buddyzm w Tybecie, Sangje Jeszie przeraził go i poskromił jednym gestem swej prawej dłoni powołując do życia ogromnego skorpiona wielkości dziewięciu jaków. Dzięki niemu król Langdarma nie warzył się prześladować sangi Wadźrajany, a zwłaszcza tego jej odłamu, który nosił białe szaty i długie włosy.

Szkoły Sarma (gsar ma). *Nowe Szkoły*. Nowe szkoły, to: Kagju, Sakja, Gelug, oraz Szidziej i Czio, Dziordruk, Shangpa Kagju i Niendrup (system Kalaczakry).

Sarvabuddha Samajoga (sangs rgyas mnyam sbyor). *Stabilność stanu Buddy*. Pisma Mahajogi. Trzy tantry o tym tytule znajdują się w *Njingma Gjubum*, w tomie Ma. Czasem zalicza się ją do Osiemnastu Tantr Mahajogi — do tantr oświeconego ciała.

Pisma, teksty (mdo, lung). W kontekście tej książki są to pisma należące do kategorii Anu Jogi, lub Ati Jogi.

Tekst w Ośmiu Rozdziałach (lung bam po brgyad pa). Jedna z Osiemnastu Tantr Mahajogi, z *Njingma Gjubum*, tom La.

Tekst Wcielonego Urzeczywistnienia Wszystkich Buddów (sangs rgyas thams cad dgongs pa 'dus pa'i mdo). Tekst Anu Jogi, znany jako Gongdy.

Teksty i urzeczywistnienie (lung dang rtogs pa). Teksty autorstwa buddyjskich autorytetów i urzeczywistnienie Dharmy w umysłach szlachetnych istot.

Tajemna Mantra (gsang sngags, skt guhjamantra). Synonim tantrycznych nauk Wadźrajany. *Guhja* oznacza: *tajemny*, zarówno ukryty, jak i tajemny sam w sobie. *Mantra* w tym kontekście, to coś szlachetnego, wspaniałego, godnego pochwały.

Tajemna Mantra Wczesnych Tłumaczeń (gsang sngags snga 'gyur). System Wadźrajany Szkoły Ningma, w którym nacisk kładziony jest na Trzy Wewnętrzne Tantry: Mahajogę, Anu Jogę i Ati Jogę. Według Działgona Kongtrula główne pisma, to: *Magiczna Sieć* (Mahajoga), *Wcielenie Urzeczywistnienia* (Anu Joga) i tantry Działgu Działgu Umysłu i Działgu Przestrzeni. Dodatkowo do nich są Nauki Ośmiu Sadhan, podczas gdy częścią zasadniczą i najważniejszą są Pouczenia Działgu Działgu, esencja urzeczywistnienia Padmasambhawę i Wimalamitry zawarta w zbiorze *Njingtig Jabszi*. Patrz też: Szkoła Ningmy; Trzy Wewnętrzne Tantry.

Tajemna Księżycowa Esencja (zla gsang thig le). Pisma Mahajogi zawarte w Njingma Gjbum, tom Ma. Czasem zaliczana do Osiemnastu Tantr Mahajogi jako tantra oświeconej mowy.

Samoistniejąca mądrość (rang byung ye shes). Podstawowa czujność — przytomność umysłu, niezależna od intelektualnych konstrukcji.

Senmo (bsen mo). Rodzaj złego ducha, często występujący w towarzystwie duchów klasy gjalpo. Senmo, to męskie i żeńskie duchy symbolizujące pożądanie i gniew.

Czująca istota (sems can). Każdy rodzaj nie wyzwolonej istoty z sześciu sfer.

Serak (bse rag). Rodzaj złośliwego ducha, który konsumuje potencjał — esencję pożywienia i bogactwa. Uosabia najwyższe zło, nędzę, chciwość i zwykle jest egzorcyzmowany podczas rytuałów, mających zapewnić bogactwo i pomyślność.

Siedem aspektów jedności (kha sbyor yan lag bdun). Siedem właściwości Buddy sambhogakai: całkowita radość, jedność, wielka błogość, brak ego, obecność miłującego współczucia, stan nierozproszenia, stan niegasnący.

Siedem złotych gór (gser ri bdun). Według kosmologii Abhidharmy: siedem kręgów gór otaczających Górę Sumeru, która znajduje się w centrum wszechświata.

Siedem cennych substancji (rin chen bdun). Rubin, szafir, lapis lazuli, szmaragd, diament, perła, koral. Czasem ta lista zawiera również złoto, srebro i kryształ.

Szakputri. Syn króla Dża i dzierzawca linii Mahajogi i Anu Jogi. Znany też jako Indrabhuti Młodszy i Mistrz Łąpa.

Siakja. Nazwisko rodzinnego klanu, w którym urodził się Budda Siakjamuni. Praktykujący często otrzymują imię *Siakja* jako część buddyjskiego imienia.

Siakja Senge (sha kya seng ge). Jedna z ośmiu manifestacji Padmasambhawę.

Siakjadewi. Córka nepalskiego króla Punjedhary. Jedna z pięciu głównych uczennic Padmasambhawę. Jej matka zmarła podczas porodu, pozostawiając dziecko na polu kremacyjnym, na którym zajęły się nim i wychowywały je małpy. Zaakceptowana przez Padmasambhawę jako wartościowa towarzyszką, była jego partnerką w praktyce dziewięciu bóstw Wiszudhy w Jaskini Jangleszo, w której obydwójce

zamanifestowali osiągnięcie poziomu mahamudry widjadhary. Siakjadewi osiągnęła urzeczywistnienie żeńskiego Buddy Mamaki. Ostatecznie osiągnęła niezniszczalne, tęczowe ciało.

Siakjamuni (sha kya thub pa). *Mędrzec z Rodu Siakja*. Budda Siakjamuni, historyczny Budda.

Szamanizm (bon 'gyer). W niniejszej książce słowo to zawiera negatywną konotację i odnosi się do rytuałów odprawianych dla egoistycznych, światowych celów.

Szantarakszita (zhi ba 'tsho). *Strażnik Pokoju*. Hinduski pandita, przeor Wikramaszili i Samje, który wyświęcał pierwszych tybetańskich mnichów. Był inkarnacją bodhisattwy Wadżrapaniego, znany go również jako Khenpo, Mistrza Bodhisattwę, lub Bhikszu Bodhisattwę Szantarakszite. Jest założycielem szkoły filozoficznej łączącej w sobie nauki Madjamaki i Jogaczary. Tradycja ta została przywrócona i objaśniona przez Miphama Rinpocze w jego komentarzach do *Madjamakalamkara*.

Szantigarbha (zhi ba'i snying po). Jeden z ośmiu widjadharów, który otrzymał przekaz Złorzeczącej, Groźnej Mantry. Urodzony w Uddijanie. Mówi się, że odwiedził Tybet i uczestniczył w konsekracji klasztoru Samje.

Szin (gzhin). Rodzaj ducha; rodzaj jamy, lub świadomość człowieka, który zmarł już, lecz wciąż błąka się w stanie bardo.

Śrawaka (nyan thos). *Stuchacz*. Praktykujący Hinajanę: nauki pierwszego obrotu Kołem Dharmy, dotyczące czterech szlachetnych prawd. Śrawaka pojął, że cierpienie jest nieoddzielne od samsary i skupia się na zrozumieniu, że nie istnieje żadne wrodzone ja. Dzięki pokonaniu przeszkadzających emocji osiąga wyzwolenie: wkracza na pierwszy poziom ścieżki *widzenia*, po którym następuje stan niepowracającego, który odrodzi się jeszcze tylko jeden raz, oraz stan niepowracającego, który nie odrodzi się już w samsarze. Ostatecznym celem jest zostanie arhatem. Te cztery poziomy znane są też pod nazwą czterech rezultatów duchowej ścieżki.

Sziri Singa. Główny uczeń i następca Mandziuśrimity w linii nauk Dzogczen. Urodzony w chińskim mieście Shokjam w Khotan, studiował najpierw pod kierunkiem mistrzów Hathibali i Bhelakirti. W swym *Oceanie Cudownych Słów* Guru Taszi Tobgjal nadmienia, że Sziri Singha w czasie podróży do Serling otrzymał przepowiednię od Awalokiteśwary: miał udać się na cmentarzysko Sosaling, aby zapewnić sobie osiągnięcie najwyższego urzeczywistnienia. Po wielu latach Sziri Singha spotkał na cmentarzysku Sosaling Mandziuśrimitrę i pozostał z nim przez dwadzieścia pięć lat. Udzieliwszy wszystkich ustnych pouczeń, Mandziuśrimitra rozpuścił swoją cielesną formę w światło. Gdy Sziri Singha zapłakał ze smutku i wyśpiewał słowa najgłębszej tęsknoty, Mandziuśrimitra pojawił mu się znowu i powierzył mu niewielki pojemnik z cenną zawartością. Pojemnik zawierał ostatnie słowa jego mistrza, najważniejsze pouczenia zwane *Gomnjam Drugpa* — *Sześć Doświadczeń Medytacyjnych*. Otrzymawszy ten przekaz, Sziri Singha uzyskał najwyższe zaufanie i pewność. W Bodhgai odnalazł manuskrypty tantr, ukryte przedtem przez Mandziuśrimitrę; zabrał je ze sobą do

Chin, gdzie podzielił Dział Pouczeń na cztery części: zewnętrzną, wewnętrzną, tajemną i najgłębszą. Pośród uczniów Sziri Singhi znajdowali się wybitni mistrzowie: Dźnianasutra, Wimalamitra, Padmasambhawa i tybetański tłumacz Wairoczana.

Siddha (grub thob). *Urzeczywistniony*. Ktoś, kto osiągnął siddhi; urzeczywistniony mistrz.

Siddhi (dngos grub). Patrz: osiągnięcie, lub: urzeczywistnienie.

Język znaków dakiń (mkha' 'gro'i brda yig). Tajemne pismo żeńskich, duchowych bytów, które może zostać odczytane jedynie przez urzeczywistnionych mistrzów.

Singala. Kraina, w której pojawiły się nauki Anu Jogi.

Singharadza z Rulej (ru le sim ha ra dza). Jeden z pierwszych Tybetańczyków, którzy przyjęli święcenia po otrzymaniu przekazu nauk od Hungkary, w Indiach. Znany też jako: Wirjaradza z Ru-jong.

Pojedyncza (jedna) forma (thig le nyag cig). Sadhana — tekst Mahajogi ułożony przez Padmasambhawę. Tytuł odnosi się do praktyki sadhany pojedynczego bóstwa bez orszaku.

Jedna (lub: jedyna) sfera. Symboliczne opisanie dharmakai, która jest jak jedna, rozległa sfera – wolna od dualizmu i ograniczeń, wykracza poza wszelkie konstrukcje i koncepcje, które można by sformułować na jej temat.

Pojedyncza sylaba (yi ge gcig ma). Sutra Mahajany. Odnosi się do sylaby Ah, która symbolizuje niepowstającą (istniejącą od zawsze) naturę pustki.

Sześć klas czujących istot ('gro ba rigs drug, skt shadgat). Bogowie, półbogowie, ludzkie istoty, zwierzęta, głodne duchy i istoty piekielne.

Sześć granic Tajemnej Mantry (gsang sngags kyi mtha' drug). Pogląd o znaczeniu doraźnym (praktycznym) i ostatecznym, zawierający pojęcia i nie zawierający pojęć, dosłowny i nie dosłowny.

Sześć Działów Sadhany (sgrub pa sde drug). Klasyfikacja tych sześciu typów tekstów różni się nieco w obrębie różnych wersji biografii Padmasambhawy. Longczien Rabdziam w swej *Opowieści o Cennym Odkryciu Skarbów Term* przytacza ponownie sekwencje zawarte w Sanglingmie — tak, że Sześć Działów Sadhany odnosi się do tekstów Sześciu Tajemnych Działów, łącznie z pismami Ciała Mandziusrego, Lotosowej Mowy, Umysłu Wiszuddhy, Nektaru Właściwości, Działania Kilai i Wyzwalających Czarów Matczynych Bóstw.

Sześć Tajemnych Działów (gsang ba sde drug). Wymienione są w rozdziale 12. Pierwszych pięć znajduje się na najpopularniejszym, najpowszechniej stosowanym zestawieniu Osiemnastu Tantr Mahajogi.

Sześćdziesiąt Osiem Półksiężyców (zla gam drug cu rtsa brygad). Nazwa mandali związanej z naukami Heruki Wiszuddhy.

“Zręczne Lasso” (“Lasso Zręcznych Środków”) (thabs kyi zhags pa). Znanie też jako „Mała Lotosowa Girlanda”; ten tekst funkcjonuje jako dodatek rytuałów spełniających. Patrz: Osiemnaście Tantr Mahajogi.

Tantra Poświęcenia Niebiańskiego Skarbca (nam mkha' mdzod byin rlabs kyi rgyud). Określenie *niebiański skarbiec* odnosi się do niewyczerpanego bogactwa.

Songtsen Gampo (srong bstan sgam po, 569 – 650, lub 617 - 650). Król Tybetu w VII w. propagował przekazy buddyjskich nauk. Uważany za inkarnację Awalokiteśwary. Poślubił Bhrikuti z Nepalu i Wen Czeng z Chin, które sprowadziły do Lhasy święty posąg Buddy Siakjamuniego. Songtsen Gampo wybudował pierwszą w Tybecie buddyjską świątynię, ustanowił kodeks prawny w oparciu o nauki Dharmy. Miał ministra Thonmi Sambhotę, który na jego polecenie pracował nad rozwojem tybetańskiego pisma. Podczas jego rządów rozpoczęło się tłumaczenie buddyjskich tekstów na tybetański.

Strumień istnienia (rgyud, sems rgyud). Indywidualny ciąg poznawczy świadomości czującej istoty.

Stupa (mchod rten). Budowla w kształcie domu, w której przechowuje się relikwie Buddy i urzeczywistnionych mistrzów. Kształt stupy zawiera rozwiniętą symbolikę.

Mantry poskramiające (drag sngags). Mantry groźnych bóstw.

Tantra Mającego Nadejść, Prawdziwego Oświecenia (phyi ma mngon par byang chub pa'i rgyud). Tantra należąca do Działu Sadhany Mahajogi; znajduje się w *Njingma Gjubum*, tom Om.

Takość (de bzhin nyid, skt tathata). Synonim pustki, lub natury rzeczy; dharmata; może być także użyte w odniesieniu do opisu jedności współzależnego powstawania i pustki.

Sugata (bde bar gshegs pa). *Ten, który odszedł w błogości*. 1) Historyczny Budda Siakjamuni. 2) Każda w pełni oświecona istota.

Sukhawati (bde ba can). *Kraina błogości*. Czysta kraina Buddy Amitabhy.

Sulpo (srul po). Rodzaj ohydneho, głodnego ducha.

Najwyższa wiedza (mngon shes, skt abhijna). Boski wzrok, boski słuch, pamięć przeszłych żywotów, wgląd w umysły innych istot, zdolność czynienia cudów i w wypadku urzeczywistnionych praktykujących — poznanie, dotyczące wyczerpania splamień umysłu.

Rytuały Wspierające (zhabs brten). Rytuały odprawiane w celu usunięcia przeszkód dotyczących życia i zdrowia.

Pisma Nie z Tego Świata ('jig rten las 'das pa'i mdo). Jedna z Osiemnastu Tantr Mahajogi, skupiona na Umyśle Wiszuddhy. Znajduje się w *Njingma Gjubum*, tom Ra.

- Sto Najwyższych Rodzin** (dam pa rigs brgya). Tytuł tekstu sadhany ułożonej przez Guru Rinpocze i skupiającej się na stu łagodnych i gniewnych bóstwach.
- Rdzenna Tantra Objawienia Wspaniałego Rumaka** (rta mchog rol pa rtsa ba'i rgyud). Tantra należąca do Działu Sadhan Mahajogi. W *Njingma Gjubum*, w tomie Ha, znajdują się dwie wersje.
- Najwyższy widjadhara poziomu mahamudry** (phyag rgya chen po mchog gi rig 'dzin).
1) Najwyższe urzeczywistnienie. 2) Trzeci z czterech poziomów widjadhary. Patrz też: Poziom widjadhary mahamudry.
- Sutra** (mdo, mdo sde). 1) Dyskurs prowadzony przez Buddę, lub zainspirowany jego słowami. 2) Sutra pitaka — pisma będące częścią Tripitaki. 3) Wszystkie egzoteryczne nauki buddyzmu, należące do Hinajany i Mahajany — przyczynowe nauki, które postrzegają ścieżkę jako przyczynę oświecenia, w przeciwieństwie do nauk ezoterycznych, tantrycznych. Patrz: Tripitaka.
- Sutra i Mantra** (mdo sngags). *Sutra* odnosi się zarówno do nauk Hinajany jak i Mahajany. *Mantra* odnosi się do Wadźrajany. *Sutra* traktuje ścieżkę [praktyki] jako przyczynę. *Tantra* traktuje rezultat [praktyki] jako ścieżkę.
- Szybki chód „szybka, zwinna stopa”** (rkang mgyogs). Jogiczna sztuka niesłuchanie szybkiego przemieszczania się, pokonywania długich odcinków w krótkim czasie dzięki kontroli jaką *chodźarz* sprawuje nad wewnętrznymi strumieniami energii.
- Poskromiciel Wszystkich Hardyh Duchów** (dregs pa kun 'dul). Główna postać mandali Światowego Kultu.
- Tanagana** (sbyor sgröl). Wadźrajanistyczna praktyka *zjednoczenia i wyzwolenia*: wyzwolenia ignorancji i przeszkadzających emocji dzięki zjednoczeniu się z mądrością oświeconego stanu.
- Thanglha** (thang lha). Patrz: Njenczen Thanglha.
- Tantra** (rgyud). Nauki Wadźrajany, których Budda Siakjamuni udzielił w formie sambhogakai. Prawdziwe znaczenie tantry, to *ciągłość*, wrodzona natura Buddy, która jest znana jako *tantra wyraźnego znaczenia* (*znaczenia pełnego ekspresji*). Ogólnie tantra oznacza niezwykle tantryczne pisma, znane jako *tantra słów pełnych wyrazu*. Może się także odnosić do wszystkich pojazdów rezultatu Wadźrajany jako całości.
- Tantra Poskramiania Hardyh Duchów** (dregs pa 'dul ba'i rgyud). Tantra należąca do Działu Sadhany Mahajogi, skupiająca się na dziale Światowego Kultu.
- Tantra Poskramiania Sił Żywiółów** ('byung po 'dul byed kyi rgyud). Tantra należąca do Krija Jogi.
- Tantra Czterech Wadźra Tronów** (rdo rje gdan bzhi'i rgyud). Tekst Mahajogi, być może identyczny z *Czatuhpithą* (gdan bzhi), która znajduje się pośród tantr Tripitaki.

Tantra Głównego Spełnienia Wiedzy Mantr (rig sngags spyi'i sgrub lugs kyi rgyud).

Jedna z Osiemnastu Tantr Mahajogi. Zwana też: *Galpo Dypa* (gal po bsdus pa).

Tantra Magicznej Sieci Wadźrasattwy (rdo rje sems dpa' sgyu 'phrul dra ba'i rgyud).

Patrz: *Esencja tajemnic*.

Dział Tantry (rgyud sde). Jeden z dwóch działów Mahajogi. Dla naszego świata tantry Mahajogi odkrył Wadźrasattwa i Pan Tajemnic, król Dża, władca Sahoru, który urodził się 112 lat po paranirwanie Buddy. Współczesnymi mu dzierżawcami linii byli m.in. Uparadża, Kukuradża, Wimalakirti i Dźniamamitra. Kolejnymi mistrzami byli Szakputri - regent i syn króla Dża, córka króla Dża - Gomadewi, Singaradża, Lilawadźra, Buddaguja, Prabahasti i Padmasambhawa; ten ostatni otrzymał również bezpośredni przekaz tantr od króla Dża.

Tantry, pisma (teksty) i pouczenia (rgyud lung man ngag). Nauki Mahajogi, Anu Jogi i Ati Jogi (w takiej kolejności).

Tantryczny (rgyud kyi, sngags kyi). Odnoszący się do Wadźrajany.

Tantryk (sngags pa). *Ngagpa, tantryczny praktykujący*. Osoba, która otrzymała przekazy nauk, kontynuuje praktykę sadhany i utrzymuje tajemne, święte więzy. W szczególności: adept tantr Mahajogi.

Bogini Tara (sgrol ma lha mo). *Boska Wybawicielka*. Ważny, żeński bodhisattwa współczucia, jeden z tych, którzy przeprowadzają czujące istoty przez ocean samsarycznych cierpień. Istnieje dwadzieścia jeden form Tary, najpopularniejsze są biała i zielona.

Tathagata (de bzhin gshegs pa). *Ten, który odszedł w ten sposób*. Tożsamy z w pełni oświeconym Buddą.

Rdzenna Tantra Tattvasamgraha (rtsa ba'i rgyud de kho na nyid bsdus pa). Jeden z czterech głównych działów Joga Tantry.

Boginie Tenma (brtan ma). Tenma. Patrz Dwanaście Bogiń Tenma.

Terma (gter ma). *Skarb*. 1) Przekaz nauk dokonywany poprzez ukryte skarby, które ukryli głównie Guru Rinpocze i Jesze Tsogjal z myślą o tym, aby w stosownym czasie zostały odnalezione dla pożytku przyszłych uczniów przez Tertona — *odkrywcę skarbów*. Jest to jedna z dwóch głównych tradycji w szkole Ningmy. Druga, to Kama (ustny przekaz). Mówi się, że tradycja ta będzie kontynuowana jeszcze długo po tym jak zaniknie Winaja Buddy. 2) Ukryte skarby rozmaitych rodzajów, łącznie z tekstami, rytualnymi przedmiotami, relikwiami i *naturalnymi obiektami*.

Skarby term (gter ma). Patrz: terma.

Terton (gter ston). Odkrywca ukrytych skarbów, które zostały ukryte głównie przez Guru Rinpocze i Jeszie Tsogjal. Terton jest inkarnacją urzeczywistnionego ucznia Padmasambhawy, który poczynił aspiracje przynoszenia pożytku ludziom.

Theurang (the'u rang). Klasa duchów, które jeżdżą na kozach; są patronami kowali i dlatego mają przy sobie miech kowalski i młotek.

Skrzyżowana nić (mdos). Tantryczny rytuał, w którym odkrywa rolę kompozycja z patyczków i kolorowej włóczki, używana w celu zaspokojenia światowych duchów.

Trzy Wewnętrzne Tantry (nang rgyud sde gsum). Mahajoga, Anu Joga i Ati Joga. Te trzy działy tantry są typowe dla Szkoły Ningmy z okresu Wczesnych Tłumaczeń. Według Działmagona Kongtrula Pierwszego:

Trzy Wewnętrzne Tantry znane są też jako pojazdy mistrzowskich metod, ponieważ określają one doświadczenie praktykującego: świat i istoty są naturą umysłu manifestującą się jako Kaje i mądrości, wszystko jest nieoddzielne od dwóch najwyższych prawd; praktykujący stanie się adeptem mistrzowskich metod: osiągnie mistrzostwo [panowania] nad zjawiskami, przebywając w stanie doskonałej równości.

Trzy Wewnętrzne Tantry są, kolejno, nazywane *rozwijanie, spełnianie i wielka doskonałość* lub *tantry, pisma i pouczenia*.

Według Miphama Rinpocze Trzy Wewnętrzne Tantry dotarły do Tybetu w sześciu różnych liniach przekazu:

1) Zwykłym ludziom w Tybecie Padmakara, Drugi Budda, przekazał jedynie pouczenia różańca poglądów, lecz swym wybranym uczniom, takim jak Sangje Jeszie, Rinczen Czok, Lui Łangpo z Khon a wielu innym przekazał najgłębsze i obszernie przekazy mocy i pouczenia wszystkich Trzech Wewnętrznych Tantr; ta linia ustnego przekazu jest kontynuowana w nieprzerwanej formie po dziś dzień. Ponadto, główna część jego nauk została ukryta w formie skarbów term dla pożytku jego uczniów przyszłych pokoleń.

2) Kiedy wielki tłumacz Wairoczana otrzymał rozległe, obszernie i najgłębsze nauki Wielkiej Doskonałości od dwudziestu pięciu panditów, zwłaszcza od Sziri Singhi, powrócił do Tybetu i udzielił praktykującym nauk Działu Umysłu pięć razy; dał także ustne przekazy linii Działu Przestrzeni — obydwie z wyżej wymienionych są kontynuowane nieprzerwanie.

3) Wielki pandita Wimalamitra przybył do Tybetu i nauczał Działu Pouczeń; głównym uczniem był Tingdzin Sangpo z Njang. Ta linia była przekazana zarówno ustnie jak i w formie skarbów term.

4) Sangje Jeszie z Nubu otrzymał od czterech mistrzów z Indii, Nepalu i Drusha niezliczone nauki, których praktyka zawarta jest w ważnych pismach Anu Jogi i Jamantaki. Jego linia *Pism Wcielonego Urzeczywistnienia Wszystkich Buddów* pozostaje nieprzerwana.

5) Namkhai Ningpo otrzymał przekazy nauk Wiszuddhy od hinduskiego mistrza Hungkary. Rozprzestrzenił je później w Tybecie.

6) W kolejnych pokoleniach pojawiły się inkarnacje króla i bliskich uczniów Padmasambhawy; wciąż się pojawiają. Są to wielcy mistrzowie, którzy w stosownych czasach odkrywają najgłębsze nauki: te, które zostały ukryte jako termy w celu

zapewnienia pomyślności, zarówno tej tymczasowej jak i tej najwyższej, ludziom w Tybecie i we wszystkich innych krajach.

Trzy Klejnoty (dkon mchog gsum, skt triratna). Cenny Budda, cenna Dharma, cenna Sangha.

Trzy Kaje (sku gsum, skt trikaya). Dharmakaja, sambhogakaja i nirmanakaja. W swej podstawie są: *esencją, naturą i ekspresją* (wyrazem znaczenia); jako ścieżka są: *błogością, przejrzystością i brakiem dyskursywnych myśli*. Jako owoc są: *trzema kajami stanu buddy*. Trzy Kaje Stanu Buddy, to: dharmakaja, wolna od elaboracji i obdarzona dwudziestoma jeden zestawami oświeconych właściwości; sambhogakaja, która ma naturę światła i jest obdarzona głównymi i pomniejszymi oznakami doskonałości, widocznymi jedynie dla bodhisattwów; nirmanakaja, która manifestuje się w formach widzialnych zarówno dla czystych jak i nieczystych istot. W kontekście niniejszej książki Trzy Kaje mogą czasem oznaczać Buddę Amitabhę, Awalokiteśwarę i Padmasambhawę. Patrz też: Dharmakaja, Nirmanakaja, Sambhogakaja.

Trzy sfery (khams gsum, skt tridhatu). Samsaryczna sfera pożądania, sfera foremna i bezforemna.

Trzy Działy Dzogczen (rdzogs chen sde gsum). Po tym jak Garab Dordze ustanowił w ludzkich świecie sześć milionów czterysta tysięcy tantr Dzogczen, jego główny uczeń – Mandziuśrimitra podzielił owe tantry na kategorie, nadając im nazwy: Dział Umysłu, w którym główny nacisk kładziony jest na świetlistość; Dział Przestrzeni, w którym główny nacisk kładziony jest na aspekt pustki; Dział Pouczeń, który podkreśla nierozdzielność dwóch powyższych aspektów.

Trzy treningi, trzy ćwiczenia (bslab pa gsum). Ćwiczenie się w dyscyplinie, koncentracji i rozróżniającej mądrości.

Tika (thig le). Esencja, sfera.

Tilaka (thig le). Esencja, sfera.

Torma (gtor ma, skt balim). Uzupełnienie ceremonii tantrycznej. Może się też odnosić do pożywienia ofiarowanego opiekunom Dharmy, lub nieszczęsnym duchom.

Tramen (phra men). Boginie o ludzkich ciałach i zwierzęcych głowach. *Tramen* oznacza hybrydę, lub stop różnych elementów, mieszankę.

Tri Ralpaczen (khri ral pa can). Patrz: Ralpaczen.

Tripitaka (sde snod gsum). Trzy zbiory nauk Buddy Siakjamuniego: Winaja, Sutra, Abidharma. Ich celem jest rozwinięcie w jednostce trzech rodzajów treningu: dyscypliny, koncentracji i rozróżniającej mądrości, ich funkcja, to ukazanie remedium na trzy trucizny: pożądanie, gniew, iluzję. Tybetańska wersja Tripitaki zajmuje ponad

sto wielkich tomów, po ponad sześćset stron każdy. Patrz też: Abidharma, Sutra, Winaja.

Trzy poziomowa centralna świątynia (dbu rtse rigs / rim gsum). Główny zespół świątynny w Samje.

Trisong Deutsen (khri srong de'u btsan; 790 - 844). Drugi wielki król Tybetu, który zaprosił do swego kraju Guru Rinpocze, Szantarakszite, Wimalamitrę i wielu innych buddyjskich nauczycieli, łącznie z Dźniamamitrą i Danaszilą. W *Drogocennym Różańcu Lapis Lazuli* Dżiamgon Kongtrul podaje, że Trisong Deutsen urodził się ósmego dnia trzeciego miesiąca roku męskiego wodnego konia (802). Inne źródła utrzymują, że był to rok jego intronizacji, po śmierci jego ojca. Do siedemnastego roku życia zajmowało go głównie rządy królestwem. Zbudował Samje, pierwszy wielki klasztor i centrum nauczania, wzorowane na Odantaputri. Uczynił buddyzm religią państwową Tybetu i podczas jego rządów wyświęcono pierwszych mnichów. Zadbał o to, aby panditowie i lotsaowie przetłumaczyli liczne święte teksty; ustanowił wiele centrów praktyki i nauczania.

Trulnang ('phrul snang). Jedna z dwóch głównych świątyń w Lhasie, zbudowana przez króla Songtsena Gampe. Mieści się w niej posąg Buddy Siakjamuniego.

Tsangpo (gtsang po, skt Brahmaputra). Rzeka płynąca obok Samje.

Tsele Natsok Rangdrol (rtse le sna tshogs rang grol; ur. 1608). Ważny mistrz szkół Kagju i Ningmy. Autor *Zwierciadła Uważności* i *Lampy Mahamudry* — obydwie zostały wydane przez wydawnictwo Szambala.

Tsemang z Denma (ldan ma rtse mang). Ważny tybetański tłumacz Tripitaki wczesnego okresu tłumaczeń. Wybornie wyszkolony w pisaniu, jego styl kaligrafii jest kontynuowany po dziś dzień. Otrzymał przekaz Wadźrajany od Padmasambhawy, uzyskał urzeczywistnienie i dysponował doskonałą pamięcią. Mówi się, że był głównym skrybą, który zapisał wiele term, łącznie ze *Zgromadzeniem Sugatów* związanym z Naukami Ośmiu Sadhan.

Tsogjal (mtsho rgyal). Patrz: Jesze Tsogjal.

Tulku Urgjen Rinpocze (sprul sku u rgyan rin po che). Współczesny mistrz linii Kagju i Ningma, mieszkający w Nagi Gompie w Nepalu.

Dwanaście bogiń kjongma (skyong ma bcu gnyis). Orszak dwunastu bogiń tenma.

Dwanaście bogiń tenma (brtan ma bcu gnyis). Ważne, żeńskie opiekunki linii Ningmapa, pół światowe, dysponujące pewnym rodzajem mądrości.

Dwanaście bogiń jama (ya ma bcu gnyis). Orszak dwunastu bogiń tenma.

Dwunastoczęściowa Tantra Kilai (ki la ya bcu gnyis). Tantra należąca do Działu Sadhany Mahajogi. Tantry o podobnym tytule znajdują się w *Njingma Gjubum*, w tomach Dza i Ha.

Dwadzieścia osiem bogiń iszwari (dbang phyug ma nyer brgyad). Groźne emanacje czterech strażniczek bram spośród 42 łagodnych bóstw mandali Magicznej Sieci – na każdy rodzaj czterech działań (uspokajanie, poskramianie, magnetyzowanie i pomnażanie) przypada siedem bogiń.

Dwadzieścia pięć tantr (rgyud nyi shu rtsa lnga). Tantry Dzogczen należące do Działu Umysłu i być może również do Działu Przestrzeni, które Sziri Singha przekazał Wairoczań i Lekdrubowi. Wymienione w rozdziale 14.

Dwudziestu jeden genjenów (dge bsnyen nyi shu rtsa gcig). Grupa potężnych duchów, zamieszkujących Tybet. Zostały nawrócone przez Padmasambhawę na buddyzm i złożyły ślubowania, że będą mu służyć. Dzisiaj również się je wzywa – m.in. Njenczen Thanglha i Maczien Pomra – podczas rytuałów Wadźrajany, aby strzegły nauk Buddy i służyły wywyższeniu Drogocennych, aby pomnażały społeczność Sangi, pracowały nad rozwijaniem życia i sławy praktykujących, wznosiły chorągiew sławy, dęły w konchę sławy, i dbały o nasze postępy i pomyślność.

Dwa poziomy (rim gnyis). Patrz: Poziom spełniania i poziom rozwijania.

Ubhaja (gnyis ka). *Dwa*, lub *bliźniaczy*. Drugi z trzech zewnętrznych działów tantry, zwykle znany jako Upa Joga. Pisma te pojawiły się najpierw na Górze Dżakang Czen i w Cienistym Gaju. Nazwa odnosi się do połączenia dwóch aspektów: postępowania według Krija Jogi i utrzymywania poglądu Joga Tantry.

Uddijana (u rgyan, o rgyan). Kraj leżący na północnym zachodzie od starożytnych Indii, w którym Guru Rinpocze urodził się z lotosowego kwiatu. Dosłowne znaczenie *Uddijany*, to *latający pojazd*, lub *wznieść się daleko ponad*. Patrz też: Urgjen, zniekształcone, hinduskie słowo.

Poziom jedności ścieżki treningu umysłu (slob pa'i zung 'jug). Wysoki poziom urzeczywistnienia, tożsamy z poziomem widjadhary mahamudry.

Nieźródlna Magiczna Sieć (sgyu 'phrul bla ma). Tekst Mahajogi, znajdujący się w *Njingma Gjubum*, w tomie Pha.

Upaja Joga. Patrz: Ubhaja.

Usznisza (gtsug thor). Wypukłość, wznosząca się w nieskończoną przestrzeń z czubka głowy Buddy. Może być widzialna jedynie dla bodhisattwów, poczynając od poziomu pierwszego bhumi.

Wairoczana (rnam par snang mdzad). (1) Należy do jednej z pięciu rodzin – główny Budda rodziny Tathagaty. (2) Wielki i nieźródlny tłumacz żyjący za czasów króla Trisong Deutsena. Wairoczana (tybetańska wymowa: bejrotsana) był rozpoznaną

przez Padmakarę inkarnacją hinduskiego pandity. Był jednym z pierwszych siedmiu tybetańskich mnichów; wysłano go do Indii aby tam studiował z Sziri Singhem. Sziri Singha powierzył mu z kolei upowszechnienie w Tybecie nauk Dzogczen – Działu Umysłu i Działu Przestrzeni. Obok Padmakary i Wimalamitry jest on jednym z trzech głównych mistrzów, którzy przenieśli Dzogczen do Tybetu. Głównymi uczniami Wairoczańcy byli: Judra Njingpo, Sangton Jeszie Lama, Pang Gen Sangje Gonpo, Dźniana Kumara z Njag oraz Pani Jeszie Dronma. Szczególnie znanym uczniem był stary Pang Gen Mipham Gonpo, którego uczniowie, dzięki jego ustnym pouczeniom pod tytułem *Dordże Zampa* czyli *Wadźra Most* osiągnęli tęczowe ciała jeszcze w siódmym pokoleniu. Za inkarnacje Wairoczańcy uważani są: Tsele Natsok Rangdrol, Terdag Lingpa Gjurme Dordże oraz Dżiamgon Kongtrul Lodro Thaje.

Wadźra (rdo rje). *Diament, król kamieni*. Użyte jako przymiotnik oznacza *niezniszczalny* lub *trwały, stały*. Najwyższa wadźra to pustka; na poziomie relatywnym wadźra to rytualne narzędzie.

Wadźra Kilaja (rdo rje phur ba). Jeden z głównych jidamów szkoły Ningma, należy do Nauk Ośmiu Sadhan.

Wadźra Mistrz, Mistrz Wadźry (rdo rje slob dpon, skt varjacharya). Tantryczny mistrz, biegły w rytuałach i znaczeniu Wadźrajany. Mistrz od którego otrzymuje się tantryczne nauki oraz przekazy mocy. Może się także odnosić do mistrza prowadzącego tantryczny rytuał.

Siedziba Wadźry (rdo rje gdan, skt varjasana). *Diamentowa siedziba* pod drzewem bodhi w Bodhgaja – tam, gdzie Budda Siakjamuni osiągnął oświecenie.

Wadźra Thy Thren Tsal (rdo rje thod phreng rtsal). *Potężna i Niezniszczalna Girlanda z Czaszek*. Jedno z imion Padmasambhawya.

Wadźra Warahi (rdo rje phag mo). *Diamentowa Maciora*. Manifestacja sambhogakaj; manifestacja żeńskiego buddy Samantabhadri. Jest ona także jednym z głównych jidamów szkoły Sarma oraz dakinią mądrości.

Wadźradhara (rdo rje 'chang). *Dzierżawca wadźry*. Wypromieniowanie dharmakaj, budda szkół Sarmy. Może się też odnosić do osobistego nauczyciela Wadźrajany lub do wszechprzenikającej natury buddy.

Wadźradhatu (rdo rje dbyings). Niezniszczalna, wrodzona przestrzeń.

Mandala Wadźradhatu Łagodnych Bóstw (zhi ba rdo rje dbyings kyi dkyil khor). Ważna sadhana Mahajogi. Patrz też: Czterdzieści dwa łagodne bóstwa.

Wadźrakaja (rdo rje sku). Niezmienna właściwość natury Buddy. Czasami wymienia się wraz z pięcioma kajami stanu Buddy. Patrz też: pięć kaj dojrzałości.

Wadźrapani (phyag na rdo rje). *Niosący Wadźrę*. Jeden z ośmiu wielkich bodhisattwów i główny dzierżyciel nauk Wadźrajany. Znany też jako Pan Tajemnic.

Wadžrasattwa (rdo rje sems dpa'). Budda sambhogakai, który uosabia wszystkie pięć lub sto rodzin Buddy. Jest też wsparciem dla praktyk oczyszczających.

Wadžrajana (rdo rje theg pa). *Diamentowy pojazd*. Praktyki przyjmujące za ścieżkę rezultat. Patrz też: tajemna mantra.

Pojazd (theg pa, skt yana). *Zestaw praktyk i nauk, które wynoszą adepta na pewien poziom dojrzałości*. W buddyźmie wyróżniamy trzy główne pojazdy: Hinajanę, Mahajanę i Wadžrajanę.

Widjadhara (rig pa 'dzin pa). *Dzierżawca mądrości*. Dzierżący, posiadający pierwotną mądrość mantry. Urzeczywistniony mistrz na którymś z czterech poziomów tantrycznej ścieżki Mahajogi, co jest tantrycznym odpowiednikiem jedenastu stopni, poziomów [bodhisattwy]. Inna definicja opisuje widjadharę jako posiadacza najgłębszej metody, wiedzy — mądrości bóstwa, mantry i wielkiej błogości.

Tantra Osiągnięć Widjadhary (rig 'dzin grub pa'i rgyud). Jedna z osiemnastu tantr Mahajogi. *Kroniki Złotej Girlandy* nazywają ten tekst *Tantrą Sześciu Widjadharów*.

Poziom długowiecznego widjadhary może widjadhara poziomu długowieczności (tshe'i rig 'dzin, tshe la dbang ba'i rig 'dzin). Drugi z czterech poziomów widjadhary. Odpowiada ścieżce widzenia. Ciało praktykującego przemienia się w subtelne ciało wadźry, zaś jego umysł osiąga mądrość ścieżki widzenia. Tego rodzaju osiągnięcie długowieczności wykracza poza narodziny i śmierć.

widjadhara poziomu mahamudry (phyag rgya chen po'i rig 'dzin). Trzeci z czterech poziomów. Oznacza ścieżkę poświęcenia i kontynuacji. Praktykujący *powstaje* ze świetlistości ścieżki widzenia w formie ciała mądrości poziomu zjednoczenia i wkracza na ścieżkę ćwiczeń i kontynuacji.

widjadhara poziomu dojrzałości (dojrzewania) (rnam par smin pa'i rig 'dzin). Pierwszy z czterech poziomów. Oznacza początek ścieżki widzenia. Osiągnąwszy stabilność fazy rozwojowej, umysł praktykującego *dojrzewa* w formie bóstwa — jidama, pozostaje mu jednak oczyścić drobne pozostałości, materialne składniki.

widjadhara poziomu spontanicznej doskonałości (lhun gyis grub pa'i rig 'dzin). Czwarty poziom. Oznacza stan Buddy, ścieżkę poza ćwiczeniem się. Jest to ostateczny owoc stanu dzierżawcy wadźry, obdarzonego pięcioma spontanicznie doskonałymi kajami: dharmakają, sambhogakają, nirmanakają, wadźrakają oraz abhisambodhikają.

Pogląd, medytacja, działanie i owoc (lta ba sgom pa spyod pa 'bras bu). Podejście filozoficzne, akt przemyśliwania (zwykle podczas praktyki siedzącej), wcielanie w życie podczas codziennych zajęć oraz — ostatecznie — rezultat owych ćwiczeń. Każdy z dziewięciu pojazdów ma swoją własną definicję poglądu, medytacji, postępowania i owocu.

Wimalamitra (dri med bshes gnyen). Mistrz linii Dzogchen, najwspanialszy spośród pięciuset panditów; osiągnął niezniszczalne, tęczowe ciało. Otrzymał przekaz

Dzogczen od Sziri Singa i Dźnianasutry. Uważa się go za jednego z trzech głównych *praojców* nauk Dzogczen w Tybecie; jego szczególną zasługą było przekazanie działu pouczeń, instrukcji pięciu uczniom: królowi Trisong Deutsenowi, księciu Munej Tsenpie, Tingdzin Sangpie z Njangu, Kała Paltsekowi i Czokro Lui Gjaltzenowi. Przetłumaczywszy owe najgłębsze pouczenia ukrył je dla pożytku przyszłych pokoleń w Samje Czimpu. Wyruszając do Chin, na Górę Pięciu Wierzchołków, przyobiecał, że będzie powracał raz na sto lat, aby objaśniać i upowszechniać nauki tajemnej, najgłębszej esencji — Sangła Njingtig. Ustna linia przekazu owych nauk w Dziale Pouczeń kontynuowana była przez Tingdzin Sangpę z Njangu, który także dokonał ukrycia jednego zbioru tekstów. Sto pięćdziesiąt pięć lat po odejściu Wimalamitry, w Tybecie pojawiła się jego emanacja — Dangma Lhungjal; osoba ta wydobyla ukryte teksty nauk. Obecnie zostały one włączone do zbioru pt. *Wima Njingtig — Esencja Serca Wimalamitry*. Ze względu na jego rolę dzierżawcy linii *Nektaru Właściwości* jednej z nauk z cyklu Ośmiu Nauk Sadhany — wymienia się go jako jednego spośród ośmiu hinduskich widjadharów, tego, który otrzymał *Ośmioczęściowy Tom Nektaru Właściwości*. Zgodnie z historią owej linii jako miejsce jego narodzin podaje się Słoniowy Zagajnik, miejsce w zachodnich Indiach. Zgłębiwszy powszechnie i ezoteryczne zagadnienia, otrzymał nauki tantr od Buddhaguhji i wielu innych wybitnych mistrzów. Jego praktyka zaowocowała osiągnięciem poziomu widjadhary mahamudry; napisał liczne dzieła, a w tym przede wszystkim nauki związane z praktykami Magicznej Sieci.

Winaja ('dul ba). *Dyscyplina*. Jedna z trzech części Tripitaki. Są to nauki Buddy poświęcone etyce, dyscyplinie i moralnemu postępowaniu, które są podstawą praktykowania Dharmy i dotyczą zarówno mnichów jak i ludzi świeckich. Patrz też: Tripitaka.

Wisuddha (yang dag). Heruka rodziny wadźry; także: tantryczne nauki związane z groźnym bóstwem. Jedna z *Ośmiu Sadhan Nauk* szkoły Ningma.

Wisuddha Heruka (yang dag he ru ka). Patrz: Wisuddha.

Umysł Wisuddy (yang dag thugs). Patrz: Wisuddha.

Wiswa (sna tshogs). Różnorodność, złożone cele. W niniejszej książce występuje Świątynia Wiswy w Samje, w której uczono sztuk pięknych i rękodzieła.

Bogini wojny z Szangzung (zhang zhung gi dgra lha). Opiekunka nauk bonu. Poskromiona przez Padmasambhawę, otrzymała od niego imię Wielka Pani Lodowca Niezwyciężonej Turkusowej Mgły.

Koło Jamy (gshin rje'i 'khor lo). Tantra należąca do Działu Sadhany Mahajogi, skupiająca się na groźnej formie Mandziusrego.

Naga — Praojciec o Białej Czaszce (klu'i mes po thod dkar). Inne imię opiekuna Njenczen Thanglha.

Wiatr karmy (las kyi rlung). 1. Inne określenie konceptualnego myślenia. 2. Nieunikniona siła; rezultat, efekt pojawiający się, gdy dojrzeje owoc naszych dawniejszych uczynków.

Dakini mądrości (ye shes kyi mkha' 'gro ma, skt jnanadakini). Oświecona, żeńska istota; pośród Trzech Korzeni pełni rolę korzenia działania. Patrz: guru, jidam, dakini.

Klejnot Spełniający Życzenia (yid bzhin nor bu). Klejnot, który użycza wszelkim pragnieniom mocy sprawczej; tym mianem często określa się Buddę, osobistego nauczyciela lub też samą naturę umysłu.

System świata ('jig rten gyi khams). Wszechświat z Górą Sumeru w centrum, z czterema kontynentami i ośmioma subkontynentami.

Tantra Gniewnego Niebieskiego Lotosu (khro bo pun da ri ka'i rgyud). Jedna z osiemnastu tantr Mahajogi, skupiona na Umyśle Wiszuddhy. Znajduje się w *Njingma Gjubum*; tom *Ra*.

Jaksza (gnod sbyin). Rodzaj półboskich istot; są one na ogół życzliwe i dobroduszne, czasem mogą być jednak przewrotne i złośliwe. Wiele z nich jest potężnymi, lokalnymi bóstwami; inne żyją na Górze Sumeru gdzie są strażnikami boskich siedzib.

Jama (gshin rje). *Pan Śmierci*. Uosobienie nietrwałości, nieomylnego prawa karmy, naszej nieuniknionej śmiertelności.

Jamantaka (gshin rje gshed). Patrz: Ciało Mandziusiego.

Jangleszo (yang le shod). Patrz: Jaskinia Jangleszo.

Jarlha Szampo (yar lha sham po). Ważni opiekunowie Dharmy w Tybecie, strzegą zwłaszcza nauk Czie.

Jeszie De z Nanam (sna nam ye shes sde). Znany także jako Jeszie De z Szang. Biegły tłumacz oraz uczeń Padmasambhawy. Mnich; uczony i urzeczywistniony; pokazał kiedyś swoje cudowne umiejętności szybując po niebie niczym ptak.

Jeszie Tsogjal (ye shes mtsho rgyal). Różne wersje jej biografii podają różne szczegóły dotyczące miejsca jej narodzin, imion rodziców itp. *Ocean Cudownych Słów ku Radości Uczonych* Guru Taszi Tobgjala podaje imię ojca: Namkha Jeszie z klanu Kharczien oraz miejsce urodzenia: Drongmoczej w Drag. Była najpierw jedną z żon króla Trisong Deutsena, później jednak w podzięce za udzielone przekazy mocy oddano ją Padmasambhawie aby służyła mu jako duchowa partnerka. W czasie udzielania przekazu mocy Zgromadzenia Sugatów jej inicjacyjny kwiat upadł na mandalę Kilai. Dzięki tej praktyce była w stanie poskramiać złe duchy i wskrzeszać zmarłych. To jej przede wszystkim zawdzięczamy zebranie w całość niezrównanych nauk udzielonych przez wielkiego mistrza Padmasambhawę. Przebywała w Tybecie przez dwieście lat, po czym oddaliła się do czystej, niebiańskiej krainy — na Wspaniałą Górę Koloru Miedzi i nie pozostawiła po sobie żadnych szczątków. W *Cennym Różańcu Lapis Lazuli*

Dziamgon

Kongtrul

powiada:

„Jeszie Tsogjal była inkarnacją pochodzącą wprost od Dhatwiszwari Wadzra Jogini; przybrała formę kobiety i tak, przez całe życie służyła doskonale Padmasambhawie, poświęcając się praktykowaniu sadhany z niesłychanym wprost oddaniem; osiągnęła poziom równy Padmasambhawie — *ciągłość istnienia przystrojona niezniszczalnym ciałem, mową i umysłem, dobrymi właściwościami i działaniami*. Okazała Tybetowi niewyobrażalną dobroć i łaskawość, i jej współczujące działanie, nie różne od aktywności samego Padmasambhawy, nigdy nie gaśnie.”

Jeszie Jang (ye shes dbyangs). Tybetański tłumacz wczesnego okresu, przepowiedziany przez Padmasambhawę. Główny skryba, zapisujący terminy Padmasambhawy. Był urzeczywistnionym joginem; potrafił fruwać jak ptak i podróżował w ten sposób do niebiańskich sfer. Znany także pod imieniem Atsara Jeszie Jang z Ba (sba a tsar ye shes dbyangs) lub Atsara Jeszie. *Atsara* to zniekształcona wersja sanskryckiego: *aczarja*, czyli *mistrz*.

Jidam (yi dam). Osobiste bóstwo; pośród trzech korzeni pełni rolę korzenia urzeczywistniania mocy. Jest opiekuńczym bóstwem praktykującego, przewodnikiem na drodze do oświecenia. Tradycyjnie praktykę jidama uważa się za zasadniczą praktykę, która następuje po ukończeniu praktyk wstępnych. Składa się z fazy rozwojowej i doskonalącej, i jest doskonałym pomostem, który łączy z subtelniejszymi praktykami, jak Mahamudra czy Dzogczen. Później, praktyka jidama jest elementem doskonale intensyfikującym owe subtelne praktyki i wzmacniającym, wyostrajającym pogląd jogina. Patrz też: guru, jidam, dakini.

Joga (rnal 'byor). 1. Rzeczywiste połączenie tego, co zostało wyuczone z osobistym doświadczeniem. 2. Patrz: Joga Tantra.

Joga kształtu (dbyibs kyi rnal 'byor). Synonim poziomu, fazy rozwijania; praktyka wizualizowania formy bóstwa.

Joga życia widjadhary (rnal 'byor tshe'i rig 'dzin). Tantryczna praktyka służąca osiągnięciu nieśmiertelności — urzeczywistnieniu poziomu widjadhary długowieczności.

Joga Tantra (rnal 'byor rgyud). Trzecia spośród trzech zewnętrznych tantr: Krija, Upa i Joga. Kładzie nacisk raczej na pogląd niż na postępowanie; praktykujący jest tu widziany na tym samym poziomie co bóstwo.

Joga widjadhary poziomu długowieczności (rnal 'byor tshe'i rig 'dzin). Patrz: widjadhara poziomu długowieczności.

Jogin (rnal 'byor pa, skt yogin). Tantryczny praktykujący. W niniejszej publikacji słowo to odnosi się często do kogoś, kto znalazł się już na pewnym poziomie urzeczywistnienia naturalnego stanu umysłu.

Jogiczny (rnal 'byor gyi). Dotyczący praktyk Wadzrajany; kładący nacisk na osobiste doświadczenie i przeciwstawiający je akademickim studiom.

Jogiczna dyscyplina (rtul shugs). Dodatkowe praktyki zalecane tantrycznemu joginowi w celu zastosowania poglądu Wadźrajany w codziennym działaniu; na przykład: uczyty ofiarne (tsog).

Judra Njingpo (g.yu sgra snying po). Jeden z dwudziestu pięciu uczniów Guru Rinpocze; inkarnacja Lekdrupa z Tsangu. Urodzony na obszarze Gjalmo Tsałarong, *wychowany* przez Wairoczanę, osiągnął doskonałość praktyk jogicznych oraz wiedzę akademicką. Wymienia się go pomiędzy stu ośmioma lotsalami; jest jednym z głównych dzierżawców linii Dzogczen Działu Umysłu, pochodzącej od Wairoczany.

Kamień Zi (gzi). Boski agat.